

ΜΑΣΚΕΥΗ 30 ΜΑΡΤΙΟΥ - ΠΕΜΠΤΗ 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1990

ΑΝΤΙ

Περίοδος Β'.
Τεύχος 434
Δρχ. 200

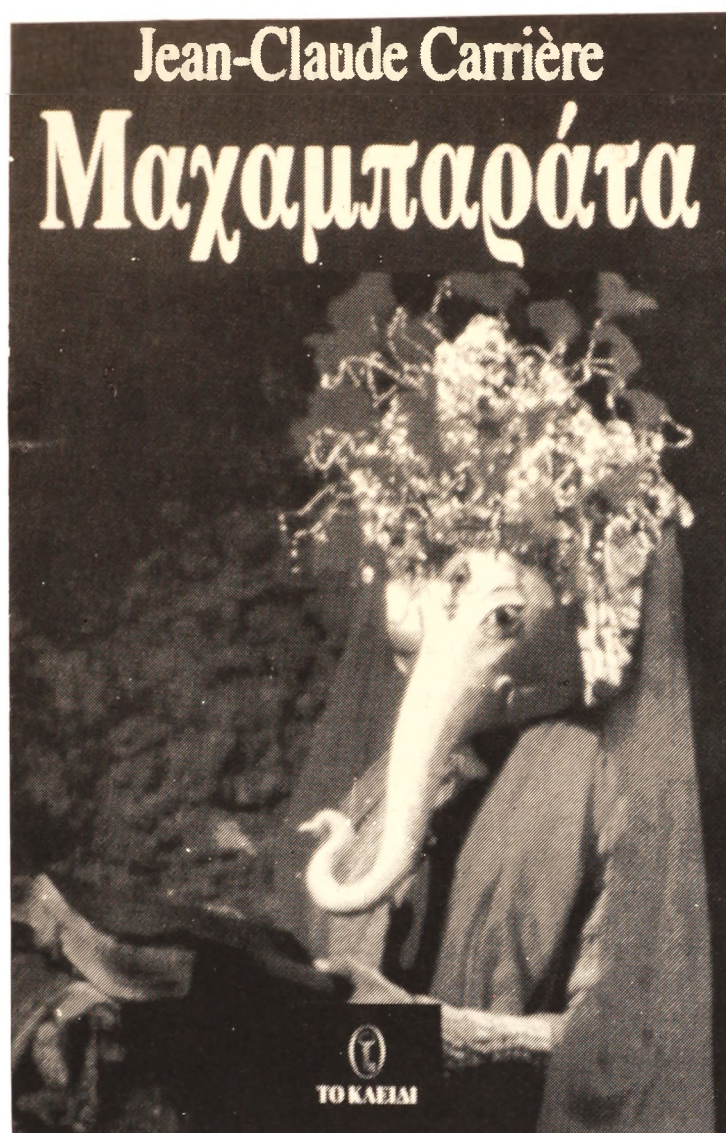

Η ΑΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΨΗΦΟΦΟΡΟΥ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΝΑΛΤΥ

ΤΑ ΜΠΑΖΟΥΚΑΣ ΕΙΝΑΙ ΕΝΕΡΓΑ • ΕΝΑΣ ΠΡΑΚΤΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ • «ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ»
ΚΑΙ ΚΑΝΤΑΦΙΣΜΟΣ • ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΛΩΤΟΦΑΓΙΑ • Η «ΑΛΛΗ» ΑΝΑΠΤΥΞΗ
• ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΝΑ ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Μαχαμπαράτα

ΖΑΝ ΚΛΟΝΤ ΚΑΡΙΕΡ

Σήμερα σας παρουσιάζουμε το μυθιστόρημα **ΜΑΧΑΜΠΑΡΑΤΑ**.

Ο Ζαν Κλοντ Καριέρ, έγραψε ένα κείμενο απλό, γλαφυρό, βασισμένο πάνω στη ροή του τεράστιου επικού ποιήματος που γράφτηκε τον 4ο ή 5ο π.χ. αιώνα και συγκεντρώνει τους μύθους, τις περιπέτειες, τις δοξασίες, πάνω στα οποία βασίζεται η ινδική κουλτούρα.

...Μια παλιά ινδική παροιμία λέει: «Όλα όσα βρίσκονται στη «Μαχαμπαράτα», αποτελούν ένα μέρος. Αυτά που δεν υπάρχουν, δεν αποτελούν κανένα μέρος».

Στο βιβλίο αυτό, βασίστηκε η ταινία του ΠΗΤΕΡ ΜΠΡΟΥΚ «ΜΑΧΑΜΠΑΡΑΤΑ».

Η Αλίκη στη Χώρα των Θαυμάτων

ΛΙΟΥΙΣ ΚΑΡΟΛ

Το 1933, κυκλοφόρησε στην Αγγλία το κλασικό αριστούργημα του Λιούις Κάρολ, «Η ΑΛΙΚΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ».

Το έργο ήταν εμπλουτισμένο με λιθογραφίες σπάνιας ομορφιάς, που βρίσκονταν σε πλήρη συμφωνία με την πλούσια φαντασία του παραμυθιού.

Αυτή η έκδοση, έχει την αισθητική και τη μαγεία των παλιών καλών παραμυθιών, που γοήτευαν τότε τα παιδιά και που σήμερα φέρνει ξανά το μύθο του κλασικού στις νεώτερες γενιές.

Εκδόσεις Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ

ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ
ΚΑΞΙΔΙ

ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ αποτελούν κορυφαία στιγμή στα δημοκρατικά-κοινοβουλευτικά πολιτεύματα και σταθμό στην άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων των πολιτών, μολονότι φυσικά δεν εξαντλούνται σε αυτές.

Εκφράζεται η βούληση και η εντολή των πολιτών για το πώς και από ποιους θέλουν να κυβερνηθούν και για ποια συγκεκριμένα πράγματα καλούνται να επιλέξουν. Αποτελούν δηλαδή οι εκλογές ένα σημείο συμπίκνωσης της πολιτικής διαδικασίας.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ αντίδρασης απέναντι σε αυτή την διαδικασία που εκδηλώνονται με ποικίλες μορφές αποτελούν υγιή αντίδραση όταν τα ίδια τα πολιτικά κόμματα ευθύνονται για το ήθος που επιβάλλουν και τις ομιχλώδεις ή μονότονες και ασαφείς επιλογές που παρουσιάζουν χωρίς έρμα και ιδεολογικό προσανατολισμό.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ζωή της χώρας έχει εμπλακεί σε ένα παιχνίδι τακτικών ελιγμών και πολέμου θέσεων που δεν εξυπηρετεί κανέναν παρά μόνο τις απαρχαιωμένες κομματικές δομές και τις γηραιές πολιτικές ηγεσίες που δεν έχουν πλέον να προσφέρουν τίποτα το καινούργιο, ιδιαίτερα στη νεολαία.

ΜΕΣΑ Σε λίγους μήνες εξαφανίστηκαν από το προσκήνιο τα θέματα πάνω στα οποία δόθηκε η μάχη για την ανανέωση της πολιτικής ζωής: η κάθαρση, το ύφος και το ήθος της εξουσίας, ο αυταρχισμός, η αλαζονεία, η γραφειοκρατία, η διαφθορά. Κι εξαφανίστηκαν επίσης, ως δια μαγείας, τα ζωτικά και κρίσιμα προβλήματα της οικονομίας, του περιβάλλοντος, των ναρκωτικών, της εξωτερικής πολιτικής. Τίποτα δεν συζητείται συγκεκριμένα.

Η **ΕΛΛΕΙΨΗ** εσωκομματικής δημοκρατίας εμποδίζει την ανάδειξη νέων πολιτικών δυνάμεων με νέες ιδέες και νοοτροπίες που θα έδιναν κάποια υπόσταση και

αξιοπιστία στα συνθήματα περι εκσυγχρονισμού που εκτοξεύονται πανταχόθεν.

Η **ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ** παραμένει αρχηγικός πολιτικός σχηματισμός με δεσπόζουσα τη μορφή του ηγέτη, μολονότι έχει μεταβληθεί σε μαζικό κόμμα.

ΤΟ **ΠΑΣΟΚ** παραμένει φυσικά προσωποπαγές, αυταρχικό κόμμα με κυρίαρχα τα λαϊκιστικά χαρακτηριστικά και τον Αυριανισμό προς το παρόν σε εφεδρεία ανά πάσα στιγμή, έχοντας κάνει ένα και μοναδικό Συνέδριο από την ίδρυσή του το 1974 μέχρι σήμερα. Ουδείς αμφισβητεί τον αρχηγό. Σε ουδένα επιτρέπεται.

Ο **ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ**, γέννησε τόσες ελπίδες ότι επιτέλους η Ελληνική Αριστερά θα έβρισκε τον βηματισμό της στη σύγχρονη εποχή με βαθειά ιδεολογική και πολιτική ανανέωση και ριζική-δημοκρατική μεταρρύθμιση των κομματικών δομών. Οι ελπίδες διαψεύσθηκαν κι αντίθετα επιβεβαιώθηκαν όλοι οι φόβοι εκείνων που επέμεναν ότι οι κινήσεις στις πολιτικές κορυφές δεν μπορούσαν να αποτελέσουν υποκατάστατο των ριζικών αλλαγών που απαιτούντο. **ΤΕΤΟΙΕΣ** λοιπόν ηγεσίες πολιτικών κομμάτων ελάχιστα δημοκρατικών στη συγκρότηση και λειτουργία τους και στις σχέσεις τους με την κοινωνία, που έχουν δώσει επαρκή δείγματα ανεπάρκειας και αδυναμίας να σταθούν στο ύψος των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο τόπος, υπόσχονται τον «εκσυγχρονισμό». Είναι οι ίδιοι που τον αρνούνται και τον παρεμποδίζουν στα κόμματά τους, στην εξέλιξη τους σε ζωντανούς δημοκρατικούς οργανισμούς απ' όπου θα αναδειχθούν και οι νέες πολιτικές ηγεσίες. **ΠΑΝΩ** σε τέτοια πρότυπα μόνο εκσυγχρονισμός, προοδευτισμός ή νέες ιδέες δεν κτίζονται. Η αναπαλαίωση της πολιτικής ζωής που με μαθηματική ακρίβεια θα αναπαράγει η εκλογική αναμέτρηση της 7ης Απριλίου, αποτελεί και την πολιτική τραγωδία σήμερα.

αντί

• Περίοδος Β'
• Χρόνος 17ος
• Τεύχος 434
Παρασκευή 30 Μαρτίου 1990
δρχ. 200

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60 • 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 72.32.713 • 72.49.300
72.32.819 • 72.48.240
FAX: 72.26.107 • TELEX: 214179 ANTI

ΧΡ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ	
Σε «αική» παιχνίδι η Αριστερά	12
Τ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ	
Στο Συν-δικάτο των μονοεδρικών	14
Μ. ΒΙΚΕΛΙΔΗΣ	
Η «βουβή» διαμαρτυρία των φοιτητών	16
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ	
Ο «εκδότης» κ. Ομπειντί και η «Ε.Ο. 17Ν»	17
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
Οι νέοι προσανατολισμοί του Καντάφι	20
Β.Ζ.	
Ποιοι «διευκόλυναν» την 17Ν;	22
Στρατιωτική παράτα.	23
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ	
Ενας πράκτορας στην υπηρεσία του Ανδρέα	26
ΝΙΚΟΣ ΧΙΟΣ	
Γότε... για σήμερα	29

ΤΕΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	
Συνέντευξη με τον Γκιόργκι Κόνραντ	30
ΝΙΚΟΣ ΧΕΙΛΑΣ	
Η νίκη της τηλεόρασης	32
ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ	
Η ψυχολογική αντεπανάσταση	33
ΒΙΑΤΣΕΣΛΑΦ ΚΟΣΤΙΚΟΦ	
ΚΚΣΕ: Πόσα κόμματα περικλείει;	34
ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΟΝΔΟΣ	
Ποντίων ανάβαση (Β' Μέρος)	35
ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ	
Υποβαθμίζεται ο γεωπολιτικός ρόλος της Τουρκίας	38
ΝΙΚΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ	
Πέφτει η κυκλοφορία ανεβαίνει η διαφήμιση	42
ΗΛΙΑΣ ΟΜΙΚΡΟΣ ΜΩΨΣΙΔΗΣ	
Μικρός ύμνος στη νιότη	55

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ	
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΕΠΤΑΗΜΕΡΟ	
ΑΝΤΗΝΩΡ	
Στην τελική ευθεία	4
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	6
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ	
Δ. ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	11
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	46
ΒΙΒΛΙΟ	52
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	56

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Δ. ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ
7 ημερο

Στην τελική ευθεία

Η ΕΙΔΗΣΗ του επταήμερου ήταν ασφαλώς, η επιστολή Ντελέρ προς Ζολώτα, την οποία έδωσε στην δημοσιότητα όχι ο πρωθυπουργός (ή τα κόμματα σε συνεννόηση με τον κ. Ζολώτα...), αλλά ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας κ. Κ. Μητσotάκης. Ο οποίος, εκμεταλλευόμενος την αδράνεια του Συνασπισμού —και, φυσικά, την ευλογη σιωπή του ΠΑΣΟΚ— έσπευσε να την αξιοποιήσει προπαγανδιστικά: Η προειδοποίηση της ΕΟΚ —είπε— δικαιώνει τις επιλογές της Νέας Δημοκρατίας και, πιο συγκεκριμένα, τον στόχο της αυτοδυναμίας!

Η ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ της ΕΟΚ ήταν, βέβαια πολύ σαφής: Η κατάσταση της οικονομίας σας, αναφέρει ο Ντελέρ, είναι έντονα ανησυχητική. Και αν δεν ληφθούν άμεσα δραστικά μέτρα —με την παράλληλη εκπόνηση και εφαρμογή του πολυετούς προγράμματος ανόρθωσης των οικονομικών σας— τότε, δυο τινά θα συμβούν: Πρώτον, θα έχει κλονισθεί η αξιοπιστία σας (άρα, μην περιμένετε νέα δάνεια από την Κοινότητα...) και, δεύτερο, θα μείνετε έξω από τη διαδικασία της ευ-

ΚΥΡΙΕ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΜΕ ΠΟΙΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΣΚΕΦΤΕΣΤΕ
ΝΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΕΙΤΕ ΜΕΤΕΚΚΛΟΓΙΚΑ;

ρωπαϊκής ενοποίησης.

Η «ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ» της επιστολής Ντελέρ από πλευράς Νέας Δημοκρατίας, έπεσε, ωστόσο, στο κενό! Όχι γιατί υπάρχει νηφάλιος παρατηρητής που θα μπορούσε να αμφισβητήσει το περιεχόμενό της και τις πολύ συγκεκριμένες ευθύνες του ΠΑΣΟΚ —του κόμματος, δηλαδή, που κυβέρνησε τον τόπο τα τελευταία οκτώ χρόνια— αλλά γιατί η προεκλογική υποσχესιολογία της Νέας Δημοκρατίας, με τα αναρίθμητα «ΘΑ», έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις υποδείξεις της ΕΟΚ και τις σοβαρές προσπάθειες που πρέπει να καταβληθούν, για την ανόρθωση της ελληνικής οικονομίας.

ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ντελέρ αντέδρασε —όπως αναμενόταν— και η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ: Εμείς —είπε ο κ. Παπανδρέου— ποτέ δεν επιχειρήσαμε να «ωραιοποιήσουμε» τα πράγματα... Και για ν' αποδείξει ότι δεν «ωραιοποιεί» δήλωσε ότι

—με εξαίρεση κάποιες «παρεκκλίσεις σε ορισμένους δείκτες», όπως λ.χ. το έλλειμμα του δημοσίου ως προς το ΑΕΠ— η πορεία της οικονομίας, στην οκταετία του ΠΑΣΟΚ, υπήρξε «ανοδική»! Αλλά, τότε, τις πταίει; Όχι, βέβαια, το ΠΑΣΟΚ και η νοοτροπία του «Τσοβόλα, δώστα όλα!», αλλά η κυβέρνηση... Τζαννετάκη που, στο τρίμηνο της θητείας της, ανέτρεψε τις «λεπτές ισορροπίες» που είχε επιτύχει το ΠΑΣΟΚ και επιδείνωσε το ισοζύγιο πληρωμών! (Είπε κανείς ότι το ΠΑΣΟΚ θεωρεί τη νοημοσύνη μας ισάξια της νοημοσύνης καννιβάλων; Εάν ναι, μπορείτε να τον διαψεύσετε...).

ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ της επιστολής Ντελέρ από τη Νέα Δημοκρατία κατηγορεί και η Αριστερά: «Ο Συνασπισμός —αναφέρει ανακοίνωση του Γραφείου Τύπου— δεν περίμενε εκθέσεις από τις Βρυξέλλες για να μάθει την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας» Και αμέσως

ΠΕΤΡΟΥ ΠΙΖΑΝΙΑ

Ο ΜΑΡΕΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ
ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΠΡΟ
ΕΤΕ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 115 21, τηλ. 72.49.300

ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΣΤΟ
ΑΝΤΙ

ταρακάτω: Ο Συνασπισμός, με το πρόγραμμα και την εκλογική του διακήρυξη έχει προτείνει ένα δρόμο σύγχρονης, δημοκρατικής, παραγωγικής ανάπτυξης, με τη διασφάλιση του εισοδήματος των εργαζομένων και τη διεύρυνση των κατακτήσεών τους. Και το συμπέρασμα: Για να προωθηθεί μια τέτοια ανάπτυξη, θα πρέπει να πληγούν οι παρασιτικές δυνάμεις, αλλά και η ασυδοσία των μεγάλων συμφερόντων που έθρεψαν οι αυτοδυναμίες της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ.

Εναντίον του θέματος των μονοεδρικών

ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ εβδομάδα, έμελλε να έλθει αι πάλι στο προσκήνιο το θέμα της συνεργασίας ΠΑΣΟΚ-Συνασπισμού, στις μονοεδρικές. Αφορμή το κοινό κείμενο 56 συγγραφέων, καλλιτεχνών, δημοσιογράφων, κ.ά., που εκφράζουν «οδυνηρή έκκληση» για την απόφαση του Συνασπισμού να συνεργασθεί με το ΠΑΣΟΚ στις μονοεδρικές. Με την απόφασή του αυτή τονίζουν οι «56» — ο Συνασπισμός όχι μόνο διασύρει την προσπάθεια για κάθαρση και τιμωρία των ενόχων, αλλά και τονομεύει την ιδεολογία, το κύρος και ο ήθος της Αριστεράς.

ΠΡΩΤΗ αντίδραση ήταν τα σχόλια κύλων της ΕΑΡ, που χαρακτήρισαν το κείμενο ως «έκφραση μιας υγιούς ανησυχίας, η οποία μπορεί να συμβάλει στην ισχύση όλων των τάσεων μέσα στον Συνασπισμό, για μια νέα αντίληψη της πολιτικής».

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ ένα γενικότερο άρθρο του Κώστα Φιλίνη στην «Αυγή» της Τετάρτης, που αφού εξηγούσε ποια ακριβώς είναι η εκλογική τακτική του Συνασπισμού, «σαν σύνθεση των πολιτικών αίσθητων που εκδηλώθηκαν στο εσωτερικό του», κατέγραφε διάφορες δηλώσεις ντρικών στελεχών του Συνασπισμού για συνεργασία ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ ή για κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ «και, μάλιστα, χωρίς τις υποθέσεις που έχει επεξεργασθεί ο Συνασπισμός» — «δηλώσεις που έρχονται σε αντίθεση με τις αποφάσεις των υψίστων οργάνων του Συνασπισμού». ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι δηλώσεις αυτές όχι μόνο βλάπτουν αντικειμενικά την αξιοπιστία του Συνασπισμού, αλλά και «να δημιουργούν κλίμα έντασης και ανησυχίας ψηφοφόρους του Συνασπισμού». Χαρακτηριστικό παράδειγμα: Το κοινό κείμενο των «56».

Ο Κ. ΦΙΛΙΝΗΣ δεν εξειδικεύει ονομαστικά περιπτώσεις των στελεχών αυτών. Αλλά λίγες ώρες προηγουμένως, οι δημοσιογράφοι που «ανέκριναν» τον Α. Κύρκο από την ΕΤ-2 (Τ. Οικονομολόγος, Όλγα Τρέμη και Μπ. Παπαπαναγιώτου) είχαν αναφερθεί σε ορισμένες «αντιφάσεις» μεταξύ θέσεων του Συνασπισμού και δηλώσεων επιφανών εκπροσώπων του. Ενώ λ.χ. —είπαν— η απόφαση του ΣΥΝ τονίζει ότι για μια κυβέρνηση συνεργασίας «δεν αρκούν οι οριακές μειώσεις», ο Γρ. Φαράκος δεν απορρίπτει τις πλειοψηφίες αυτές, αν θα κινούνται προς προοδευτική κατεύθυνση. Ως η απόφαση του Συνασπισμού αναφέρεται ότι πέρα από την προγραμματική συμφωνία, απαιτούνται εγγυήσεις για την πραγμάτωσή της (χρονοδιάγραμμα, συμφωνία σε πρόσωπα, αξιοπιστία του

σχήματος, κλπ.), ο Χαρ. Φλωράκης δηλώνει ότι τα πρόσωπα δεν παίζουν ιδιαίτερο ρόλο, κλπ. Σε αντίθεση, ο Α. Κύρκος δηλώνει, αναφορικά με τα πρόσωπα, ότι «υπάρχει μια ορισμένη εκκρεμότητα» και ότι «υφισταμένης της εκκρεμότητας αυτής, κάποια πράγματα είναι αντιφατικά».

Πέρα από αντιφάσεις...

ΤΟΥΤΩΝ ΔΟΘΕΝΤΩΝ, ποια μπορεί να είναι η στάση των φίλων και ψηφοφόρων του Συνασπισμού; Οι αντιφάσεις υπάρχουν. Όμως —για να επανέλθουμε στο άρθρο του Κ. Φιλίνη— «κανείς δεν έχει προτείνει ως τώρα μια άλλη πολιτική μορφή έξω από τον Συνασπισμό», που αποτελεί «το ευνοϊκότερο πεδίο συνάντησης και διεργασιών, προς μια σύγχρονη Αριστερά στον τόπο μας». ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: «Η έκφραση των ανησυχιών και των διαμαρτυριών, έστω και αυτή την κρίσιμη προεκλογική ώρα, θα ήταν δυνατό να αποδειχθεί θετική, αρκεί να συνοδεύεται από έμμονη παρουσία και εκτεινόμενη δραστηριότητα στις γραμμές και στον χώρο του Συνασπισμού». Και φυσικά, «έμμονη παρουσία» στις γραμμές του Συνασπισμού, σημαίνει —μεταξύ άλλων— όχι λευκό, όχι αποχή, αλλά ψήφο υπέρ του Συνασπισμού.

ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, η προεκλογική εκστρατεία των κομμάτων —στην τελευταία αυτή εβδομάδα που απομένει— συνεχίζεται ακάθεκτη. Ο κ. Α. Παπανδρέου αφού «πλούτισε» το ΠΑΣΟΚ και τη «δημοκρατική συμπαράταξη» με την υποψηφιότητα του Μ. Γαργαλάκου (από «κουλτούρα», τουλάχιστον, πάμε καλά...) δήλωσε ότι «δεν βλέπει δυνατότητα σύγκλισης του νεοφιλελεύθερου προγράμματος με αυτό του ΠΑΣΟΚ», άρα δεν βλέπει «δυνατότητα συνεργασίας με τη Νέα Δημοκρατία». Όμως αυτό δεν σημαίνει ότι αποκλείει τις «εκσυγχρονιστικές δυνάμεις που προέρχονται από τον συντηρητικό χώρο» και οι οποίες είναι έτοιμες να αποδεχθούν την «μεταρρύθμιση» —όπως την εκφράζουν τα άνθη της αφίσας. (Η «Αυριανή» δεν αφήνει ευκαιρία για να μην σουρέι τα εξ αμάξης στον Λαλιώτη «που μας το γύρισε στη μεταρρύθμιση»!).

ΑΠΟ ΤΗΝ πλευρά του, ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας επιμένει ότι όλα όσα συμβαίνουν στον κόσμο —από την Α. Γερμανία, Λιθουανία έως τη Γη του Πυρός— δικαιώνουν τις προσωπικές του επιλογές και ότι ευθύς μόλις κατακτήσει την αυτοδυναμία των 151 ή 152 εδρών θα αλλάξει η φυσιογνωμία της Ελλάδας. Όσο για τον Συνασπισμό, τονίζει ότι οι λύσεις που θα δοθούν θα εξαρτηθούν όχι μόνο από τον συσχετισμό των δυνάμεων που θα διαμορφωθούν στις 9 Απριλίου, αλλά και από την «κοινωνική δυναμική» των εξελίξεων. Απομένουν οι Οικολόγοι-Εναλλακτικοί, οι οποίοι, όμως, αντιμετωπίζουν —μία και οι προκαταλήψεις εξακολουθούν να ισχύουν στον τόπο αυτό— το «λεπτό πρόβλημα» της συμμετοχής του Παύλου Ρεβενιώτη (ή «Πάολα») στο ψηφοδέλτιο της Α' Αθηνών. Ήδη ο οικονομολόγος Σπήλιος Παπασπηλιόπουλος έσπευσε να παραιτηθεί.

ΑΝΤΗΝΩΡ

Ένας θαυμάσιος εκλαϊκευτής της επιστήμης μεταφράζεται

τώρα και στην Ελλάδα

James Gleick

ΧΑΟΣ

Μια νέα επιστήμη

● «Ένα θαυμάσιο εισαγωγικό βιβλίο για την πιο καυτή περιοχή έρευνας. Δεν εξηγεί μόνο με ακρίβεια και επιδεξιότητα τις θεμελιώδεις έννοιες της θεωρίας του χάους αλλά και περιγράφει γλαφυρά την ιστορία της πρωτοποριακής έρευνας και το παρασκήνιο της...»

Martin Gardner

● «Μεταδίδει στον μη ειδικό την πνευματική απόλαυση που συνοδεύει τις νέες ιδέες για τη σχέση ανάμεσα στην απλότητα των νόμων της φύσης και την πολυπλοκότητα του κόσμου μας...»

Michael Berry — Nature

Το «Χάος» είναι η περιγραφή μιας επανάστασης — της γέννησης μιας επιστήμης, που διατέμνει τη φυσική, τη βιολογία, την αστρονομία, την ιατρική, την οικονομική. Καταγράφει τις συγκρούσεις, τις συγκινήσεις, τις απογοητεύσεις, τις επιτυχίες της. Όταν θα το έχετε διαβάσει, δεν θα ξανακοιτάξετε ποτέ πια τον κόσμο με τον ίδιο τρόπο.

σελ. 440, 2.500 δρχ.,

Εκδόσεις ΚΑΤΟΠΤΡΟ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ τροχαλία ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Γριβαίων 5 (πάροδος Σκουφά 64)

106 80 — Αθήνα, τηλ. 364.64.26

ημερο δηκτής

ΤΕΤΑΡΤΗ 21.3.90 ΤΡΙΤΗ 27.3.90

ΤΕΤΑΡΤΗ, 21.3.90

Κυρίες και κύριοι αρχίζει η **Άνοιξη** σήμερα. Αν δεν το έχετε ήδη πάρει είδηση, τόσο το χειρότερο για σας.

Οι **φοιτητοπατέρες** δεν καταλαβαίνουν βέβαια ούτε από Άνοιξη, ούτε από τίποτα κι όρισαν για σήμερα τις φοιτητικές εκλογές. Απολύτως δικαιολογημένα, περισσότεροι από τους μισούς φοιτητές απέσχον —όσο για τους μονίμως χειμωνασμένους που πήγαν να ψηφίσουν, ήταν λογικό να δώσουν 45% στους νεοδημοκράτες. Οι υπόλοιποι τσακώνονται για το ποιος δεν ήρθε τελευταίος.

20 χρόνια καθυστέρησε ο ιστορικός συμβιβασμός αλλά εν τέλει άξιζε τον κόπο. Κομμουνιστές και χριστιανοδημοκράτες συμμαχησαν και υπερψήφισαν νόμο στη γειτόνα Ιταλία που απαγορεύει τη μετάδοση **διαφημίσεων** κατά τη διάρκεια προβολής έργων.

Σήμερα λόγω **ισημερίας** εορτάζεται και η **Παγκόσμιος Ημέρα Δασοπονίας**. Βεβαίως τα δάση πονούν καθημερινώς αλλά δεν πειράζει.

Ο κ. **Κιάππε** βρίσκεται στην **Ελβετία** για να γλυτώσει από τον **Θαλή** και τον **Επαμεινώνδα** - ο **Πυθαγόρας** μάλλον δεν έχει ανάμιξη στην υπόθεση των **σικέ**.

Μήπως εσείς έχετε δει **Χελιδόνια**; Στη **Ρουμανία** σκοτώνουν τους **Ούγγρους**, στη **Λιθουανία** οπλίζονται μήπως και επιτεθούν οι **Ρώσοι**. Και μη χειρότερα.

ΠΕΜΠΤΗ, 22.3.90

«Το διάλειμμα τελείωσε», ανέφερε ο κ. **Παπανδρέου** ομιλών προς τους **ετεροδημότας**. Τα κεφάλια πάλι μέσα.

Από την εποχή του **Εμπειρικού** έχουμε να δούμε τέτοιο **σουρεαλιστή**: Ο κ. **Βαφειάδης**

δηλώνει ότι «**ουδέποτε στην επαναστατική μου σταδιοδρομία θα παραιτηθώ υπέρ ενός Λαλιώτη που βρίσκεται στην 6η θέση όταν εγώ έχω την 5η**».

Ο εκλεκτός συνάδελφος κ. **Γαργαλάκος** θα εκθέσει το ΠΑΣΟΚ ως υποψήφιος στη **Β' Πειραιώς**.

35 κόμματα εν όλω εμφανίζονται στις εκλογές. Διαλέγεται και **μαυρίζετε**.

Με τον **Σεραφείμ** συναντήθηκε ο κ. **Μητσοτάκης**. Ο **Αρχιεπίσκοπος** του εξήγησε ότι το θέμα της ορκωμοσίας του ως **πρωθυπουργού** δεν είναι αποκλειστικά δικής του αρμοδιότητας.

Αντί να μείνει στην **Αυστραλία** να πεθάνει να τον **κληρονομήσουν**, ο **Θεός** ήρθε και έσφαξε **ανηψιά** και **αδελφή** για να **κληρονομήσει** ο ίδιος τον πατέρα.

Ο κ. **Κιάππε** επανήλθε εξ **Ελβετίας** με ιδιωτικό αεροπλάνο —τα οποία εν **Ελλάδι** φαίνεται ότι χρησιμεύουν μόνο για να **δραπετεύσουν** και να **ξαναγυρίσουν** **υπόδικοι**.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 23.3.90

Άνοιγμα της **ΝΔ** προς τα **Εξάρχεια** ή γκάφα; «**Μπάτσοι πουλάνε την ηρωίνη**», δήλωσε κοσμίως ο πρώην πρωθυπουργός **Τζ. Τζαννετάκης**.

Ευτυχώς που υπάρχει η **καπιταλιστική Ευρώπη** να αντιστέκεται: οι **εργατικοί** κέρδισαν συντριπτική νίκη επί των **Συντηρητικών** σε επαναληπτικές εκλογές στη **Βρετανία**.

«**Τζάμπα κουβέντες**» χαρακτήρισε ο κ. **Φλωράκης** τις συζητήσεις για **συνεργασία** με το ΠΑΣΟΚ. Θέλει κι **αμοιβή** δηλαδή κι από πάνω.

Επί **αεροπλάνου**, **ιπτάμενοι** προς **Θεσσαλονίκη**, **συνομιλήσαν** και **σχεδίασαν** οι κ. **Καραμανλής** και **Στεφανόπου-**

λος. Κατόπιν προσγειώθηκαν **άσχημα**.

Πάλι μου διέφυγαν οι **Χαιρετισμοί**. Την άλλη εβδομάδα, που είναι οι **τελευταίοι**, **εξάπαντος**.

ΣΑΒΒΑΤΟ, 24.3.90

«**Αν πάρει ο Μάρτης δυο νερά** κι ο **Απρίλης** άλλο ένα, **χαρά** σ' εκείνο το ζευγά που 'χει πολλά **σπαρμένα**» είχα μάθει όταν και δεν έχουμε **δεν σταγόνα** —παρά τις υποσχέσεις που μας έδωσε ξεκινώντας. **Βροχή**, έχω **πεθυμήσει** λίγη **βροχή**. Να κάνουν **πλιτς-πλιτς** οι **σταγόνες**, να πέφτουν πάνω στα **γυαλιά** και να μου τα **θολώνουν**, να **βρέχουν** την **άσφαλο** και να **ντεραπάρει** η **Χόντα** μου, να **κατσαρώνουν** τα **μαλλιά**, να γίνεται **κυκλοφοριακή συμφόρηση** σε όλους τους **δρόμους**. Θα **στεγνώσουμε**, θα **ανοίξει** το **δέρμα** μας, θα **κορακιάσουμε**. Θα **ξεχάσουμε** ότι **υπάρχουν σύννεφα** —σε λίγο τα **παιδιά** θα **πιστεύουν** πως το **νερό** γίνεται σε **εργοστάσια** και μας το **μοιράζουν** όπως το **ηλεκτρικό**. Πρέπει να **κάνουμε** κάτι. Έστω και **λιτανείες** ή **δωρεάν εκμάθηση** από τα **κρατικά χοροδιδασκαλεία** του **χορού της βροχής**. Γρήγορα.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 25.3.90

Να μου **ζήσω**, να μου **ζήσω**: **τριετής** καθίσταται σήμερα ο **Ημεροδότης**. Από τις 25.3.87, οπότε **εγεννήθη** με **πλήρη οδοντοστοιχία**, **δάκνει** **δεξιά-αριστερά** κι **ακόμη** να **χορτάσει**.

Αν δεν πήγατε στην **παρέλαση** χάσατε: οι **μαθήτριες** και οι **μαθητές** χρόνο με το χρόνο **βελτιώνονται** σε σημείο που να **ξεχνάς** ότι **εμείς** κι **αυτοί** ανήκουν στο **ίδιο έθνος**. **Ευτυχώς**.

Ως **αναμένετο** οι **Ακροδεξιοί**, **Δεξιοί**, **Κεντροδεξιοί** και τα λοιπά **ομοιοκατάληκτα** **κερδίζουν** τις **εκλογές** και στην **Ουγγαρία**. Οι **κομμουνιστές** **περιορίζονται** στο **φυσιολογικό μονοψήφιο ποσοστό**.

Έχασαν και οι **τρεις μεγάλοι** σήμερα. **Ολυμπιακός**, **Παναθηναϊκός**, **ΑΕΚ**. Αυτά όμως **συμβαίνουν** μόνο στο **ποδόσφαιρο**.

15μηνη **θητεία** **υπεσχέθη** ο κ. **Μητσοτάκης** στη **Λήμνο**. «**Κάτω τα χέρια από το στρατό**» **αναφώνησε** ο κ. **Παπανδρέου** στη **Λάρισα**. Την άλλη εβδομάδα, **αντιστρόφως**.

Συγκυβέρνηση **ΝΔ-ΠΑΣΟΚ** **προβλέπει** ο κ. **Ζολώτας**. **Τσάμπα** **δηλαδή** όλοι αυτοί οι **ελιγμοί**, οι **στροφές**, οι **τούμπες** και οι **υποκλίσεις** του **Συνασπισμού** και των **στελεχών** του;

ΔΕΥΤΕΡΑ, 26.3.90

«**Δραστικά μέτρα**» **προτείνει** ο κ. **Ντελδρ** διότι, **λέει**, η **οικονομία** μας **πάει** **κατά** **διαόλου**. **Φοβάμαι** πως αυτός **δανεικά** **δεν πρόκειται** να **μας ξαναδώσει** —**μετά** τη **δίψα** και **πείνα**.

Νησιδα του **Έβρου** **κατέλαβαν** οι **Τούρκοι** και **πυροβόλη-**

THREE POINTS OF VIEW ONE SOFTWARE SOLUTION

Successful manufacturing systems need to integrate individual and departmental needs with company-wide goals. Pansophic's integrated manufacturing solutions coupled with the industry's most comprehensive support program focuses your organization's diverse viewpoints.

VP Finance
“We needed to view financial performance from a corporate and operational perspective. Some plants measure production variations by period, while others use workorders. Regardless of the reporting requirements at each level, Pansophic's manufacturing systems allow us to compare and analyze financial results on a period, work order, product line, work center, plant, or consolidated basis. Access to management information has never been better. I'm confident in our long term investment with Pansophic.”

VP Manufacturing
“We used to run exclusively on a job shop basis, but now some of our plants are moving into high volume repetitive scheduling. Pansophic's solution gives us the flexibility we need to match capacity with our projected manufacturing load...no matter what manufacturing method an individual plant uses. Pansophic's system gives all our plants the information they need to maximize throughput and meet our JIT goals.”

VP Customer Service
“Our competitive business environment required us to process orders more efficiently. Pansophic's distribution software provides a flexible order entry system that allows us to tailor our pricing, order processing, and shipping activities to meet customer demands. Additionally, it gives real time inventory, cost over, and order status information at our fingertips. The integrated accounting, distribution planning, inventory control, and order entry in one manufacturing system makes our entire operation more efficient and competitive.”

Όχι, δεν ήταν ματογυαλία για θεόστραβους όπως πολλοί ενόμισαν. Για απομύηση επρόκειτο **διαφήμισης** της **αμερικανικής εταιρείας PANSOPHIC**, που **πουλά προγράμματα** για **κομπιούτερ**. Άγνωστον αν από την ίδια **πηγή** **προέρχεται** και το **Πρόγραμμα** του **Συνασπισμού**.

σαν ψαράδες κοντά στη Νήσο Λέσβο. Και μετά ποιοῦσαν την νήσαν.

Περίεργα γούστα: Η Ανώτατη Κομματική Σχολή και το Ινστιτούτο Μαρξισμού - Λενινισμού ἦσαν τα πρώτα κτίρια που κατέλαβαν οι Ρώσοι στη Βίλνα της Λιθουανίας. Νεκρόφιλοι είναι;

Για τους άλλους απαιτείται ευρεία πλειοψηφία, για μας αρκεί και μια ισχνή, διότι αντλούμε **πραγματική** δύναμη από τις «κοινωνικές δυνάμεις», δήλωσε ο κ. Φλωράκης. Κάτι τέτοια ἔλεγαν και οι φίλοι του Χόνκερ, Τσαουσέσκου, Ζίβκωφ —αλλά βλέπεις ἐδῶ ἔχουμε δημοκρατία.

ΤΡΙΤΗ, 27.3.90

Ούτε μια, ούτε δυο: δέκα βόμβες τοποθέτησε η «Κοινωνική Αντίσταση» σε Ανατολικοευρωπαϊκές και Αραβικές πρεσβείες. Η μπογιά των Αμερικάνων πέρασε.

Βοήθεια από την ΕΟΚ για τη λειψυδρία ζήτησε η Ελλάδα: όχι σπουδαία πράγματα, 2-3 παγόβουνα να μας ταχυδρομήσουν.

Ἐξι στελέχη του ΚΚΕ αγόρασαν την «Πρώτη» από τον τύποις εκδότη της κ. Καλογρίτσα.

Για να μην μπλέξουν στις «κομματικές αντιπαραθέσεις» εξαφανίστηκαν οι Πόντιοι από τα παραπήγματα τους στο Μενίδι, όταν τους επισκέφθηκε ο κ. Μητσοτάκης. Μετά τόσα χρόνια στη Σοβιετία ακούνε «Κόμμα» και τρέμουν οι άνθρωποι.

Αυτή η έκρηξη του βυτιοφόρου στη Θεσσαλονίκη και τα ὅσα προκάλεσε με ανησυχία: μήπως δώσει ιδέες σε τρομοκράτες;

Οι Ρώσοι κατέλαβαν τα γραφεία του ΚΚ Λιθουανίας —γιατί τα αδελφά κόμματα σιωπούν;

Δάνεια θα δώσει εφέτος η Κτηματική —συντόμως τα νέα κλιματικά δεδομένα θα τα καταστήσουν εντελώς περιττά.

ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ Ο ΤΡΙΕΤΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Νικ. Σταθαρ., αντικαπνιστήν / αντιταξικόν, Αθήνα: Συμφωνώ και υπερθεματίζω: η Αθήνα θα σωθεί όταν κρεμάσουμε τον τελευταίο ταξιτζή με τ' άντερα του τελευταίου καπνιστή, κατά την διάρκεια της κηδείας του τελευταίου γιωταχί. Ζήτησαν οι τοδηλάτες και κυρίως οι ποδηλάτισσες.

ΛΟΓΟΥ ΧΑΡΙΝ

ΟΥΡΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΕΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΑΓΑΘΑ

Απορροφημένοι με ὅσα ἵπτανται και ὅσα κινούνται, ξεχάσαμε τα ἐπίγεια και τα ακίνητα. Στους ρύπους και στα σκουπίδια αναφέρομαι, ὅλα ὅσα βρωμίζουν το πάλαι ποτέ κλεινόν ἄστυ, τη διαμαντόπετρα σης γης το δαχτυλίδι, την κόρη τ' ουρανού που η γη την καμαρώνει.

Το νέφος με τα μονοξειδία, τα διοξειδία, τα τριοξειδία, τους εξωτικούς «φωτοχημικούς ρύπους» και τα συμπαραμαρτούντα, τα ακατανόητα για το ευρύ κοινό, παρακολουθείται επισταμένως και καταγράφεται η παραμικρή του κίνηση. Τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα σπεύδουν να μας ενημερώσουν για τα μικρογραμμάρια που αιωρούνται κι εμείς παρηγοριόμαστε διότι δηλητηριαζόμαστε καλῶς πληροφορημένοι κι ελπίζουμε πως κάποιοι θα πάρουν την πρωτοβουλία να φωνάξουν και να αλλάξουν τα πράγματα.

Κι ἔχοντας την προσοχή μας στραμμένη στον ουρανό και στην οθόνη δεν βλέπουμε τους ρύπους που καλύπτουν δρόμους, πλατείες, πεζοδρόμια, παρά μόνο όταν σκοντάψουμε πάνω τους. Αυτό συμβαίνει ὅλο και συχνότερα, διότι συνεχῶς αυξάνονται τα αδέσποτα σκουπίδια. Συνήθως προέρχονται από ξεκοιλιασμένες ἢ ξεχειλισμένες σακούλες που τις παρατούν οι ευσυνειδητοί συμπολίτες μας Αθηναῖοι οπουδήποτε, οποτεδήποτε, αδιαφορώντας πλήρως για το τι θα επακολουθήσει. Ἄγρια νύχτα, πέντε η ὥρα περνούν τα απορριματοφόρα από τα Εξάρχεια ὁμως από το μεσημέρι ἤδη τα πεζοδρόμια είναι υπερπλήρη. Κάποια γάτα θα τα σκαλίζει, κάποιος σκύλος θα σκίσει τα σακούλα, κάποιος γιωταχής θα την ξεκοιλιάσει προσπαθώντας να παρκάρει πάνω στο πεζοδρόμιο, κι ὅλα τα κατάλοιπα της καταναλωτικής μας κοινωνίας ἐκτίθενται διάπλατα στην ὄραση και την ὄσφρησή μας.

Προφανῶς οι οδοκαθαριστές, αυτοὶ που κυκλοφοροῦν με το καροτσάκι, τη σκούπα και το φαράσι, ἔχουν ως κεκτημένο δικαίωμα να μαζεῦουν μόνο γόπες, χαρτάκια και απολεσθέντα αντικείμενα —αλλιῶς δεν δικαιολογείται η βρωμιά που συνεχῶς υπάρχει, το σκουπιδομάνι που παντοῦ κυριαρχεῖ.

Ο δήμαρχος αναστυλώνει το Σύνταγμα, τοποθετεῖ στους δρόμους καλαισθητούς στήλους με γαλακτώδεις λαμπτήρες στήνει αγάλματα, στρώνει πεζοδρόμους —μέχρι και υπόγεια καλῶδια τοποθετεῖ για να φθάνουν καθαρότερα τα σήματα των δεκάδων καναλιῶν στις συσκευές μας. Τα υπερκείμενα σκουπίδια δεν δημιουργοῦν παρεμβολές κι ἔτσι οὐδείς ενοχλεῖται. Ὅπως κανείς δεν ενοχλεῖται οὔτε από τα βρωμόνερα που μόνιμως κατακλύζουν ρεῖθρα και πεζοδρόμια

διότι κάποιοι ευφυεῖς δεν μπήκαν στο ἔξοδο να συνδέσουν τα λούκια που μαζεῦουν τα νερά από τα μπαλκόνια τους με τους υπονόμους και τ' αφήνουν ελεύθερα να ποτίζουν τους δρόμους. Βρωμόνερα και σκουπίδια δημιουργοῦν αναμειγνύόμενα ἕναν καλαισθητο πολτό —από τη θεά του συνερχόμαστε ὁμως συντόμως, ἀμέσως μόλις ατενίσουμε τον «Δρομέα» στην Ομόνοια, την «Εθνική Αλληλεγγύη» στην Κλαυθμώνος.

Κάποτε ἦταν υποχρεωτικό να μπαίνουν οι σακούλες σε σκουπιδοτενεκέδες, απαγορευόταν να χύνονται βρωμόνερα στους δρόμους κι ο οδοκαθαριστής ανεβοκατέβαινε τρεις φορές τους δρόμους μέσα στο οχτάωρό του. Κυκλοφοροῦσαν και κάποιοι αστυνομικοί που ἔκαναν μηνύσεις σε ὅσους παρέβαιναν τους στοιχειώδεις κανόνες της υγιεινής. Σήμερα, οι μεν αστυφύλακες ασχολοῦνται διαρκῶς στη σκοποβολή ἐπὶ κινήτων αθῶν στόχων οι δε δημοτική αστυνομία μοιράζει απλῶς κλήσεις για παράνομο παρκάρισμα για να αυξάνονται τα ἔσοδα του Δήμου. Οι οδοκαθαριστές τέλος είναι απορροφημένοι να οργανώνουν τον αγώνα τους ἐναντίον των ιδιωτικῶν εταιρειῶν που προσφέρονται να αναλάβουν, με το αζημίωτο βέβαια, την καθαριότητα της πόλης.

Κι ἔτσι η Αθήνα κυριολεκτικῶς ὀζει. Πολιορκημένη από στεριά, αέρα και θάλασσα πεθαίνει από τα καυσαέρια, τα βοθρολύματα, τα σκουπίδια στους δρόμους. Ὅλα προϊόντα των κατοίκων της —ἢ μάλλον δημιουργήματα της κατανάλωσής τους. Μποροῦμε να εἴμαστε περήφανοι γιατί αναμφιβόλως σε ὅλες τις βρωμιές —στερεές, υγρές, αέριες, ἱπτάμενες, ρέουσες, επιφανειακές— εἴμαστε πρώτοι σε ὅλη την Ευρώπη. Και πιθανότατα τις αντιμετωπίζουμε με τη μεγαλύτερη αδιαφορία, απολαμβάνοντας τα περισσότερα κανάλια και θεῶμενοι τα ογκωδέστερα γλυπτά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Τέρμα τα δίφραγκα

Η δημοσιοποίηση της επιστολής του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ντελόρ και του αντιπροέδρου Κριστόφερσεν από τον κ. Μητσοτάκη πυροδότησε ισχυρές εκρήξεις στην πολιτική ζωή καθώς τα πολιτικά κόμματα μακαρίως περί άλλων ετύρβαζον.

Ανεξάρτητα από τις κομματικές διαμάχες γύρω από την επιστολή και τις αλληλοεκτοξευθείσες κατηγορίες η ουσία της επιστολής παραμένει. Πρόκειται για μια κεκαλυμμένη δραματική προειδοποίηση προς την Ελλάδα να συμμαζέψει τα του οίκου της διαφορετικά θα διατρέξει τον κίνδυνο να «υπονομεύσει μόνιμα» την πορεία της στην ΕΟΚ και τη φερεγγυότητα της χώρας στην αλλοδαπή. Με απλά λόγια, έχει εξαντληθεί η υπομονή των εταίρων μας στην ΕΟΚ για την κατάσταση της οικονομίας μας και η «οικογενειακή συμβουλή» που δίνεται στον κατάλληλο χρόνο, ώστε να μην υπάρχει καμιά πλέον αμφιβολία ότι «δεν εγγώριζαν», κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για αναγκαστική πλέον προσφυγή στις συνταγές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου ή άλλων διεθνών πιστωτικών οργανισμών που, ως γνωστόν, δεν χαρίζονται σε κανέναν.

Όλα τα υπόλοιπα είναι εκ του πονηρού. Τα περιθώρια για αναβολές και με-

τακύλιση του οικονομοκτόνου «πολιτικού κόστους» έχουν ήδη εκλείψει.

Μπροστά σε αυτήν την κατάσταση είναι θλιβερό να διαπιστώνει κανείς ότι τα πολιτικά κόμματα αναλίσκονται σε γενικόλογες και μισόλογα. Δεν τολμούν να εκστομίσουν τι συγκεκριμένα μέτρα πρόκειται να λάβουν, κατά πόσο χρειάζεται να μειωθούν τα ελλείμματα του Δημοσίου και για πόσο χρονικό διάστημα, ποιες κοινωνικές ομάδες θα κληθούν να πληρώσουν τα «σπασμένα» και πώς μπορεί να δικαιολογηθούν οι διάφορες επιλογές και προτεραιότητες. Γιατί στη διάγνωση φαίνεται όλοι να συμφωνούν λίγο-πολύ. Στα μέσα θεραπείας φαίνεται να διαφέρουν ανάλογα με τις ιδεολογικές και πολιτικές γωνίες από τις οποίες εξετάζεται το πρόβλημα ή τις παρωπίδες και προκαταλήψεις. Αλλά κι αυτή, η κατά τα άλλα απόλυτα θεμιτή και φυσιολογική συνέπεια όσον αφορά τα μέτρα θεραπείας δεν είναι αξιόπιστη. Καταντά αδιάφορη για όλους μας όταν ουδέν το συγκεκριμένο λέγεται και καμιά δέσμευση δεν αναλαμβάνεται.

Οι επιλογές όμως είναι περιορισμένες και θα έπρεπε να τεθούν ενώπιον του ελληνικού λαού, του εκλογικού σώματος σαφώς και απεριφράστως για να γνωρίζει κανείς συγκεκριμένα τι πρόκειται να αναμένει, —να κρίνει και να τοποθετηθεί με την ψήφο του.

Τότε θα υπήρχε και η σαφής λαϊκή εντολή. Αντίθετα τώρα ζητείται από τους ψηφοφόρους στην ουσία «λευκή κάρτα» για οποιαδήποτε μέτρα προς αόριστες κατευθύνσεις άνευ κοστολογίου. Κατά συνέπεια όποιες αντιδράσεις κι αν υπάρξουν πώς θα μπορέσουν να αντιμετωπιστούν; Δεν θα υπάρχει το πολύ πιστευτό άλλοθι ότι «δεν εγγώριζαν»;

Η περιθωριοποίηση της Ελλάδας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας παραμένοντας μέλος, θα επέλθε με τη βεβαιότητα φυσικού φαινομένου στο εγγύς μέλλον, αν η κατάσταση δεν αναστραφεί. Και τότε θα είναι αργά για να αναζητηθούν πολιτικές ευθύνες.

Για όσους δεν κατάλαβαν ή δεν θέλουν να καταλάβουν το περιεχόμενό της επιστολής Ντελόρ, μεταφράζουμε απλοελληνιστί: «μάγκες, τέρμα τα δίφραγκα».

Τουρκικές προκλήσεις

Δεν είναι τυχαίο ότι κάθε φορά που η ελληνική κυβέρνηση είναι ή εμφανίζεται αδύναμη η τουρκική πλευρά «χτυπάει» στα ευαίσθητα σημεία μας με προκλητικό τρόπο.

Πρόκειται για μια πάγια πολιτική που εντάσσεται σε ένα σχέδιο με σαφείς στρατηγικούς στόχους, που επιδιώκονται με επιμονή, υπομονή και σταθερότητα. Η τελευταία πρόκληση στον Έβρο σχετικά με τη δημιουργία προβόλου στη νησίδα της Δοϊράνης, οι εκφοβιστικοί πυροβολισμοί εναντίον Ελλήνων ψαράδων, η απροκάλυπτη επέμβαση στα εσωτερικά μας με την υποστήριξη του Σαδίκ, η αμετανόητη πολιτική του τουρκικού προξενείου στη Θράκη, οι «νουθεσίες» των Τούρκων προς ημάς περί δημοκρατίας (sic) και τα λοιπά, αποτελούν τα πρόσφα-

τα δείγματα των τουρκικών επιδιώξεων.

Είναι λάθος να πιστεύεται ότι όλα αυτά οφείλονται στην «ικανότητα» κλπ. της τουρκικής διπλωματίας. Κάτι τέτοιο αποτελεί μύθο. Οφείλεται όμως στη σταθερότητα της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής και στην ευρύτατη συναίνεση που διασφαλίζει από το πολιτικό, στρατιωτικό και διπλωματικό κατεστημένο. Μολονότι η σταθερότητα αυτή διασφαλίζεται κάτω από στρατιωτικά ή αυταρχικά καθεστώτα, δεν παύει να αποτελεί μια πραγματικότητα.

Η Ελλάδα θα βρίσκεται συνεχώς υποχρεωμένη να διαμαρτύρεται και να χάνει στα σημεία πριν χάσει ολοσχερώς τη μάχη για την εθνική της επιβίωση ενόσω η πολιτική της ηγεσία δεν διασφαλίσει τις προϋποθέσεις που θα αποτρέπουν στην πράξη την εκδήλωση των τουρκικών προκλήσεων και θα δίνουν σαφές το μήνυμα προς όλες τις κατευθύνσεις ότι το κόστος της τουρκικής επιθετικότητας θα είναι βαρύτερο σε σχέση με τα επιδιωκόμενα και προσδοκώμενα κέρδη της.

Κι αυτές οι προϋποθέσεις είναι απλές αρκεί δεόντως να συνειδητοποιηθούν: ισχυρή οικονομία και ισχυρή ένοπλη αποτρεπτική δύναμη, ορθή στρατηγική και τακτική διάταξη των ενόπλων δυνάμεων, συναίνεση των κομμάτων στην εξωτερική πολιτική όσον αφορά την Τουρκία και ενίσχυση των φορέων που ασκούν την εξωτερική πολιτική, του υπουργείου Εξωτερικών κι όλων των συναφών φορέων.

Οι πραγματοποίηση των όρων αυτών προϋποθέτει ισχυρές κυβερνήσεις, που δεν είναι βέβαια εξ ορισμού μόνο οι αυτοδύναμες, βούληση πολιτική να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα, ευρύτατη συναίνεση και λαϊκό φρόνημα που δεν θα στηρίζεται σε κάποιο αντι-τουρκικό μένος για εσωτερική κατανάλωση, αλλά στην αποφασιστικότητα επιβίωσης του ελληνισμού.

Όταν εκπληρωθούν οι όροι αυτοί τότε θα μπορούμε να μιλάμε για ουσιαστική αντιμετώπιση των τουρκικών προκλήσεων.

Πολυγλωσσία ή σκόπιμη σύγχυση

Οι ηγέτες του Συνασπισμού ή δεν καταλαβαίνουν ότι πέφτουν σε συνεχείς αντιφάσεις ή σκοπίμως προσπαθούν να θολώσουν τα νερά και να δημιουργήσουν το άλλοθι για τις οποιεσδήποτε μετεκλογικές κυβερνητικές συνεργασίες απεργάζονται.

Ο κ. Κύρκος δηλώνει ότι η συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ στις μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες κάθε άλλο παρά συνεργασία είναι. Τι είναι; Εκλογική σύμπραξη! Δηλώνει επίσης ότι τα πρόσωπα έχουν σημασία κι ότι οι οριακές πλειοψηφίες δεν μπορούν να λύσουν τα προβλήματα.

Ο κ. Φλωράκης δηλώνει τη μια μέρα ότι σημασία έχει η σύγκλιση των προγραμμάτων κι όχι τα πρόσωπα. Αυτά τα βρίσκουμε, υπονοεί. Την επομένη δηλώνει ότι και τα πρόσωπα έχουν σημασία. Ό,τι θέλετε, παίρνετε. Πρόκριμα πάντως η συνεργασία στις μονοεδρικές δεν απο-

τελεί. Κάθε άλλο! Ο κ. Φαράκος από τη μεριά του δεν κουράζεται να επαναλαμβάνει ότι ακόμα και κυβέρνηση οριακής πλειοψηφίας —που μόνο κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ-ΣΥΝ μπορεί φυσικά να είναι— είναι επαρκής. Όσο για τα πρόσωπα «γιατί να φορτώνουμε τον ψηφοφόρο με πρόσθετα διλήμματα...».

Έτσι, οι Αριστεροί ψηφοφόροι έχουν όλο το φάσμα των δυνατών λύσεων μπροστά τους. Και καλούνται να επιλέξουν, σε ενιαία κάλη βέβαια. Ό,τι και να ψηφίσουν το ίδιο θα βγει!

Δικαιώθηκε το ΑΝΤΙ

Ο Άρειος Πάγος με την απόφαση του 392/1990 αναίρεσε την απόφαση του Εφετείου Αθηνών 7301/1989, με την οποία ο εκδότης του ΑΝΤΙ Χρήστος Παπουτσάκης είχε καταδικαστεί για περιύβριση Αρχής. Το αδίκημα βασιζόταν στη φράση «Κυβέρνηση Απατεώνων», που υπήρχε στο εξώφυλλο του έκτακτου τεύχους του περιοδικού 387 που κυκλοφόρησε στις 18.11.1988.

Σύμφωνα με την απόφαση του Αρείου Πάγου, που δέχτηκε ως βάσιμη την αναίρεση του εκδότη του ΑΝΤΙ, η καταδικαστική απόφαση του Εφετείου παραβίασε με τις αιτιολογίες της τη διάταξη του άρθρου 181 ΠΚ, που προβλέπει και τιμωρεί το αδίκημα της περιύβρισης Αρχής. Το ζήτημα της εφετειακής απόφασης βρίσκεται στο γεγονός, ότι θεώρησε πως ο τίτλος «Κυβέρνηση Απατεώνων», δεν συνιστά κριτική, αλλά δεν αιτιολόγησε με επάρκεια την κρίση του αυτή, αφού αντικατάστηκε ότι στο ίδιο τεύχος περιέχονται σχόλια και κριτική σχετικά με την συμπεριφορά συγκεκριμένων μελών της Κυβέρνησης στην υπόθεση Κοσκωτά.

Η απόφαση του Αρείου Πάγου έχει γενικότερο ενδιαφέρον για τον Τύπο, διότι επέλυσε ένα ζήτημα που απασχολεί συχνά τα δικαστήρια κατά την εκδίκαση σχετικών υποθέσεων, αν δηλαδή ο τίτλος ενός δημοσιεύματος μπορεί μόνος του να θεμελιώσει αδίκημα. Ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι «ο τίτλος δεν μπορεί να κριθεί ανεξάρτητα από το περιεχόμενο,

αλλά μόνο σε σχέση με αυτό».

Στην απόφαση διατυπώθηκε μειοψηφία ενός μέλους του δικαστηρίου, που είχε τη γνώμη ότι η απόφαση του Εφετείου είχε νόμιμη αιτιολογία.

Η σύνθεση του Β' Ποινικού Τμήματος του Αρείου Πάγου, που εξέδωσε την απόφαση, ήταν η εξής: Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. Ιωάννης Χριστιανόπουλος και μέλη οι αρεοπαγίτες Παρμενίων Τζίφρας (Εισηγητής),

Γεώργιος Αντωνόπουλος, Βασίλειος Λαμπρίδης και Νικόλαος Αγγελάκης. Στη συζήτηση είχε παρευτεί ο Αντεισαγγελέας κ. Στ. Παπαδέλλης. Συνήγορος του εκδότη του ΑΝΤΙ παρέστη ο δικηγόρος κ. Χριστόφορος Αργυρόπουλος.

Ύστερα από την αναίρεση της προηγούμενης απόφασης του Εφετείου Αθηνών η δίκη του εκδότη του ΑΝΤΙ θα επαναληφθεί με άλλη βεβαίως σύνθεση του δικαστηρίου.

Καλές, απελευθερωτικές δουλειές

Ο αξιότιμος κύριος Χάλακ τσουγκρίζει το ποτήρι του με τον περικλειόμενο μεταξύ Λιάνη και Λιάνη, αξιότιμο κ. Α. Παπανδρέου.

Ένας Έλληνας από τα Χανιά, πριν πολλά χρόνια πήγε στη Νικαράγουα σαν ιεραπόστολος. Εκεί γνώρισε μια Λιβανέζα, την παντρεύτηκε και έκαναν ένα γιο, τον Τζωρτζ Χάλακ. Ο γιός είχε μια λαμπρή εξέλιξη: σήμερα φέρεται ως καταζητούμενος για πολλές κομπίνες από την Ιντερπόλ, είναι στους «υπ' όψιν» του FBI, δεν μπορεί να πατήσει το πόδι του σε πολλές αραβικές χώρες, όμως έχει ταυτότητα ελληνική και, ιδού το «μυστήριο», είναι επίτιμος πρόξενος της Νικαράγουα στην Αθήνα. Επίσης, μέχρι πολύ πρόσφατα, ήταν στενός φίλος του ζεύγους Παπανδρέου, εμφανίζεται ως επιχειρηματίας και ένα ένταλμα σύλληψής του στην Ελλάδα, τον Νοέμβριο του 1985, ακυρώθηκε επειδή «ήταν μέλος της αντιπροσωπείας της Νικαράγουα», σύμφωνα με σήμα της Αστυνομίας.

Τα παραπάνω έχουν δει και άλλοτε το φως της δημοσιότητας. Εκείνο το οποίο δεν είναι γνωστό μέχρι αυτή τη στιγμή είναι μια ιστορία λαθρεμπορίου όπλων, στην οποία κεντρικό πρόσωπο φέρεται να είναι ο Χάλακ. Το περιστατικό το οποίο έφερε στην επιφάνεια το λαθρεμπόριο όπλων είναι πραγματικό, τα πρόσωπα όλα υπάρχουν και η χρονολογία και ο τόπος του περιστατικού εξίσου πραγματικά.

Συγκεκριμένα: τις ημέρες που ο Ορτέγκα επισκεπτόταν πέρσι πριν τις εκλογές του Ιουνίου την Ελλάδα ο Χάλακ επισκέφθηκε ένα επώνυμο πρόσωπο της πολιτικής μας ζωής, ως επίτιμος πρόξενος της Νικαράγουα. Λίγη ώρα αργότερα, στο ίδιο σπίτι, παραβρέθηκε ένας Παλαιστίνιος (το όνομά του είναι στη διάθεσή

μας), ο οποίος μόλις είδε τον «πρόξενο» της Νικαράγουα άρχισε να τον βρίζει στα αραβικά με τρόπο έντονο και τόσο επιθετικά που έφτασαν και οι δύο στο σημείο να «βγάλουν κουμπούρια». Ο οικοδεσπότης παρενέβη και τους ζήτησε να μιλάνε αγγλικά ή γαλλικά, για λόγους δεοντολογίας προς το πρόσωπό του.

Ο διάλογος που ακολούθησε μεταξύ του Παλαιστίνιου και του Χάλακ ήταν αποκαλυπτικός: Ο Παλαιστίνιος κατηγορησε ευθέως τον «επίτιμο πρόξενο» της Νικαράγουα ότι «είχε βάλει στο χέρι» ένα καράβι με φορτίο όπλα για τους Παλαιστίνιους, το οποίο τελικώς οδηγήθηκε στη... Νικαράγουα. Τα όπλα πουλήθηκαν στους Σαντινίστας, αλλά και στους «Κόντρας» και σε άλλη χώρα της Λ. Αμερικής. Αυτή δε η επιχείρηση δεν ήταν η μόνη: υπάρχουν και άλλες «ομοειδείς» στις οποίες φέρεται αναμειγμένος ο και επιχειρηματίας Νικαραγουανός πρόξενος. Ας σημειωθεί ότι ο Χάλακ ισχυρίστηκε πως κάποιο φορτίο όπλων προς τη Νικαράγουα ήταν... «δώρο της σοσιαλιστικής κυβέρνησης της Ελλάδας προς την Επανάσταση της Νικαράγουα», χωρίς κανένα οικονομικό αντίκρυσμα.

Δεν ξέρουμε αν τέτοια «δώρα» εμπίπτουν στη δικαιοδοσία της δικαιοσύνης. Το μόνο σίγουρο είναι πως αυτή όλη η ιστορία έχει πολλές «ουρές» πίσω της. Γι' αυτό και θα επανέλθουμε με αρκετά νέα στοιχεία. Πόσο μάλλον που ο κ. Χάλακ ήταν «φίλος» με υψηλά ιστάμενα πρόσωπα της ελληνικής πολιτείας. Εξάλλου, ο κ. Χάλακ ίσως απασχολήσει σύντομα την ελληνική δικαιοσύνη.

Μεταλλάξεις

Ο κ. Κωνσταντίνος Τσιγαρίδας γνωστός κυρίως ως «δασοκτόνος», κοινός υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ και του Συνασπισμού στη μονοεδρική της Ευρυτανίας, δεν έχει διακριθεί μόνο ως ο «δασοκτόνος» υπουργός του ΠΑΣΟΚ, αλλά και ως ένας από τους ευφυολόγους του, από εκείνο το καλοκαίρι του 1986 που δήλωσε ότι ο κ. Α. Παπανδρέου πρωτοστατεί «στη μάχη εναντίον των πυρκαγιών» από το... Μεξικό όπου βρισκόταν τότε με τη σημερινή σύζυγό του.

Αυτό που δεν είναι ευρύτερα γνωστό είναι ότι εκτός από τα «μέτωπα της φωτιάς», ο κ. Τσιγαρίδας έχει διακριθεί και σε άλλα μέτωπα, στα ψυχροπολεμικά που είχαν στήσει οι μυστικές υπηρεσίες της δεκαετίας του 1960.

Επελέγη προφανώς για την «εθνικοφροσύνη» του, ο κ. Τσιγαρίδας υπηρέτησε στην ΚΥΠ ως Δόκιμος Έφεδρος Αξιωματικός από το Μάιο του 1964 έως τον Αύγουστο του 1985. Ο αριθμός του φακέλου που διατηρεί μέχρι σήμερα στην εθνική υπηρεσία δίωξης του κομμουνισμού είναι ο 416.31/734.

Ο κ. Τσιγαρίδας θα ισχυρισθεί ασφαλώς ότι τότε ήταν «μόλις είκοσι ετών και δεν ήξερε». Αλλά οι παλαιότεροι θα ενθυμούνται ασφαλώς ότι εκείνη την εποχή για να γινόταν κανείς «δόκιμος» στο στρατό έπρεπε όχι μόνο να είναι «ηλεγμένος» και «καθαρός» από πάσης φύσεως προοδευτικά ιδανικά και παρελθόν, αλλά και να έχει απαραίτητως τις αναγκαίες προσβάσεις στο μηχανισμό της δεξιάς της «βίας και νοθείας». Φανταστείτε τώρα τι «προσόντα» έπρεπε να διαθέτει κανείς για να τοποθετηθεί στην ΚΥΠ.

Βέβαια τα χρόνια που πέρασαν ο κ. Τσιγαρίδας μετασχηματίσθηκε κι αυτός σε πρωτεργάτη της «Αλλαγής» και υπέρμαχο του σοσιαλισμού, όπως άλλωστε πολλοί άλλοι συμπατριώτες μας.

Το ερώτημα είναι πόσο άραγε έχει «μετασχηματισθεί» και η ηγεσία του Συνασπισμού ώστε να δεχθεί την υποστήριξη της υποψηφιότητάς του, τη στιγμή που —μάλλον— γνώριζε και το παρελθόν του στην ΚΥΠ.

ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ

● Καταχωρούμε το κείμενο που δημοσιεύτηκε στον Τύπο της περασμένης Τρίτης και έγινε αφορμή για πολλούς —και ποικίλους σχολιασμούς. Επιλέξαμε και αναδημοσιεύουμε παραπλεύρως το σχετικό σχόλιο της «Αυριανής» της Τετάρτης 28/3.

Οδυνηρή έκπληξη προκάλεσε η απόφαση του Συνασπισμού να συνεργαστεί με το ΠΑΣΟΚ στις μονοεδρικές περιφέρειες και πιθανόν σε κυβέρνηση «αριστερών προοδευτικών δυνάμεων», όπως λέει. Είναι αδιανόητη για μας, η συνεργασία του κόμματος «της Αριστεράς και της Προόδου» με ένα κόμμα που ο ίδιος ο Συνασπισμός το έχει αμειλικτα και δίκαια καταγγείλει ως εκμεταλλευτή και πλαστογράφο της σοσιαλιστικής ιδεολογίας, ως πρωταίτιο του οικονομικού ναυαγίου της χώρας, ως δράστη τεράστιων σκανδάλων και ένοχο βαριάς ηθικής κατάπτωσης. Αυτή η πολλαπλή ενοχή του ΠΑΣΟΚ και η εθνική ανάγκη καθάρσης της δημόσιας ζωής, δικαιώσε τον σχηματισμό της κυβέρνησης Τζαννετάκη, που είχε εντελώς συγκεκριμένη αποστολή και διάρκεια.

Με την απόφασή του αυτή ο Συνασπισμός διασύρει όλη την προσπάθεια για καθάρση και τιμωρία των ενόχων, που ξαφνικά τους αθώνει και τους εναγκαλίζεται σαν τίμιους και ειλικρινείς συνεργάτες, «για να βγει η χώρα από το τραγικό αδιέξοδο», όπου εκείνοι την έφεραν. Με την ενέργειά του αυτή, ο Συνασπισμός αναιρεί τον εαυτό του και υπονομεύει την ιδεολογία, το κύρος και το ήθος της Αριστεράς.

Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, Θέμης Ανδρεάδης, Νάσος Βαγενάς, Θανάσης Βαλτινός, Μανώλης Βασιλάκης, Παντελής Βούλγαρης, Αθηνά Γεωργαντά, Θεόδωρος Γεωργίου, Χρήστος Γιανναράς, Γιώργης Γιατρομανωλάκης, Βαγγέλης Γκούφας, Αλεξάνδρα Δελγιώρη, Μαρία Δημητριάδη, Μάρω Δούκα, Τόλης Καζαντζής, Ιωάννα Καρυστιάνη, Εμμ. Χ. Κάσδαγλης, Λίνα, Κάσδαγλη, Νίκος Κάσδαγλης, Ρένα Κάσδαγλη, Ηλίας Κατσούλης, Νίκος Κεσανλής, Ράνια Κλουτσινιώτη, Γιώργος Κοντογιώργης, Μιχάλης Κοπιδάκης, Μάγδα Κοτζιά, Νίκος Κούνδουρος, Πέγκυ Κουνενάκη, Γιώργος Κουρουπός, Βέρα Κρούσκα, Νίκος Κυριαζίδης, Ειρήνη Λεβίδη, Θάνος Λίποβατς, Μάνος Ν. Λουκάκης, Γιώργος Μαθιανάκης, Τζένη Μαστοράκη, Νότης Μαυρούδης, Μάρκος Μέσκος, Μανώλης Μητσιάς, Χρόνης Μίσσιος, Ρηνιώ Μίσσιου, Κώστας Μουσελάς, Χρόνης Μπότσογλου, Σωτήρης Ντάλλης, Χρήστος Παπουτσάκης, Ανδρέας Πετρουλάκης, Σταύρος Πετσόπουλος, Μάριος Πλωρίτης, Βασίλης Ραφαηλίδης, Χρύσα Ρωμανού, Μιχάλης Σπουρδαλάκης, Στέφανος Στεφάνου, Σπύρος Τσακνιάς, Λίζυ Τσιριμώκου, Δημήτρης Χαραλάμπης, Άντεια Φραντζή.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ...

Οι 56 δεξιούληδες

● Τάβαψαν μαύρα οι ψευτοαριστεροί «διανοούμενοι» επειδή δεν θα γινόταν πρωθυπουργός ο Μητσοτάκης

ΠΕΝΗΝΤΑ έξι «διανοούμενοι», μεταξύ των οποίων πρώτοι και καλύτεροι, περιλαμβάνονται ο γνωστός ΠΙΚΤΟΡΑΣ Χρήστος Παπουτσάκης του «Αντί», η αδελφή επίσης γνωστού Νίκου Μαστοράκη, ο Χρόνης Μίσσιος, έγινε και αυτός «διάσημος» με το βιβλίο που έγραψε, να πει στον κόσμο της Αριστεράς το περίφημο εκ «Ευτυχώς που δεν νικήσαμε - οι αριστεροί - στον Εμilio» (I) - και ένα σωρό άλλοι ΚΡΥΦΟΔΕΞΙΟΥΛΗΔΕΣ σαν Μάριο Πλωρίτη του «Βήματος» και τον Βασίλη Ραφαήλ του «Έθνους» και κάποιοι που το παίζουν ΠΑΣΟΚ, όπως τραγουδίστρια Μαρία Δημητριάδη, που τελικά πήγε τραγουδώντας στην φέστα του Μητσοτάκη, υπέγραψε διακήρυξη, με την οποία... καταδικάζουν, οι ΑΝΟΗΤΟΙ, συνεργασία ΠΑΣΟΚ - ΣΥΝΗ!

ΑΛΛΑ, αξίζει νομίζουμε, να παραθέσουμε ένα μικρό κομμάτι από το κείμενο της διακήρυξης των 56... διανοούμενων, για να δει ο κόσμος πως ορισμένοι ψευτοκοινοί, με τη συμπεριφορά τους, εκθέτουν τελικά εξευτελίζουν την Αριστερά:

Στην συνέχεια παρατίθεται το κείμενο και καταλήγει η νέα «σύμμαχος» της Αριστεράς:

ΕΙΔΑΤΕ τι... πικρία έπασε όλους αυτούς τους «καλούς αριστερούς, που περισσότεροι είναι μαρξοδίσκοι του μίσου κορβανά, επειδή με την απόφαση του «Συνασπισμού» να συνεργαστεί στις μονοεδρικές με το ΠΑΣΟΚ, πλέον, κάθε ελπίδα αυτοδυναμίας της Ν.Δ. συγχρόνως ανοίγει ο δρόμος για το σχηματισμό δημοκρατικής προοδευτικής κυβέρνησης.

ΑΛΛΩΣΤΕ, εδώ που τα λέμε, οι άνθρωποι το ομολογούν καθαρά στη διακήρυξή τους, πως είναι ενθουσιασμένοι με το σχηματισμό της κυβέρνησης Τζαννετάκη, που μόνο πράγμα που πέτυχε ήταν να εκπαρθεύσει όλους τους δημοκρατικούς από τις επικαίρες θέσεις του παλιού μηχανισμού και να ανασυστήσει το παρκατόνισμα της Δεξιάς.

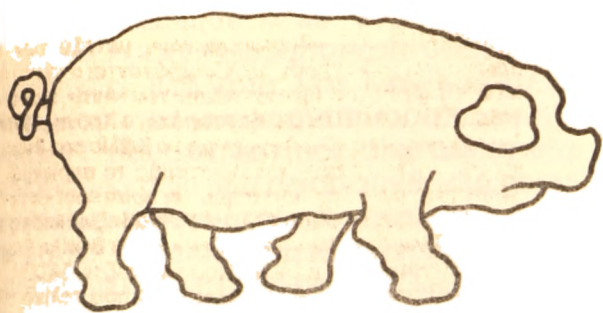
ΒΕΒΑΙΑ, όλοι αυτοί οι ανεγκέφαλοι, που δηλώνουν «αριστεροί» και εξυπηρετούν την πολιτική της Δεξιάς - γιατί υπηρετούν τα ταξικά και προσωπικά τους συμφέροντα -, δεν πάσχουν για τα πάθη της Αριστεράς, αλλά πάσχουν και αγωνιούν για την τύχη του Μητσοτάκη, όσο βλέπουν να απομακρύνεται κάθε πιθανότητα επανόδου της Δεξιάς στην εξουσία, τόσο ΑΥΞΙΣΤΕ εναντίον του ΠΑΣΟΚ και βγάζουν τα απωθημένα τους εναντίον Ανδρέα... Και φτάνουν στο σημείο, ενώ δηλώνουν «αριστεροί», να βαράνε και τον «Συνασπισμό», επειδή η ησυχία του κατάλαβε το λάθος της και επανέρχεται, σιγά, στο σωστό δρόμο.

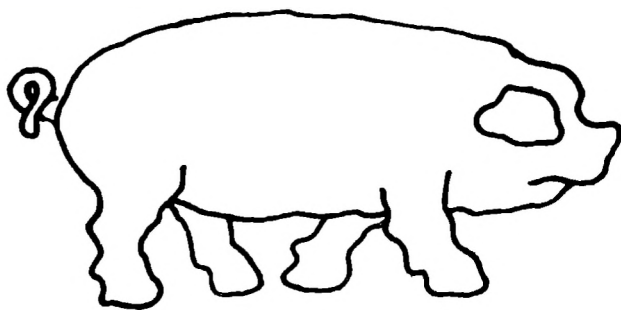
Κυκλοφόρησε
ο 25ος και 26ος τόμος
του ΑΝΤΙ

Το χοιρινό

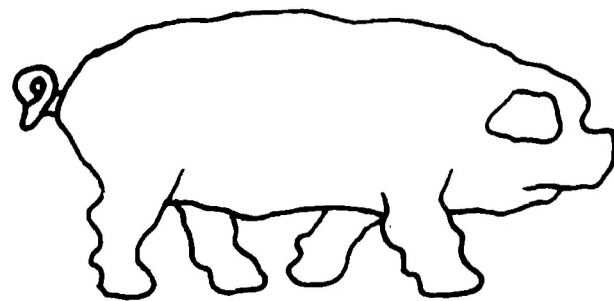
του Δημήτρη Χαντζόπουλου

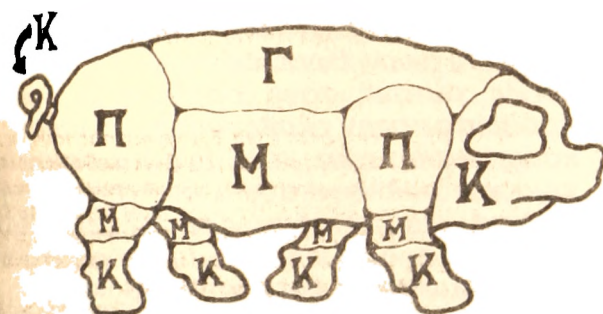
ΟΠΩΣ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΕΤΣΙ ΚΑΙ
ΤΟ ΧΟΙΡΙΝΟ ΕΧΕΙ ΙΔΙΟΜΟΡΦΙΕΣ.

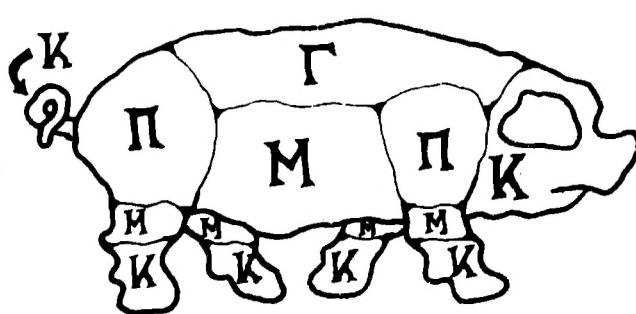
ΑΝΑΛΥΟΝΤΑΣ ΛΟΙΠΟΝ ΤΟ ΧΟΙΡΙΝΟ
ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΕΧΟΥΜΕ...

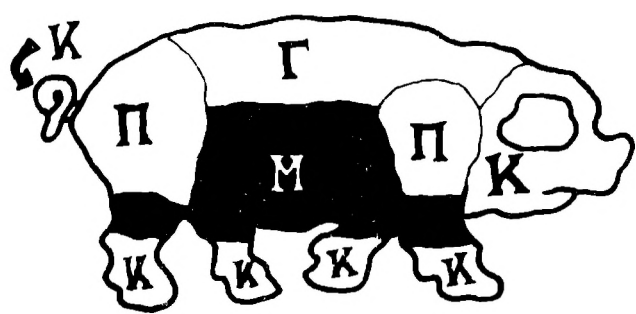
...ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ.

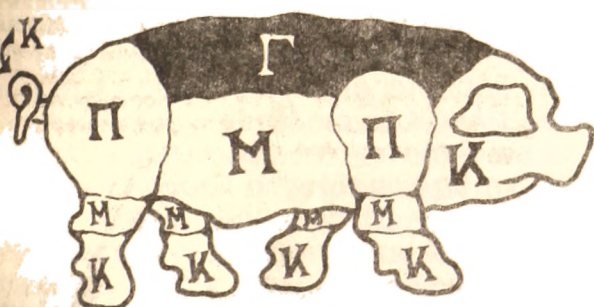
ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ
ΚΑΙ ΠΩΣ ΜΑΓΕΙΡΕΥΟΝΤΑΙ.

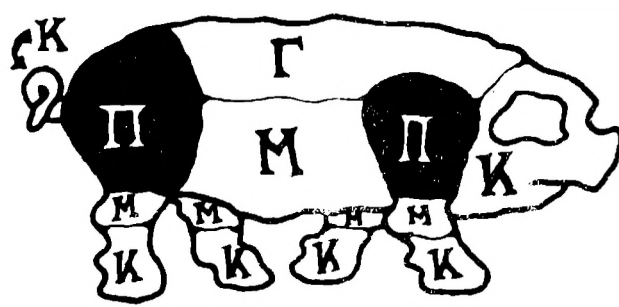
Γ:ΓΑΛΑΖΙΟ, Π:ΠΡΑΣΙΝΟ,
Κ:ΚΟΚΚΙΝΟ, Μ:ΜΟΝΟΕΔΡΙΚΕΣ

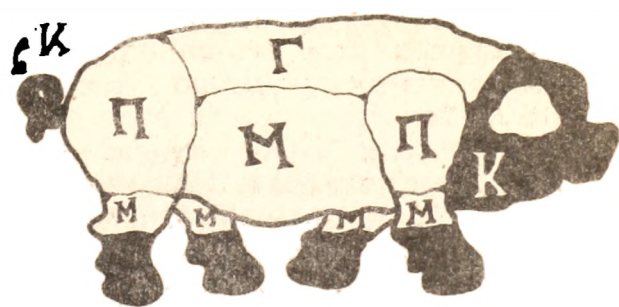
ΤΑ ΜΟΝΟΕΔΡΙΚΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΖΩΟΥ
ΤΑ ΜΑΓΕΙΡΕΥΕΤΕ ΟΠΩΣ ΘΕΛΕΤΕ.

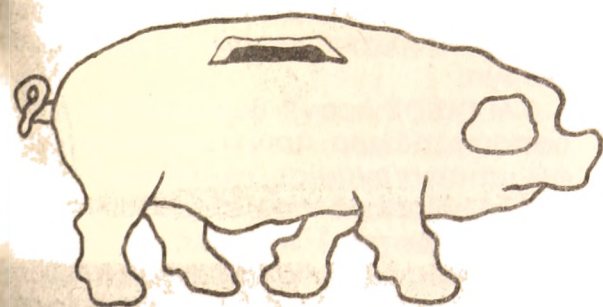
ΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ ΜΕΡΟΣ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ
ΕΝΑ ΣΥΝΤΟΜΟ ΨΗΣΙΜΟ.

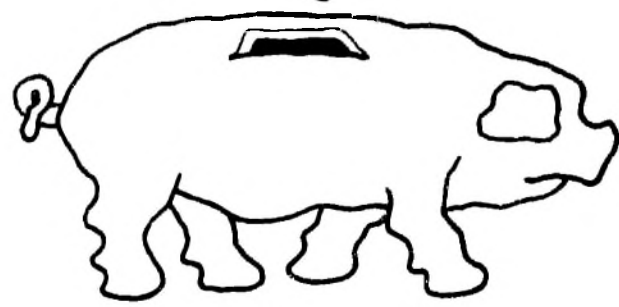
ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ
ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΨΗΤΟ.

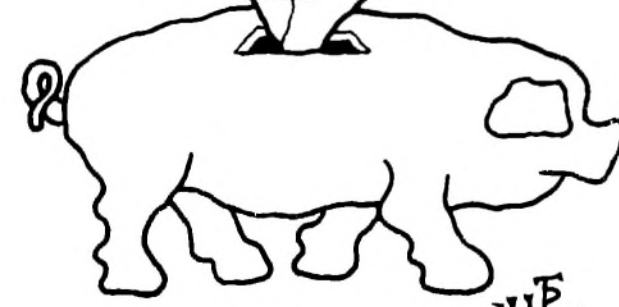
ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΨΗΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΑΧΝΟ
ΑΦΟΥ ΑΛΑΤΙΣΤΕΙ ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ.

Η ΒΙΑΣΥΝΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ
ΚΑΤΑΣΤΡΕΨΕΙ ΤΟ ΚΡΕΑΣ.

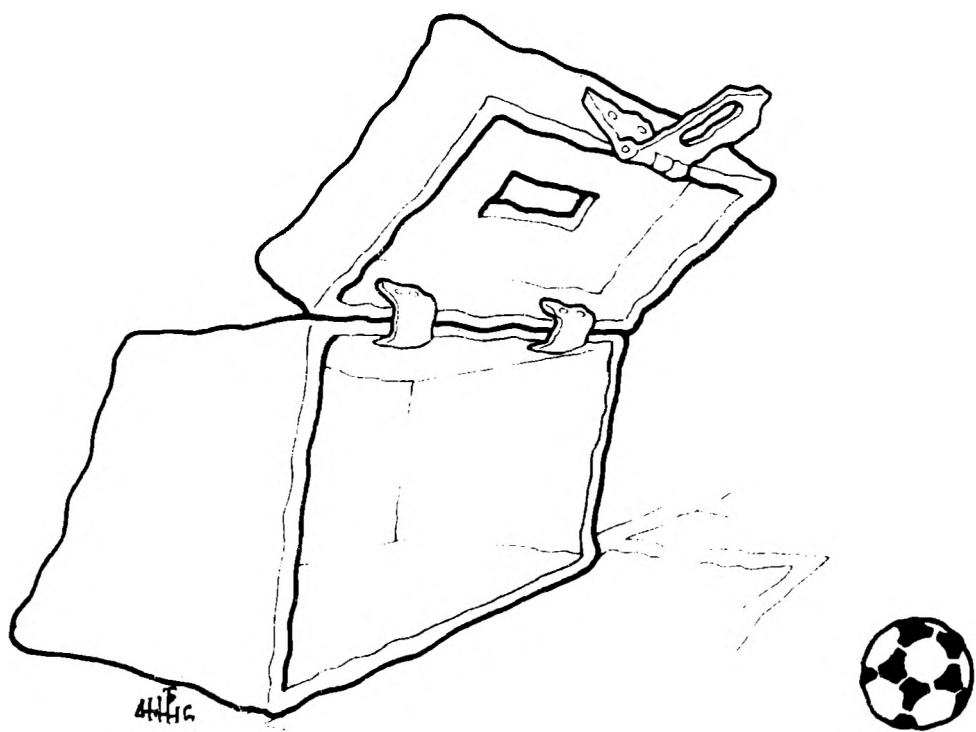

ΟΛΑ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΘΕΛΟΥΝ
ΧΑΜΗΛΗ ΦΩΤΙΑ.

ΚΑΛΟ ΕΙΝΑΙ ΠΡΙΝ ΜΑΓΕΙΡΕΨΕΤΕ
ΝΑ ΡΩΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΧΑΣΑΠΗ.

ΣΕ «ΣΙΚΕ» ΠΑΙΓΝΙΔΙ Η

Ο ΝΕΟΣ θεσμός ο οποίος, κατά τρόπον, εντελώς πρωτότυπο, συμ-προσδιορίζει στάσεις και συμπεριφορές στο εκλογικό τοπίο είναι η ΕΠΟ ο-μού μετά των δυσωδών ΠΑΕ και ενίων πα-ραγόντων από τον «κόσμο της μπάλας»: Γιδόπουλος, Σαλιαρέλης, Ζουμπόγιώρ-γος, Κιάππε, «Φάνης», «Νανά» — όλα τα λουλούδια που εζήλωσαν τη δόξα των λογής λογής Κοσκωτάδων και αποδει-κνύουν έξοχα πως αυτοί είναι εκείνοι που θα ορίσουν προς τα που θα γείρουν οι πλάστιγγες των «αδαών» εκλογομα-γείρων. Οι τελευταίοι μπορεί να μετράνε τα κουκιά, όμως στις 8 Απριλίου οι πολι-τες τούτης της επικράτειας καλούνται να ψηφίσουν με φανατισμό όσους αποδει-χτήκαν ικανοί να κάνουν την πολιτική κλωτσοσκούφι, σαν ποδοσφαιριστές της Ω' Εθνικής Κατηγορίας.

ΕΥΤΥΧΩΣ, βέβαια, που στον τόπο ετού-το εκείνο που περίσσευε και περισσεύει είναι οι γεμάτες κερκίδες στις ποδοσφαι-ρικές αρένες, έτσι που ο Έλλην φίλα-θλος να ξέρει τι αξίζει καθένας που εμ-φανίζεται σαν επίδοξος αστήρ της ποδο-σφαίρας. Ο κ. Φλωράκης, με τον κ. Αν-δρουλάκη π.χ., μπορεί να εισηγούνται στον κ. Ζολώτα να μην κατασχεθούν τα κλοπιμαία του Κοσκωτά στο Ταμείο του «Ολυμπιακού», αλλά, αν τους κατέβαζε κανείς στο γήπεδο, θα ήσαν ανίκανοι α-κόμα και για να πιάνουν την μπάλα πίσω από τα δοκάρια, ή για να κρατάνε το βα-λιτσάκι του γιατρού της ομάδας. Θέαμα μπορούν να προσφέρουν, απολαυστικό-τατο μάλιστα, όταν φιλοδοξούν συμμετο-χή στη «σέντρα» της... πολιτικής ζωής

και δίνουν πάσες σε αυτούς που παίζουν κλωτσοσκούφι, από την αντιπαλή ομάδα.

ΟΜΩΣ, μερικές φορές, τώρα τελευταία μάλιστα πολύ συχνά όσοι «κάνουν παι-χνίδι για τον αντίπαλο», κινδυνεύουν αν-τί να φέρουν γέλια στο φίλαθλο κοινό, να λυντσαριστούν, αφού είναι σαν να φωνά-ζουν ότι «το παιχνίδι είναι "σικέ"». Ό-πως κάνει ο κ. Φαράκος, φερ' ειπείν, ό-ταν διαβεβαιώνει ότι «δεν υπάρχει θέμα πρωθυπουργίας με τον κ. Παπανδρέου, διότι ο ίδιος, άλλη φορά, (σ.σ. τον Ιούνιο) δεν το είχε θέσει ως όρο». Όταν είσαι γ.γ. του ΚΚΕ, δεν μπορεί να «μην ξέρεις» ότι μια μόλις ημέρα πριν ο Α. Παπανδρέ-ου όταν ρωτήθηκε αν θα ήταν πρωθυ-πουργός σε μετεκλογική κυβέρνηση, ει-χε απαντήσει «Είμαι ο πλέον ακατάλλη-λος να απαντήσω, αλλά αν απαντούσα θα έλεγα, ασφαλώς ναι». Και τι κάνει άλ-λο ο κ. Κύρκος από το να φωνάζει ότι παίζει χωρίς τρόπους ένα «σικέ» παιχνί-δι, όταν ισχυρίζεται πως ο κ. Παπανδρέ-ου έχει πρόβλημα πρωθυπουργοποίησης επειδή αντιμετωπίζει κάποια δίκη, όταν δυο μόλις ημέρες πριν είχε τελεσίδικα α-ποφανθεί: «δεν υπάρχει πρόβλημα με το πρόσωπο του Α. Παπανδρέου»;

ΚΑΙ, ΕΝ ΤΕΛΕΙ, τι σημαίνει αυτό που λε-νε όσοι παίζουν στην Αριστερά κλωτσο-σκούφι, ότι δηλαδή, «η συνεργασία σε προοδευτική - δημοκρατική κατεύθυνση δεν προσωποποιείται», και την ίδια ώρα να θέτουν ζήτημα «φερεγγυότητας» και «αξιοπιστίας» των προσώπων που θα υ-λοποιήσουν αυτή την περίφημη συνερ-γασία; Το ερώτημα έχει και αξία... ιστορι-κή, αν κανείς αναλογισθεί, πως οι αριστε-

ροι στην Ελλάδα χαρακτηρίζονται κατ' ε-ξοχήν για την, έως βίαιη και κατασταλι-κή, δωρική σαφήνεια της λαλιάς τους...

ΤΩΡΑ, άραγε, σε τι συμβόλαια προσυ-πογράφουν προσημειώνοντας, εκεί όπου άλλοτε είχαν την απόλυτη κυριότητα; Μήπως προσυπογράφουν και πιστώνουν την αμφισημία του τακτικισμού; Το ερώ-τημα δεν έχει ασφαλώς, ως αποδέκτες του τους κατόχους σταθερών γραφείων στο κτίριο της Θεμιστοκλέους και σε ε-κείνο του Περισσού ή της Κουμουνδού-ρου.

ΠΩΣ, άλλωστε θα μπορούσαν να επε-ρωτηθούν αυτοί οι κύριοι για τον τρόπο που διαχειρίζονται το πολιτικό ήθος της αριστερής τους κληρονομιάς, αφού μετά λόγου γνώσεως αφαίρεσαν από την πρό-σφατη εκλογική τους διακήρυξη τους τέσσερις όρους που είχαν θέσει στη δια-κήρυξη του Οκτωβρίου προκειμένου να συμπυχθεί κυβέρνηση «δημοκρατικών - προοδευτικών δυνάμεων»; Να τους θυμί-σουμε αυτούς τους όρους: φερέγγυα πρόσωπα στην κυβέρνηση, αξιοπιστη κοινοβουλευτική πλειοψηφία, διαφά-νεια και συλλογικότητα στον τρόπο λή-ψης των κυβερνητικών αποφάσεων. Τώ-ρα, αυτοί οι όροι περιέπεσαν σε αχρησία, διότι, όπως είπε και ο κ. Φλωράκης στην περιοδεία του στον Πειραιά, «το θέμα των προσώπων περνά σε δεύτερη μοί-ρα» — έτσι, χωρίς εξήγηση γιατί, απλά και με δεδομένη τη διεκδίκηση της πρω-θυπουργίας από τον υπόδικο Α. Παπαν-δρέου, σύμφωνα με τη σχετική δήλωσή του που προαναφέραμε.

ΣΑΦΩΣ τα πρόσωπα περνάνε σε δευτε-ρη μοίρα· αλλιώς πώς μπορεί να εξηγη-θεί ότι όλη η συνασπιστική εκστρατεία κατά του «αυριανοτομπρισμού» — μέχρι και δημόσια αποκήρυξη του εκ μέρους του ΠΑΣΟΚ είχαν ζητήσει οι άνθρωποι — τώρα εκπίπτει στη φράση του κ. Φλωρά-κη, «η υποψηφιότητα Γαργαλάκου είναι εσωτερικό ζήτημα του ΠΑΣΟΚ»; Η «ου-σία» είναι μια συμφωνία για «προοδευτι-κό πρόγραμμα», όσο για τα πρόσωπα «θα τα βρούμε», λέει πάλι ο κ. Φλωρά-κης. Την ίδια ημέρα, στη συνέντευξή του στο Ζάππειο, ο Α. Παπανδρέου αναρω-τιόταν «τι σημαίνει να υπάρχουν εγγυή-σεις», «ή υπάρχει εμπιστοσύνη ή δεν υ-πάρχει»!! Και ουδείς αντιμιλεί στον κύ-ριο με τις «καλύτερες ημέρες», με τις «δηλώσεις μετανοίας» που κατά καιρούς έχει ζητήσει από την Αριστερά, με τον «υπηρέτη του δημοσίου συμφέροντος» και με τον «αντ' αυτού» Μένιο Κουτσό-γιωργα.

ΚΑΙ ΠΟΙΟΣ άραγε θα αντιμιλήσει; Λίγα εικοσιτετράωρα πριν την επίσημη συμ-φωνία συνεργασίας για τις μονοεδρικές ο κ. Α. Παπανδρέου ενοχοποίησε μόνο την κυβέρνηση Τζανετάκη για το πτωχο-κομείο που έχουν καταντήσει τα δημόσια οικονομικά· και λίγες ώρες μετά τη συμ-φωνία για τις μονοεδρικές, είναι ο ίδιος που με την ψήφο του στο Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ επέβαλε τον Γαργαλάκο στη Β' Πειραιά. Γιατί άραγε να αντιμιλήσει ο Συνασπι-σμός, στον Α. Παπανδρέου, όταν το κεν-

ΙΣΤΕΡΑ

του Χρ. Κυριαζή

τρικό του ζητούμενο, που με περισσή επιμέλεια όρισε όλους αυτούς τους μήνες μετά την 5η Νοεμβρίου 1989, είναι η συμμετοχή στην κυβέρνηση, δηλαδή η προνομιακά και κυρίαρχα κρατική του επένδυση στην πολιτική; Μια επένδυση που προϋποθέτει κάποιες έδρες, οι οποίες για να υπάρξουν θα πρέπει να αναρριπηθούν τα λαϊκομετωπικά σύνδρομα στην εκλογική βάση της Αριστεράς —κυρίως του ΚΚΕ— να τονισθούν περισσότερο τα αντιδεξιά συνθήματα με δυο λόγια να αποκατασταθούν κάποιες παλιές διαχωριστικές γραμμές, των οποίων η έμπρακτη άρση το περσινό καλοκαίρι είχε σαν συνέπεια —κατά τους επιτελείς της Θεμιστοκλέους, πάντα— το 11% της 5ης Νοεμβρίου... Αυτό το ποσοστό ήταν που προκάλεσε φοβικά ανακλαστικά οριζοντίως, και στην ΕΑΡ και στο ΚΚΕ, τα οποία οδήγησαν σε πολλαπλή αναδίπλωση και σε εξαρτητικές συμπεριφορές, τέτοιες που ταιριάζουν περισσότερο να περιγράφουν τη σχέση που έχουν τα «κλαδάκια» με τον «κορμό». Τα λοξά ντροπαλά βλέμματα προς το ΠΑΣΟΚ είχαν ξαναρχίσει και αργότερα έγιναν «αδιάντροπα» με την περιφημη εκείνη φράση του Λ. Κύρκου, «δεν είμαι ακόμα έτοιμος να απαντήσω αν ήταν πολιτικά σωστή η παραπομπή του Α. Παπανδρέου».

Ο ΣΤΟΧΟΣ της πολιτικής του ΣΥΝ μετά τον Ιανουάριο του 1989 ήταν το «σπάσιμο» του ΠΑΣΟΚ και η πρόσκτηση ενός όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μεριδίου: αυτός ο στόχος επενδύθηκε εκ των υστέρων με ένα λόγο και μια πρακτική κάθε άλλο παρά οικεία στην Αριστερά. Όταν αυτός ο στόχος δεν ευοδόθηκε και η Αριστερά έσπασε τα δικά της μούτρα κατέπεσε και ο λόγος και η πρακτική ενός δεκαμήνου. Τώρα επιστρέφει μόνη της στους παλιούς της τόπους, μιλώντας αυτή μόνο για «δημοκρατικές - προοδευτικές δυνάμεις» και διαμαρτυρόμενη επειδή ο Α. Παπανδρέου περιλαμβάνει τώρα και τους «εκσυγχρονιστές» από τον συντηρητικό χώρο (γιατί όχι; αφού αυτός κρατάει το «κέντρο» στο πολιτικό φάσμα...). Τι έχει να προτείνει για την ιστορία της αυτή του προηγούμενου χρόνου; Πώς θα πείσει ότι δεν είναι και αυτή «ένας-σαν-όλους-τους-άλλους» στο κλωτσασκούφι που παίζεται πριν τις εκλογές; Μήπως υπενθυμίζοντας αδιαλλείπτως ότι έσπασε ο δικομματισμός χάρη στη δική της πολιτική; Αν καταλαβαίνουμε καλά ο δικομματισμός κυριάρχησε και πάλι με το 87% της ΝΔ-ΠΑΣΟΚ στις 5-11-1989...

ΤΟ ΚΥΡΙΟ ερώτημα είναι κατά πόσο αυτό το 87% είναι ένα εκλογικό σώμα, που έχει απολύτως ενσωματωθεί στο παιχνίδι που κάνουν οι δύο μεγάλοι της Α' Εθνικής. Και το ερώτημα είναι εύλογο, αν σκεφθεί κανείς με τη δέουσα προσοχή ότι λίγες μόλις ημέρες πριν τις τρίτες, μέσα σε δέκα μήνες, εκλογές οι εφημερίδες δεν μπορούν να βρουν κεντρικό θέμα, παρεκτός του κ. Κιάππε. Αυτό βρίσκουν διότι σε αυτό το αθλιότατο ποδόσφαιρο επιλέγουν να παίξουν και οι ηγε-

σίες του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ. Και πρώτη φορά είναι τόσο ειλικρινείς, αφού και «στημένο» είναι το παιχνίδι και τα κέρδη του αμοιβαία και κατανεμημένα και οι ισορροπίες τους —ενδο- και δια-κομματικά— εκ του ασφαλούς επιβεβαιωμένες. Και το βασικότερο: ο Κιάππε είναι ο μαγικότερος τρόπος για να δεθούν οι οπαδοί των δύο μεγάλων όχι μόνο γύρω από το θέαμα που ανέκαθεν αγαπούν / υβρίζουν αλλά, κυρίως, για να ενισχυθεί η προσήλωσή τους στο κόμμα και τον ηγέτη του. αφού αυτός, τώρα πλέον, είναι ο κεντρικός διάμεσος στη σύνδεση του πολιτικού με το ποδοσφαιρικό θέαμα. (Κοντά στους δύο δεινόσαυρους, ο μικρότερος υποσχεται εξυγίανση, όπως και οι «μεγάλοι», χωρίς να νοιώθει την ελάχιστη ανάγκη να μιλήσει για τον ΟΠΑΠ με τα δισεκατομμύρια κονδύλια και το άδυτο της διαχείρισής τους...).

Η ΜΗΠΩΣ οι κ. Μητσοτάκης και ο Παπανδρέου δεν πλειοδοτούν σε θέαμα όταν συμφύρουν «μεταρρύθμιση», «επενδύσεις», «συμβόλαια», «νέες ιδέες» και «ναρκωτικά», με τις χιλιάδες «νέες θέσεις εργασίας», τις «εθνικές συντάξεις», τις «αφορολόγητες συντάξεις» και άλλα τέτοια ζαρζαβατικά από το «πάτσγουερκ» του εκλογικού μάρκετινγκ, έτσι όπως αυτό διεξάγεται στην «περιφέρεια» που λέγεται Ελλάδα; Τι άλλο προσφέρουν στην εκλογική αγορά το ΠΑΣΟΚ και η ΝΔ, διαφορετικό από αυτά που προσέφεραν (και με τον ίδιο ακριβώς τρόπο) επί σειρά ετών και αναμετρήσεων;

ΤΙ ΑΛΛΑ κίνητρα ψήφου δημιουργούν στους καθολικά σχεδόν ιδιωτεύοντες οπαδούς τους, πέρα από την καλλιέργεια θυμικών - τριμπαλιστικών συμπεριφορών, οι οποίες ατονούν ευθύς μετά την εκφώνηση των αποτελεσμάτων από το πρώτο εκλογικό τμήμα της Αετοράχης; Και πόσο θα αντέξουν ακόμα τέτοιου είδους συμπεριφορές, όταν οι εκλογές πλέον δεν γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια —οπότε και αποτονώνουν πιέσεις, λειτουργώντας και ως ασφαλιστική δικλείδα για το ίδιο το καθεστώς— αλλά κάθε λίγους μήνες, με αποτέλεσμα την προϊούσα απίσχναση του κομματικού καποραλισμού; Γιατί άραγε ο συντηρητικός ψηφοφόρος θα ψηφίσει τη ΝΔ; Για το αυτοδύναμο στοίχημα του ηγέτη τους, που είναι και ο μόνος λόγος και αρχή όλης της στρατηγικής του, με επανειλημμένες αποτυχίες; Για ποιο πρόγραμμα θα ψηφίσει το ΠΑΣΟΚ ο «δημοκράτης», όταν ο ίδιος ο Α. Παπανδρέου διαβεβαιώνει, χωρίς ίχνος ενδοιασμού, ότι στις 9 Απριλίου θα υπάρξει άλλο πρόγραμμα, που θα προκύψει από τη «σύγκλιση» με άλλες δυνάμεις; Ψήφος λευκή, χωρίς προγραμματική συνάρτηση, χωρίς ίχνος δεσμευτικότητας; Ψήφος για την πολιτική —και άλλη— επιβίωση του Α. Παπανδρέου ως «προσώπου φυσικού»;

ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ οι ψηφοφόροι να μην πράξουν όπως έπραξαν υπό μία άλλη ιδιότητά τους ως φίλαθλοι οι οποίοι μετά την «υπόθεση Κιάππε» εκκένωσαν τις κερκίδες της αρένας;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

«Οι αθώοι» του Χέρμαν Μπροχ είναι ένα μυθιστόρημα κλειδί για την κατανόηση μιας ολόκληρης εποχής, που κατέληξε στο φασισμό.

Μια πολύκροτη πολιτική δίκη διεξάγεται σε μια χώρα της Ανατολικής Ευρώπης.

Ένα άκρως επίκαιρο μυθιστόρημα από τον καλύτερο σύγχρονο συγγραφέα θρίλλερ, τον Έρικ Άμπλερ, γνωστό στο ελληνικό κοινό από το βιβλίο του «Η Μάσκα του Δημητρίου».

Εκδόσεις Κριτική
Πατούσα 3, 106 77 Αθήνα
Τηλ. 36.39.434

ΣΤΟ ΣΥΝ-ΔΙΚΑΤΟ ΤΩΝ ΜΟΙ

του Τ. Αναστασίου

Ο τακτικός μας συνεργάτης Τ. Αναστασίου επισημαίνει μια σειρά κεντρικά ζητήματα που απασχολούν εδώ και καιρό την Αριστερά σε ό,τι αφορά την στρατηγική των συμμαχιών της και τις προβληματικές σχέσεις της με το παραδοσιακό της εκλογικό ακροατήριο. Χωρίς αμφιβολία είναι ένα κείμενο ενδιαφέρον λόγω της κεντρικότητας την οποία έχουν τα ζητήματα που θίγει. Δεν παύει, όμως, να είναι κείμενο-άποψη· από αυτή τη σκοπιά, το ΑΝΤΙ διατυπώνει στο τέλος του γραπτού του Τ. Αναστασίου κάποιο δικό του αντίλογο.

«...Αν ερχόταν ο Φλωράκης στην Αγιάσσο το Νοέμβριο δεν θ' ανοίγαμε την πόρτα να του δώσουμε νερό να πιεί...».

Ένας οπαδός του ΚΚΕ στην Αγιάσσο, της Λέσβου.

«...Συνασπισμός - Συνεργασία...»

Σύνθημα του «Συνασπισμού» στη Λέσβο

Το πρόβλημα των συμμαχιών του «Συνασπισμού» βρέθηκε και πάλι στο κέντρο της συζήτησης με αφορμή την απόφασή του για συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ στις μονοεδρικές περιφέρειες. Πρόβλημα που εμπλέκεται αντικειμενικά με τις εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη, τη μοιραία σύγκλιση σοσιαλδημοκρατών - κομμουνιστών, το κεντρικό πρόβλημα του εκσυγχρονισμού της ελληνικής κοινωνίας, τη δομή και τα ακροατήρια του ΠΑΣΟΚ και τις προηγούμενες σχέσεις των δυο σχηματισμών κατά το καλοκαίρι της καθάρσης.

Την τελευταία εβδομάδα, ο γράφων είχε την ευκαρία να πάρει μέρος σε δυο εξορμήσεις του προέδρου του «Συνασπισμού» Χαρ. Φλωράκη στην Μεσσηνία και τη Λέσβο. Περιοχές όπου η απόφαση της Αριστεράς να συνεργαστεί με το ΠΑΣΟΚ χαιρετίστηκε με ενθουσιασμό, θα έλεγε κανείς, κυρίως από τους ψηφοφόρους του ΚΚΕ που στράφηκαν το Νοέμβριο του 1989 προς το ΠΑΣΟΚ.

Για όσους το λησμονούν θα πρέπει να θυμήσει κανείς ότι η πλειοψηφία των μελών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού που προέρχονταν από την επαρχία (Σκυλλάκος, Μπιτσάνης, Χατζηδημητρίου, Σκοτεινιώτης, Κοσιώνης, Ρήγας) είχαν ταχθεί από τον Οκτώβριο υπέρ της συνεργασίας ΠΑΣΟΚ - Συνασπισμού στις μονοεδρικές. Ήταν ο μόνος τρόπος, έκριναν, για να συγκρατηθεί ο παλιός κόσμος της Αριστεράς. Το ΠΑΣΟΚ γνώριζε τότε ότι αυτή η συνεργασία δεν πρέπει να γίνει διότι έτσι κι αλλιώς αυτόν τον κόσμο θα τον κέρδιζε.

Έτσι στη Λέσβο φτάνει το 38,8% αντί 36,6% του Ιουνίου ενώ ο «Συνασπισμός» κατακυλάει ασταμάτητα από 25,2% σε 21,9% χάνοντας 2.300 ψήφους. Η καθίζησή του στα «αριστερά» θεωρούμενα χωριά είναι δραματική:

- Στην Αγιάσσο χάνει 120 ψήφους που πάνε όλοι στο ΠΑΣΟΚ. Στην κωμόπολη αυτή από τον Νοέμβρη η Αριστερά δεν είναι πρώτο κόμμα.

- Στην Ερεσσό χάνει 50 ψήφους που πάνε όλοι στο ΠΑΣΟΚ που έτσι παίρνει την πρώτη θέση από τον «Συνασπισμό».

- Στην πόλη της Μυτιλήνης χάνει 400 ψήφους που κατευθύνονται στο ΠΑΣΟΚ.

Αν η Αριστερά αποφάσισε το καλοκαίρι να «καταστρέψει» χωρίς συζήτηση και χωρίς να έχει τη νομιμοποίηση και εντολή από τους οπαδούς της, ένα μέρος της προηγούμενης κουλτούρας της, οι οπαδοί της κυρίως στην επαρχία περίμεναν στη «γωνία» το Νοέμβρη για να την εκδικηθούν.

Το πρόβλημα της απότομης στροφής συνδέεται εκ των πραγμάτων και με το πρόβλημα του εκσυγχρονισμού που έθεσε ο Σπύρος Καβουνίδης με την παρέμβασή του στην Παναθηναϊκή Συνδιάσκεψη του «Συνασπισμού» και δημοσίευσε στο προηγούμενο τεύχος του το ΑΝΤΙ.

Στη Λέσβο και τη Μεσσηνία —αλλά και στην υπόλοιπη Ελλάδα φαντάζομαι— υπάρχουν αρκετοί κοινωνικά αδύνατοι που ούτε θέλουν, ούτε αντέχουν έναν εκσυγχρονισμό.

Ίσως αυτά μοιάζουν «λαϊκιστικά» και απλουστευτικά αλλά τα χωριά της Λέσβου που ψηφίζουν «Συνασπισμό» —και για να μην ξεχνιόμαστε ΚΚΕ— είναι εκείνα όπου ο κλήρος είναι μικρός και κατατεμαχισμένος. Σε αυτά τα χωριά (Μανταμάδος, Μεσότοπος) η Αριστερά στη Λέσβο είχε σημαντικές απώλειες το Νοέμβριο επ' ωφελεία του ΠΑΣΟΚ ενώ αντίθετα ανέβηκε στην Καλλονή όπου ο μέσος κλήρος είναι σχετικά μεγάλος.

Ξανά λοιπόν στο ερώτημα που γέννη-

σε την Αριστερά; Είναι το κόμμα των αδυνάτων; Αν ναι, τότε πρέπει να έχει υπόψη της ότι ο εκσυγχρονισμός για έναν αγρότη με 15-20 στρέμματα δεν σημαίνει τίποτα, ή μάλλον σημαίνει ότι θα χάσει το χωράφι του. Αν όχι — και νομίζω ότι «όχι» είναι η απάντηση που δίνει η Αριστερά στο ερώτημα αυτό διακηρύσσοντας στις συνδιασκέψεις της ότι είναι «πολυσυλλεκτικό» κόμμα τότε η αλλαγή ακροατηρίου, από τους αδύνατους στους «άλλους» δεν μπορεί να γίνει μέσα σε τρεις μήνες.

Διότι μια πολιτική για να είναι αποτελεσματική πρέπει να έχει την ανάλογη νομιμοποίηση: Τι να αρχίσει κανείς με μια «εκσυγχρονιστική πολιτική» που θα ασκείται από το ήμισυ της κοινοβουλευτικής ομάδας του Ιουνίου του 1989; Ή μήπως ξέχασαν οι διανοούμενοι που εξανίστανται τώρα κατά της σχετικής απόφασης ότι ως σήμερα ψηφίζουν το ίδιο ψηφοδέλτιο με τον αγροτή των 15-20 στρεμάτων που έχει άλλη, διαφορετική κουλτούρα, άλλα βιώματα και η πολιτική του εμπειρία περικλείεται από τους οριζόντες της Αντίστασης και του εμφυλίου πολέμου; Η Αριστερά μπορεί να τρέξει όσο της επιτρέπει το φορτίο που κουβαλάει στην πλάτη της «... Αφού δεν το ξεφορτώσε 40 χρόνια δεν μπορεί να το ξεφορτώσει σε 10 μήνες...» είπε στον γράφοντα ο παππας ενός χωριού που ψηφίζει Αριστερούς συνδυασμούς στο νησί της Λέσβου τα τελευταία 30 χρόνια.

Αν λοιπόν η Αριστερά υποστηρίξει τον εκσυγχρονισμό, αυτόν που χρειάζεται ο τόπος στο δάστημα χρόνου που τον χρειάζεται (μέσα σε 2-3 χρόνια) παύει να είναι το κόμμα των αδυνάτων, παύει να είναι αυτό που αποκαλέσθηκε, Αριστερά.

Ο κόσμος που φθίνει

Το κοινό της Αριστεράς όχι μόνο στην επαρχία δίνει την εντύπωση ενός κόσμου που χάνεται, που φθίνει. Έτσι και αλλιώς ο «Συνασπισμός» από το 1981 (ΚΚΕ + ΚΚΕ εσ.) έχασε το 27% της δύναμής του στη Μυτιλήνη — ανήκει μαζί με άλλα νησιά του Αιγαίου στην δεύτερη πιο καθυστερημένη περιοχή της Κοινότητας — και πρέπει να προσανατολιστεί σε άλλα εκλογικά ακροατήρια (δημοσίους υπαλλήλους, ιδιοκτήτες τουριστικών καταλημάτων, μεγάλο-αγρότες, το προσωπικό (;) του Πανεπιστημίου του Αιγαίου) θα πρέπει τουλάχιστον πριν αποφασίσει η Αριστερά να «ταξιδέψει» σε αυτά τα καινούρια «νερά» με νέες αποσκευές να προειδοποιήσει εκείνους που την στήριζαν τις προηγούμενες δεκαετίες ότι οι καιροί άλλαξαν, ότι αναζητά άλλους προσανατολισμούς, ότι δεν τους θέλει πια με τις αποσκευές που κουβαλάνε (κουλτούρα, παραγωγική εργασία, οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις).

Αλλά αυτό φυσικά δεν μπορεί να γίνει λίγες μέρες πριν από τις τρίτες εκλογές μέσα σε ένα χρόνο, όταν ο κόσμος αυτός ακούει από παντού ότι η Αριστερά θα υπερασπιστεί τα συμφέροντα των αδυνάτων. Ποιών δηλαδή;

Σχόλιο 1. Είναι βασικότατο σφάλμα η σύγκριση των εκλογικών επιδόσεων της Αριστεράς να γίνεται με αναφορά μόνο στις δυο τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις. Το ΚΚΕ έχει αρχίσει να καταγράφει μια φθίνουσα τάση στην πολιτική του επιρροή, σε παραδοσιακά του εκλογικά κέντρα, ήδη από το 1985. Θα μπορούσε νόμιμα δε να υποστηριχθεί ότι η παρουσία του ΠΑΣΟΚ, από τις εκλογές του 1974 ήδη, έχει σαν συνέπεια η τότε «Ενωμένη Αριστερά» να βλέπει τη δύναμή της να μειώνεται αξιοσημείωτα σε σύγκριση με την αντίστοιχη της ΕΔΑ στις εκλογές της 16ης Φεβρουαρίου 1964, και πάντα σε παραδοσιακά εκλογικά της «φέουδα». Η εσφαλμένη στρατηγική της εκλογικής σύγκρισης του Τ. Αναστασίου εμποδίζει, μεταξύ άλλων, να εξαχθεί ένα βασικό πολιτικό συμπέρασμα από αυτή τη στασιμότητα / πτώση της Αριστεράς: ότι δηλαδή, στις αρχικές φάσεις της μεταπολίτευσης υπάρχει μια όσμωση στρατηγικής και συμβολικής τάξης μεταξύ ΠΑΣΟΚ και Αριστεράς, όσμωση που απέβη υπέρ του ΠΑΣΟΚ το οποίο έγινε επικυρίαρχο ακριβώς διότι ήταν ένα κόμμα του «μεσαίου φάσματος» με δυνατότητες ενσωμάτωσης αιτημάτων και αξιών από τα αριστερά του και από τους χώρους μετά το κέντρο. Ήδη, λοιπόν, από το 1974 η Αριστερά αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα ιδεολογικής και στρατηγικής α-πορίας στην πολιτική της και το μόνο που τη στήριζε σε μη περαιτέρω οπισθοχώρηση ήταν η δύναμη του κομματικού μηχανισμού — ΚΚΕ — και η αντοχή της πολιτικής παραδοσιακής της κουλτούρας σε λαϊκά στρώματα με έντονη ιστορική μνήμη αλλά και εξίσου έντονο πρόβλημα κοινωνικής αναπαραγωγής τους και συνέχειας.

Σχόλιο 2. Χρειάζεται αρκετή αποσαφήνιση ο όρος — διότι έννοια δεν μπορεί να είναι — «κόμμα των αδυνάτων»; όταν γίνεται αναφορά σε αριστερά κόμματα. Εξάλλου το προηγούμενο που υπάρχει με «Κινήματα μη προνομιούχων» κάνει ακόμα πιο επιτακτικό αυτό το αίτημα της αποσαφήνισης.

Σχόλιο 3. Θα πρέπει να γίνει μια διακρίση μεταξύ στρωμάτων που περιθωριοποιούνται από τις τάσεις εξέλιξης της καπιταλιστικής οικονομίας και στρωμάτων που αντιμετωπίζουν με, συγκριτικά προς άλλα στρώματα, δυσμενέστερους όρους τα προβλήματα της οικονομικής τους επιβίωσης. Τα δεύτερα μπορούν να είναι κοινωνικά ακροατήρια μιας Αριστεράς: τα πρώτα, αυτά που περιθωριοποιούνται, μπορεί να υιοθετήσουν και ιδιότυπα περιθωριακές πολιτικές επιλογές, όπως τα παραδοσιακά και περιθωριοποιημένα εργατικά βιομηχανικά στρώματα του γαλλικού Κ.Κ. που πύκνωσαν τις τάξεις του ακροδεξιού Λεπέν.

Σχόλιο 4. Δεν υπάρχει εκσυγχρονισμός «αφ' εαυτού». Υπάρχουν λογίων λογίων εκσυγχρονισμοί που συνιστούν ιδεολογικά και ταξικά διακυβεύματα στα οποία ο κάθε πολιτικός σχηματισμός τοποθετείται, ανάλογα με τα κοινωνικά

στρώματα που εκπροσωπεί και το είδος των σχέσεων που έχει μαζί τους. Το ότι το εκσυγχρονιστικό αίτημα προβάλλεται κατά τρόπο ηγεμονικό από δυνάμεις του κυρίαρχου συστήματος, δεν σημαίνει ότι αυτομάτως — το αντίθετο μάλιστα — η Αριστερά σιωπά: αρκεί να έχει εγκαταλείψει τη λογική των μετωπικών εφόδων και ρήξεων...

Σχόλιο 5. Δεν είναι αιφνίδιο το εγχείρημα αλλαγής της πολιτικής κουλτούρας της Αριστεράς. Οι πρώτες απόπειρες έγιναν αμέσως μετά τις εκλογές της 2ας Ιουνίου 1985 και στη συνέχεια ολοκληρώθηκαν σαν κεντρική πολιτική επιλογή από το 1986. Και ομιλούμε φυσικά για το ΚΚΕ, αφού αυτό υπέστη το βάρος του πλαγιοκοπήματος του ΠΑΣΟΚ στους παραδοσιακά αριστερούς ψηφοφόρους.

Σχόλιο 6. Υπάρχει σαφές πρόβλημα αναπαραγωγής της Αριστεράς στο εκλογικό της ακροατήριο, κυρίως λόγω της ενσωμάτωσης ενός πράγματι ή δύναμι τμήματός του στο ΠΑΣΟΚ. Οι ψηφοφόροι που μετατοπίστηκαν στο ΠΑΣΟΚ διακρίνονται από μια «ευκολία» εναλλακτικής επικοινωνίας μαζί του και με το ΚΚΕ από όπου προέρχονται. Αντίθετα ορισμένα νέα στρώματα από την υπαλληλία έχουν «σκληρότερη» αριστερή ιδεολογία, αλλά με τις αναφορές της διαμετρικά αντίθετες προς την παραδοσιακή λαϊκίζουσα νλώσσα της αριστεράς.

Σχόλιο 7. Αν «ξαναθυμηθεί» η Αριστερά τους «αδύνατους», δεν θα αντιμετωπίσει πάλι το ίδιο πρόβλημα της αποσαφήνισης των ορίων της ως προς το ΠΑΣΟΚ;

Ίσως αυτά να είναι κάποια από τα σημεία για έναν διάλογο που, αν και κρίσιμότετος, δεν έχει καν αρχίσει.

Η «ΒΟΥΒΗ» ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

του Μάριου Βικελίδη

Η εικόνα που επιθυμούν να περάσουν τα κόμματα για τα αποτελέσματα των φοιτητικών και σπουδαστικών εκλογών με «νικητές» και «ηττημένους», «κερδισμένους» και «χαμένους» είναι και αντιφατική και «χρωματισμένη» με την αντίστοιχη δόση που συμφέρει το καθένα.

Φυσικά η παράθεση και οι συγκρίσεις των ποσοστών δίνουν, αν αναγνωσθούν ως αριθμοί, αντίστοιχη εικόνα με αυτή που επιχειρούν να περάσουν τα κόμματα. Και με αυτή την εκδοχή όμως, που αποτελεί τη βάση ερμηνείας των αποτελεσμάτων από τα κόμματα, τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουν, όπως προκύπτει από τις ανακοινώσεις τους, δεν προσφέρονται για μια ουσιαστική συζήτηση του νοήματος και των χαρακτηριστικών της ψήφου των φοιτητών και σπουδαστών της 21ης Μαρτίου.

Η **ΝΔ** θριαμβολόγησε, υπονοώντας και αντίστοιχο ρεύμα στις βουλευτικές εκλογές, για την άνοδο των ποσοστών της ΔΑΠ (από 40,01 το 1989 σε 45,7% φέτος) αποκρύπτοντας όμως ότι συγκέντρωσε 2.093 ψήφους λιγότερους απ' ό,τι είχε συγκεντρώσει το 1989. Παράλληλα στις θριαμβολογικές ανακοινώσεις δεν γίνεται αναφορά στην αποχή που επέτρεψε στη ΔΑΠ να φθάσει στο υψηλό ποσοστό 45,7% για τα δεδομένα των εκλογικών αναμετρήσεων στους φοιτητές. Ας σημειωθεί ότι φέτος ψήφισαν 54.614 φοιτητές ενώ το 1989, 66.626 το 1988, 68.246 το 1986, 87.186 και το 1985, 84.651.

Το **ΠΑΣΟΚ** θεωρεί πρόκριμα για την ανοδική πορεία του και στις βουλευτικές εκλογές το 19,2% σε σχέση με το 15,03% που συγκέντρωσε η ΠΑΣΠ στους φοιτητές. Η κατά 307 ψήφους όμως άνοδος της ΠΑΣΠ δεν επιτρέπει θριαμβολογία γιατί η άνοδός της είναι φυσιολογική, αφού το ΠΑΣΟΚ δεν βρίσκεται στην κυβέρνηση και μπορεί να αποσπά στο χώρο της νεολαίας μέρος της διαμαρτυρίας προς την εξουσία.

Ο **Συνασπισμός** που προβάλλει ως κύριο χαρακτηριστικό των εκλογών την αύξηση της αποχής και των «λευκών» που προέρχεται από το χώρο κυρίως της ευρύτερης Αριστεράς αποκρύπτει και την εντυπωσιακή άνοδο της ΔΑΠ, και την άνοδο της ΠΑΣΠ σε ποσοστά και ψήφους αλλά και την πτώση σε ποσοστά και ψήφους των δυο σχημάτων (παρατάξεις που υποστήριξε ο Συνασπισμός - παρατάξεις που υποστήριξε η ΚΝΕ-Γράψα) σε σχέση με τα ποσοστά και τους ψήφους που συγκέντρωσαν τα ενιαία σχήματα το 1989. Τα δυο σχήματα φέτος συγκέντρωσαν 13.223 ψήφους στους φοιτητές και ποσοστό 24,6% έναντι 20.188 ψήφων και ποσοστού 30,3% το 1989.

Ο χρωματισμός συνεπώς που δίνουν τα κόμματα στα ποσοστά και τις ψήφους και συγκέντρωσαν οι παρατάξεις δεν ανταποκρίνεται παρά σε ό,τι συμφέρει στενά το καθένα, είτε γιά να εντυπωσιάσει

την κοινή γνώμη, είτε να υποτιμήσει τα «κέρδη» των αντιπάλων και να αποδυναμώσει τις εντυπώσεις από τις δικές του αντιφάσεις στην ερμηνεία του εκλογικού αποτελέσματος.

Αν λοιπόν δούμε την «αλήθεια» μόνο των ποσοστών και των αριθμών των ψήφων προκύπτει ότι η αποχή έκρινε την αναμφισβήτητη πρωτιά της ΔΑΠ, η άνοδος της ΠΑΣΠ θα πρέπει να προβληματίσει τη ΝΔ, ενώ η αποχή και τα ποσοστά που συγκέντρωσε η «ομάδα Γράψα» — σχεδόν ίδια με τις παρατάξεις του Συνασπισμού — θα πρέπει να δημιουργήσουν σοβαρές σκέψεις στο Συνασπισμό, αλλά και στο ΚΚΕ και στην ΕΑΡ για ριζικές μεταβολές της πολιτικής τους στο φοιτητικό και σπουδαστικό χώρο.

Εκτός όμως από τους αριθμούς υπάρχουν και οι συνθήκες μέσα στις οποίες έγιναν οι εκλογές στα Πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ καθώς και η πολιτική των κομμάτων. Αυτές οι πλευρές ελάχιστα θίγονται από τα ερμηνευτικά σχόλια των αποτελεσμάτων που επέβαλαν τα κόμματα.

Κατ' αρχήν είναι παρακινδυνευμένες εκτιμήσεις συσχετισμού της αποχής στο φοιτητικό χώρο με αντίστοιχη στις βουλευτικές εκλογές. Θα είχαν νόημα τέτοιοι συσχετισμοί αν υπήρχαν αντίστοιχες συγκρίσεις με την αποχή σε εκλογές άλλων σωματείων όπως των γιατρών, δικηγόρων, εργατικών σωματείων, ισχυρών συνδικάτων όπως στις Δημόσιες Επιχειρήσεις και στις Τράπεζες και επισημονικών συλλόγων όπου παρατηρούνται σοβαρές τάσεις αποχής. Η συμπεριφορά όμως των ψηφοφόρων είναι διαφορετική στις κάλπες των βουλευτικών εκλογών απ' ό,τι στα σωματεία χωρίς αυτό να θεωρηθεί ως υποτίμηση του «ρεύματος» της αποχής. Η αποχή στις φοιτητικές εκλογές μπορεί να έχει επιπτώσεις και στις βουλευτικές στο βαθμό που δεν εκφράζει μόνο τη διαμαρτυρία στους χώρους της νεολαίας, αλλά σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα. Προς το παρόν όμως δεν υπάρχουν αντίστοιχα στοιχεία. Συνεπώς η αποχή στους φοιτητές και σπουδαστές που αποτελεί μian ισχυρή ένδειξη πολιτικής διαμαρτυρίας δεν είναι βέβαιο ό,τι θα έχει μια ευθεία αντανάκλαση στις βουλευτικές εκλογές. Ο φοιτητικός χώρος παρ' όλο που βρίσκεται σε μια διαρκή κατάσταση κρίσης τα τελευταία χρόνια έχει διαφορετική ευαισθησία και με διαφορετικό τρόπο αντιδρά ως δύναμη πολιτικής και κοινωνικής διαμαρτυρίας.

Έτσι αυτό που θα πρέπει να κάνει τις κομματικές δυνάμεις της Αριστεράς να τεντώσουν τα αυτιά τους και να ανοίξουν τα μάτια τους χωρίς να χρησιμοποιούν διπλούς ή τριπλούς φακούς είναι το μήνυμα της πολιτικής και κοινωνικής αμφισβήτησης που εκφράζει η αποχή και τα «λευκά» ψηφοδέλτια. Η διαμαρτυρία αυτή είναι διαμαρτυρία με αριστερά χαρακτηριστικά, δεν είναι ούτε απολίτικη, ούτε

τε έχει να κάνει με την αναπόληση των παλιών ημερών «δόξας» του φοιτητικού κινήματος. Δεν είναι μόνον μια «ουδέτερη» διαμαρτυρία απέναντι στην κομματικοποίηση ή απέναντι στις συνθήκες λειτουργίας των πανεπιστημίων.

Είναι ταυτόχρονα, διαμαρτυρία απέναντι στο αδιέξοδο του σημερινού πανεπιστημίου και της σημερινής εκπαιδευτικής διαδικασίας και παράλληλα «βουβή» αμφισβήτηση της πολιτικής της Αριστεράς και των κομματικών της δυνάμεων.

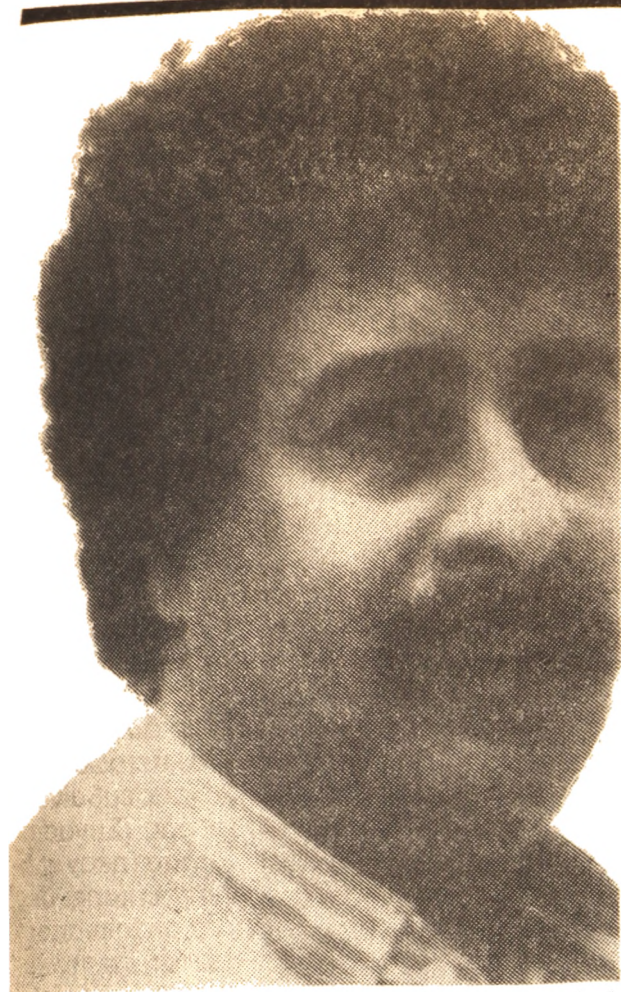
Δεν είναι τυχαίο ότι οι Συσπειρώσεις έπεσαν, ούτε επίσης, ότι οι «παρεμβαίνουσες» δυνάμεις της Αριστεράς (Συνασπισμός - ομάδα Γράψα) μοιράστηκαν ψήφους και ποσοστά. Όπως επίσης δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητη η απουσία του φοιτητικού κινήματος τα τελευταία χρόνια, απουσία που ήταν χαρακτηριστική και κραυγαλέα στην περίπτωση των «καταληψιών» του Πολυτεχνείου όταν αθώωθηκε ο Μελίστας.

Μέσα λοιπόν σε αυτές τις συνθήκες κρίσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και κρίσης της Αριστεράς είναι φυσικό η παράταξη, που προβάλλει στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο ως διεκδικήτρια της εξουσίας, η ΔΑΠ να ευνοείται. Όλα τα στοιχεία άλλωστε την ευνοούν, αφού από την άλλη πλευρά δεν υπάρχει εναλλακτική λύση.

Τέλος, όσοι ομιλούν περί φ.κ. έχοντας κατά νου αυτό που παλιά υπήρχε θα πρέπει να σιωπήσουν. Φοιτητικό κίνημα όπως υπήρχε στο παρελθόν δεν μπορεί να γίνει γιατί οι συνθήκες έχουν αλλάξει ριζικά. Το θέμα είναι ότι και οι παρατάξεις της Αριστεράς μιλούν για φ.κ. έχοντας κατά νου το παρελθόν. Έτσι όμως υποτιμούν το παρόν, αποσιωπούν τις σημερινές εξελίξεις και φυσικά αδυνατούν να προχωρήσουν σε άλλες αναζητήσεις που να θέτουν τα προβλήματα της πολιτικής παρέμβασής τους στις συνθήκες που διαμορφώθηκαν τώρα. Ίσως αν η Αριστερά αντιμετωπίσει αυτά τα προβλήματα και μιλήσει για τα αδιέξοδα της εκπαίδευσης, αλλά και τις δικές της ευθύνες δημιουργήσει τις συνθήκες σύνδεσής της με δυνάμεις που τώρα παρακολουθούν από μακριά και σιωπηρά τις εξελίξεις διαμαρτυρόμενες με την αποχή ή το «λευκό». Η πολιτική της Αριστεράς και τα σημερινά σχήματα στο χώρο των ΑΕΙ και των ΤΕΙ δεν επιτρέπουν βέβαια να διατυπωθούν αισιόδοξες σκέψεις. Αν όμως η Αριστερά δεν συλλάβει από τώρα το μήνυμα τότε τα ποσοστά των φοιτητικών εκλογών θα επικυρωθούν και από τις αντίστοιχες πολιτικές. Σε αυτή την περίπτωση πιθανόν η Αριστερά να καρπωθεί μέρος της διαμαρτυρίας αλλά αυτό θα είναι χωρίς αντίκρουσμα. Η ενσωμάτωση θα έχει ήδη κερδίσει και θα είναι ακόμη δυσκολότερη η δημοκρατική μεταρρύθμιση της εκπαίδευσης.

Ο «ΕΚΔΟΤΗΣ» κ. ΟΜΠΕΙΝΤΙ ΚΑΙ Η «Ε.Ο. 17N»

του Βασίλη Ζήση

Ο Αμπντούλχαμίτ Ομπείντι.

Το ρεπορτάζ του προηγούμενου τεύχους για τις σχέσεις της «17N» με Λίβους πράκτορες στην Αθήνα, προκάλεσε το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης και την αφορμή για νέα σειρά καταθέσεων στον εισαγγελέα κ. Τσεβά. Η υπόθεση έχει πάρει το δρόμο της και ορισμένα στοιχεία δημοσιεύονται στη συνέχεια. Αυτό όμως που δεν έχει απαντηθεί είναι το ερώτημα γιατί οι ελληνικές διωκτικές αρχές ενώ ε γνώριζαν το περιεχόμενο της επιστολής από το καλοκαίρι του 1987 δεν κινήθηκαν προς αυτή την κατεύθυνση και ακόμα γιατί μέχρι στιγμής απέκρυπταν από το συντονιστή της ανάκρισης κ. Τσεβά το σημαντικό αυτό ντοκουμέντο. Ίσως απάντηση μπορεί να αποτελεί ότι από τις αρχές του 1987 οι έρευνες για την τρομοκρατία είχαν παγώσει ενώ «απολέσθηκε» μέρος του φακέλου για την «17N» όταν ανέλαβε ο νυν ευρωβουλευτής κ. Τζίμας τις έρευνες. Επ' αυτού πρέπει να γνωρίζει ο κ. Δροσογιάννης και ο, απόστρατος σήμερα, κ. Ζαφείρης.

Πολλά και ενδιαφέροντα είναι τα νέα στοιχεία για την υπόθεση Ομπείντι και τις σχέσεις της «17N» με ορισμένους Λίβους που προέκυψαν στην εβδομάδα που πέρασε από τη δημοσίευση των πρώτων στοιχείων στο προηγούμενο τεύχος του ΑΝΤΙ.

Καταρχήν επιβεβαιώθηκε ότι ο Λίβος τρομοκράτης ζει τον περισσότερο καιρό στην Τυνίδα. Εκεί πληροφορήθηκε αμέσως το δημοσίευμα του «ΑΝΤΙ» και αντέδρασε επικοινωνώντας αμέσως με την Αθήνα υποδεικνύοντας «αντιδράσεις» του τύπου «όλα αυτά είναι επινοήσεις της CIA και της Μοσσάντ».

Επισημαίνουμε ότι την ίδια γραμμή υπεράσπισης με του Ομπείντι ακολούθησε και η εδώ λιβυκή πρεσβεία η οποία ενέταξε αμέσως το δημοσίευμα του ΑΝΤΙ στην γενική επίθεση εναντίον της χώρας του. Επ' αυτού όμως σε διπλάνες στήλες Πάντως, ο κ. Ομπείντι απέφυγε επιμέλως να εμφανισθεί δημοσίως ο ίδιος και να διαψεύσει το ΑΝΤΙ, γεγονός που τον ενοχοποιεί περισσότερο.

Ιδιαίτερη σημασία έχει όμως ένα περιστατικό με πρωταγωνιστή τον κ. Ομπείντι, το οποίο συνέβη δέκα περίπου ημέρες πριν κυκλοφορήσει το προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας.

Στις 8 Μαρτίου, σε συνέντευξή του από το Παρίσι στη δημοσιογράφο του «9,84» κ. **Ελεονώρα Ορφανίδου**, ο Γάλλος δημοσιογράφος **Κριστόφ Σικλέ** δήλωσε ότι «η 17N έχει συμβόλαιο για εκτελέσεις με τη Μέση Ανατολή» και μάλιστα «ένα μέλος της είχε αναμιχθεί τον Αύγουστο το 1986 σε απόπειρα κατά του βασιλιά του Μαρόκου Χασάν».

Μια εβδομάδα μετά τη συνέντευξη η κ. Ορφανίδου δέχτηκε ένα τηλεφώνημα από ένα άτομο που μιλούσε «καλά, αλλά με ξένη προφορά ελληνικά» το οποίο δήλωσε πως ονομάζεται «Ομπείντι», είναι «δημοσιογράφος» και ζήτησε να πληροφορηθεί «τι είπε ο κ. Σικλέ στη συνέντευξή του».

Ο ίδιος τηλεφώνησε πάλι στην κ. Ορφανίδου μετά από λίγες ημέρες, ζητώντας της αυτή τη φορά να μάθει «τι ακριβώς είπε ο Σικλέ για την απόπειρα κατά του Χασάν». Η συνάδελφος δεν είχε καμιά αντίρρηση και του πρότεινε να περάσει από τα γραφεία του σταθμού για να του δώσει ένα αντίγραφο, πράγμα φυσικά που δεν έγινε.

Επαναλαμβάνουμε ότι το επεισόδιο αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία επειδή αποδεικνύει ότι:

Πρώτον, ότι ο συνομιλητής της κ. Ορφανίδου ήταν ο Ομπείντι και όπως τότε δεν είχε κυκλοφορήσει ακόμα το ΑΝΤΙ με τις αποκαλύψεις για το πρόσωπό του, δεν είχε κανένα λόγο να καλυφθεί. Αντίθετα προβάλλοντας τη «δημοσιογραφική» ιδιότητά του θα μπορούσε να μάθει εύκολα τα όσα είπε ο κ. Σικλέ.

Δεύτερον, ο Ομπείντι έχει τακτική επικοινωνία με την Ελλάδα και πληροφορείται αμέσως ό,τι συμβαίνει και αφορά τον ίδιο. Πόσοι Έλληνες άραγε πληροφορήθηκαν τότε τι είπε ο κ. Σικλέ στον «9,84» Ο κ. Ομπείντι όμως το πληροφορήθηκε.

Τρίτον και σημαντικότερο, ο κ. Ομπείντι ενδιαφέρθηκε κυρίως για το υπόσπασμα εκείνο της συνέντευξης που αναφέρεται στην 17N, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η συνεργασία 17N - Ομπείντι πρέπει να θεωρείται μάλλον δεδομένη.

Με την εικόνα που υπάρχει στην ευρύτερη κοινή γνώμη για τη «17N», ο ισχυρισμός του κ. Σικλέ, ακούγεται για πρώτη φορά και χωρίς να έχει κανείς υπόψιν του τα στοιχεία που δημοσιεύτηκαν στη συνέχεια χαρακτηρίζεται τουλάχιστον «περιέργος» αν όχι «αστειος». Γιατί λοιπόν κάποιος που δηλώνει ότι είναι ο Ομπείντι να ενδιαφερθεί επανειλημμένα να μάθει τι ακριβώς δήλωσε ο Γάλλος δημοσιογράφος;

Η δική μας εκτίμηση είναι ότι ο αρχηγός της μαροκινής ΚΥΠ κ. **Ριντά** είχε εντολή από τον Χασάν να διεισδύσει στις τρομοκρατικές οργανώσεις των Λιβύων, επειδή φοβόταν ότι θα τον δολοφονήσουν. Στα πλαίσια αυτά ήρθε και ο **Μπασιρ Μπαγί** στην Ελλάδα και κατόρθωσε να διεισδύσει στο περιβάλλον του Ομπείντι με αποτέλεσμα να πληροφορηθεί τη συνεργασία των Λιβύων με τη 17N και να αναφέρει σχετικά στον κ. Ριντά με την έκθεσή του που αποκαλύψαμε στο προηγούμενο τεύχος.

Στόχος οι Παλαιστίνιοι

Δεν είναι άλλωστε η πρώτη φορά που ο κ. Σικλέ διατυπώνει τον ισχυρισμό ότι η 17N «εκτελεί συμβόλαιο για λογαριασμό των Αράβων». Είχε υποστηρίξει το ίδιο και σε άρθρο του στην έγκυρη Monde στις 12.5.89, όπου αποκάλυπτε επίσης ότι «η 17N ανέλαβε να σκοτώσει στην Αθήνα τον Αμερικανό πράκτορα της DEA Τζων Κάρος, επειδή είχε συμβόλαιο με το Λίβανο».

Οι δικές μας εκτιμήσεις οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το «συμβόλαιο» υπήρχε πιθανότατα, αλλά δεν προερχόταν από το Λίβανο. Οι πληροφορίες μόνο προερχόταν από εκεί. Σύμφωνα με δημοσιεύματα στον ελληνικό, αλλά και το διεθνές Τύπο, το Μάρτιο του 1984 φιλοϊρανοί κομμάντος απήγαγαν στη Βρυξέλλες τον εκεί σταθμάρχη της CIA στην περιοχή της Μεσογείου.

Θεωρείται λοιπόν πολύ πιθανό ότι οι Ιρανοί και οι συμμαχοί τους — όπως οι Λίβανοι — έμαθαν τα ονόματα των σημαντικότερων Αμερικανών πρακτόρων και ανέλαβαν να τους «εκκαθαρίσουν» διαβιβάζοντας τις σχετικές πληροφορίες και σε άλλες τρομοκρατικές οργανώσεις. Ε-

17 Ν, Κιάπε, αγορά αιώνια και Κοσκωτάς

1. Επιστράτευσαν ακόμη και Μαροκινούς πράκτορες για να συνδέσουν το ΠΑΣΟΚ με την τρομοκρατία

Κιάπε, Μιράζ «17Ν - Λίβυοι» εφευρήματα των Αμερικανών συμβούλων

Έτσι εμφάνισε η «έγκυρη» Πασοκιάς το ρεπορτάζ για την «17Ν». «Πράκτορας» το ΑΝΤΙ και κινούμενο υπό Αμερικανών συμβούλων. Η πολιτική τύφλωση δεν βοηθά όμως τη σωστή δημοσιογραφία.

Το πλήρες κείμενο της συνέντευξης του Γενικού Γραμματέα της Πρεσβείας της Λιβύης στον δημοσιογράφο του 9,61 Flash Γ. Κοίλιαρη

Δημοσιογράφος: κ. Γενικό, ο σημερινός ελληνικός Τύπος και το περιοδικό «ΑΝΤΙ» δημοσιεύουν ότι ο Λίβυος υπήκοος Αμπντουλχαμίτ Ομπειντί ήταν Λίβυος πράκτορας που δρούσε στην Αθήνα και είχε συνεργασία με ελληνικές τρομοκρατικές οργανώσεις. Ποια είναι η θέση της λιβυκής κυβέρνησης σ' αυτό το θέμα.

Γ.Γ. Λιβυκής Πρεσβείας: Ο κ. Ομπειντί είναι ένας επιχειρηματίας. Ζούσε εδώ στην Ελλάδα κατά το παρελθόν. Για λόγους προσωπικούς και προβλήματα προσωπικά που του δημιουργήθηκαν δεν μπορεί να έλθει εδώ στην Ελλάδα και δεν έχουμε εμείς ούτε είχαμε κατά το παρελθόν, καμία σχέση με αυτόν τον άνθρωπο.

ΕΡ: Γνωρίζετε τίποτε για τις δραστηριότητές του ή για τον πράκτορα των Μαροκινών μυστικών υπηρεσιών, του οποίου το όνομα είναι Μπασιρ Μπαγι;

ΑΠ: Δεν γνωρίζουμε τίποτα ούτε γι' αυτόν ούτε τον άλλον.

ΕΡ: Υπήρξαν κάποιες ενοχλήσεις από την ελληνική κυβέρνηση ή από ελληνικές υπηρεσίες σχετικά με θέματα τρομοκρατίας;

ΑΠ: Όχι, δεν έχει γίνει αυτό ποτέ.

ΕΡ: Το περιοδικό του κ. Ομπειντί είχε κάποια

ξηγείται έτσι πως η «17Ν» έμαθε ποιος ήταν όχι μόνο ο Τζων Κάρος, αλλά και ο Ουίλλιαμ Νορντν.

Η συνεργασία της 17Ν με Λίβυους πιθανολογείται ότι άρχισε το 1983 στην Πορτογαλία, όπου, σύμφωνα με πληροφορίες που δόθηκαν στην Ελλάδα από τις γαλλικές αρχές, οργανώθηκε συνάντηση Παλαιστινίων του Αμπού Νιντάλ με εκπροσώπους ευρωπαϊκών τρομοκρατικών οργανώσεων. Ανάλογη συνάντηση οργανώθηκε τον επόμενο χρόνο και σε γειτονική μας χώρα.

Όπως γράψαμε στο προηγούμενο τεύχος, την ίδια εποχή υπήρχαν πληροφορίες ότι η ομάδα του Αμπού Νιντάλ (την οποία υποστήριζαν κυρίως η Συρία και η Λιβύη) δρούσε και στην Ελλάδα. Στην Ελλάδα είχε επίσης εντοπισθεί μια ομάδα από Λίβυους και Παλαιστίνιους με λιβυκά διαβατήρια. Αποστολή τους ήταν να συγκροτήσουν μια διεθνή οργάνωση, η οποία θα αποτελείτο από ξεχωριστές ομάδες, με στόχους ευρωπαϊκές και αραβικές χώρες, όπως το Μαρόκο και η Τυνησία. Σκοπός τους ήταν η τρομοκρατία και μοναδικό αντικείμενο της επιχείρησης ήταν η ματαίωση της επιδιωκόμενης τότε λύσης του παλαιστινιακού.

Όλες οι πληροφορίες και ενδείξεις οδηγούν λοιπόν στο συμπέρασμα ότι η 17Ν συνεργάστηκε στενά με Λίβυους τρομοκράτες.

Του ζήτησαν και... συγγνώμη

Κατά τα άλλα οι αντιδράσεις που πα-

ρηματοδότηση από τη Λιβυκή κυβέρνηση.

ΑΠ: Όχι, δεν επιδοτούσε.

ΕΡ: Το περιοδικό αυτό συνεχίζει να εκδίδεται;

ΑΠ: Ναι, συνεχίζει και έχει κάποιες συνδρομές από ιδιώτες.

ΕΡ: Αυτή τη στιγμή ξέρετε που βρίσκεται ο κ. Ομπειντί;

ΑΠ: Όχι, δεν γνωρίζω.

ΕΡ: Υπάρχει πρόβλημα σχέσεων μεταξύ Ελλάδος Λιβύης;

ΑΠ: Όχι, δεν υπάρχει. Οι Ελληνολιβυκές σχέσεις ήταν και είναι άριστες. Οι σχέσεις αυτές έχουν σφυρηλατηθεί από τους αρχαίους χρόνους και δεν είναι προς μια μερίδα μόνο του ελληνικού λαού αλλά προς όλους τους Έλληνες ανεξάρτητα πολιτικής τοποθέτησης. Έχουμε, είχαμε και θα έχουμε καλές σχέσεις με όλες τις ελληνικές κυβερνήσεις και εκείνες που πρόκειται να εκλεχθούν γιατί οι σχέσεις μας είναι με το λαό και όχι με τις κυβερνήσεις που εκλέγει ο λαός. Δεν είναι προσωπικές αλλά σταθερές και πάγιες σχέσεις. Έτσι τώρα νιώθουμε έκπληξη που μια έμμεση επίθεση εξαπολύθηκε εναντίον της Λιβύης. Βέβαια ο τόπος και ο χρόνος δεν είναι τυχαίος. Αυτή τη στιγμή υπάρχει μια γενική επίθεση εναντίον της Λιβύης. Και μια ακόμα επίθεση που ξεκινά από μέσα από την Ελλάδα μια χώρα παραδοσιακά φίλη προς τον Α-

ρατηρήθηκαν στην αποκάλυψη του ΑΝΤΙ για τις σχέσεις της «17Ν», επιβεβαιώνουν όσα αναφέραμε στο προηγούμενο τεύχος.

Καταρχήν η σύζυγος του Ομπειντί κ. Ντίνα Ωρολογαδέλη επιβεβαίωσε ότι το περιοδικό ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ υποστήριζε τις θέσεις του ΠΑΣΟΚ και πρόσθεσε ότι ο σύζυγός της είχε και έχει στενές σχέσεις με το συνταγματάρχη Καντάφι. Σύμφωνα μάλιστα με την «Απογευματινή» η κ. Ωρολογαδέλη δήλωσε ότι ο σύζυγός της είχε φιλοξενήσει στην Ελλάδα και τον τότε αντιπρόεδρο της Λιβύης, ο οποίος τυχαίνει να είναι και εξάδελφος του κ. Καντάφι.

Η κ. Ωρολογαδέλη επιβεβαίωσε επίσης ότι ο Ομπειντί είχε θεωρηθεί ύποπτος για εκτελέσεις Αράβων στην Αθήνα και μάλιστα μετά τη δολοφονία του προσωπικού φίλου του Αραφάτ Μισέλ Νυμάρι, οι αστυνομικοί τον είχαν κατεβάσει από το αεροπλάνο και τον ανέκριναν στην Ασφάλεια. Τον άφησαν όμως ελεύθερο, αφού του ζήτησαν... συγγνώμη (!). Τι μεσολάβησε άραγε; Ποιος τηλεφώνησε στην Ασφάλεια και απαίτησε να αφήσουν ελεύθερο τον Ομπειντί;

Αντίθετα, η λιβυκή πρεσβεία στην Αθήνα έμεινε έκθετη με τους ισχυρισμούς εκπροσώπου της (στον «Φλας», αλλά και στη «Νίκη» της 24.3) ότι «δεν είχε καμία σχέση» με τον Ομπειντί. Η αλήθεια είναι ότι ο Ομπειντί επικοινωνούσε σχεδόν καθημερινά με τον ακόλουθο Τύπου της εδώ λιβυκής πρεσβείας.

Σημειώνεται ότι όταν ο Ομπειντί έλε-

ραβικό κόσμο, είναι ιδιαίτερα σημαντική, κυρίως αυτή την εποχή....

Μερικές επισημάνσεις είναι χρήσιμες για όσα είπε στη συνέντευξή του ο κ. γραμματέας της λιβυκής πρεσβείας:

● Ελέγχεται ως ανακριβής η δήλωση ότι δεν είχε καμία σχέση με τον Ομπειντί η λιβυκή πρεσβεία.

● Ποια είναι τα «προσωπικά προβλήματα» του Ομπειντί και πώς τα γνωρίζει ο κ. γραμματέας;

● Πώς συνεχίζει να εκδίδεται και από ποιους ο «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» εν απουσία του Ομπειντί; Μήπως λοιπόν ο Ομπειντί ήταν απλώς η βιτρίνα άλλων «αφεντικών»;

● Ποιοι είναι αυτοί οι «συνδρομητές» που βοηθούσαν στην υλική στήριξη ενός πολυτελούς μεν αλλά μηδενικής κυκλοφορίας εντύπου; Ως προς το τελευταίο πρέπει να σημειώσουμε ότι η σύζυγος του Ομπειντί κ. Ντίνα Ωρολογαδέλη δήλωσε σε συνέντευξή της στην «Απογευματινή» ότι ο άντρας της ταξίδευε συχνά στην Λιβύη προκειμένου να εισπράξει την αξία των δημοσιευόμενων διαφημίσεων. Όμως όποιος φυλλομετρήσει το εν λόγω περιοδικό θα ανακαλύψει ότι οι διαφημίσεις είναι ελάχιστες και αφορούν ελληνικές επιχειρήσεις. Ποιες «συνδρομές» εισέπραττε από τη Λιβύη ο Ομπειντί; Επ' αυτού, η πρεσβεία της Λιβύης οφείλει μια διευκρίνιση γιατί θα έχει βεβαίως πληροφορίες.

● Μια τελευταία επισήμανση στο σημείο της συνέντευξης όπου αναφέρεται

πε άφηνε στους στενούς συνεργάτες του οδηγίες με ποιον από τη λιβυκή πρεσβεία να επικοινωνούν «αν χρειάζονταν κάτι». Δημοσιεύουμε σε άλλες στήλες φωτοτυπία ιδιόχειρου σημειώματος του κ. Ομπειντί στα αραβικά, με τους αριθμούς τηλεφώνων των αραβικών πρεσβειών στην Αθήνα και με τα ονόματα εκπροσώπων τους με τους οποίους επικοινωνούσε.

Η λιβυκή πρεσβεία αρνήθηκε επίσης ό-τι η κυβέρνησή της χρηματοδοτούσε τον Ομπειντί για την έκδοση του περιοδικού ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. Άλλες πληροφορίες ωστόσο αναφέρουν ότι ο κ. Ομπειντί έπαιρνε ετησίως το ποσό των 36.000 δολαρίων. Και εν πάση περιπτώσει ποιος άλλος εκτός από τη λιβυκή κυβέρνηση μπορεί να ήταν η πηγή χρηματοδότησης ενός περιοδικού που δημοσίευε μόνο τις ομιλίες του Καντάφι και του κ. Παπανδρέου και κυκλοφορούσε σε πολυτελή έκδοση με χαρτί «ιλουστρασιόν», και σε «τετραχρωμία» αλλά δεν πουλούσε ούτε 500 φύλλα;

Εκπρόσωπος της λιβυκής πρεσβείας υποστήριξε επίσης ότι ο Ομπειντί έφυγε από την Ελλάδα, τον Αύγουστο του 1989, για «προσωπικούς λόγους». Πόσο «προσωπικοί» είναι όμως αυτοί οι λόγοι όταν τρεις ημέρες μετά την εσπευσμένη αναχώρηση του Ομπειντί αυτοκτονούσε η κόρη του και ο ίδιος δεν επέστρεψε στην Ελλάδα ούτε για την κηδεία της;

Οι αρμόδιοι δεν θέλουν

Από την άλλη μεριά, εντύπωση προκάλεσε η οργισμένη αντίδραση της μερί-

δας εκείνης του Τύπου που πρόσκεινται στο ΠΑΣΟΚ. Τις επόμενες ημέρες από την κυκλοφορία του προηγούμενου τεύχους του ΑΝΤΙ, στις εφημερίδες του ΠΑΣΟΚ εί-δαν το φως της δημοσιότητας τίτλοι ό-πως του «Δημοκρατικού Λόγου» της 24.3: «Το περιοδικό ΑΝΤΙ σε ρόλο - Κρυστάλλη», με την υποσημείωση «έχουν αναλάβει εργολαβικά την αντιτρομοκρατική καμπάνια».

Η ίδια εφημερίδα εντάσσει το δημοσίευμα του ΑΝΤΙ στην... «αμερικανική διαφημιστική καμπάνια της Νέας Δημοκρατίας». Άλλα δημοσιεύματα σε εφημερίδες του ΠΑΣΟΚ (όπως η «Νίκη») προέβα-λαν μόνο τις αντιδράσεις της λιβυκής πρεσβείας, η οποία εξετέθη διαψεύδον-τας ότι «δεν είχε καμιά σχέση με τον Ομ-πειντί» και καταχώρησε κι αυτή το δημο-σίευμα του ΑΝΤΙ στις... ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

Σημειώνουμε ότι η «Αυριανή», ενώ προσπάθησε να θεμελιώσει τον ισχυρι-σμό της ότι «το ΑΝΤΙ συνεργάζεται στενά με τον εισαγγελέα Εφετών κ. Δ. Τσεβά», δεν βρήκε να πει ούτε μια λέξη για τις δηλώσεις της Ελληνίδας συζύγου του Ομπειντί ότι ο Λίβυος τρομοκράτης δια-τηρούσε αγαθότερες σχέσεις —και όχι μόνο πολιτικές— με τον εκδότη της «Αυ-ριανής».

Αλλά η αντίδραση του Τύπου στο ρε-πορτάζ χρήζει ευρύτερου σχολιασμού που αξίζει να γίνει αναδρομικά και αξιο-λογικά όταν κλείσει αυτό το κεφάλαιο της δημοσιογραφικής έρευνας.

3. Η ανάμιξη του ονόματος της Μεγάλης Τζαμαχίριας σε τέτοια θέματα, εκτός του ότι είναι αδικαιολόγητη, αποτελεί μια εκτεταμένη εκστρατεία για την υλοποίη-ση προσωπικών και πολιτικών σκοπιμο-τήτων, αλλά το μόνο που θα επιτύχουν οι δράστες είναι η πρόκληση της οργής και αποδοκιμασίας των λαών ενάντια στις μεθοδεύσεις αυτές.

4. Το Λαϊκό Γραφείο επιβεβαιώνει, για άλλη μια φορά, το βάθος των ιστορικών σχέσεων ανάμεσα στον Αραβικό Λαό γε-νικά και του Λιβυκού ειδικά, από τη μια πλευρά, και του Ελληνικού Λαού από την άλλη. Ακόμη επικυρώνει τις άριστες —κατά το παρελθόν και στο παρόν— σχέσεις, που θα συνεχισθούν και στο μέλλον για το συμφέρον των δυο φίλων λαών.

5. Το Λαϊκό Γραφείο επιβεβαιώνει ότι η Μεγάλη Τζαμαχίρια είναι αποφασισμένη να μην επεμβαίνει στα εσωτερικά των άλ-λων κρατών και ότι στις συναλλαγές της με τα κράτη αυτά, ακολουθεί διαφανή πο-λιτική αποβλέπουσα στην ανάπτυξη σχέ-σεων συνεργασίας και φιλίας, που θα ε-ξυπηρετούν το συμφέρον των λαών όλου του κόσμου, και τις προσδοκίες τους προς την ελευθερία και τη χειραφέτηση.

Σ.Σ.: Για τη ρητορεία του Λαϊκού Γραφείου της Μεγάλης Αραβικής Λιβικής Λαϊκής Σοσιαλι-στικής Τζαμαχίριας, παραπέμπουμε στην επό-μενη σελίδα.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

● Η δημοσιογράφος κ. Δέσποινα Τσαντέ μας έστειλε και δημοσιεύουμε την ακόλουθη επιστολή:

Αγαπητό «Αντί»

Στο φύλλο 433/23.3.90 και σε άρθρο με τίτλο «Η ΕΟ 17Ν ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΡ-ΓΑΝΩΣΗΣ», του συνεργάτη σας Β. Ζήση, αναφέρθηκε το όνομά μου κατά τρόπο απαράδεκτο και αντιδημοσιογραφικό.

Ο συνεργάτης σας γνωρίζει πολύ κα-λά, ότι η μοναδική απάντησή μου στις ε-πίμονες ερωτήσεις του ήταν ότι, κατά τη βραχύτατη συνεργασία μου με το πε-ριοδικό «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» τίποτα απολύτως δεν έπασε στην αντίληψή μου που να δι-νει την εντύπωση κάποιας σχέσης των ανθρώπων του περιοδικού με τρομο-κρατική δράση ή με οποιαδήποτε «υψη-λά πρόσωπα».

Ο συντάκτης σας όχι μόνο αποσιώπη-σε τη θέση μου αυτή (που προφανώς δεν εξυπηρετούσε τη λογική του αρ-θρου του) αλλά μου απένειμε και «εύση-μα» μεγάλης βοήθειας στο ρεπορτάζ του (που τη βρήκε!), και βέβαια (για να δώσει και σασπένς) με εμφάνισε να εγ-καταλείπω «κατατρομαγμένη» το περιο-δικό.

Αυτά είναι αναληθή και συκοφαντικά. Λυπάμαι για τη διαστρέβλωση της α-λήθειας και μάλιστα προερχόμενη από συνάδελφο. Ελπίζω στην αποκατάστα-σή της και είμαι βέβαιη για τη δημοσίευ-ση της επιστολής μου.

Συναδελφικά και πάντα με εκτίμηση

Δέσποινα Τσαντέ

● Και η απάντηση του συνεργάτη μας:

Ανέφερα το όνομα της κ. Τσαντέ, για λόγους πρώτον αβρότητας και δεύτε-ρον δεοντολογίας, για να μη θεωρηθεί ότι εκμεταλλεύτηκα προς όφελος δικό μου και του ΑΝΤΙ τις πληροφορίες που ό-πως θα ώφειλε να θυμάται πολύ καλά μου έδωσε σε μια πολύωρη συνάντησή μας.

Δεύτερον, δεν κατανοώ για ποιους λόγους η κ. Τσαντέ άλλαξε γνώμη και υ-ποστηρίζει τώρα ότι «δεν μου είπε τίπο-τα» και επιπλέον ότι τη... συκοφαντώ. Ε-πιμένω ότι η συνεργασία της ήταν χρή-σιμη και με βοήθησε μεταξύ άλλων με το δημοσιευόμενο εδώ σημείωμα με το γραφικό χαρακτήρα του Ομπειντί και μιας Ελληνίδας, την οποία θα γνωρίζει ασφαλώς η κ. Τσαντέ.

Πρόκειται, όπως μου είπε η κ. Τσαντέ, για τους αριθμούς τηλεφώνων εκπρο-σώπων διαφόρων αραβικών πρεσβειών, με τους οποίους επικοινωνούσε η ίδια, ως διευθυντής σύνταξης, όταν ο Λίβυος εκδότης του «Πολιτισμού» έλειπε από την Ελλάδα.

Βασίλης Ζήσης

6472120
721
6725527
7248271
7785158
6716911
724756
7248484

Λαϊκό Γραφείο
Μεγάλης Αραβικής
Λιβικής Λαϊκής
Σοσιαλιστικής
Τζαμαχίριας

19

ΟΙ ΝΕΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΕΝΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ

Μουαμάρ Καντάφι και τις νέες φιλίες του που δεν εντάσσονται βεβαίως καθόλου στο «αντιιμπεριαλιστικό στρατόπεδο».

Το περασμένο Σάββατο, 24 Μαρτίου δέκα ημέρες μετά την ανατίναξη του εργοστασίου χημικών αερίων, γιόρταζε η Λιβύη την 20ή επέτειο από την αποχώρηση των βρετανικών στρατευμάτων από την χώρα. Και ενώ τίποτε δεν είχε προαναγγελθεί, δίπλα στον Καντάφι βρέθηκε ο ηγέτης της Συρίας **Άσσαντ** και της Αιγύπτου **Μουμπάρακ**. Έγιναν μάλιστα προς τιμήν τους και επιδείξεις από τις αεροπορίες των τριών χωρών, κάτι που σημαίνει ότι πρέπει να υπήρξε προηγούμενος σχεδιασμός και συνεννόηση.

Τι σημαίνουν άραγε αυτά αν μάλιστα συνυπολογίσουμε ότι σύμφωνα με άλλες πληροφορίες μαζί με τους άλλους τρεις ηγέτες έχει πρόσφατα συνταχθεί και ο πρόεδρος του Σουδάν **Ομάρ Χασάν Μπασίρ**;

Αυτό που παρατηρούν οι σχολιαστές είναι ότι με κανέναν τρόπο ο Μουμπάρακ δεν θα εξομάλυνε τις σχέσεις του με τον Καντάφι αν δεν είχε την προηγούμενη έγκριση —ή παρότρυνση— της Ουάσιγκτον. Και ο Άσσαντ; Ο Άσσαντ αυτή την περίοδο έχει πολλά εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα (σχέσεις με όμορες χώρες, έλλειψη νερού, ενέργειας κλπ. καθώς και πίεση από τους Σοβιετικούς για να πληρώσει προηγούμενα χρέη του για εξοπλισμούς). Αναμενόμενο λοιπόν να αναπροσαρμόσει και αυτός την πολιτική του σε σχέση μάλιστα και με την απεμπλοκή του από τον Λίβανο.

Αυτές τις γενικές εκτιμήσεις για κάποιες μεταβολές στις συμμαχίες του αραβικού κόσμου, επιβεβαιώνουν και κάποια συγκεκριμένα γεγονότα:

Από τριμήνου ο Καντάφι έχει μεταβάλει τη στάση του απέναντι στους Αμερικανούς. Ο υποστηριζόμενος από τους Βρετανούς ηγέτης της λυβικής αντιπολίτευσης **Ομάρ Αλχαρέφ**, ο επονομαζόμενος και «Μπακούς» που αποτελούσε μέχρι πρότινος το μοχλό πίεσης και ανατροπής του Καντάφι από το Στάιτ Ντηπάρτμεντ έχει «κοπεί» από κάθε πρόσβαση και προς τον **Μπαϊνκερ** και προς τον Αμερικανό αντιπρόεδρο. Η επελθούσα προσέγγιση Καντάφι - ΗΠΑ προέβλεπε και την εγκατάλειψη των αντιφρονούντων. Έχοντας προηγηθεί η εξομάλυνση των σχέσεων του Σουδάν με τον Καντάφι, ο Αλχαρέφ κατέφυγε στο Κάιρο. Τώρα αναζητεί αλλού στέγη μετά την αναζωπύρωση της φιλίας Καντάφι - Αιγύπτου...

Κύκλοι Λίβυων αντιφρονούντων που έχουν την έδρα τους στο Κάιρο, πιστεύουν ότι ο τελευταίος πυρπολισμός του εργοστασίου χημικών αερίων ήταν «αυτογκόλ» και θεατρική κίνηση του ίδιου του Καντάφι: Έχοντας ήδη ρυθμίσει τις

σχέσεις του με τους Αμερικανούς, προέβη και σε μια κίνηση καλής θέλησης. Εξάλλου, αραβικές πηγές του ΟΗΕ βεβαιώνουν ότι τον πυρπολισμό έκανε ο ίδιος ο Καντάφι και για να καθουχάσει τη Δύση ότι δεν είναι πια παραγωγός χημικών αερίων και για να χειραγωγήσει την κοινή γνώμη της χώρας του ότι αποτελεί πάντοτε στόχο σκοτεινών δυνάμεων και είναι ο Μεγάλος Αδελφός των Λιβύων. Οι Αμερικανοί υπεύθυνοι του Στάιτ Ντηπάρτμεντ άφησαν να εννοηθεί ότι δεν θα είχαν αντίρρηση να συμπράξουν με τον Καντάφι αν ο τελευταίος εγκατέλειπε τη στήριξη που μέχρι σήμερα παρέχει σε εξτρεμιστικές ομάδες και ειδικά στον **Αμπού Νιντάλ**. Και ήδη έγινε γνωστό ότι ο Καντάφι έχει αποκλεισμένο και υπό περιορισμό τον **Αμπού Νιντάλ** «κάπου στην Τρίπολη» ενώ έκοψε κάθε βοήθεια προς τις εξτρεμιστικές και μη ομάδες των Παλαιστινίων.

Τις πληροφορίες αυτές ήρθε να επικυρώσει η «Ουάσιγκτον Ποστ» με ανταπόκρισή της από το Κάιρο. Η έγκυρη και καλά πληροφορημένη εφημερίδα στο φύλλο της 27/3 γράφει ότι ο Μουμπάρακ μεσολαβεί για την εξομάλυνση των σχέσεων ανάμεσα στους **Μπους** και **Καντάφι**. Οι ΗΠΑ εμφανίζονται από την αμερικανική εφημερίδα ότι κρατούν επιφυλακτική στάση αμφισβητώντας την ειλικρίνεια του Καντάφι. Προσθέτει ακόμα ότι ο Μουμπάρακ πριν μεταβεί το Σάββατο 24/3 στην Τρίπολη της Λιβύης επικοινωνήσει με τον Μπους ο οποίος τον διαβεβαίωσε ότι οι ΗΠΑ δεν είχαν καμιά ανάμιξη στην «περιεργή» καταστροφή του εργοστασίου χημικών αερίων.

Εξάλλου, σε συνέντευξή του στην επίσημη εφημερίδα του Καΐρου «Αλ Κομουνριά», ο Μουμπάρακ δήλωνε ότι συζητήσε το θέμα της καταστροφής του εργοστασίου με τον υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ **Μπαϊνκερ** αλλά και τους υπουργούς Εξωτερικών της **Ιταλίας** και της **Γερμανίας** και σχημάτισε την άποψη ότι δεν υπάρχει ξένος δάκτυλος στην επιχείρηση. Ο Μουμπάρακ δήλωνε εξάλλου ότι του έκανε εντύπωση η μετριοπάθεια του Καντάφι: ο λόγος του το περασμένο Σάββατο δεν είχε όμοιό του σε ήπιους τόνους αναφορικά με τις ΗΠΑ και το Ισραήλ.

Και η «Ουάσιγκτον Ποστ» συμπληρώνει: Λίβυοι αντίπαλοι του Καντάφι δήλωναν ότι ο ίδιος φρόντισε για να πυρποληθεί το εργοστάσιο.

Επιβεβαιώνονται έτσι οι πληροφορίες του ΑΝΤΙ από το πρόσφατο δημοσίευμα της αμερικανικής εφημερίδας. Με αυτήν λοιπόν την οπτική είναι πολύ επιπόλαιο να υποστηρίζει κανείς σήμερα ότι ο Μουαμάρ Καντάφι αποτελεί στόχο των ΗΠΑ. Μάλλον θα γίνουμε μάρτυρες πρόσκαιρων ή μόνιμων εναγκαλισμών του «αντιιμπεριαλιστή» με τους ιμπεριαλιστές.

Το σημείωμα αυτό είναι εξαιρετικά αφιερωμένο στην «Πρώτη» και τον «Ριζοσπάστη». Η «Πρώτη» (23/3/90) σε αναφορά της για το ρεπορτάζ του προηγούμενου τεύχους μας σχετικά με την «17N» σημειώνει ότι το μέρος του ρεπορτάζ που αφορούσε την πιθανή ανάμειξη Λιβύων τρομοκρατών με το «ελληνικό τμήμα της οργάνωσης 17N» αποτελεί «σενάριο που έχει γραφτεί πολλές φορές στο παρελθόν». Ο «Ριζοσπάστης» πάλι, σε σχόλιό του (23/3/90) για όσα δήλωνε ο Πρόεδρος της Τσεχοσλοβακίας Βάτσλαβ Χάβελ στο Λονδίνο σχετικά με την προμήθεια εκρηκτικών υλών του προηγούμενου καθεστώτος της Τσεχοσλοβακίας προς τον Καντάφι έγραφε μεταξύ άλλων:

«Ο κύριος πρόεδρος έκανε την "αποκάλυψη" του στο Λονδίνο και ύστερα από καρποφόρες συνομιλίες που είχε τελευταία στην Ουάσιγκτον και το Παρίσι. Μεσολάβησε η "περιεργή" καταστροφή εργοστασίου στη Λιβύη. Να λοιπόν, που είχαν δίκιο οι Αμερικανοί όταν έλεγαν ότι κομμουνιστικός είναι ο δάκτυλος της τρομοκρατίας και όταν, πριν τρία χρόνια, άδειαζαν τις βόμβες τους στις συνοικίες της Τρίπολης. Το είπε και ο κύριος Χάβελ! Ο οποίος φαίνεται να δείχνει και το δρόμο. Εμπρός για ένα νέο βομβαρδισμό των "τρομοκρατών" της Λιβύης»

Όμως η «Επικαιρότητα» και οι φυλλάδες του Κουρή συνδύασαν πολλά μαζί: Το δημοσίευμα του ΑΝΤΙ, οι δηλώσεις Χάβελ και η ανατίναξη του εργοστασίου χημικών αερίων έξω από την Τρίπολη της Λιβύης είναι... συντονισμένα. Τα ίδια περίπου ισχυρίστηκε και ο εκπρόσωπος της εδώ Λιβυκής πρεσβείας σε συνέντευξή του την οποία αναδημοσιεύουμε στις σελίδες αυτές.

Πέρα από τα ιδεολογήματα ας δούμε όμως τι πραγματικά συμβαίνει με τον

ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Γιάννη Μαρρέ

- ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ
- ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
- ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ
- ΡΗΓΑΣ ΒΕΛΕΣΤΙΝΛΗΣ

έξοχος αγωνιστής και πατριώτης
ο πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας
ένας γενναίος πατριδοφύλακας
αγωνιστής και εθνεγέρτης

Μια προσφορά
του Γιάννη Μαρρέ
στη νεολαία μας

Τα βιβλία αυτά αναφέρονται στη ζωή και στη δράση τεσσάρων από τις εξοχότερες μορφές της ιστορίας μας, που αγωνίστηκαν σκληρά και επίμονα για τη λευτεριά της πατρίδας. Ο συγγραφέας των βιβλίων αυτών, εξετάζοντας τα σχετικά με τη ζωή και τους αγώνες τους, επιχειρεί να βοηθήσει τους αναγνώστες και κυρίως τη νεολαία μας να καταλάβουν όσο το δυνατόν καλύτερα τους ήρωες και τις θυσίες τους και να εδραιώσουν την πεποίθηση πως δίκαια κατέχουν πρώτες θέσεις στις σελίδες της ιστορίας μας...

Διάθεση:

1. ΠΑΤΑΡΙ, Χ. Τρικούπη 31, τηλ. 3602542.
2. ΠΡΟΟΔΟΣ, Μεσολογγίου 5, τηλ. 3621001.
3. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ - ΚΑΝΑΚΗΣ. Ζ. Πηγής 2, τηλ. 3623113.
4. ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ, Σόλωνος 81, Τηλ. 3607876.

Θεσσαλονίκη:

5. Α. ΠΟΥΛΟΥΚΤΣΗ & ΣΙΑ, Λασσάνη 9, τηλ. 285857.

Εκδόσεις ΚΑΛΕΝΤΗΣ

Μαυρομιχάλη 5 (Α' όροφος) - Τηλ. 3623553 - 106 79 ΑΘΗΝΑ

ΠΟΙΟΙ «ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΑΝ»

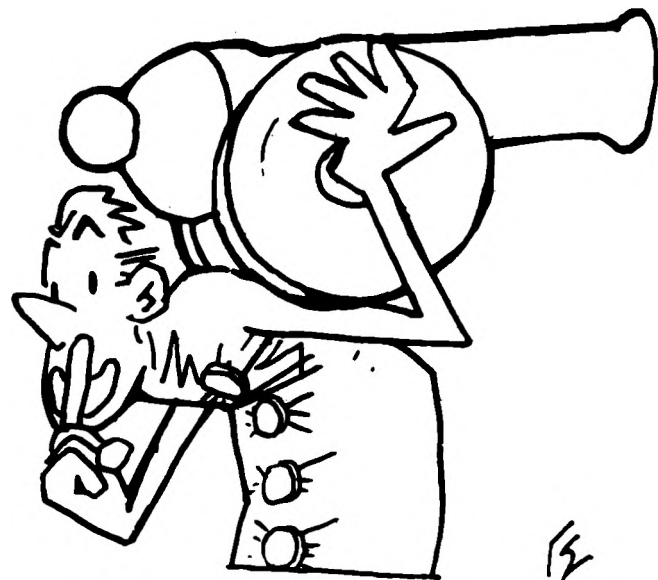
Το πόρισμα της έρευνας για την κλοπή στο Πολεμικό Μουσείο

Οι εκτοξευτές των μπαζούκας που «απαλλοτρίωσε» η 17N από το Πολεμικό Μουσείο μπορούν να ενεργοποιηθούν εύκολα, πράγμα το οποίο γνώριζε εκ των προτέρων η «επαναστατική» οργάνωση.

Τα κλιμάκια του ΓΕΣ που προΐστανται του Πολεμικού Μουσείου δεν είχαν ενημερώσει τη διεύθυνσή του για την κλοπή των βλημάτων μπαζούκας από το Συκούριο, τα οποία ταιριάζουν στους εκτοξευτές, με αποτέλεσμα η 17N να κινηθεί ανενόχλητη για να κλέψει και τους τελευταίους.

Τα μέτρα ασφαλείας στο Πολεμικό Μουσείο ήταν τόσο πλημμελή ώστε δημιουργείται η εντύπωση ότι κάποιος φρόντισαν γι' αυτό.

Αυτά και πολλά άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία προκύπτουν από το πόρισμα της Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης που διενήργησε ο αντισυνταγματάρχης Αθ. Δημητρίου για την κλοπή στο Μουσείο.

Όπως προκύπτει από το πόρισμα της Ένορκης Διοικητικής Εξέτασης (ΕΔΕ) που διεξήγαγε ο αντισυνταγματάρχης **Αθανάσιος Δημητρίου** για την επίθεση της 17N στο Πολεμικό Μουσείο (3.2.1990) και το οποίο δημοσιεύει σήμερα το ΑΝΤΙ, τα «μπαζούκας» που «απαλλοτρίωσε» η «17N» είναι ενεργά και μπορούν συνεπώς να χρησιμοποιηθούν ανά πάσα στιγμή εναντίον οποιουδήποτε στόχου.

Αναφέρει ο κ. Δημητρίου στο πόρισμά του:

«Το γεγονός της αποστρατιωτικοποίησης των δυο αντιαρματικών εκτοξευτών δεν σημαίνει βέβαια και την οριστική απενεργοποίηση των όπλων, αφού όπως συνάγεται από τα δεδομένα που παρατίθενται στο εγχειρίδιο «7-20 ΕΛΑΦΡΑ ΟΠΛΑ ΠΕΖΙΚΟΥ» αφ' ενός το σύστημα ηλεκτρικής πυροδοτήσεώς τους είναι δυνατόν να αποκατασταθεί με άλλο αυτοσχέδιο σύστημα (συσσωρευτή) αφ' ετέρου δε ο αντιαρματικός εκτοξευτής δεν είναι τέλος και απαραίτητος για την πυροδότηση και εκτόξευση αντιαρματικών ρουκετών που μπορεί να γίνει και με αυτοσχέδια μέσα».

Υπενθυμίζουμε ότι στη σχετική προκήρυξη της η «17N» αναφέρει επί λέξει: «Αντίθετα απ' ό,τι γράφτηκε, οι εκτοξευτές λειτουργούν κανονικά».

Τα προηγούμενα οδηγούν στο συμπέρασμα ότι όταν η «17N» σχεδίαζε την κλοπή των βλημάτων από το Συκούριο και των εκτοξευτών από το Πολεμικό Μουσείο, η 17N γνώριζε ότι τα βλήματα και οι εκτοξευτές μπορούσαν να συνδυαστούν μεταξύ τους και ότι μπορούσε εύκολα να ενεργοποιήσει τα «μπαζούκας». Ήταν δηλαδή ενημερωμένη «από μέσα» για το τι έπρεπε να κλέψει και από πού να το κλέψει.

Ιδιαίτερη σημασία για τις έρευνες έχει και ένα άλλο σημείο του πορίσματος όπου αναφέρεται ότι ο Αντιπρόεδρος του Πολεμικού Μουσείου ταξίαρχος **Γεώργιος Ορφανός** κατέθεσε ότι «τα προϊστά-

μενα κλιμάκια δεν τον είχαν ενημερώσει» (!) για την κλοπή των βλημάτων από το Συκούριο, «ώστε να αποσύροντο από τα εκθέματα οι δυο εκτοξευτές, πράγμα το οποίο θεωρεί ο ίδιος ότι θα ήταν το αποτελεσματικότερο μέτρο προλήψεως της τρομοκρατικής ενέργειας».

Από τα άλλα σημεία του πορίσματος προκύπτει ότι τα μέτρα ασφαλείας στο Μουσείο ήταν τόσο πλημμελή και η «17N» τόσο καλά ενημερωμένη για το σχέδιο ασφαλείας, ώστε η «θεαματική» επιχείρηση των τεσσάρων ενόπλων ήταν στην πραγματικότητα ένας απλός περίπατος.

Αναφέρει το πόρισμα:

- Ενώ οι καταστάσεις υπηρεσίας προβλέπουν δέκα συνολικά θέσεις φυλάκων, την ώρα της επίθεσης υπήρχαν στο κτίριο μόνο τέσσερις φύλακες συν ο επόπτης τους, δηλαδή οι μισοί!

- Στις ίδιες καταστάσεις υπηρεσίας δεν αναφέρεται πουθενά ότι ένας από τους φύλακες έπρεπε να κάθεται μπροστά στα «μόνιτορ» του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης που είχε εγκατασταθεί στο Μουσείο.

- Το εν λόγω κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης εγκαταστάθηκε το 1983, εκσυγχρονίσθηκε το 1988 αλλά δεν λειτουργήσε ποτέ.

Σημειώνεται ότι ο προϊστάμενος του Γραφείου Προσωπικού του Μουσείου ταγματάρχης **Δημήτριος Πολυδωράτος** πρόβαλε ως δικαιολογία για τα χαλαρά μέτρα ασφαλείας τις ελλείψεις σε προσωπικό. Αλλά όπως διαπιστώνει το πόρισμα, οι ελλείψεις αυτές «καθιστούσαν επιτακτικότερη την ενεργοποίηση του κλειστού κυκλώματος», πράγμα που όπως αναφέραμε δεν έγινε ποτέ.

Σύμφωνα με το πόρισμα «η παραμέληση του κλειστού κυκλώματος προφανώς δεν είναι άμοιρη των κατά το παρελθόν σημειωθησών κλοπών στο Μουσείο, όπως αυτές αναλυτικά αναφέρονται στην κατάθεση του μάρτυρος ταξίαρχου **Παπασημακόπουλου** και μάλιστα σε χώ-

ρους όπου υπήρχαν εγκατεστημένες κάμερες».

Δηλαδή ο ταξίαρχος **Παπασημακόπουλος**, υπεύθυνος ασφαλείας του Μουσείου από το 1987 μέχρι τις 31.12.1989 δεν έθεσε σε λειτουργία το σύστημα παρά το γεγονός ότι είχαν κλαπεί επανειλημμένως εκθέματα και μάλιστα ιδιαίτερης αξίας.

Το ΑΝΤΙ είχε αναφερθεί για πρώτη φορά στις ευθύνες του κ. Παπασημακόπουλου για την μη ενεργοποίηση του κλειστού κυκλώματος, στο τχ. 429. Στο τχ. 431 εξάλλου είχαμε αναφέρει ότι ο κ. Παπασημακόπουλος συμμετέχει μαζί με άλλους αξιωματικούς του ΑΣΠΙΔΑ στο «**Σύνδεσμο Απόστρατων Δημοκρατικών Αξιωματικών**» που ιδρύθηκε πέρσι με πρωτοβουλία του κ. Θ. Τόμπρα.

Κάνουμε αυτή την υπενθύμιση επειδή σε επιστολή που μας έστειλε ο κ. Παπασημακόπουλος διαμαρτυρόμενος για τα δημοσιεύματα εκείνα του ΑΝΤΙ, αναφερόμενος στο θέμα του κλειστού κυκλώματος γράφει επί λέξει: «Τώρα γιατί δεν λειτούργησε το σύστημα πριν και μετά την κλοπή από τη Συλλογή Σαρόγλου υπεύθυνοι να σας απαντήσουν είναι οι υποπτεράρχος **Σκεπαρνώτης Χαράλαμπος** και Αρχιπλοίαρχος **Βάρφης Κωνσταντίνος**».

Είναι προφανές ότι ο ταξίαρχος Παπασημακόπουλος επιχειρεί να επιρρίψει την ευθύνη για την μη ενεργοποίηση του κλειστού κυκλώματος σε άλλους, οι οποίοι είναι πλέον και οι αρμόδιοι για να απαντήσουν.

Ακόμα, όπως αναφέρεται στο πόρισμα, παρ' όλο που λίγους μήνες πριν την επίθεση το προϊστάμενο κλιμάκιο της ΣΔΑ είχε ζητήσει από το Πολεμικό Μουσείο την υποβολή σχεδίου ασφαλείας «ανταποκρινόμενου στις ανάγκες», «ουδέν σχέδιο υπεβλήθη».

Ο αντισυνταγματάρχης Δημητρίου αναφέρει ακόμα στο πόρισμα του ότι «πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ιδιαίτερης έρευνας» το εξής γεγονός:

ΗΝ 17Ν;

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑ

«Ενώ οι δυο τρομοκράτες απειλούσαν το φύλακα του ημιορόφου Γαλημάτη, ο τρίτος ασχολείτο με την αποσύνθεση και τοποθέτηση των αντιαρματικών εκτοξευτών σε σάκκο έχοντας στραμμένη την πλάτη του προς τη θύρα των γραφείων της Διοικήσεως του Μουσείου από όπου ήταν πολύ πιθανόν να εξέλθουν απρόοπτα άτομα ανήκοντα στο προσωπικό του Μουσείου αιφνιδιάζοντας τον τρομοκράτη».

Και συνεχίζει το πόρισμα: «Το γεγονός ότι χρησιμοποιήθηκαν δυο τρομοκράτες για την ακινητοποίηση του Γαλημάτη, έχοντας σχεδόν αφήσει ακάλυπτο τον τρίτο, με τα νώτα εστραμμένα προς τον διάδρομο των Γραφείων της Διοικήσεως του Μουσείου που οδηγεί ταυτόχρονα και στο κλιμακοστάσιο Β του Μουσείου αγνοώντας πιθανή απειλή από το σημείο αυτό πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ιδιαίτερης έρευνας».

Αγνοούμε αν και εναντίον ποιών προτείνει να διεξαχθεί η ιδιαίτερη έρευνα ο αντισυνταγματάρχης. Διαπιστώνεται όμως ότι όχι μόνο η 17Ν γνώριζε ότι τα μέτρα ασφαλείας του Πολεμικού Μουσείου ήταν πλημμελέστατα, αλλά επιπλέον το «κομμάντο» της κινήθηκε με χαρακτηριστική άνεση, γεγονός που σημαίνει ότι είχε κάποια κάλυψη.

Μια κάλυψη η οποία μόνο από δυο πλευρές μπορούσε να δοθεί: Είτε και από άλλα μέλη του «κομμάντο» που έδρασαν χωριστά από τους τέσσερις που εμφανίστηκαν, είτε από άλλους οι οποίοι δεν ανήκαν στο «κομμάντο» αλλά τους διευκόλυναν.

B.Z.

● Πήραμε και δημοσιεύουμε τις ακόλουθες επιστολές, σύντομο σχολιασμό των οποίων κάνουμε στο τέλος:

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ:

Αθήνα, 20 Μαρτίου 1990

Κύριε Διευθυντά,
Στο τεύχος 429 με ημερομηνία 23-2-90 του περιοδικού σας ΑΝΤΙ στην σελίδα 22 γράφεται: οι σύνδεσμοι του κ. Τόμπρα απειλούν, συντάκτες του ο κ. Βασίλειος Ζήσης.

Κατ' αρχήν με τον Κον Τόμπρα είμαστε συμμαθηταί στην Σχολή Ευελπίδων και επελέγην μεν αμφότεροι στις Διαβιβάσεις.

Πράγματι είναι φίλος μου από την Σχολήν Ευελπίδων, φαίνεται όμως ότι αυτό δεν πρέπει να συμβαίνει κατά την αντίληψιν του περιοδικού σας.

Συνδέεται μια βομβιστική ενέργεια ενός Ανθυπαπιστού της Αεροπορίας με άλλους Αξιωματικούς της Αεροπορίας χωρίς να βγαίνει στο φως της δημοσιότητας το πόρισμα της ανακρίσεως, για να μάθουμε επί τέλους τι συμβαίνει.

Ισχυρίζεσθε ότι κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών αίτηση ιδρύσεως Συνδέσμου Δημοκρατικών Αξιωματικών προφανώς βασιζόμενοι σε δημοσίευμα της Αυριανής της 29-4-89.

Σας πληροφορώ ότι ουδέποτε κατατέθηκε τέτοιο καταστατικό παρά το γεγονός ότι η ενέργεια θα ήτο ορθή και νόμιμη.

Εσείς χαρακτηρίζετε την ίδρυσι του Συνδέσμου ως αποσταθεροποίηση στο Στράτευμα, γιατί όμως το ίδιο δεν συμβαίνει με την Κλαδική αποστράτων της ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ; Μήπως δεν το γνωρίζετε;

Γράφετε ότι είμαι ιδρυτικό μέλος του Συνδέσμου Δημοκρατικών Αξιωματικών, πράγμα ψευδές γιατί στο καταστατικό που δεν κατατέθηκε στο Πρωτοδικείο όπου απαιτούνται ονόματα και υπογραφές δεν υπάρχει το όνομά μου.

Δεν υπάρχει λόγος να αναφέρετε ότι έχετε ντοκουμέντα, γιατί εγώ δεν αρνήθηκα ότι ήμουν Α' Αντιπρόεδρος στο Πολεμικό Μουσείο, ούτε ότι επόπτευα διάφορους τομείς μεταξύ αυτών και της ασφαλείας.

Σημειώνεται ότι η ενέργεια της 17Ν έγινε ένα μήνα μετά την αποχώρησή μου από το Μουσείο, αλλά οι εκτελέσαντες το εγχείρημα κινήθηκαν με άνεση.

Κατ' αρχήν είναι κωμικόν για να μην πω γελοίο να λέγετε ότι οι δράσαντες στο Μουσείο στις 3-2-90 ήσαν ενήμεροι του χώρου γνωρίζοντας τα κατατόπια.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι εκθεσιακοί χώροι του Μουσείου είναι ελεύθεροι για κάθε επισκέπτη από 0900 ώρας μέχρι 1400 ώρας, πλην Δευτέρας. Ο επισκέπτης μπορεί να καθήσει όση ώρα θελήσει σε κάθε αίθουσα και έκθεμα, οπότε αυτός που θέλει να μελετήσει συνήθειες — κίνηση επισκεπτών — συχνότητα επισκεπτών κλπ. είναι εύκολο και δεν προκαλεί υποψίαν στους φύλακες γιατί δεν φέρουν διακριτικό

της 17Ν ή άλλης οργανώσεως. Οι φύλακες του Μουσείου δεν οπλοφορούν όπως συμβαίνει σε όλα τα Μουσεία της Ελλάδος, αλλά και να οπλοφορούσαν δεν σημαίνει τίποτα αυτό γιατί δεν είναι εις θέσιν να αντιδράσουν όπως θα ήθελε η υπηρεσία.

Εις ότι αφορά το κλειστό κύκλωμα τηλεοράσεως προϋπήρχε πριν του έτους 1987, όταν τοποθετήθηκε στο Μουσείο το σύστημα ήτο χαλασμένο επιμελήθηκε την επισκευή του, αλλά έκτοτε δεν ελειτούργησε, παρά το γεγονός ότι σημειώθηκε κλοπή από την Συλλογή Σαρόγλου.

Τώρα γιατί δεν λειτούργησε το σύστημα πριν και μετά την κλοπή υπεύθυνοι να σας απαντήσουν είναι: ο Υποπτεράρχος Σκεπαρνάκος Χαράλαμπος μετά του Β' Αντιπροέδρου Αρχιπλοιάρχου Βάρφη Κωνσταντίνου.

Επειδή λοιπόν θεωρώ ότι με θίγεται και με μειώνεται ηθικά και επαγγελματικά διότι εν γνώσει της αληθείας των πληροφοριών σας ισχυρίζεσθε ούτε λίγο ούτε πολύ, ότι έχω σχέση με την 17Ν και ίσως να συνήργησα στην απώλεια του υλικού.

Κατόπιν των ανωτέρω και προς αποκατάστασιν της αληθείας σας καλώ να δημοσιεύσετε την παρούσα μου σύμφωνα με τον περί τύπου Νόμον στην αυτήν θεσιν και με τα αυτά στοιχεία του Περιοδικού σας επιφυλασσομένου παντός νομίμου δικαιώματός μου.

Νικόλαος Παπασημακόπουλος

Ταξίαρχος

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΗ:

Αθήνα 18/3/1990

Κυριε Διευθυντά,
Εις το υπ' αριθμ. 432, τεύχος 16ης Μαρτίου 1990 του υπό τη διεύθυνσή σας Περιοδικού ΑΝΤΙ και εις την σελίδα 15, δημοσιεύετε, την υπαρξη Συνδέσμου Δημοκρατικών Αξιωματικών ε.α., ισχυρίζεσθε, ότι αποκαλύπτετε την υπόγεια δραστηριότητα του κ. Τόμπρα και μερικών «συνεργατών» του, και ένα οργανόγραμμα με κρίκους όπως τους αποκαλείται εις ένα των οποίων (Σύνδεσμος Δημοκρατικών Αξιωματικών) αναφέρεται το όνομά μου ως ένα από τα ιδρυτικά μέλη του Συνδέσμου τούτου.

Διατυπώνετε υπονοίας δια πιθανή σχέση στρατιωτικών προσκεϊμένων στο ΠΑΣΟΚ με τρομοκρατικές ενέργειες και εν πάση περιπτώσει κατασυκοφαντείτε μετά των άλλων και εμέ προσωπικώς.

Επειδή έχω τα αποδεικτικά στοιχεία και ισχυρίζομαι ότι καθ' όλην την εν τω στρατεύματι σταδιοδρομίαν μου μέχρι σήμερον, παρέσχον τον εαυτόν μου αφειδώς εις πάσαν θυσίαν χάριν της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ και της ΔΗΜΟΚΡΑ

Φωτοτυπία του πορίσματος.

ΤΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ. Σας παρακαλώ, να δημοσιεύσετε την παρούσαν ως διάψευσιν του δημοσιεύματός σας εις ό,τι με αφορά εις την αυτήν θέσιν ως ο σχετικός νόμος προβλέπει.

Διατηρώ δε την επιφύλαξη να εξαιτήσω δια παντός νομίμου μέσου την αποκατάστασιν της τρωθείσης δια του δημοσιεύματος σας υπολήψεώς μου, καθώς και την προξηνηθείσαν εκ τούτου ζημίαν εις εμέ και την οικογένειάν μου.

Μετά τιμής
Ιωσήφ Καβρουδάκης
Αντ-γος ε.τ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ:

Κύριε Διευθυντή,

Σε δημοσίευμα της 16.3.1990 του περιοδικού «Αντί» του οποίου φέρεσθε εκδότης, αναφέρεται η ίδρυση Συνδέσμου Αποστράτων Δημοκρατικών Αξιωματικών.

Επειδή στο δημοσίευσμά σας εμπλέκομαι προσωπικά και μάλιστα θεωρούμαι συνδετικός «κρίκος» του Θεοφάνη Τόμπρα σε παρακρατική οργάνωση και στο δημοσίευμα δολίως κι εν γνώσει της αναλήθειας προσπαθείτε ψευδόμενος ασύστολα να δημιουργήσετε εντυπώσεις που εξυπηρετούν σκοπούς κι εντολές που μόνο σεις γνωρίζετε.

Επειδή τ' αναφερόμενα στο επαίσχυντο δημοσίευμα είναι συκοφαντικά και υπηρετούν σκοπούς δόλιους είναι αποκυήματα της νοσηρής φαντασίας σας κι αποπειράσθε να πλήξετε τους αξιωματικούς εκείνους που σε δύσκολους και χαλεπούς καιρούς έδωσαν δείγματα γραφής και θυσίασαν τη σταδιοδρομία τους μαχόμενοι ενάντια στο παρακράτος της δεξιάς και το χουντικό συνωμοτικό κατεστημένο.

Με φέρετε μάλιστα σαν συμμετέχοντα στην υπόθεση «ΑΣΠΙΔΑ», ενώ ποτέ δεν κατηγορήθηκα για τέτοια συμμετοχή, τη γνωστή σκευωρία σε βάρος λαμπρών συναδέλφων τους οποίους γνωστά κυκλώματα δολίως ενέπλεξαν κι επί σειρά ετών ταλαιπώρησαν.

Επειδή κ. διευθυντή δολίως ενεργήσατε και σε γνώση μάλιστα της αναλήθειας με σκοπό να πλήξετε την υπόληψη και τιμή μου σας καλώ ν' ανακαλέσετε αμέσως την σε βάρος μου κατηγορία και να ενεργήσετε όπως ο νόμος ορίζει καταχωρώντας την παρούσα επιστολή μου στην αμέσως επόμενη έκδοση.

Επιφυλάσσω στον εαυτό μου κάθε νόμιμο δικαίωμα αποκατάστασης της τιμής μου κι ενώπιον της δικαιοσύνης για να αποδειχθεί ότι, ο δημοσιογραφικός κρετινισμός δεν μπορεί ατιμώρητα να πλήττει την τιμή και την υπόληψη του κάθε ελεύθερου δημοκρατικού Έλληνα πολίτη.

Με τιμή
Τσιγκας Μιχ.
Υποσ/γός Π/Β ε.α.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ:

Αθήνα 20 Μαρτίου 1990

Κύριε Διευθυντή,

Σε δημοσίευμα της 16-3-90 του περιοδικού «ΑΝΤΙ» του οποίου φέρεσθε εκδότης αναφέρεται η ίδρυση Συνδέσμου Αποστράτων Δημοκρατικών Αξιωματικών.

Επειδή στο δημοσίευσμά σας εμπλέκομαι προσωπικά και μάλιστα θεωρούμαι συνδετικός «κρίκος» του Θεοφάνη Τόμπρα σε παρακρατική οργάνωση και στο δημοσίευμα δολίως και εν γνώσει της αναλήθειας προσπαθείτε ψευδό-

μενος ασύστολα, να δημιουργήσετε εντυπώσεις, που εξυπηρετούν σκοπούς κι εντολές που μόνο σεις γνωρίζετε.

Επειδή τα αναφερόμενα στο απαίσχυντο δημοσίευμα είναι συκοφαντικά και υπηρετούν σκοπούς δόλιους, είναι αποκυήματα της νοσηρής φαντασίας σας κι αποπειράσθε να πλήξετε τους αξιωματικούς εκείνους, που σε δύσκολους και χαλεπούς καιρούς έδωσαν δείγματα γραφής και θυσίασαν τη σταδιοδρομία τους μαχόμενοι ενάντια στο παρακράτος της δεξιάς και το χουντικό συνωμοτικό κατεστημένο.

Κάποιοι άλλοι επιφανείς σκευωροί με ενέπλεξαν δολίως στην υπόθεση «ΑΣΠΙΔΑ» η οποία ιστορικά κατέρρευσε, έρχεσθε σήμερα σεις να αναστήσετε βρυκόλακες και να πρωτοστατήσετε σε μια νέα άθλια σκευωρία της οποίας τους σκοπούς μόνο σεις και οι πιθανοί προστάτες γνωρίζετε.

Επειδή δολίως και σε γνώση της αναλήθειας ενεργήσατε με σκοπό να πλήξετε την τιμή και υπόληψή μου, σας καλώ να ανακαλέσετε αμέσως την εις βάρος μου κατηγορία και να ενεργήσετε όπως ο νόμος ορίζει καταχωρώντας την παρούσα επιστολή μου στην αμέσως επόμενη έκδοση.

Επιφυλάσσω στον εαυτό μου κάθε νόμιμο δικαίωμα αποκατάστασης της τιμής μου κι ενώπιον της δικαιοσύνης, για να αποδειχθεί, ότι οι Κρετινοί της δημοσιογραφίας δεν μπορούν ατιμώρητα να ατιμάζουν τις υπολήψεις των Ελλήνων Πολιτών.

Με τιμή
Μαρκέτης Γεώργιος
Υποστράτηγος Ε.Α.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΜΠΤΗ:

Αθήνα, 22 Μαρτίου 1990

Κύριε,

Μετά μεγάλης μου λύπης αλλά και εκπλήξεως επληροφορήθη, καθ' όσον δεν τυγχάνω αναγνώστης του περιοδικού σας, πλην όμως μετά την πληροφωρίαν διαπίστωσα και ο ίδιος ότι εις τα υπ' αριθμ. 429/23-2-90 και 432/23-3-90 έντυπα, αναγράφονται και δημοσιεύονται διάφορα θέματα εις τα οποία εμπλέκεται και το όνομά μου. Κατόπιν τούτου προέβην εις την σύνταξιν της παρούσης επιστολής και σας τονίζω ιδιαιτέρως ότι τα δημοσιεύματα των ανωτέρων εντύπων σας, θίγουν το άτομόν μου και την υπόληψίν μου σαν Έλληνα και σαν ανώτατο αξιωματικό ειδικότερον, είναι δε ψευδή και ανυπόστατα, άγνωστον ποίους σκοπούς εξυπηρετούν και κατά πάσαν πιθανότητα αποκυήματα νοσηράς φαντασίας των πηγών πληροφοριών σας.

Παρακαλώ όπως προβείτε εις την δημοσίευσιν της παρούσης και την διάψευσιν των αναγραφόμενων τα οποία επαναλαμβάνω στερούνται παντελώς πάσης σοβαρότητος και αληθείας, άλλως θα κληθείτε να αποδείξετε τούτα εις την δικαιοσύνην.

Ιωαν. Γερακίτης
Αντιστράτηγος Ε.Α.
Επίτιμος Δ/κτης IV Μερραρχίας Πεζικού

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΚΤΗ:

Θεσ/νίκη 22-3-90

Απαντώντας επί των Δημοσιευμάτων των τεύχων 429 και 432 έχω να σας επισημάνω τα παρακάτω.

Τον κάποιον Βασ. Ζήση που μάλλον θέλει να γίνει δημοσιογράφος ολκής δεν τον γνωρίζω

αλλά από τα γραφόμενά του ή δεν πρέπει να ζούσε τον καιρό της Χούντας που Αγνοί και ανιδιοτελής Αξιωματικοί εσειροντο στα δικαστήρια για την υπόθεση «Ασπίδα», ή ζούσε σε τέτοια ηλικία ώστε ήταν και Πολιτική Αγωγή κατά την διαδικασία του Στρατοδικείου.

Γιατί πώς αλλιώς μπορεί να εννοηθεί το όψιμο ενδιαφέρον του όταν με τον τρόπο που παρουσιάζει το δημοσίευσμά του σε λίγο θα μας βγάλει ήρωες τους κάθε λογοίς ανώμαλλους Παπαδόπουλους και επιορκούς Αξιωματικούς. Πως είναι δυνατόν την Δημοκρατική συπείρωση των Αγνών αυτών Αγωνιστών Αξιωματικών και την συγκρότησή τους σε σώμα και μάληστα μέσα από γνήσιες και νόμιμες Διαδικασίες του Πρωτοδικείου Αθηνών να θέλουμε να την εμφανίζουμε και να την εξισώνουμε με κάθε λογοίς παραφιάδες φασιστοειδών οργανώσεων. Γνωρίζουμε όλοι την κλαδική αποστράτηγ της Ρηγίλλης που έξυπνα και μεθοδικά λόγω της αμετροπειίας και της ανεγκέφαλης τακτικής των Δεξιών Αξιών καπέλωσε ο Μητσοτάκης.

Ποιος από σας που καμώνεστε ότι υπηρετείτε το κοινό αίσθημα περί δικαίου. Στηλήτευσε αυτή την Πράγματι Παραστρατιωτική οργάνωση απομηνάρια των άλλωτε Πανίσχυρων οργανώσεων της ανωμαλίας και του Παρακράτους της «Καρφίτσας» του «Ιδέα» και της «Χούντας».

Ποιος από σας με την τόσο καυστική πένα που θέλετε να παρουσιάζεστε σχολίασε την πραγματική και επικίνδυνη επιδρομή των Αποστράτων και εν Ενεργεία Αξιωματικών της Ρηγίλλης, προς κάθε πόστο επί της ανιστόρητης και θλιβερής εκείνης Συγκυβέρνησης της ακυβερνησίας του Ιούνη. Κύριοι δεν είναι πληροφωρία και μάλιστα κρυφή όπως θέλετε να υπαινισσεστε.

Είναι πραγματικότητα και μάλιστα με νόμιμη υπόσταση και υπό το φως του ηλίου τα δε μέλη είναι επόνυμα.

Δεν έχουμε τίποτα να κρύψουμε και ουδέποτε συμμετείχαμε σε παράνομες δραστηριότητες. Επικίνδυνοι και παράνομοι είναι οι της Ρηγίλλης που κατευθύνουν κάθε παράνομη και αντικοινωνική δραστηριότητα όπως και την κατ'άπτυστη αυτή δημοσίευση, ανώνυμα και υπόγεια. Λυπάμαι γιατί βρήκαν εκφραστή εσάς που θεωρήστε Αριστερό προοδευτικό έντυπο.

Τι ηλιθιότητες είναι αυτές του Δημοσιεύματος του Ζήση. Έχει πάει ποτέ στο ΥΕΘΑ στον ΟΤΕ στο Αεροδρόμιο για να δει ποιος και πώς ελέγχουν.

Μα είναι δυνατόν άνθρωποι που ανοικτά επίσημα και δημόσια δηλώνουν ότι συμμετέχουν σε οργάνωση που σκοπό έχει να προστατεύσει την δημοκρατία και την ελευθερία να είναι δράστες παρανομιών.

Πρέπει να σοβαρευτούμε λίγο και να κάνουμε μια ανακατάταξη στις σκέψεις μας και στις εμπιρίες μας. Να ταρακουνήσουμε και να ξεσκονίσουμε λίγο τις μνήμες μας. Τέτοια δημοσιεύματα άλλωτε εστρέφοντο δικαίως προς άλλες κατευθύνσεις.

Πως ανεστράφησαν οι όροι έτσι κ. Χ. Παπουτσάκη. Μην γίνεστε οσφυοκάμπες του κάθε Μητσοτάκη και Αμερικανοκίνητου εθνικού δολιοφθορέα πάψτε πια να παίζετε αυτό το παιχνίδι. Δεν μπορεί εσείς, που τίποτα δεν γνωρίζετε από Στρατοδικεία και φυλακίσεις να παίζετε το ρόλο του εξυγιαντή και να αναγάγετε καθημερινά τους κάθε λογοίς ύποπτους και καταχραστές της δημόσιας ζωής σε τιμητές αξιών και από την άλλη ανθρώπους με ιστορία και αγώνες για την δημοκρατία να τους κατα-

κεραυνώνετε με τον τρόπο σας

Ας ψάξει αλλού αυτός ο Ζήσης και όποιοι άλλοι κρύβονται πίσω από αυτόν για ύποπτους και τρομοκράτες και αν δεν ξέρει τον δρόμο η μόνη επιλογή του είναι να μασήσει και να καταπιεί την πένα του.

Αν θέλετε να είστε μπροστάρηδες δημοσιογράφοι παρακαλώ να δημοσιεύσετε αυτούσια την επιστολή μου και όχι αποσπασματικά ώστε να μην παραποιηθεί καμιά έννοια.

Είμαι μέλος των Επιτροπών Στήριξης της Αλλαγής γιατί είμαι ανήσυχος πολίτης και έχω υποχρέωση να ανησυχώ για τα όσα συμβαίνουν σήμερα εκφράζοντας την άποψή μου.

Όσο για το Σύνταγμα καλά θα κάνετε να το συμβουλευτείτε γιατί είμαστε έλληνες πολίτες χωρίς καμιά ιδιαιτερότητα και με όλα τα δικαιώματα που απορέουν από αυτό.

Αυτοί που κατά καιρούς καταδυνάστευσαν την χώρα είναι αυτοί που μας φυλάκισαν και μας αποστράτευσαν για τα δημοκρατικά μας φρονήματα και σήμερα παίρνουν συγχωροχάρτι από εσάς.

Μανόλης Κοσμίδης

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΒΔΟΜΗ:

Αθήνα 22/3/1990

Κύριε Διευθυντά,

Είς το από 16/3/90 άρθρο του Περιοδικού «ΑΝΤΙ» με τίτλο «Ο Κος ΤΟΜΠΡΑΣ συνωμοτεί και απειλεί» συνδέετε το όνομά μου με την ύπαρξη δήθεν παρακρατικής οργάνωσης που στόχο έχει την υπονόμευση των Θεσμών.

Τα παραπάνω αναφερόμενα στο άρθρο σας είναι καθολοκληρίαν ψευδή, κακοηθέστατα και συκοφαντικά, αποτελούν δε αποκυήματα πολύ νοσηρής φαντασίας, με δόλιους σκοπούς, που μόνον εσείς γνωρίζετε.

Επειδή με το εν λόγω δημοσίευμα προσβάλατε βάναισα την τιμή και υπόληψή μου, σας προσκαλώ να προβείτε αμέσως σε διάψευση των εις βάρος μου συκοφαντιών, καταχωρώντας την επιστολή μου αυτή στην επομένη έκδοση του περιοδικού σας, ως ο νόμος ορίζει.

Επιφυλλάσσομαι παντός νομίμου δικαιώματός μου για την αποκατάσταση της τιμής μου και Ενώπιον της Δικαιοσύνης.

Γεώργιος Κωστόπουλος

Αντιστράτηγος ε.α.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΟΓΔΩΝ:

Αθήνα, 22 Μαρτίου 1990

Κύριε Διευθυντά,

Διαβάζοντας το τεύχος Μαρτίου του περιοδικού σας, διεπίστωσα ότι το κείμενό σας με το ίδιο θέμα, στο τεύχος Φεβρουαρίου 1990, δεν ήταν συμπτωματικό αλλά αποτελούσε συνέχεια του ανυπόστατου «σήριαλ» των δημοσιευμάτων σας για τον υπό ίδρυση Πανελλήνιο Σύνδεσμο Αποστράτων Δημοκρατικών Αξιωματικών.

Θεώρησα ανάξιο διαψεύσεως το πρώτο δημοσίευσμά σας αλλά αναγκαία τη συνολική διάψευση και των δυο, καθόσον είναι προφανές ότι δεν επρόκειτο για κακή πληροφόρησή σας αλλά για έναρξη νέας εκστρατείας ψεύδους και συκοφάντησης.

Με βασικό «ντοκουμέντο» κάποιο δήθεν διάγραμμα - οργανόγραμμα που αποτελεί προϊόν της σκευωρού διαθέσεως ή του συντάκτη του κειμένου σας, «εμπλουτισμένο» με ολότελα

ψευδή και φανταστικά «γεγονότα» το «ΑΝΤΙ» για άλλη μια φορά μετέχει στην ενδοχρηστική επίθεση κατά της δημοκρατικής παραταξής, με μέσο την ανακάλυψη «κυκλωμάτων» «παρακρατικών οργανώσεων» και άλλων φαιδρών εφευρημάτων, που επινοούνται σε γραφεία παρακομματικών οργανώσεων.

Επειδή θεωρώ περιττό να αναφερθώ σε επί μέρους λεπτομέρειες των δημοσιευμάτων σας, που δεν είναι απλά ανυπόστατα αλλά κακόβουλα και συκοφαντικά, με προφανή σκοπό τη σπίλωση υπολήψεων σας καλώ, σε ένδειξη ελάχιστου επιπέδου Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, να ανασκευάζεται τα όσα ψευδή και κατασκευασμένα εμφανίζονται ως γεγονότα και συμπεράσματά σας.

Επιφυλλάσσομαι να κάνω χρήση των δικαιωμάτων που μου προσφέρουν οι Νόμοι, σε περίπτωση που δεν σεβασθείτε τους κανόνες της Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας.

Δημ. Παπαγιαννόπουλος

Υποστράτηγος ε.α.

ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ ΤΟΥ ΑΝΤΙ:

● Τέτοιο καταιγισμό πυροβολαρχίας δεν είχαμε ως τώρα δεχτεί. Πρέπει όμως να παραδεχθούμε ότι υπήρξε χρονικός συντονισμός αλλά και ομοιομορφία που μόνον από στρατιωτικούς πρέπει να αναμένεται. Φυσικά οι επιστολές αυτές — με αρκετά όψιμη αφύπνιση — «συνέπεσαν» με τη μήνυση του στρατηγού Βορβολάκου την οποία πληροφορηθήκαμε και μεις από τον Τύπο.

Μερικές από τις επιστολές φαίνεται σαν να αποτελούν επανασυγκόλληση των άλλων. Μόνον ο κ. Παπασημακόπουλος είναι πρωτότυπος και εκτενέστερος για λόγους κατανοητούς σε όποιον διαβάσει το ρεπορτάζ που προηγείται.

Μια παρατήρηση που έχουμε να κάνουμε είναι βέβαια για το ήθος, τη γλώσσα, το ύφος και τους χαρακτηρισμούς που οι στρατινοί μας χρησιμοποιούν και που βεβαίως εκθέτουν το στράτευμα ως κλάδο. Αλλά επειδή ολοι έχουμε υπηρετήσει στο Στρατό, δεν μας ξενίζουν ιδιαιτέρως.

Το άλλο σημείο που έχουμε να παρατηρήσουμε είναι η «ιδιότυπη» αντίληψη που εμπνέει τους στρατηγούς για τη δημοκρατική τάξη και πώς την εννοούν αυτοί, ανώτατα τέως στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων.

Λεπτομέρειες περί του αν το καταστατικό υπεβλήθη ή είναι ανύπαρκτο προκύπτουν από τις αντικρουόμενες πληροφορίες που δίδουν οι στρατηγοί μας.

Όσο για τους απόστρατους της «άλλης πλευράς του λόφου», αν οι στρατηγοί μας ήταν τακτικοί αναγνώστες του ΑΝΤΙ θα είχαν διαβάσει τα σχετικά δημοσιεύματα και για τους απόστρατους της ΝΔ.

Τέλος, οι απειλές του Τύπου «επιφυλλάσσομαι να κάνω χρήση των δικαιωμάτων που μου προσφέρουν οι Νόμοι κλπ.» δεν μας αφορούν. Γράφτηκαν ομοιομορφως και εξάλλου δεν έχουν πρακτική σημασία αφού οι στρατηγοί θα παρελάσουν στο ακροατήριο όταν εκδικασθεί η μήνυση του συναδέλφου τους Βορβολάκου.

ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΘΗΤΕΙΑ

Βερολίνο, 4-6 Μαΐου 1990

Κατάσταση στον ελλαδικό στρατό
Εκκλησία και στρατός στην Ελλάδα
Ελλαδικός στρατός κι ευρωπαϊκή
ενοποίηση

Προοπτικές μιας εναλλακτικής θητείας
στην Ελλάδα
Δυνατότητες συνεργασίας των Ελλήνων
του εξωτερικού
ενάντια στην εξαναγκαστική στρατιωτική
θητεία

Δηλώσεις συμμετοχής το αργότερο μέχρι το
15 Απριλίου γραπτώς στην:

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΡΑΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
c/o FILIA e. V.
Weserstr. 14
D-1000 Berlin 44

Υπάρχει η δυνατότητα χρηματοδότησης ενός
μέρους
του κόστους μεταφοράς. Η διανυκτέρευση είν
δωρεάν.

ΜΟΥΣΙΚΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

5ο ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΚΟΝΤΑΛΥ

Εβδομάδα του Πάσχα: Τρίτη 17
εως και Κυριακή 22 Απριλίου 1990.

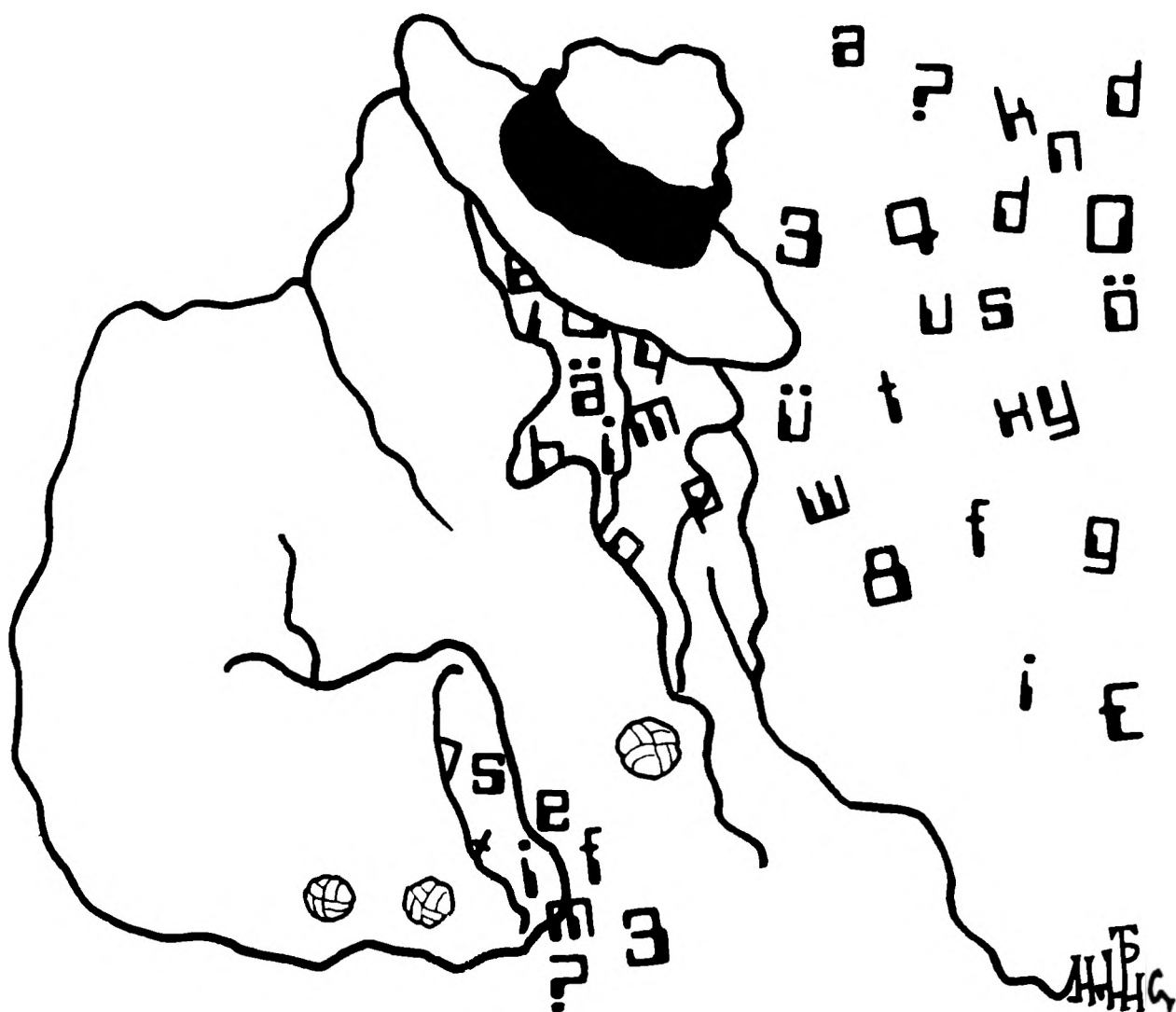
ΜΑΘΗΜΑΤΑ: Εισαγωγή στο
μουσικοπαιδαγωγικό σύστημα
Κόνταλυ. Διεύθυνση Χορωδίας,
Σολφέζ και Μεθοδολογία
Διδασκαλίας. Ειδικά μαθήματα
«Ευρείας Μουσικότητας».

Μεγαλώνοντας παιδιά με μουσική
και κίνηση.

ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ: Ο διευθυντής και
μέλη του Ινστιτούτου Κόνταλυ
Ουγγαρίας κ. Πέτερ Έρντνι, κ.
Λένκε-Γκκο, κ. Ιντα Έρντνι και η
δρ. Κλάρα Κοκα, καθώς και ο
διευθυντής της Μουσικής Σχολής
Κόνταλυ κ. Μιχάλης Πατσέας.
ΤΟΠΟΣ: Μουσική Σχολή Κόνταλυ,
Χαλάνδρι, Κυπρού 61.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΟΝΤΑΛΥ,
ΤΗΛ.: 6824940

ΕΝΑΣ ΠΡΑΚΤΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΥΠ

Είναι γνωστοί οι ισχυρισμοί του Ανδρέα Παπανδρέου και του ΠΑΣΟΚ ότι «ο Κοσκωτάς ήταν πράκτορας των Αμερικάνων» και ότι «τα σκάνδαλα είναι εφεύρεση της CIA και των εχθρών της Αλλαγής». Αυτό που δεν ήταν γνωστό μέχρι σήμερα είναι πως ο Ανδρέας Παπανδρέου και ο εγκαθетός του στην ΚΥΠ κ. Τσίμας οργάνωσαν μια ολόκληρη επιχείρηση παραπληροφόρησης για να θεμελιώσουν τους ισχυρισμούς αυτούς, χρησιμοποιώντας ακόμα και έγκλειστους στον Κορυδαλλό. Λάτρης ως γνωστόν της συνωμοσίας και της ίντριγκας, ο Ανδρέας Παπανδρέου, φαίνεται ότι βρήκε ενδιαφέρουσα την ιστορία ενός πράκτορα πονηρού και ευφάνταστου. Τον βόλευε κιόλας. Με χρήματα λοιπόν του Δημοσίου προχώρησε στην «Επιχείρηση Ντανίλο».

Λίγες ημέρες πριν από τις εκλογές του περασμένου Νοεμβρίου, όταν το ΠΑΣΟΚ ήταν ακόμα για το Συνασπισμό «κόμμα απατεώνων», γνωστό στέλεχος του ΚΚΕ εκμυστηρευόταν ότι ένας από τους τρόπους με τους οποίους ο Ανδρέας Παπανδρέου χειραγωγούσε το ΚΚΕ και εξουδετέρωνε τις αντιδράσεις του στην αντιλαϊκή πολιτική του ήταν και η συστηματική διοχέτευση στην ηγεσία του «πληροφοριών» σύμφωνα με τις οποίες οι ΗΠΑ συνωμοτούσαν σταθερά εναντίον της «Αλλαγής» και υπονόμειναν διαρκώς τον πρωθυπουργό της.

«Κάθε τόσο», συνέχισε το εν λόγω στέλεχος του ΚΚΕ, «έφτανε στον Περισσό ένας φάκελος από το Καστρί, μέσα στον οποίο υπήρχαν αποκόμματα με "αντιανδρείκ" άρθρα αμερικανικών εφημερίδων και εκθέσεις της ΚΥΠ για τις συνωμοσίες των Αμερικάνων πρακτόρων στην Ελλάδα σε βάρος των δυνάμεων της δημοκρατίας και της προόδου».

Οι φάκελοι αυτοί, έπειθαν την ηγεσία του ΚΚΕ για τον «αντιαμερικανισμό» του Ανδρέα Παπανδρέου και παράλληλα της πρόσφεραν τα κατάλληλα επιχειρήματα για την αντιμετώπιση της δυσφορίας που

προκαλούσε στο κομματικό «απαράτ» η ανεκτική στάση της απέναντι στο ΠΑΣΟΚ.

Η ιστορία με τους φακέλους ήταν η αφορμή για μια δημοσιογραφική έρευνα η οποία έφερε στο φως μια υπόθεση που αγγίζει στην κυριολεξία τα όρια του γελοίου.

Πηγή των περισσότερων «πληροφοριών» για τα υπονομευτικά σχέδια της CIA σε βάρος του Ανδρέα, ήταν ένας Γιουγκοσλάβος απατεώνας, ονόματι Ντανίλο Μπάλντιτς, ο οποίος εκτίει ποινή ισόβιας καθείρξεως στον Κορυδαλλό για φόνο.

Ο Μπάλντιτς είχε πείσει στην αρχή τον πρώην Γ.Γ. του υπουργείου Δημόσιας Τάξης κ. Αναγνωστόπουλο και στην συνέχεια τον κ. Τσίμα, διοικητή της ΕΥΠ, ότι κατόρθωσε να σπάσει τον κώδικα επικοινωνιών της... CIA και συνεπώς μπορούσε να τον πληροφορεί για τις οδηγίες που έδινε και στον εδώ σταθμό της!

Ο κ. Αναγνωστόπουλος και ο κ. Τσίμας όχι μόνο πίστεψαν τις εκπληκτικές ικανότητες του απατεώνα Γιουγκοσλάβου, αλλά επιπλέον του έδωσαν κάθε δυνατή διευκόλυνση και επιπλέον τον πλήρωσαν αδρά για να παρακολουθεί μέσω ενός ραδιοφώνου τύπου Philips από το κελί του στον Κορυδαλλό τις επικοινωνίες του... Λάγκλεϋ με την αμερικανική πρεσβεία στην Αθήνα. Οποία αφέλεια!

Έτσι ο Ντανίλο άρχισε να στέλνει στην ΚΥΠ και το Καστρί «πληροφορίες», οι οποίες στη συνέχεια αξιοποιούνταν από τον Τύπο του ΠΑΣΟΚ, σαν αυτή που ακολουθεί:

Μήνυμα αρ. 8 - 6 Μάη 1989. Από σταθμό προς Δ/ση. «Rebecca, TOP Secret, JFF Fuck. Κείμενο: Ολοκληρώσατε fucking (Διαχειριστικές Διαδικασίες) αναζήτηση των F.F. (φιλικές δυνάμεις) θα γυρίσει αύριο ΑΒ/Δ. Με την ίδια ευκαιρία θα υποστηριχθεί το υπ. αριθμ. 8 ΜΠΟΥ ΜΕΡΑΓΚ για 30 λεπτά».

Σχόλιο. «Υπάρχουν 12 "μπούμεραγκ", χαρακτηρισμένα με αριθμούς από 1 έως το 12. Το μπούμεραγκ αριθμ. 2 ήταν ο Στάθης ΓΙΩΤΑΣ. Ορισμένα άλλα μπούμεραγκ είναι ενεργά με διαφορετικές εντάσεις. Το νούμερο 8 ήταν πολύ ενεργό κατά τις γενικές εκλογές του '85 για τον οποίο έχουν αναφερθεί πολλά».

Το «μήνυμα» ήταν η «πληροφορία» που υποτίθεται ότι έστελνε ο εδώ σταθμός της CIA στα κεντρικά της υπηρεσίας στο Λάνγκλεϋ και αντιστρόφως. Το «σχόλιο» ήταν η ερμηνεία του μηνύματος από το Ντανίλο.

Η «Santa Fe» και ο «Απο Μηχανής Θεός»

Τον ίδιο μήνα σε μια στιγμή δηλαδή

ΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

του Βασίλη Ζήση

που όλοι περίμεναν τον καταποντισμό του ΠΑΣΟΚ στις επερχόμενες εκλογές του Ιουνίου 1989 ο Ντανίλο ενημερώνει τον κ. Τσίμα ότι το μυστικό δίκτυο Parallel έδωσε εντολή στο σταθμάρχη της CIA στην Αθήνα να εφαρμόσει το «Σχέδιο DEM» «Από Μηχανής Θεός».

Κατά τον Ντανίλο το δίκτυο «Parallel» αποτελείτο από τους υψηλόβαθμους αξιωματούχους της CIA της DIA και των άλλων μυστικών υπηρεσιών των ΗΠΑ και το σχέδιο DEM επρόκειτο για «παρέμβαση στον Ηλεκτρονικό Υπολογιστή που θα εξυπηρετούσε τις εκλογικές καταμετρήσεις ώστε να αλλοιωθούν τα αποτελέσματα υπέρ της ΝΔ».

Σημειώνουμε ότι αργότερα ο κ. Θεοφάνης Τόμπρας που γνώρισε το Ντανίλο στον Κορυδαλλό έκανε κάποιες δηλώσεις περί «αλλοιώσεων» στα εκλογικά αποτελέσματα του Ιουνίου 1989.

Δημοσιεύουμε στη συνέχεια άλλα παρόμοιας αξίας μηνύματα του Ντανίλο που όπως θα αντιληφθεί ο αναγνώστης του ANTI έχουν άμεση σχέση με ανάλογους ισχυρισμούς που διατύπωνε τότε το ΠΑΣΟΚ.

Μήνυμα αρ. 3 - 25 Απρίλη. «EDIT J.N.I.B. ICELU, TOP SECRET». Κείμενο (από Parallel) ερευνήστε για τις φήμες για BEZZIE (κωδικός που σημαίνει απάτη / κατάχρηση) των χρημάτων από τον SANTA FE (κωδικός για Μητσοτάκη). Πιθανώς να διαταχθεί επίσημη έρευνα. Ο Σταθμός πρέπει να είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει αυτήν την πιθανότητα.

Πιθανή κατάχρηση χρημάτων PARALL + Εταιρείας από Μ».

Μήνυμα αρ. 10 - 14 Μάη. «REBECCA - TOP SECRET, Αναφορά JORPA». Κείμενο (Ελεύθερη απόδοση). Μετά τον λόγο του Α.Π. στην Καβάλα η ανάλυση βασισμένη σε «BLITZ ONION» («γρήγορη σφυγμομέτρηση») δίνει στο ΠΑΣΟΚ αξιόπιστη πιθανότητα να φθάσει το 49% στις γενικές εκλογές. Λεπτομερής ανάλυση θα σταλεί «BAGGED» με το διπλωματικό σάκκο.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η κατά μήνα ταξινόμηση των «πληροφοριών» που έστελνε στον Α. Παπανδρέου ο Ντανίλο το πρώτο εξάμηνο του 1989.

Φεβρουάριος '89

Οδηγίες CIA στο Σταθμάρχη Αθήνας για τα παρακάτω:

α. Έξαρση υπόθεσης Κοσκωτά.

β. Υποστήριξη στον κ. ΕΒΕΡΤ αφού εξασφαλιστεί ότι θα είναι πιστός στις γραμμές των ΗΠΑ.

γ. Έξαρση επιθέσεων κατά Παπανδρέου και Λιάνη.

Αρχές Μαρτίου

α. Στη ΝΔ υπάρχουν δυο αντίθετα γκρουπ. Εκείνα των κ. ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ και ΕΒΕΡΤ.

β. Οι ΗΠΑ επιθυμούν Κυβέρνηση που δεν θα είναι εχθρική. Άρα προέχει η ανατροπή της Κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ, γι' αυτό εισηγήθηκαν (η CIA και το κύκλωμα που ενδιαφέρεται για τα συμφέροντα των ΗΠΑ για τη διατήρηση του κατεστημένου) τα ακόλουθα:

— Κατηγορίες Κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ σχετικά με διεθνή τρομοκρατία.

— Παραστρατιωτικές επιχειρήσεις για να φανεί αδυναμία της τότε Κυβέρνησης να εμπεδώσει την Ασφάλεια και τη Δημοσία Τάξη.

— Εμπλοκή του τύπου για επιθέσεις κατά του ΠΑΣΟΚ.

Μέσα έως τέλος Μαρτίου 1989

Από τα μηνύματα προκύπτει ότι:

— Ο Σταύρος ΔΗΜΑΣ έχει στενές σχέσεις πριν από το '81 με κύκλους των ΗΠΑ απ' όπου χρηματοδοτείται.

— Διερεύνηση συνθηκών αν μπορεί να εφαρμοστεί το σχέδιο «Δρ. ΦΟΥΛΜΑΝΚ» του δόγματος ΚΙΣΣΙΓΚΕΡ, που εφαρμόστηκε στη Χιλή και είχε αποτέλεσμα την ανατροπή του ΑΛΛΙΕΝΤΕ.

Απρίλιος '89

Στη Ρηγίλλης και στο Δημαρχείο Αθήνας, υπάρχει τμήμα κρυπτογραφήσεων και ακουστικών παρακολουθήσεων.

Όπως θα διαπιστώσε και ο αναγνώστης του ANTI η ομοιότητα των «μηνυμάτων» του Ντανίλο με τους ανάλογους ισχυρισμούς που διατύπωναν τότε τα έντυπα του ΠΑΣΟΚ είναι προφανής: Ο Ντανίλο «αποκωδικοποιεί» και ο κ. Τσίμας διαβιβάζει ότι:

● Ο κ. Γιώτας που παραιτήθηκε από αναπληρωτή υπουργός Άμυνας καταγγέλλοντας τον Ανδρέα Παπανδρέου για τα σκάνδαλα, ήταν στην πραγματικότητα πράκτορας της CIA.

● Ο κ. Μητσοτάκης «έκλεβε» κι αυτός.

● Ο Κοσκωτάς ήταν πράκτορας των Αμερικανών και τα σκάνδαλα μια επιχείρηση υπονόμευσης του Ανδρέα και του ΠΑΣΟΚ.

● Οι προσωπικές επιθέσεις κατά των Ανδρέα Παπανδρέου και Δημήτρας Λιάνη κατευθύνονταν από το Λάνγκλεϋ.

● Η CIA ετοιμάζε πραξικόπημα, στα πρότυπα της Χιλής.

● Ο Έβερετ, ο Δήμας και άλλα στελέχη της ΝΔ ήταν κι αυτοί πράκτορες.

● Ο ελληνικός Τύπος, πλην της «Αυριανής» ελέγχεται από την CIA, άρα καλά έκανε ο Ανδρέας και ήθελε δική του εκδοτική αυτοκρατορία κ.ο.κ.

Από τον Σιντόνα στην ΚΥΠ

Ο Ντανίλο Μπάλντικ, γιουγκοσλαβικής καταγωγής, καταδικάστηκε το 1977 σε ισόβια κάθειρξη για το φόνο μιας Ιρανής υπηκόου, ονόματι Σαντίκα και κλείστηκε από τότε στον Κορυδαλλό. Το επίσημο επάγγελμα του ήταν ναυτικός, αλ-

λά ο ίδιος ισχυρίζεται ότι ήταν πράκτορας των μυστικών υπηρεσιών της χώρας του και μάλιστα «επιχειρησιακός».

Κάποια εποχή ο Ντανίλο πρόσφερε τις υπηρεσίες του στον Μικέλε Σιντόνα, τον Ιταλό μεγαλοτραπεζίτη που «ξέπλενε» τα χρήματα της «Μαφίας» και ήταν μέλος της μασονικής στοάς Ρ2. Ο Σιντόνα αυτοκτόνησε στις ΗΠΑ μετά την αποκάλυψη της πραγματικής ταυτότητάς του. Ο ίδιος ο Ντανίλο ισχυρίζεται μάλιστα ότι δολοφόνησε τη Σαντίκα, ύστερα από προτροπή του Σιντόνα.

Από την πρώτη στιγμή που μπήκε στον Κορυδαλλό, ο Ντανίλο άρχισε να σκέφτεται πώς θα βγει από εκεί. Όταν το ΠΑΣΟΚ ήρθε στην εξουσία θεώρησε ότι άνοιξε μπροστά του μια μεγάλη ευκαιρία και τον Ιανουάριο του 1984 ζήτησε να έρθει σε επαφή με τον τότε Γ.Γ. του υπουργείου Δημόσιας Τάξης κ. Παναγιώτη Αναγνωστόπουλο.

Σημειώνουμε ότι εκείνη την εποχή ο κ. Αναγνωστόπουλος έκανε πολλές και διάφορες εξυπηρετήσεις στον Ανδρέα Παπανδρέου, όπως η παρακολούθηση του κ. Γ. Πέτσου, για να διαπιστωθεί αν ο Πέτσος έπαιρνε μίζες από την «αγορά του αιώνα»...

Η πρώτη επαφή Ντανίλο - Αναγνωστόπουλου έγινε στον Κορυδαλλό και η δεύτερη στο υπουργείο. Ο Ντανίλο ισχυρίστηκε ότι μέσω της σχέσης του με μια ...Αμερικανίδα κατάσκοπο (πάντα υπάρχει μια Μάτα Χάρι στις ιστορίες αυτές) είχε κατορθώσει να «σπάσει» τον κώδικα επικοινωνιών της CIA. Μπορούσε συνεπώς να αποκωδικοποιεί τα σήματα που έφευγαν από την έδρα της CIA στο Λάνγκλεϋ της Βιρτζίνια προς την Αθήνα και αντιστρόφως, αν τον εφοδίαζαν με ένα ραδιόφωνο παγκοσμίας λήψης.

Ως αντάλλαγμα των υπηρεσιών του ο Ντανίλο ζήτησε να μεταφερθεί σε καλύτερο κελί, από την πτέρυγα Γ στην πτέρυγα Β του Κορυδαλλού, μια μηνιαία αποζημίωση και την υποστήριξη του υπουργείου στην αίτηση αναίρεσής της δίκης του που επρόκειτο να υποβάλει.

Ο κ. Αναγνωστόπουλος δέχθηκε και έτσι άρχισε η συνεργασία του Ράμπο-Ντανίλο με τις δυνάμεις της «Αλλαγής», εναντίον των Δυνάμεων του Κακού. Το 1987, το υπουργείο Δημόσιας Τάξης «πέρασε» την «πηγή» του απευθείας στην ΚΥΠ και στη συνέχεια ανέλαβε τον αποκλειστικό έλεγχό της ο κ. Τσίμας προσωπικά.

Ενθουσιασμένος από τις πολύτιμες υπηρεσίες που του πρόσφερε ο Γιουγκοσλαβός απατεώνας, ο κ. Τσίμας του έδινε 50.000 δραχμές το μήνα και επιπλέον ανάγκασε το ελληνικό δημόσιο να πληρώσει ένα εκατομμύριο δραχμές για τα έξοδα της αναίρεσης της δίκης του Ντανίλο.

Αλλά για το θέμα της αναίρεσης σε άλλες στήλες, επειδή υπάρχουν και κάποιες άλλες υποψίες που βαρύνουν τον κ. Τσίμα.

Ο Ντανίλο ισχυριζόταν ότι με το ραδιόφωνό του παρεμβάλλονταν σε υπερβραχέες ραδιοφωνικές συχνότητες, δια μέσου των οποίων διαβιβαζόταν ο κύριος όγκος των μηνυμάτων που ανταλλάσσονται μεταξύ πρώτον, του τοπικού σταθμάρχη της CIA και του Λάνγκλεϋ και δεύτερον μεταξύ του σταθμάρχη και του ...παράλληλου κατασκοπευτικού δικτύου Parallel.

Όλα αυτά ήταν φυσικά «παραμύθια για μικρά παιδιά».

Με το ... ραδιόφωνο επικοινωνούσαν μόνο οι μυστικές υπηρεσίες της εποχής του Πολέμου. Σήμερα οι σταθμάρχες των μυστικών υπηρεσιών έχουν στην διάθεσή τους τον πιο σύγχρονο τηλεπικοινωνιακό εξοπλισμό (όπως κρυπτοφωνικές συσκευές, κρυπτο-φαξ, τέλεξ κτλ.) και δεν έχουν ανάγκη να κάθονται με τις ώρες μπροστά στα ραδιόφωνα για να πιάσουν τα μηνύματα.

Ο Ντανίλο ισχυριζόταν επίσης ότι η βάση του κώδικα επικοινωνίας της CIA είναι ο ίδιος, γεγονός που του επέτρεπε να σπάει συνεχώς τα μηνύματα σε όποιον τύπο κώδικα και αν μεταδίδονταν.

Κι αυτό το πίστεψε ο κ. Τσίμας παρ' όλο που ακόμα και στους αναγνώστες «κατασκοπευτικών» μυθιστορημάτων είναι γνωστό ότι οι μεγάλες μυστικές υπηρεσίες όπως η CIA και η KGB χρησιμοποιούν κώδικες με λογάριθμους σε συνδυασμό με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, έτσι ώστε να είναι σχεδόν αδύνατη η αποκρυπτογράφηση των μηνυμάτων.

Εξάλλου, διαβάζοντας κανείς τα «μη-

νύματα» του Ντανίλο έχει την εντύπωση ότι διαβάζει στην καλύτερη περίπτωση ένα βιβλίο του Τζων Λε Καρρέ («Ο Κατασκοπος που γύρισε από το Κρύο») και στη χειρότερη ένα «κατασκοπευτικό» του Ζεράρ ντε Βιλλιέ («ο SAS στην Αθήνα εναντίον... της Αλλαγής»).

Ο περίφημος πράκτορας του κ. Τσίμα διάβαζε «βίπερ», ενημερωνόταν από τον Τύπο για την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα, μάθαινε διάφορα από τους συγκρατούμενούς του, όπως ο Μαντζουράνης και ο Τόμπρας και διαπίστωνε έτσι τι ακριβώς ήθελαν να μάθουν από αυτόν ο κ. Τσίμας και ο κ. Παπανδρέου. Στη συνέχεια «κωδικοποιούσε» τις πληροφορίες και τις διαβίβαζε αρμοδίως.

Προφανείς ομοιότητες

Ο Ντανίλο παρουσιάζει τη μεγαλύτερη δραστηριότητα από τότε που περνάει στον έλεγχο του κ. Τσίμα (1987). Σε μια εποχή δηλαδή που η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ παραπέει από την υπόθεση Κοσκωτά και τα σκάνδαλα, άλλοι «έντιμοι» μετά τον κ. Γιώτα ετοιμάζονται κι αυτοί να εγκαταλείψουν την «Αλλαγή» και ο Α. Παπανδρέου κατέβαλε απεγνωσμένες προσπάθειες για να αποδείξει ότι όλα αυτά δεν ήταν τίποτα άλλο από συνωμοσίες εναντίον του ίδιου και της «Αλλαγής».

Για να θεμελιώσει όμως τους ισχυρισμούς του χρειαζόταν επιχειρήματα και αυτά ήταν που του προσέφερε, μεταξύ άλλων, ο κ. Τσίμας με το μυστικό όπλο του, τον πράκτορα Ντανίλο.

Φυσικά ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν ήταν ούτε «αθώος», ούτε τόσο «αφελής» για να πιστέψει τον κ. Τσίμα και το Ντανίλο. Του έδιναν όμως τη δυνατότητα να

διανέμει «απόρρητες εκθέσεις της ΚΥΠ», οι οποίες «αποδείκνυαν το βάσιμο των ισχυρισμών» του. Πολλοί παράγοντες του δημόσιου βίου, μεταξύ των οποίων και αριστεροί πολιτικοί έπεσαν θύματα αυτής της παραπληροφόρησης. Για να είμαστε δίκαιοι, ήταν προετοιμασμένοι να πέσουν θύματα...

Σε δεύτερο επίπεδο και σε ό,τι αφορά την ψυχосύνθεση του αρχηγού του ΠΑΣΟΚ, ο κ. Τσίμας γινόταν «απαραίτητος» —μέσω Ντανίλο— στον Ανδρέα, εφόσον τον προστάτευε αποτελεσματικά από τους πράκτορες της CIA και του έλεγε αυτά που ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ ήθελε να ακούει και να διαδίδει ως προερχόμενα από «πηγές». Ως γνωστόν ο κ. Παπανδρέου κατέχεται μονίμως από μανία καταδιώξεως και φοβάται ότι ανά πάσα στιγμή θα πέσει θύμα πρακτόρων, τρομοκρατών, αριστερών, δεξιών και εν γένει όλων των σκοτεινών δυνάμεων που αιωρούνται στο Σύμπαν.

Το μέγεθος της παραπληροφόρησης στην οποία συμμετείχε ο Ντανίλο αποκαλύπτεται αν, όπως αναφέραμε ήδη, συσχετίσουμε τις «πληροφορίες», που έδινε με την ανάλογη αρθρογραφία στα προσκείμενα στο ΠΑΣΟΚ έντυπα εκείνης της εποχής. Ένα απλό ξεφύλισμα της «Αυριανής» λ.χ. φτάνει για να διαπισωθεί ότι τα βασικά επιχειρήματα του ΠΑΣΟΚ της εποχής ήταν του τύπου «και ο Μητσοτάκης τα πήρε από τον Κοσκωτά» ή «ο Γιώτας πρόδωσε τα ιδανικά του για την δεξιά».

Κατά τα άλλα εκείνο το «γρήγορο» γκάλοπ μας έκανε να θυμηθούμε τον κ. Κώστα Λαλιώτη και τα στοιχήματα που έβαζε υπέρ του ΠΑΣΟΚ, απλώς και μόνο για να ενθαρρύνει τον αρχηγό του. Γ

MAYROMIXALH 7

Books and comics
from USA
at very cheap prices

*Fiction
and non-fiction
books*

We have thousand titles of books: Novels, scientific books (computer, economy, psychology, biology, history, geography etc.).

Movie classics, rare art books and magazines for collectors

Rare Comics (Marvel, DC etc.).

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ
ΦΙΛΟΛΑΟΥ 151,
ΤΗΛ. 7015292

Τέρμα Τρόλεϋ
ΑΓ. ΑΡΤΕΜΙΟΥ No 4

ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑΣ

Ε. ΣΑΜΙΟΥ

- Επεξεργασία κειμένου
- DeskTop Publishing (Σελιδοποίηση)
- Προγράμματα Οπτικής Αναγνώρισης Χαρακτήρων (O.C.R.) για κατάργηση της πληκτρολόγησης
- Εκτύπωση σε Φωτοσύνθεση
- Εκτύπωση σε Laser
- Scanners (για μίξη εικόνων στο κείμενο)
- Γλωσσική Επιμέλεια
- Στοιχειοθεσία ακόμα και των πιο εξειδικευμένων Μαθηματικών κειμένων
- Στοιχειοθεσία σε όλες τις Δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες
- Μεγάλη ποικιλία γραμματοσειρών
- Ταχύτατη παράδοση
- Εκτύπωση σε films

Είμαστε οι πρώτοι που εφαρμόσαμε την ηλεκτρονική στοιχειοθεσία στην Ελλάδα. γι' αυτό είμαστε και οι πιο ειδικοί.

Θεμιστοκλέους 23-25, 106 77 Αθήνα, 2ος όρ., Τηλ. 3609449, 3640745

ΤΟΤΕ... ΓΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Νέες σημαντικές πολιτικές πρωτοβουλίες του Ανδρέα Παπανδρέου
Το πρωί,
ΤΣΕΚ-ΑΠ
κι αμέσως μετά,
ΑΓΩΓΗ
ΔΙΑΖΥΓΙΟΥ
Η ΠΡΩΤΗ 30.3.89

για τον εαυτό του, όταν εκτός από όσα γράφει ο Τύπος για «συνυπευθυνούς», ο Α. Παπανδρέου τον έχει «παρακαλέσει» και «επιμένει» δημοσίως να «παραμείνει στις πρώτες γραμμές του αγώνα».

Να τι γράφει για το θέμα αυτό η «ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» (25/3).

Ήρθε τώρα η στιγμή να εγκαταλείψει ο πρωθυπουργός και πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Ανδρέας Παπανδρέου και την τελευταία γραμμή άμυνάς του απέναντι στη θύελλα του σκάνδαλου Κοσκωτά. Δεν μπορεί πια να επιμένει ότι το σκάνδαλο Κοσκωτά είναι σκευωρία και συνωμοσία ξένων και ντόπιων συνωμοτικών κέντρων για να διαβάλουν και να αποσταθεροποιήσουν την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ και να σπilώσουν τον πρωθυπουργό της χώρας. Ούτε βέβαια και «άνθρακες ο θησαυρός»...

Ήρθε λοιπόν, τώρα η στιγμή, η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ να πει τα πράγματα με το όνομά τους. Ούτε άγνοια μπορεί να προφασίζεται, ούτε τρόπους διαφυγής να αναζητεί. Η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ γνωρίζει όλη την αλήθεια για τους μπαρμπάδες και τους μικρούς και τους μεγάλους. Τη γνωρίζει και πριν ακόμα την αποκαλύψει ο Τύπος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε σκοτεινούς διαδρόμους
παίζεται ο Κουτσόγιωργας

Τεστ πειθαρχίας
για το ΠΑΣΟΚ
με το «συν ένα»

Το δίλημμα «Μένει ή φεύγει» ο Μένιος θα κυριαρχήσει για αρκετές ημέρες στο πρωτοσέλιδο του Τύπου.

ΝΕΑ (27/3): «Σφαγή για τον Μένιο».

ΕΘΝΟΣ: «Το Εκτελεστικό ΑΠΑΙΤΕΙ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΕΙ... Ο ΜΕΝΙΟΣ ή ΕΣΥ».

ΝΕΑ (28/3): «Μένιος προς κυβέρνηση: ΕΓΩ ΔΕΝ ΦΕΥΓΩ. Του δίνουν προθεσμία ως αύριο».

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ: «Υπό διαγραφή τώρα ο Μένιος».

ΠΡΩΤΗ: «Πυροβολούν ένα... πιτωμα».

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ: «Διέγραψαν τον Μένιο».

ΑΥΓΗ: «Τρεις γραμμές για τον Μ. Κουτσόγιωργα».

ΕΛ. ΤΥΠΟΣ: «ΧΑΜΟΣ ΣΤΟ ΠΑΣΟΚ. Δεν διαγράφεται ο "Μπαρμπας"».

«Ο Μένιος εκβίασε τον Αντρέα και... επιζεί».

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ: «Σε σκοτεινούς διαδρόμους παίζεται ο Κουτσόγιωργας. Διελ-

Σκίτσος του Γ. Ιωάννου. Πρώτη 30.3.89

κυστίνδα εκβιασμών, λυκοφιλίες και απροκάλυπτες απειλές μέσα στο κόμμα του ΠΑΣΟΚ»

Από την πλευρά του το Γραφείο Τύπου του ΠΑΣΟΚ θα δηλώσει: «Δεν επιθυμούμε να σχολιάσουμε τα δημοσιεύματα αυτά».

Μένιος προς κυβέρνηση:

ΕΓΩ ΔΕΝ
ΦΕΥΓΩ

ΤΑ ΝΕΑ 28.3.89

SCRIPTA MANENT

Για «Μυστικές επαφές Λαλιώτη, - Ανδρουλάκη» θα γράψει ο «ΤΥΠΟΣ της ΚΥΡΙΑΚΗΣ» προσθέτοντας ότι «πίσω από την πλάτη του πρωθυπουργού το παζάρι για μετεκλογική συνεργασία». Ο ένας εκ των φερόμενων συνομιλητών, ο Κώστας Λαλιώτης, θα διαψεύσει το δημοσίευμα. Ο άλλος συνομιλητής, ο Μ. Ανδρουλάκης, ερωτηθείς σε συγκέντρωση ηθοποιών θα πει:

«Ο Ανδρέας είναι ο μέγας, αλλά όχι ο μόνος ένοχος. Με ποιους θα συνομιλήσει κανείς; Όλοι έχουν καταληφθεί από σύνδρομο αυτοκαταστροφής και πάνε να βουλιάξουν όλοι μαζί. Δεν βλέπετε ποιοι δεσμοί συνοχής υπάρχουν, ώστε και ο Γ. Γεννηματάς να αποκαλεί «αγωνιστή της Δημοκρατίας» τον Τόμπα; Βαδίζουμε ολσταχώς στην αποσύνθεση του ΠΑΣΟΚ και στη μετεκλογική ανασύνθεση όλου του προοδευτικού χώρου με τον ηγετικό ρόλο της Αριστεράς»

(ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ: 28/3).

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΝΙΚΟΣ ΧΙΟΣ

Εβδομάδα. Μένιου το αντίστοιχο περσινό επιτημέρο. Μετά τις αποκαλύψεις Μαντζουράνη για τη συμμετοχή του στο σκάνδαλο Κοσκωτά, ήλθε η ώρα του «κλεφτοπόλεμου» για την παραμονή του ή την εκδίωξή του από το ΠΑΣΟΚ. Φαίνεται όμως ότι όσοι επιδιώκουν τη διαγραφή του ματαιοπονούν. Ας θυμηθούμε ότι κατά τη διάρκεια της προηγούμενης εβδομάδας ο Μένιος είχε υποβάλει για «λόγους ευθιξίας» την παραιτήσή του από την κυβέρνηση, τα επίλεκτα στελέχη του ΠΑΣΟΚ, οι διευθυντές των ΔΕΚΟ ένας ένας οδηγούνται στον Κορυδαλλό ενώ τα κόμματα της αντιπολίτευσης καλούν επανειλημμένως την κυβέρνηση να παραιτηθεί.

Ωστόσο ο Α. Παπανδρέου κατά την έξοδό του από το Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο, όπου υποβλήθηκε σε τσεκ-απ την Πέμπτη 31 Μαρτίου, θα δηλώσει «εκλογικά μάχιμος» και θα προσθέσει ότι «σκέφτεται να αξιοποιήσει αυτή τη δυνατότητα». Όταν ερωτήθηκε εάν ο Μένιος Κουτσόγιωργας θα είναι επικεφαλής της προεκλογικής εκστρατείας του ΠΑΣΟΚ θα πει: «Δεν απαντώ σε πολιτικές ερωτήσεις σε νοσοκομείο».

Ο Μένιος είναι εδώ (;)

Λίγες ημέρες πριν, τη Δευτέρα 27 Μαρτίου, ο Μένιος θα επισκεφθεί τη Βουλή μετά από αρκετό διάστημα. «Τι λέτε για όσα γράφονται αυτές τις μέρες στον Τύπο» θα τον ρωτήσουν οι δημοσιογράφοι. «Αυτά γράφονται εδώ και δύο χρόνια —θα πει ο Μένιος— και θα συνεχίσουν για πολύ ακόμα». «Για τα συγκεκριμένα γεγονότα που αναφέρονται, τι λέτε» θα επιμένουν οι δημοσιογράφοι. «Για αυτά θα τα πούμε είναι η απάντηση του Μένιου».

Αλλά, πώς να μην είναι τόσο σίγουρος

Γκιόργκι Κόνραντ: «Δεν μου ταιριάζει η ιδιότητα του βουλευτή».

της Τέτας Παπαδοπούλου

Οι κάλπες άνοιξαν. «Σοσιαλισμός του γκούλας», τέλος. Σαραντα πέντε χρόνια περίμεναν οι Ούγγροι αυτή την ιστορική Κυριακή της 25ης Μαρτίου 1990. Ελεύθερες εκλογές για πρώτη φορά μετά, περίπου, μισό αιώνα. Εντυπωσιακή, αν και αναμενόμενη, η ήττα του κυβερνώντος Ουγγρικού Σοσιαλιστικού Κόμματος (PSH), δηλαδή των μεταρρυθμιστών πρώην κομμουνιστών. Συγκέντρωσαν μόνο 10% και ως εκ τούτου περιθωριοποιούνται.

Οι εκλογείς υπερψήφισαν τα δυο κύρια κόμματα της αντιπολίτευσης, το Ουγγρικό Δημοκρατικό Φόρουμ (MDF) και την Ένωση Ελεύθερων Δημοκρατών (SZDSZ), τα οποία προηγούνται με ποσοστά 21-24%. Το εκλογικό σύστημα, αρκετά περίπλοκο, προβλέπει δυο γύρους. Έτσι τα οριστικά αποτελέσματα θα ανακοινωθούν στις 8 Απριλίου, όταν θα έχει ολοκληρωθεί και η δεύτερη, «συμπληρωματική», ψηφοφορία.

Ο Γκιόργκι Κόνραντ, ο σημαντικότερος Ούγγρος μυθιστοριογράφος («απαγορευμένος» από το 1975 έως το 1988), ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Ελεύθερων Δημοκρατών, μιλά στο ANTI.

Ο Γκιόργκι Κόνραντ σχολιάζει την επιτυχία του κόμματός «του» και αναφέρεται στη δική «του» σχέση με την πολιτική, σε μια τηλεφωνική συνομιλία που είχαμε μαζί του αμέσως μετά την ανακοίνωση των εκλογικών αποτελεσμάτων

ΟΥΓΓΑΡΙΑ: «

ΑΝΤΙ: Πώς κρίνετε τα αποτελέσματα; Θα πρέπει, μάλλον, να είστε πολύ ικανοποιημένος.

ΓΚΙΟΡΓΚΙ ΚΟΝΡΑΝΤ: Δεν έχουμε ακόμη τα τελικά αποτελέσματα. Βλέπετε δεν δούλεψαν καλά οι κομπιούτερ... Όμως είναι βέβαιο ότι το Δημοκρατικό Ουγγρικό Φόρουμ και η Ένωση Ελεύθερων Δημοκρατών βρίσκονται επικεφαλής όλων των άλλων πολιτικών σχηματισμών.

ΕΡ.: Πώς ερμηνεύετε την επιτυχία της Ένωσης Ελεύθερων Δημοκρατών;

ΑΠ.: Δεν με εκπλήσσει. Γνωρίζαμε ότι θα πηγαίναμε καλά. Μας ψήφισαν κυρίως οι νέοι, οι διανοούμενοι και όσοι επιθυμούν να επανασυνδεθεί το ταχύτερο δυνατόν η Ουγγαρία με την Ευρώπη.

Ήταν φανερό, ιδίως, το τελευταίο διάστημα πως ένα μεγάλο τμήμα των ψηφοφόρων είχε αποφασίσει ότι έπρεπε να αλλάξει ριζικά η κατάσταση. Υπήρχε λοιπόν κατάλληλο κλίμα. Επιπλέον σας αναφέρω ότι από το φθινόπωρο εμείς είχαμε συμφωνήσει μαζί με άλλα τρία κόμματα — το Φόρουμ, τους Νέους Δημοκράτες και τους Σοσιαλδημοκράτες — να συνεργασθούμε μετά τις εκλογές για να αποτρέψουμε τη συνέχεια της βασιλείας του Σοσιαλιστικού δηλαδή του πρώην Κομμουνιστικού Κόμματος.

ΕΡ.: Κανένα κόμμα δεν έχει απόλυτη πλειοψηφία. Συνεπώς θα πρέπει να σχηματισθεί κυβέρνηση συνασπισμού. Ποιοι θα είναι οι εταίροι;

ΑΠ.: Πρέπει να γίνει και ο δεύτερος γύρος των εκλογών για να ξέρουμε ποιοι ακριβώς θα συμμετέχουν στην κυβέρνηση. Αυτή τη στιγμή δεν είναι σίγουρο, αν εμείς μαζί με το Φόρουμ και τους Νέους Δημοκράτες έχουμε απόλυτη πλειοψηφία. Υπάρχει κάποια απόκλιση μεταξύ ποσοστών και εδρών.

Δυστυχώς οι Σοσιαλδημοκράτες δεν ξεπέρασαν το όριο του 4%, όριο απαραίτητο για να εκπροσωπηθούν στη Βουλή. Μπορεί λοιπόν στην κυβέρνηση συνασπισμού να συμμετέχουν, εκτός από την Ένωση Ελεύθερων Δημοκρατών και το Φόρουμ, οι Νέοι Δημοκράτες ή κάποιο άλλο κόμμα. Πάντως όχι το Σοσιαλιστικό. Αυτό αποκλείεται να γίνει.

ΕΡ.: Εκτός από ιδρυτικό μέλος της Ένωσης Ελεύθερων Δημοκρατών είσασταν, επίσης, υποψήφιος βουλευτής. Έχετε εκλεγεί;

ΑΠ.: Ευτυχώς δεν υπάρχει τέτοιος... κίνδυνος. Εγώ ήμουν... ψευτο-υποψήφιος.

ΕΡ.: Δηλαδή;

ΑΠ.: Είχα την τελευταία θέση στη λίστα των υποψηφίων. Ήθελα να στηρίξω την

ΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΓΚΟΥΛΑΣ» ΤΕΛΕΙΩΣΕ

Ένωση, αλλά δεν επιθυμούσα σε καμιά περίπτωση να εκλεγώ. Δεν μου ταιριάζει η ιδιότητα του βουλευτή.

ΕΡ.: Εάν όμως τώρα σας ζητηθεί να αναλάβετε μεγαλύτερες πολιτικές ευθύνες, π.χ., να γίνετε μέλος της κυβέρνησης, τι θα κάνατε;

ΑΠ.: Θα αρνηθώ. Δεν είναι στις προθέσεις μου να αναλάβω κάποια κυβερνητική θέση. Θα βοηθήσω όσο μπορώ το έργο της κυβέρνησης, αλλά ... απ' έξω.

ΕΡ.: Πριν τρία χρόνια σε μια συνέντευξή σας σε γαλλική εφημερίδα λέγατε ότι «το πιο σημαντικό πράγμα για μένα είναι η λογοτεχνία».

ΑΠ.: Και τώρα έτσι ακριβώς αισθάνομαι, παρ' ότι η πολιτική μου παίρνει πολύ χρόνο καθημερινά. Ωστόσο φροντίζω να αφιερώνω το πρωινό στο γράψιμο.

ΕΡ.: Η Ανατολική Ευρώπη «ζει», εκτός όλων των άλλων, την περίοδο που οι διανοούμενοι βρίσκονται στο κέντρο της πολιτικής και της εξουσίας. Ο Βάτσλαβ Χάβελ αποτελεί, απλώς, το κορυφαίο παράδειγμα. Πώς ερμηνεύετε εσείς το φαινόμενο αυτό;

ΑΠ.: Υπάρχει ασφαλώς πολιτικό κενό. Η κορυφή, τουλάχιστον, της γραφειοκρατίας και οι αξιωματούχοι του κομμουνιστικού καθεστώτος εγκαταλείπουν την εξουσία. Θα ήταν όμως τεράστια αφέλειά να πούμε ότι λόγω του πολιτικού κενού, π.χ., ο Χάβελ έγινε πρόεδρος της Τσεχοσλοβακίας. Το ρεύμα υπέρ των διανοουμένων οφείλεται στη στάση, το ήθος και τους αγώνες αυτών των ανθρώπων, οι οποίοι έχουν γνωρίσει πολύ καλά τι σημαίνει να βρίσκεσαι στην αντιπολίτευση, τι σημαίνει να αντιπαρατίθεται στην ολοκληρωτική εξουσία.

ΕΡ.: Στο βιβλίο σας «L' Anti-politique»¹ γράφετε «χρειάζεται να επινοήσουμε μια πολιτική δραστηριότητα η οποία να έχει αντίκτυπο αλλά να μην διεκδικεί την εξουσία». Όμως είστε από τους ιδρυτές ενός κόμματος που βρίσκεται προ των πυλών της εξουσίας. Δεν είναι έτσι;

ΑΠ.: Και ναι και όχι (γελά). Οι φίλοι μου στην Ένωση Ελευθέρων Δημοκρατών θέλουν να έχουν μια σημαντική παρουσία στη Βουλή και ίσως στην κυβέρνηση. Ακούστε, στην Ουγγαρία διανύουμε μια πολύ κρίσιμη και αποφασιστικής σημασίας για το μέλλον περίοδο. Πρέπει να δημιουργήσουμε τις βάσεις του κοινοβουλευτικού συστήματος. Στη συνέχεια, πολύ σύντομα, θα δημιουργήσουμε τις ανεξάρτητες οργανώσεις, εκείνες που θα λειτουργούν εκτός των πολιτικών κομμάτων. Καταλαβαίνετε, είμαστε ακόμη στην αρχή. Σήμερα στην Ουγγαρία η λέξη ανεξάρτητος ενοχλεί. Ανεξάρτη-

τοί τώρα δηλώνουν μόνον οι πρώην αξιωματούχοι του Κομμουνιστικού Κόμματος...

ΕΡ.: Παλαιότερα είχατε πει ότι το καθεστώς είναι υπεύθυνο «γιατί στο δημόσιο χώρο κυριαρχεί ο αμοραλισμός, η κυνικότητα, η αδιαφορία».

ΑΠ.: Μάλιστα, αυτή είναι η πραγματικότητα. Σιγά σιγά όμως η κατάσταση αλλάζει. Φυσικά δεν θα υποστηρίξω ότι, π.χ., η προεκλογική εκστρατεία ήταν άμεμπτη. Ωστόσο τώρα αρχίζει να αποκαθίσταται, κατά κάποιο τρόπο, η εμπιστοσύνη στη χώρα. Οι άνθρωποι σκέφτονται ποια στάση πρέπει να κρατήσουν, τους απασχολεί ποιον πρέπει να ψηφίσουν. Αρχισαν επιτέλους, και στα χωριά, να λένε δημοσίως τη γνώμη τους. Έφυγε ο φόβος.

ΕΡ.: Ποιο είναι κατά τη γνώμη σας το μεγαλύτερο πρόβλημα της Ουγγαρίας: η δημιουργία ενός σταθερού δημοκρατικού πολιτικού συστήματος ή η οικονομική μεταρρύθμιση;

ΑΠ.: Η οικονομική μεταρρύθμιση. Η κυβέρνηση και οι υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις πρέπει οπωσδήποτε να αντιμετωπίσουν από κοινού αυτήν την πρόκληση. Διαφορετικά, δεν θα επιτύχουμε τίποτα.

ΕΡ.: Η ουγγρική μειονότητα της πόλης Τίργκου Μούρες της Τρανσυλβανίας έζησε εφιαλτικές στιγμές πριν λίγες ημέρες. Πώς σχολιάζετε την έκρηξη εθνικιστικής βίας στην Τρανσυλβανία;

ΑΠ.: Σε γενικές γραμμές πιστεύω ότι ο σωβινισμός της μιας χώρας τρέφει το σωβινισμό της άλλης. Έτσι κλιμακώνεται η ένταση με απροσδιόριστες συνέπειες.

Ο πρωθυπουργός της Ρουμανίας κ. Πέτρε Ρόμαν απέδωσε ευθύνες στην... Ουγγαρία για όσα υπέστη τις τελευταίες ημέρες η ουγγρική μειονότητα στο Τίργκου Μούρες από τους Ρουμάνους! Στη συνέχεια ανασκεύασε τις δηλώσεις του και δέχθηκε ότι τα δραματικά γεγονότα τα προκάλεσαν «τοπικοί παράγοντες».

Δυστυχώς οι λαοί που έχουν γαλουχηθεί με το δόγμα της εθνικής και μονολιθικής κουλτούρας δύσκολα μπορούν να αποδεχθούν ότι στις χώρες τους υπάρχουν και άλλες εθνότητες.

ΕΡ.: Ποια είναι η αντίδρασή σας βλέποντας στην τηλεόραση τα σοβιετικά άρματα μάχης να «περιφέρονται» στους δρόμους της πρωτεύουσας της Λιθουανίας;

ΑΠ.: Μου θυμίζουν την τραγική ιστορία της Πράγας τον Αύγουστο του '68. Αλλοίμονο, νομίζω ότι η κατάσταση θα χειροτερεύσει...

Προεκλογικές αφίσες.
φωτ. Ντίνου Σιώτη

Έλαβαν...

Ουγγρικό Δημοκρατικό Φόρουμ (MDF)	24%
Ένωση Ελευθέρων Δημοκρατών (SZDSZ)	21%
Κόμμα Μικροϊδιοκτητών (FKGP)	12,62%
Ομοσπονδία Νέων Δημοκρατών (FIDESZ)	11%
Ουγγρικό Σοσιαλιστικό Κόμμα (πρώην κομμουνιστικό) (PSH)	10%
Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα (KDNP)	6,43%
Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (SDP)	3,58%
Ουγγρικό Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (κομμουνιστικό) (PSOH)	3,61%

1. «L' Anti-politique», György Konrád, εκδόσεις la Découverte.

Η ΝΙΚΗ ΤΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

του Νίκου Χειλά

Η μετατροπή της Ανατολικής Γερμανίας σε «τηλεοπτική αποικία» της Δύσης έγινε μέσω της πολιτικής της υποταγής του «κατώτερου» στον «ανώτερο», της υποταγής δηλαδή των ανατολικογερμανικών κομπιούτερ της τρίτης γενιάς στα δυτικογερμανικά της πέμπτης.

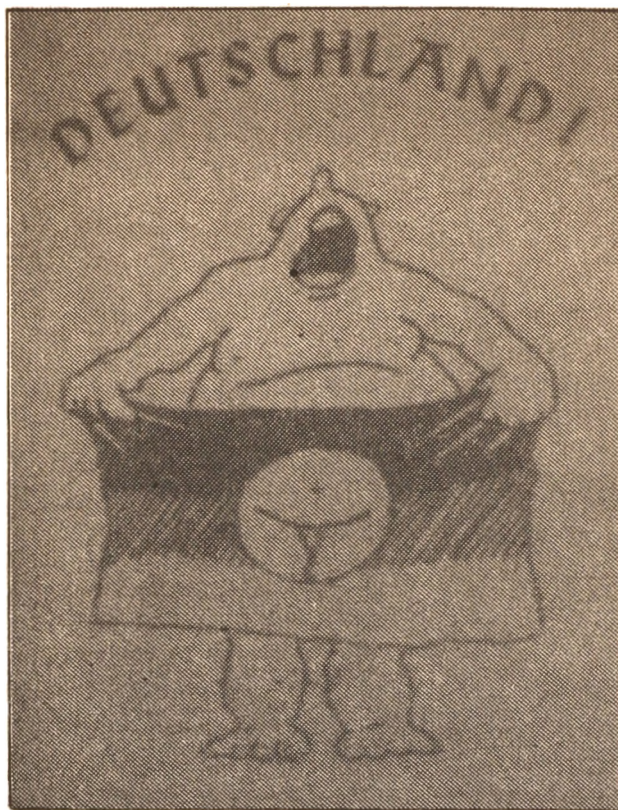
Προτού ακόμα εισβάλουν στις επιχειρήσεις της Ανατολικής Γερμανίας οι Δυτικογερμανοί κατέλαβαν την τηλεόρασή της.

Τη νύχτα των εκλογών της 18ης Μαρτίου το «παλάτι της Δημοκρατίας», το «παλάτσο πρότσο», όπως αποκαλούν οι κάτοικοι του Ανατολικού Βερολίνου το αρχιτεκτονικό αυτό ανοσιούργημα στο κέντρο της πόλης, άλλαξε ξαφνικά κατόχους. Οι νέοι ιδιοκτήτες, οι δυτικογερμανοί γίγαντες της τηλεόρασης ARD και ZDF, το μετέτρεψαν από κτίριο της Βωλής σε κέντρο τηλεοπτικού εμπορίου, πουλώντας τα δικαιώματα εγκατάστασης αυτοτελών στούντιο σε δεκάδες τηλεοπτικούς σταθμούς από το εξωτερικό.

Στον κεντρικό όροφο είχαν θronιαστεί ο ARD με 266 συνεργάτες και ο ZDF με 187, επιτρέποντας μόνον, «τιμής ένεκεν», στην τηλεόραση της Ανατολικής Γερμανίας να εγκαταστήσει ένα μικρό στούντιο σε μια αθέατη γωνιά. Οι υπόλοιποι «ξένοι» σταθμοί είχαν περιοριστεί στα «θεωρεία», στα πάνω πατώματα του κτιρίου, με θέα προς τον κεντρικό όροφο, που υπείχε θέση τεράστιας σκηνής θεάτρου.

Οι «σόουμεν» από τη Δύση δεν ήταν βέβαια βαλτοί των πολιτικών της Βόννης. Απλώς τη δουλειά τους έκαναν. Μια δουλειά όμως που διακρίνεται για την τεχνική της αρτιότητα και στηρίζεται στην πιο εξελιγμένη τεχνολογία. Και σαν τέτοια υπερείχε σαφώς αυτού που θα μπορούσε να προσφέρει εκείνη τη νύχτα η τηλεόραση της Ανατολικής Γερμανίας.

«Εάν δεν είχαν αναλάβει οι Δυτικογερμανοί με τα κομπιούτερ και τους ειδικούς τους τον υπολογισμό και την παρουσίαση των εκλογικών αποτελεσμάτων, θα έπρεπε να περιμένουμε ίσως ημέρες μέχρι να μάθουμε τι ακριβώς περιέχουν οι κάλπες», έλεγε ένας Ανατολικογερμανός δημοσιογράφος, υπαινισσόμενος την τεχνική ανεπάρκεια αλλά και

Αφίσα στο Ανατ. Βερολίνο.

την πλήρη έλλειψη πείρας στο θέμα της παρουσίασης των εκλογών των σταθμών της χώρας του.

Η απόδειξη ήλθε άλλωστε, έμμεσα μια εβδομάδα αργότερα στην Ουγγαρία. Η επιμονή της τοπικής τηλεόρασης να αποκρούσει την τεχνική βοήθεια αμερικανικών και δυτικογερμανικών εταιρειών και να ακολουθήσει τον «τρίτο, ουγγρικό δρόμο των υπολογισμών», οδήγησε σε ένα απεριγραπτό τηλεοπτικό χάος. Τη νύχτα της 25ης Μαρτίου τα κομπιούτερ απεργούσαν μπροστά στις κάμερες της τηλεόρασης, μόνο τις πρωινές ώρες της 26ης Μαρτίου υπήρξαν κάποια συγκεντρωτικά αποτελέσματα και τα τελικά έγιναν γνωστά μόλις την 28η Μαρτίου.

Η ξαφνική μετατροπή της Ανατολικής Γερμανίας σε «τηλεοπτική αποικία» της Δύσης δεν έγινε έτσι σε πρώτη γραμμή «πραξικοπηματικά», μέσω πολιτικών και διοικητικών πιέσεων, η μέσω εξαγοράς, —που δεν έλειψαν και αυτά—, αλλά μέσω της πολιτικής της υποταγής του «κατώτερου» στον «ανώτερο», της υποταγής δηλαδή των ανατολικογερμανικών κομπιούτερ της τρίτης γενιάς στα δυτικογερμανικά της πέμπτης.

Νέο πολιτικό κοινό, νέα τηλεοπτικά μέσα = νέα τηλεοπτική γλώσσα. Τη νύχτα της 18ης Μαρτίου είχε κανείς την εντύπωση ότι αναβιώνει, ντυμένο βέβαια σε εικόνες, το λεξιλόγιο του 19ου αιώνα αποικιοποίησης, κυρίαρχες ελίτ, υποταγμένοι λαοί.

Ο Χέλμουτ Κολ και Χανς Γιόζεφ Φόγκελ φάνταζαν στην οθόνη σαν οι μυστικοί άρχοντες της Ανατολικής Γερμανίας, ενώ οι νεοεκλεγμένοι ηγέτες της τελευταίας, από τον Λόταρ ντε Μαιγιέρ μέχρι

τον Ίμπραχιμ Μπέμε έδιναν μάλλον την εντύπωση τοποτηρητών της Βόννης.

Και στους γνωστούς αριστερούς, που είχαν προετοιμάσει την αλλαγή του καθεστώτος, είχε ανατεθεί ο ρόλος των «θλιβερών ηρώων» της επανάστασης.

«Το μάρκο, το μάρκο, *uber alles*» (πάνω από όλα), βαρυγκομούσε ο «βάρδος» της επανάστασης Βολφ Μπίρμαν. «Από την Ανατολική Γερμανία δεν θα μείνει παρά μόνο μια υποσημείωση στο βιβλίο της ιστορίας», συμπλήρωνε ο συγγραφέας Στέφαν Χέιμ. «Για να γίνουν πραγματικές δημοκρατικές αλλαγές», συνόψιζε ο «κόκκινος» Ντανιέλ Κον Μπεντίτ, «πρέπει πρώτα να τις θέλει ο κόσμος. Ο κόσμος όμως δεν τις θέλει ακόμα».

Ο κόσμος θέλει πριν απ' όλα θέαμα και αυτό του πρόσφερε εκείνη τη νύχτα ο όλο της το μεγαλείο η τηλεόραση. «Το τέλειο *danse macabre*», έλεγε ένας θεατής παρατηρώντας τις ατέλειωτες συνεντεύξεις με τους αριστερούς διανοούμενους. «είναι σαν να ζητάς από τους επιβάτες του Τιτάνικ να περιγράψουν τον πνιγμό τους».

Η ανατολική Ευρώπη αλλάζει και μαζί της, από χώρα σε χώρα, και ο ρόλος της τηλεόρασης. Στη Ρουμανία, στην αρχή της επανάστασης, το κτίριο της τηλεόρασης είχε γίνει το άντρο του επιτελείου των επαναστατών, οι διαταγές για τις πολεμικές επιχειρήσεις δίδονταν μέσω της οθόνης. Για μια ορισμένη χρονική διάρκεια η τηλεόραση είχε γίνει «επιχειρησιακό όπλο» προτού ξαναγίνει πάλι, μετά τη νίκη της επανάστασης, ιδεολογικό «μέσο» της κυρίαρχης πολιτικής ομάδας του Μετώπου Εθνικής Σωτηρίας.

Στην Ανατολική Γερμανία αντίθετα, η «ατελής», «ανολοκληρή» επανάσταση του 1989-90 —ένα κατά τα άλλα, μετά το 1848 και 1918 για τρίτη φορά επαναλαμβανόμενο φαινόμενο στη Γερμανία— είχε σαν συνέπεια την υποβάθμιση και εν συνεχεία την υποταγή της τοπικής τηλεόρασης στη δυτική. Χάρη σ' αυτό, ο ARD και ο ZDF έκλεψαν κυριολεκτικά για μεγάλη διάρκεια την παρασταση από τους πολιτικούς στη Βόννη. Βέβαια, σε τελευταία ανάλυση, η τηλεόραση παίζει το ρόλο του «προπομπού». Μέχρις ότου όμως οι Δυτικογερμανοί επιχειρηματίες εγκατασταθούν σαν στο σπίτι τους στη Λειψία και τη Δρέσδη και μέχρις ότου ο Χέλμουτ Κολ ανοίξει τα γραφεία του σαν «πανγερμανός» καγκελάριος στο «Παλάτι της Δημοκρατίας» του Ανατολικού Βερολίνου, θα περάσουν ακόμα αρκετά χρόνια.

Μέχρι τότε όμως η τηλεόραση θα μπορεί να ισχυρίζεται, ότι στην ιστορική επιχείρηση «κατάληψη και αναμόρφωση της Ανατολικής Γερμανίας» είχε όχι μόνο μια σχετική ανεξαρτησία αλλά και ένα προβάδισμα απέναντι στους πολιτικούς.

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

του Στέλιου Κούλογλου

«Θα γίνω τρομοκράτισσα, τώρα στα γεράματα. Δεν μπορώ να δω τι άλλο μπορώ να κάνω, έτσι όπως έγιναν τα πράγματα. Γιατί φυσικά δεν κάναμε την επανάσταση για να βοηθήσουμε τον Χέλμουτ Κολ». Από τις καλύτερες ηθοποιούς της Ανατολικής Γερμανίας, στενή συνεργάτης και φίλη του Μπέρτολτ Μπρεχτ (που θα γράψει γι' αυτήν το τελευταίο του έργο) έχει ακολουθήσει την πορεία του μεγαλύτερου μέρους των Γερμανών διανοούμενων: τα πρώτα χρόνια μετά τον πόλεμο θα στρατευθεί «για την οικοδόμηση του σοσιαλισμού» για να απογοητευθεί γρήγορα από τον αυταρχισμό και την ηλιθιότητα του καθεστώτος.

Στη «μαύρη λίστα» της Στάζι για ένα μεγάλο διάστημα, θα ανακηρυχθεί σε πρωταγωνίστρια της επανάστασης του 1989, για να δει τέσσερις μήνες μετά, την στρατιά των «άκαπνων» πολιτικών να καταλαμβάνει τις έδρες της πρώτης ελεύθερης Βουλής, και την οργάνωσή της, το «Νέο Φόρουμ», να μην κερδίζει παρά το 3% των ψήφων. Τη σισσύφεια πορεία των εξελίξεων, δεν τη βλέπει για πρώτη φορά στη ζωή της. «Πάντα έτσι γίνεται. Η επανάσταση τρώει τα παιδιά της».

Μόνο που εδώ δεν έχουμε την κλασική περίπτωση, της επανάστασης που καταλαμβάνει την εξουσία τρώγοντας τα καλύτερα παιδιά της: στην Ανατολική Γερμανία αυτοί που διακινδύνευαν άρχισαν μια επανάσταση που δεν πρόλαβαν καθόλου να χαρούν. «Όσο κι αν σας φαίνεται απλοϊκό, αρχίσαμε να αγωνιζόμαστε για να μπορούμε να μιλάμε ελεύθερα και να ταξιδεύουμε στη Δύση. Το καθεστώς ήταν το πιο επιτυχημένο στην Ανατολική Ευρώπη. Οι ουρές ήταν λιγοστές, και τα αγαθά δεν μας έλειπαν. Μπορεί να μην είχαμε BMW αλλά είχαμε Τράμπαντ». Όμως η πτώση του τείχους του Βερολίνου, παρασύροντας το καθεστώς Χόνεκερ, γκρέμιζε μαζί και την ιδέα που είχαν οι Ανατολικογερμανοί για τη χώρα τους. Μέσα σε ένα βράδι, όχι οι μερικές χιλιάδες νέοι που διαδήλωναν τους προηγούμενους μήνες, αλλά τα 16 εκατομμύρια που συνωστιζόνταν έξω από τις βιτρίνες του Δυτικού Βερολίνου, ανακάλυπταν ότι η «κόλαση» και ο «παράδεισος» υπήρχαν, αλλά στις αντίθετες κατευθύνσεις του ορίζοντα, απ' ό,τι ήθελε για δεκαετίες η επίσημη κομμουνιστική προπαγάνδα.

Ένας ολόκληρος λαός σοκαρισμένος και γεμάτος ενοχές από το ψέμα το οποίο περισσότερο ανέχονταν παρά πίστευε τόσα χρόνια, ντροπιάζονταν από τη συμπεριφορά των κατοίκων της δυτικής κόλασης: από τα 100 μάρκα που μοίραζε η καπιταλιστική κυβέρνηση στον καθένα που περνούσε τα σύνορα, μέχρι τα πακέτα με τον καφέ που τους χάριζαν οι Δυτικο-Βερολινέζοι πριν ξαναπεράσουν τα σύνορα που οδηγούσαν πίσω, στον γκριζο ανατολικό παράδεισο με το

τέλος του Week-end. Είναι αυτό το εκρηκτικό μείγμα του σοκ, των ενοχών και της ντροπής, που οδήγησε στα απρόσμενα αποτελέσματα των εκλογών της Κυριακής.

Γιατί από κει και μετά, ένας λαός χωρίς καμιά ηθική αντίσταση, μπορούσε να ανεχθεί τα πάντα. Τις προκλητικές επεμβάσεις των Χριστιανοδημοκρατών της Βόννης που διόριζαν ή απέλυαν τις ηγεσίες των «αδελφών» υποκαταστημάτων - κομμάτων, τις περιοδείες των Δυτικών πολιτικών στην Ανατολική Γερμανία, τις αποκαλύψεις που οδήγησαν στην απομάκρυνση του ηγέτη της «Δημοκρατικής Αφύπνισης» από το κόμμα του, επειδή είχε συνεργασθεί με τη Μυστική Αστυνομία. Όσοι προέβλεψαν ότι αυτό το «σκάνδαλο Σνουρ» θα μείωνε το εκλογικό αποτέλεσμα της «Δημοκρατικής Αφύπνισης» και επομένως της «Συμμαχίας για τη Γερμανία» (μέσα στην οποία συμμετείχε μαζί με τους Χριστιανοδημοκράτες του Κολ και την ακροδεξιά «κοινωνική ένωση») παρέβλεψαν ότι ο Σνουρ «εξέφραζε» τον «μέσο Ανατολικογερμανό», τα εκατομμύρια που είχαν συνεργασθεί με τη «Στάζι», για να βγάλουν περισσότερα λεφτά, ή απλώς να επιβιώσουν. Μοιάζει παράδοξο, αλλά η αποκάλυψη ότι ένας εκ των συντηρητικών ηγετών ήταν πράκτορας του καθεστώτος Χόνεκερ βοήθησε τους συντηρητικούς: τρεις μήνες πριν τις εκλογές, θύμισε στους Ανατολικογερμανούς το παρελθόν τους, σπρώχνοντάς τους να ψηφίσουν αυτό το κόμμα που υπόσχονταν ότι το κάθε παρελθόν έπρεπε να ξεπεραστεί το γρηγορότερο, να ξεχαστεί αμέσως. Ότι δεν υπήρχε παρελθόν.

Η ευφυής τακτική του Χέλμουτ Κολ, οφείλεται ακριβώς στο γεγονός ότι η δική του υπεροπτική συμπεριφορά του πλούσιου πατρώνα, «κόλλησε» απόλυτα στην ψυχολογία των ταπεινωμένων που αποζητούσαν τη φυγή προς τα μπρος. Υποσχόμενος πλούσιες παροχές, δίνοντας επιπλέον έναν «δημοψηφισματικό» χαρακτήρα στις εκλογές («Ένωση τώρα» ή «Ένωση αργότερα και υπό όρους»), υποσχέθηκε όπως ένας καλός αποικιοκράτης στους ιθαγενείς όχι μόνο COCA-COLA και λεφτά, αλλά και 16 εκατομμύρια μαγικά καθρεφτάκια, στα οποία οι Ανατολικοί θα έβλεπαν τους εαυτούς τους δυτικούς. Επαγγέλθηκε ότι η Ανατολική Γερμανία δεν θα υπήρχε πλέον, ότι όλοι μέσα σε

μερικούς μήνες θα μπορούν να δηλώνουν απλώς «Γερμανοί», με αποδεικτικό τα δυτικά μάρκα, με τα οποία ο καγκελάριος υποσχέθηκε ότι θα αντικαταστήσει τα αδύναμα και ντροπιασμένα ανατολικά.

Αυτή η «ψυχολογική αντεπανάσταση» ήταν που παρέσυρε τους Σοσιαλδημοκράτες, οι οποίοι επέμεναν να υπογραμμίσουν τις αρνητικές συνέπειες της γρήγορης ένωσης, την ανεργία, την κατάρρευση της ανατολικογερμανικής βιομηχανίας, τις διεκδικήσεις των παλιών δυτικών ιδιοκτητών στη γη και τα σπίτια των ανατολικών, το ξεπούλημα της χώρας. Το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα πρότεινε ουσιαστικά την παράταση της ντροπής, χάνοντας και προς τα δεξιά αλλά και προς «τα αριστερά»: δεν είναι τυχαίο ότι οι 1.800.000 περίπου ψήφοι που πήρε το τέως ΚΚ, είναι ακριβώς όσες και τα μέλη του κόμματος πριν ξεσπάσει η κρίση. Οι απόγονοι του Χόνεκερ, (σήμερα έχουν μόνο 650.000 μέλη) παίρνοντας τις κατάλληλες αποστάσεις από το παρελθόν, κατάφεραν να επαναπατρίσουν τους οπαδούς τους που έφυγαν προς τη Σοσιαλδημοκρατία, επειδή κατάφεραν να συσπειρώσουν όλους εκείνους που δεν θέλουν να ντρέπονται για όλη την προηγούμενη ζωή τους. Αν μάλιστα είναι σωστές οι εκτιμήσεις που θέλουν ένα μέρος των παλιών μελών του ΚΚ να στρέφονται προς την άκρα δεξιά, τότε το «Κόμμα του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού» κατάφερε να φτάσει στο υποφερτό 16% συσπειρώνοντας και όσους είχαν απηυδήσει με αυτή την αποκάλυπτη πορεία ξεπουλήματος των πάντων. Ή όπως έλεγε κι ένας δυτικός παρατηρητής, «εδώ στο Ανατολικό Βερολίνο αρχίζεις να συμπαθείς ξανά τους κομμουνιστές».

Απομένει βέβαια να κατανεμηθεί η ευθύνη σε ένα καθεστώς που η κατάρρευση του συνοδεύεται από μια αφάνταστη ηθική κρίση και από μια τέτοιας έκτασης στροφή προς τα δεξιά. «Στις περισινές εκλογές» ρωτήθηκε από την τηλεόραση το βράδυ της Κυριακής 18 Μαρτίου ο τέως γραμματέας του Κόμματος Ένγκορ Κρένζ «πήρατε πάνω από 90%. Πώς εξηγείτε ότι τώρα κερδίσατε μόνο 16%»; «Οι περσινές εκλογές δεν ήταν τίμιες», απάντησε αφοπλιστικά ο τέως γενικός γραμματέας ενός κόμματος που είχε επαγγελλθεί την ηθική ανύψωση του ανθρώπινου είδους...

ΚΚΣΕ: ΠΟΣΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΚΛΕΙΕΙ;

του πολιτικού σχολιαστή του ΑΠΗ,
Βιατσεςλάφ Κόστικοφ

«Πόσο βαθιά είναι η κρίση που διέρχεται το κόμμα;». Το Νόβοστι προσπάθησε να απαντήσει σε αυτό το ερώτημα οργανώνοντας ένα «στρογγυλό τραπέζι». Ανάμεσα στους συμμετέχοντες ήταν και γνωστοί επιστήμονες που οι γνώμες τους σχετικά με τους δρόμους εξόδου του ΚΚΣΕ από την κρίση διαφέρουν σημαντικά ή είναι αντίθετες. Πρόκειται για τους Γκ. Σμιρνόφ, διευθυντή του Ινστιτούτου Μαρξισμού-Λενινισμού της ΚΕ του ΚΚΣΕ, Β. Σοστακόφσκι, πρύτανη της Ανώτατης Κομματικής Σχολής Μόσχας και Ι. Αντονόβιτς, αντιπρύτανη της Ακαδημίας Κοινωνικών Επιστημών παρά την ΚΕ του ΚΚΣΕ.

▼ | σως το μόνο για το οποίο υπήρξε σύμπτωση των απόψεων των ειδικών ήταν η εκτίμηση του βάθους της κρίσης. Ο **Β. Σοστακόφσκι** τη χαρακτήρισε σαν «ολόπλευρη και πολύ βαθιά». Ο **Ι. Αντονόβιτς** δήλωσε σχετικά με το θέμα αυτό: «Το κόμμα είναι άρρωστο. Πάσχει από ανικανότητα να αντιδρά γρήγορα, από την υπερβολική μαζικότητα και αμορφία των μελών που το απαρτίζουν και από την απόσπαση του μηχανισμού από τη μάζα». Στην πορεία της συζήτησης ξεκαθάρισε την ιδέα του, τονίζοντας ότι «το κόμμα ζει μια ποιοτική, βαθύτατη κρίση, μια κρίση ιδεολογίας».

Οδυνηρές αντιδράσεις προκαλεί στο κόμμα το ζήτημα των ευθυνών για τη δύσκολη κατάσταση της χώρας. Σήμερα το θέμα αυτό είναι πάντα παρόν στις δημόσιες συζητήσεις. Αφού μονοπώλησε κάποτε όλους τους τομείς της ζωής στην τεράστια χώρα, το ΚΚΣΕ τώρα ως ένα βαθμό δρέπει τους πικρούς καρπούς αυτής της μονοπώλησης, όταν δέχεται τα πυρά δριμύτατης κριτικής «εφ' όλης της ύλης». Μέσα στο ίδιο το κόμμα το θέμα της «μετάνοιας» προκαλεί πολύπλοκες αντιδράσεις, μαζί με την αντίδραση άρνησης των ευθυνών. Εκφράζοντας αυτή την άποψη που είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστική για το ανώτατο κλίμακιο των κομματικών ιδεολογιών, ο **Γκ. Σμιρνόφ** επέμνε στην ιδέα ότι και το ίδιο το κόμμα είναι θύμα εκείνων των ιστορικών περιστά-

σεων στις οποίες ήταν αναγκασμένο να οικοδομεί το σοσιαλισμό.

Οξύτατη συζήτηση στα πλαίσια του «στρογγυλού τραπεζιού» έγινε και για τους δρόμους εξόδου του κόμματος από την κρίση. Από σήμερα κιόλας υπάρχουν δυο τέτοια «σχέδια» που βασίζονται στην επίσημη πλατφόρμα της ΚΕ του ΚΚΣΕ και στην εναλλακτική «Δημοκρατική πλατφόρμα στο ΚΚΣΕ», ένας από τους συντάκτες της οποίας είναι ο **Βιατσεςλάφ Σοστακόφσκι**.

Ασκώντας κριτική στην επίσημη πλατφόρμα, ο Σοστακόφσκι, ουσιαστικά εξέφρασε τη γνώμη που κυκλοφορεί πλατιά στην κοινωνία, ότι πρόκειται για ένα όψιμο ντοκουμέντο, για την «αποβάθρα» δηλαδή από όπου το τραίνο της περεστρόικα έχει ήδη φύγει. Η πιο συχνή κατηγορία που εκτοξεύεται ενάντια στο ΚΚΣΕ είναι το ότι το κόμμα δέχεται να κάνει δημοκρατικές παραχωρήσεις μόνο κάτω από την πίεση κρίσιμων περιστατικών. Με αποτέλεσμα τις διαρροές, που άρχισαν και γρήγορα πληθαίνουν.

Κύρια αιτία των διαρροών, κατά τη γνώμη του πρύτανη της Ανώτατης Κομματικής Σχολής Μόσχας, είναι η δυσφορία των απλών κομμουνιστών από την κατάσταση της εσωκομματικής δημοκρατίας και η ανικανότητα της ηγεσίας του να απαλλαγεί από τα θεωρητικά και οργανωτικά δόγματα. Τα πυρά της κριτικής συγκεντρώνει, ειδικότερα, η επίμονη απροθυμία της ηγεσίας να απαλλαγεί από την αρχή του «δημοκρατικού συγκεντρωτισμού» η οποία οδήγησε στο δογματισμό του κόμματος και την αποκοπή του από τις μάζες.

Κατά τη γνώμη του **Β. Σοστακόφσκι**, η κρίση στο κόμμα μπορεί να οδηγήσει στη διάσπασή του. Μια σειρά παρατηρητές έχουν την άποψη ότι «εκ των πραγμάτων» η διάσπαση ήδη υπάρχει, πράγμα που αποδεικνύεται, ανάμεσα στ' άλλα, και από την ύπαρξη των δυο πλατφορμών. Η **επίσημη πλατφόρμα** της ΚΕ του ΚΚΣΕ προϋποθέτει τη διατήρηση του κόμματος «πρωτοπόρου τύπου». Η **εναλλακτική πλατφόρμα** προβλέπει την εξέλιξη του ΚΚΣΕ στα πλαίσια ενός πολυκομματικού συστήματος προς την κατεύθυνση του κόμματος κοινοβουλευτικού τύπου, ό-

που θα έχει καταργηθεί η αρχή του «δημοκρατικού συγκεντρωτισμού».

Είναι δυνατή ή όχι η «εκ του νόμου» διάσπαση, σαν του Λιθουανικού ΚΚ; Είναι δύσκολο να δοθεί μια μονολεκτική απάντηση σε αυτό το ερώτημα. Είναι όμως απόλυτα φανερό ότι το ΚΚΣΕ με τα σχεδόν 19 εκ. μέλη — που τα περισσότερα είναι παθητικοί κάτοχοι των κομματικών ταυτοτήτων — δεν μπορεί στις συνθήκες του πλουραλισμού να διατηρήσει τη σημερινή του μορφή. Οι ειδικοί θεωρούν ότι ήδη τώρα μπορούν να εντοπιστούν μέσα στο ΚΚΣΕ τρία τουλάχιστον ρεύματα:

- οι παραδοσιακοί που δέχονται μόνο επιδιορθώσεις καλλωπιστικού ή τακτικού χαρακτήρα,
- οι ριζοσπάστες ανανεωτικοί, και
- το ρεύμα που φανερά ευνοεί τη σοσιαλδημοκρατία δυτικοευρωπαϊκού τύπου.

Πότε μπορεί να επέλθει ο διαχωρισμός των απόψεων; Δεν αποκλείεται να γίνει στο 28ο συνέδριο ή λίγο μετά. Ένας ανασταλτικός παράγοντας είναι η απουσία του νομικού μηχανισμού εγγραφής κομμάτων. Αλλά στο άμεσο μέλλον πρόκειται να δημιουργηθεί ένας τέτοιος μηχανισμός.

Μιλώντας για το ενδεχόμενο του διαχωρισμού θέσεων στις γραμμές του ΚΚΣΕ, δεν μπορούμε ωστόσο να αγνοούμε και το εξής. Παρ' όλη τη δριμύτατη κριτική που δέχεται η ηγεσία του κόμματος, μερίδα της κοινωνίας έχει επίγνωση ότι το ΚΚΣΕ αποτελεί σημαντικό σταθεροποιητικό παράγοντα στη ζωή της χώρας. Γι' αυτό το λόγο και μέλη με κριτικές διαθέσεις θέτουν το ερώτημα: Μα είναι κατάλληλη η σημερινή περίοδος της οξύτατης κρίσης και της αποσταθεροποίησης της κοινωνίας για επίσπευση του διαχωρισμού; Είναι ένα ερώτημα που αξίζει σοβαρή σκέψη.

Το ζήτημα όμως είναι ότι η δυναμική ανάπτυξης των κοινωνικών διεργασιών στην ΕΣΣΔ είναι τέτοια που πολλά προβλήματα επιλύονται, θα έλεγε κανείς, εμπειρικά και συχνά πάνω στην έξαψη των παθών. Αν θα νικήσει με αυτά τα δεδομένα, ο νηφάλιος πολιτικός υπολογισμός ή τα οξυμμένα πάθη, δεν είναι δυνατό να προβλεφθεί τώρα.

ΠΟΝΤΙΩΝ ΑΝΑΒΑΣΗ

του Μιχάλη Κόνδου

Η εγκατάσταση των 1.300 περίπου Ποντίων μέσω του ενδιαμέσου προγράμματος-πilotου δεν υπήρξε εύκολη υπόθεση. Η πρώτη άμεση δυσκολία εντοπίζεται στην αλλαγή κοινωνικού περιβάλλοντος που αντιμετώπισαν οι νεοαφιχθέντες. Καίριο υπήρξε ευθύς εξ' αρχής το πρόβλημα της απασχόλησης. Η οικονομική δραστηριότητα στη Θράκη υπολείπεται σημαντικά σε σχέση με αυτήν των άλλων περιοχών της χώρας, με αποτέλεσμα ο δείκτης ανεργίας (παρά την παλαιότερα εξωτερική, και τώρα εσωτερική μετανάστευση) να είναι από τους υψηλότερους της Ελλάδας.

Συνέπεια του γεγονότος αυτού είναι να μη βρίσκονται εύκολα δουλειές για Ποντίους, οι οποίοι, επιπλέον, αντιμετωπίζουν και προβλήματα με τη γλώσσα. Είναι γεγονός ότι οι διαφορές εμπλεκόμενες Υπηρεσίες (π.χ. ΟΑΕΔ) καταβάλλουν προσπάθειες που όμως μόνο σαν εμβολωματικές μπορούν να χαρακτηρισθούν, αν ληφθεί υπόψη ότι οι κατ' έτος προκύπτουσες νέες θέσεις εργασίας δεν καλύπτουν τις ανάγκες ούτε καν του ντόπιου πληθυσμού.

Ένα άλλο στοιχείο, ιδιαίτερα ενδιαφέρον, εστιάζεται στις σχέσεις των Ποντίων με τους ντόπιους χριστιανούς της περιοχής δεδομένου ότι η εθνοκοινωνία Ποντίων και μουσουλμανικού στοιχείου είναι πολύ περιορισμένη. Οι αυτόχθονες αντιμετωπίζουν με έντονα, πολλές φορές, αρνητική προδιάθεση τους νεοφερμένους. Υποψιάζονται τους Ποντίους ότι εποφθαλμιούν τις θέσεις εργασίας τους, ενώ οι ντόπιοι εργοδότες, παρά τις εμβολωματικές προσπάθειες που καταβάλλουν (π.χ. πριμοδότηση ανά θέση εργασίας) οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες, δεν προσφέρουν με ιδιαίτερο ζήλο τις τυχόν υφιστάμενες ελεύθερες θέσεις εργασίας στους Ποντίους, φθάνοντας στο σημείο να προτιμούν την πρόσληψη άλλου είδους φθηνού εργατικού δυναμικού (που δεν το δηλώνουν) που κατοικεί στην περιοχή και που «προσφέρει» «μαυρη εργασία», μετά τη διεκπεραίωση της βασικής του καθημερινής απασχόλησης, προκειμένου να αποθησαυρίσει και να μεταφέρει το επί πλέον «κομπόδεμα» ανατολικά του Έβρου!

Άλλο αρνητικό στοιχείο για την προσέλκυση των συνήθως πολυμελών ποντιακών οικογενειών υπήρξε ο συνδυασμός της έλλειψης προσφερομένων θέσεων εργασίας για το σύνολο των «ενεργών» μελών της κάθε οικογένειας και των χαμηλών ημερομισθίων, πράγμα που τελικά σημαίνει περιορισμένο αθροιστικό οικογενειακό εισόδημα.

Έτσι, αρκετοί Πόντιοι αδυνατώντας να ενσωματωθούν κοινωνικά και να απασχοληθούν σε σταθερή βάση, «επέλε-

Το συνεχώς διογκούμενο ποτάμι της παλιννόστησης των Ποντίων αποτελεί μια πρόκληση εθνικής σημασίας για την ελληνική κοινωνία και την ελληνική δημόσια ζωή. Είναι αναγκαίο εθνικά, αποτελεί εθνικό χρέος, τόσο ο αυτόχθων πληθυσμός όσο και η οποιαδήποτε ελληνική κυβέρνηση να επιδιώξουν και να ενστερνισθούν την ομαλή ενσωμάτωση των παλιννοστούντων Ποντίων στον εθνικό κορμό.

ξαν» ή την επίσημη απένταξή τους από το πρόγραμμα και τη μόνιμη αναχώρησή τους από τη Θράκη ή παρέμειναν τύποις στην περιοχή διατηρώντας την κατοικία τους στην Κομοτηνή ή στην Ξάνθη και αναζητώντας απασχόληση εκτός Θράκης.

Παρ' όλες τις αντιξοότητες που περιγράφθηκαν είναι αναμφισβήτητη αλήθεια ότι το πρόγραμμα-πilotος πέτυχε. Πέτυχε από την πεισματική προσπάθεια των παλιννοστούντων να στεριώσουν επιτέλους στο προγονικό τους χώρο, με ή χωρίς τη συμπαράσταση των νεοελλήνων.

Μόνιμη επιδίωξη των ατόμων αυτών ήταν και παραμένει η παλιννόστησή τους. Την επιθυμία τους αυτή πραγματοποιούν μέσα από αντιξοές συνθήκες κάθε φορά που τους δίνεται η ευκαιρία. Τέτοια παραδείγματα έχουμε σε όλη τη διάρκεια της ιστορικής διαδικασίας. Συνέβαινε πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αμέσως μετά, μέχρι σήμερα, και η πλέον πιθανή πρόβλεψη είναι ότι θα εξακολουθήσει να συμβαίνει και στο μέλλον, παρά τις όποιες δυσκολίες που θα προβάλλει η σοβιετική πλευρά, με ή χωρίς τη συμπαράσταση του ελληνικού κράτους.

Από την άλλη πλευρά, η σημερινή Ελλάδα έχει ανάγκη των ανθρώπων αυτών. Η υπογεννητικότητα που έχει σαν συνέπεια τον κοινωνικό μαρασμό και τη δημογραφική συρρικνωση, με ιδιαίτερη έμφαση στην περιοχή της Θράκης, και η αυξανόμενη εισαγωγή εργατικού δυναμικού (νόμιμου και παράνομου) από χώρες του τρίτου κόσμου και της Ανατολικής Ευρώπης είναι μερικοί μόνο από τους λόγους που συνηγορούν στη διευκόλυνση, από πλευράς των ελληνικών αρχών, της πα-

λιννόστησης και τη μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα των Ποντίων.

Θα πρέπει όμως προηγουμένως να απαντήσουμε στο ερώτημα που ήδη είχαμε και που αναφέρεται στα ποσοτικά δεδομένα της παλιννόστησης. Το πρόγραμμα-πilotος (αρχικά για την περιοχή του Ευάλου και μετέπειτα για τις πόλεις Ξάνθη και Κομοτηνή) καταρτίσθηκε την εποχή που άλλα δεδομένα κυριαρχούσαν στη διεθνή σκηνή και η αποδημία από την ΕΣΣΔ Ποντίων είχε ιδιαίτερα αργό ρυθμό, η δε προοπτική ενός συνολικού προγράμματος 10.000 Ποντίων φαινόταν ικανοποιητική. Όμως με τα τωρινά δεδομένα και τις πλέον μετριοπαθείς προβλέψεις που γίνονται, δείχνουν ότι το συνολικό πρόγραμμα σε επιπεδο όγκου φαντάζει σαν μικρογραφία μέσα στο πλήθος των αναμενόμενων χιλιάδων αφίξεων.

Κι εδώ επανέρχεται με τη μορφή της δαμόκλειας σπάθης η ατυχής για την ελληνική πλευρά, κοινή ελληνοσοβιετική δήλωση.

Ένα νέο δεδομένο είναι ότι οι Σοβιετικοί, ιδιαίτερα μετά την υπογραφή της Κοινής Δήλωσης, αλλά και σε συνδυασμό με τη σχετική φιλελευθεροποίηση που παρατηρείται στην ΕΣΣΔ στο θέμα της παροχής αδειών εξόδου τα τελευταία χρόνια, χορηγούν με αυξανόμενο ρυθμό τέτοιες άδειες σε Ποντίους, κατά προτίμηση όμως, σε όσους έχουν τη σοβιετική, ιθαγένεια ή είναι διπλοϊθαγενείς. Στο σημείο λοιπόν ακριβώς αυτό, στο δεδομένο της άφιξης Ποντίων που κυρίως δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια εντοπίζεται ο «σκεπτικισμός» και οι «επιφυλάξεις» που διατυπώνουν τμήματα της ελληνικής διοίκησης για μελλοντικούς «κινδύνους» από τη μαζική εγκατάσταση των ομογενών αυτών στη Θράκη κυρίως αλλά και εν μέρει στην υπόλοιπη Βόρεια Ελλάδα.

Οι «επιφυλάξεις» αυτές είναι που συντέιναν στην κυβερνητική απραξία της υπό τον κ. Παπανδρέου τότε κυβέρνησης, σχετικά με τη λήψη πολιτικής απόφασης για την εγκατάσταση ή όχι Ποντίων που στην πλειοψηφία τους δεν θα είχαν το τυπικό έγγραφο που θα τους απέδιδε το χαρακτηρισμό του «Έλληνα» πολίτη.

Κι όμως υπήρχε ένας γιγάντιος προωθητικός παράγοντας που θα μπορούσε να συμβάλει στη λήψη της πολιτικής απόφασης και να στηρίξει κοινωνικά και πολιτικά την ύπαρξη πολιτικής βούλησης: οι όποιες τυπικές κατατάξεις σε Έλληνες υπηκόους, διπλοϊθαγενείς ή Σοβιετικούς υπηκόους είναι έξω από την λογική των ομογενών αυτών, που θεωρούν ότι η ελληνική τους καταγωγή και μόνο τους νομιμοποιεί να απαιτούν την εθνική τους ενσωμάτωση. Διατηρούμε την

Η Σαφράμπολις του Πόντου.

πεποίθηση, χωρίς σίγουρα να χαράξουμε τις γραμμές της εξωτερικής πολιτικής της χώρας, ότι οι πολιτικές αποφάσεις που θα κρίνουν την εγκατάσταση ή όχι μη ελληνοίθαγενών Ποντίων στη Θράκη θα πρέπει να σχεδιασθούν πάνω σε μια μακροχρόνια επιτέλους προοπτική.

Εκτιμούμε επομένως ότι είναι καιρός να ληφθούν έγκαιρα οι πολιτικές εκείνες αποφάσεις που θα επιτρέψουν την εγκατάσταση και των μη ελληνοίθαγενών Ποντίων στη Θράκη. Δεν είναι μόνο η ελληνικότητα των ανθρώπων που είναι απαράδεκτο να τους αμφισβητείται από ορισμένα τμήματα της ελληνικής διοίκησης. Είναι και οι ορατές και ταχύτατες αλλαγές που συντελούνται στην παγκόσμια σκηνή. Δεν είναι δυνατόν να εγκλωβίζεται η παλιννόστηση και η εγκατάσταση Ελλήνων, με το πρόσχημα του κινδύνου δημιουργίας και άλλης «μειονότητας» στο βορειοελλαδικό χώρο, την οποία ενδεχομένως, η χώρα από την οποία θα έχουν οριστικά πλέον αναχωρήσει, θα εκμεταλλευθεί για να δημιουργήσει ερείσματα.

Άλλη πάλι παράμετρος που συνηγορεί στην έγκαιρη λήψη πολιτικής απόφασης είναι τα διαδραματιζόμενα στην ΕΣΣΔ. Όχι και τόσο μακροπρόθεσμα, θα πρέπει να αναμένεται ότι η προσπάθεια

της ΕΣΣΔ θα είναι η ενσωμάτωση και η αναγόρευση σε πολίτες πρώτης κατηγορίας, των ομογενών, γιατί η ΕΣΣΔ αντιμετωπίζει ένα σημαντικότερο πρόβλημα δημογραφικού συσχετισμού μεταξύ του ευρωπαϊκού και ασιατικού πληθυσμού, και είναι γνωστό οι Πόντιοι ζουν στην συντριπτική τους πλειοψηφία σε περιοχές μουσουλμανικές που έχουν μεγάλη γεννητικότητα.

Με βάση λοιπόν τις παραπάνω παραδοχές πιστεύουμε ότι είναι αναγκαία η, σε ποσοτικά δεδομένα, διεύρυνση του συνολικού προγράμματος, τόσο στη Θράκη (ιδιαίτερα) όσο και ευρύτερα στον βορειοελλαδικό χώρο. Θα χρειασθεί μια γενική, μεθοδική και διαχρονική κινητοποίηση του διοικητικού μηχανισμού της χώρας. Μια κινητοποίηση που θα πρέπει να επεκταθεί και πέραν των ορίων της κρατικής νοοτροπίας.

Θα χρειασθεί αναμφίβολα η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης είναι ένας κατάλληλος φορέας. Τι ρόλο θα παίξει; Θα συνδράμει στην επιλογή των καταλλήλων περιοχών για την εγκατάσταση των παλιννοστώντων. Θα μεταφέρει και θα «περάσει» στους κατά περίπτωση υπόπιους την ιδέα της α-

νάγκης να αποδεχθούν τους μελλοντικούς παλιννοστούντες. Οι οδυνηρές εμπειρίες από τα κρούσματα που παρουσιάστηκαν κατά την εφαρμογή του προγράμματος-πilotού οδηγούν με ασφάλεια στο συμπέρασμα ότι η ενεργός «από τα μέσα» συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή ενσωμάτωση των παλιννοστώντων στις τοπικές κοινωνίες.

Θα χρειασθεί σίγουρα η κινητοποίηση τμημάτων του κρατικού μηχανισμού για την επισήμανση εκτάσεων που ανήκουν όντως στο Δημόσιο.

Θα χρειασθεί σίγουρα επίσης η επικλήση των «φιλάνθρωπων αισθημάτων» της Εκκλησίας της Ελλάδος για την εκχώρηση εκτάσεων που βρίσκονται υπό την ανεκμετάλλευτη κατοχή της.

Θα χρειασθεί ακόμα να ζητηθεί η συνδρομή του Ινστιτούτου Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου που τον καιρό αυτό καταρτίζει για λογαριασμό του ΥΠΕΘΟ μελέτη με αντικείμενο τη χάραξη μακροπρόθεσμης αναπτυξιακής πολιτικής.

Θα χρειασθεί στα πλαίσια της χάραξης μακροπρόθεσμης αναπτυξιακής πολιτικής να σχεδιασθεί και να τεθεί επιτέλους σε εφαρμογή ένα ολοκληρωμένο Ειδικό Πρόγραμμα Οικονομικής Ανάπτυξης της Θράκης, αθροιστικό, πέραν δηλαδή του ποσοστού που αναλογεί στην Θράκη μέσω του ΠΔΕ.

Θα χρειασθεί ειδική αντιμετώπιση μέσω των αναπτυξιακών νόμων για την Θράκη καθώς και υπόδειξη της στους αλλοδαπούς ενδιαφερόμενους για επενδύσεις φορείς, γεγονός που κατά κανένα τρόπο δεν έλαβε χώρα μέχρι στιγμής (π.χ. η Ελληνοαμερικανική Συμφωνία Οικονομικής, Επιστημονικής και Τεχνολογικής Εκπαιδευτικής και Μορφωτικής Συνεργασίας από 22-4-1980 και οι μετέπειτα ανταλλαγή επιστολών Σημίτη - Goldfield, κλπ.).

Θα χρειασθεί η ελληνική πλευρά να κινητοποιηθεί για να απορροφήσει τα τεράστια ποσά που προβλέπεται συντομικά να διατεθούν μέσω του προγράμματος συνοριακών περιοχών της Κοινότητας. Συγκεκριμένα η κοινοτική αυτή χρηματοδότηση προβλέπει ποσό ύψους 600 εκ. δρχ. για τεχνική βοήθεια (μελέτες) και ποσό ύψους 48 δις δρχ. για εφαρμογή των μελετών που θα προκύψουν στα πλαίσια του προγράμματος αυτού. Σημαντικό ποσοστό των χρηματοδοτήσεων αυτών θα μπορούσαν να διατεθούν για την εγκατάσταση των παλιννοστώντων.

Θα χρειασθεί η κινητοποίηση της ελληνικής πλευράς για την εκμετάλλευση των πολύ σημαντικών δυνατοτήτων που παρέχει το υπάρχον Κοινοτικό Πλαίσιο στήριξης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και που χρηματοδοτεί με την απαραίτητη βέβαια εθνική συμμετοχή ολοκληρωμένα προγράμματα που περιλαμβάνουν υποδομή, βιομηχανικές επενδύσεις και κατοικία, πακέτο προγράμματος, δηλαδή, που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τους παλιννοστούντες που θα απασχοληθούν στον δευτερογενή κυρίως τομέα.

Θα χρειασθεί επίσης, να κινητοποιηθεί

από τώρα η ελληνική διπλωματία για να συνδράμει στην πραγματοποίηση της κυοφορούμενης στη δυτικογερμανική πρωτοβουλία, σκέψης για την ίδρυση Ειδικού Ταμείου για τους πρόσφυγες στα πλαίσια της Κοινότητας, αντίστοιχου του Ταμείου Αποκαταστάσεως Προσφύγων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Οι δυτικογερμανικές πρωτοβουλίες έχουν σαν αφετηρία τις εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη, και είναι σχεδόν βέβαιο ότι όποιο ποσό εγκριθεί προς διανομή μέσω του Ειδικού Ταμείου για τους πρόσφυγες, θα απορροφηθεί στη συντριπτική του πλειοψηφία από τη Δυτική Γερμανία ελέω Ανατολικογερμανών...

Θα χρειασθεί ακόμη να επανεξετασθεί η αναγκαιότητα συνδρομής του Ταμείου Αποκαταστάσεως Προσφύγων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τα 40 δισ. δρχ. που μπορούν να αντληθούν, απαιτούν βεβαίως και ανάλογη εθνική συμμετοχή...

Επιμύθιο: Το συνεχώς διογκούμενο ποτάμι της παλιννόστησης των Ποντίων αποτελεί μια πρόκληση εθνικής σημασίας για την ελληνική κοινωνία και την ελληνική δημόσια ζωή. Είναι αναγκαίο εθνικά, αποτελεί εθνικό χρέος, τόσο ο αυτόχθων πληθυσμός όσο και η οποιαδήποτε ελληνική κυβέρνηση, να επιδιώξουν και να ενστερνισθούν την ομαλή ενσωμάτωση των παλιννοστούντων Ποντίων στον εθνικό κορμό.

Η απλή (;) λύση είναι να αφεθούν στην

τύχη τους. Το αποτέλεσμα θα είναι προφανές. Υπερσυγκέντρωση των παλιννοστούντων στην αστική περίμετρο της Αθήνας, κυρίως, και δευτερευόντως της Θεσσαλονίκης. Ήδη τα πρώτα κρούσματα είδαν το φως της δημοσιότητας: άστεγοι Πόντιοι στο Μενίδι κατέλαβαν εργατικές κατοικίες που προορίζονταν για άλλους δικαιούχους. Το άμεσα επόμενο βήμα θα είναι η κοινωνική βία. Και βέβαια η επίσημη εκδοχή θα εντοπίσει τους ενόχους «δείχνοντας» το προσφυγικό στοιχείο. Ένοχο θα είναι το Κράτος.

Μιλήσαμε για το άμεσο επόμενο βήμα: την κοινωνική βία. Οφείλουμε να εντοπίσουμε το παράλληλο βήμα. Ο σοβιετικός πρέσβης στην Αθήνα, σε μια πρόσφατη συνέντευξη Τύπου που έδωσε με αφορμή την περεστρόικα και τις πρόσφατες εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη, αναφέρθηκε, στο περιθώριο της συνέντευξης αυτής, και στο θέμα των Ποντίων. Δύο σημεία τόνισε: Πρώτον, ότι η ΕΣΣΔ (με αφορμή την περεστρόικα) παρέχει άδειες μετανάστευσης στους Ποντίους με όλο και μεγαλύτερο ρυθμό. Δεύτερον, ότι αρκετοί Πόντιοι αφού ήρθαν, είδαν και εν συνεχεία απήλθαν. Επέστρεψαν στην ΕΣΣΔ.

Ευγενής ο σοβιετικός πρέσβης. Με λεπτότητα, χωρίς να εμπλακεί στα κατ' αυτόν αίτια του γεγονότος, επεσήμανε το γεγονός της μερικής επιστροφής Ποντίων στην ΕΣΣΔ.

Η επισήμανση αυτή του σοβιετικού ε-

πισήμου επιβεβαιώνει τις ανησυχίες μας για την τύχη των Ποντίων σε ό,τι αφορά την εγκατάστασή τους στην Ελλάδα.

Είναι επίσης εθνικά επώδυνο και τραγικό το γεγονός ότι, όταν χώρες που χωρίζονταν από ναρκοπέδια, συρματοπλέγματα και τείχη και που η εθνική τους άμυνα ήταν προσαρμοσμένη έτσι ώστε η μια να αντιμετωπίσει μόνο την άλλη και τίποτα άλλο πέραν αυτού και να είναι έτοιμες σε ελάχιστο χρονικό διάστημα με παγκόσμια συναίνεση, να ενωθούν, ημέτερα τμήματα της δημόσιας διοίκησης να αρνούνται να εισηγηθούν, και να γίνεται μέχρι στιγμής πολιτικά αποδεκτή (αυτή η αρνητική εισήγηση), την εγκατάσταση των παλιννοστούντων Ποντίων στις παραμεθόριες περιοχές και βέβαια στην Θράκη με την επίφαση του γεγονότος ότι η πλειοψηφία τους είναι σοβιετοίθαγενείς ή διπλοίθαγενείς (που στο κάτω κάτω της γραφής τουλάχιστον ο διπλοίθαγενής, σύμφωνα με το Σύνταγμα και την κείμενη νομοθεσία, είναι για το ελληνικό κράτος έλληνας υπήκοος).

Είναι επομένως εθνική ανάγκη, εθνική προτεραιότητα να σχεδιασθεί και να εφαρμοσθεί η απαραίτητη υποδομή για την ενσωμάτωση των παλιννοστούντων στην ελληνική κοινωνία. Με ένα τέτοιο πρόγραμμα θα ξεκινήσει μια συστηματική προσπάθεια για τη λύση του υπ' αριθμόν ένα εθνικού μας προβλήματος, που είναι η δημογραφική συρρίκνωση του ελλαδικού πληθυσμού.

τα βιβλία της «γνώσης»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΝΩΣΗ»
ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΕΣΧΩΡΙΖΟΥΝ

από τη «γνώση»
ένα καινούριο
πολυτελές άλμπουμ
φωτογραφίας

Μόλις
Κυκλοφόρησε

εκδόσεις «γνώση»

Ιπποκράτους 31, 106 80 Αθήνα,
Τηλ. 3620941 - 3621194

ΥΠΟΒΑΘΜΙΖΕΤΑΙ Ο ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟ

Νέες δυνατότητες για την ελληνική εξωτερική πολιτική...

Μα πρώτη παρατήρηση στο σημείο αυτό: Στην Ελλάδα οι διεθνείς αλλαγές βιώνονται κυρίως στο ιδεολογικό επίπεδο!

Σαν «επιβεβαιώσεις» της ιδεολογίας μιας παράταξης! Ή σαν «διαψεύσεις» της ιδεολογίας μιας άλλης παράταξης...

Στη δεκαετία του '70, η κατάρρευση του Νότιου Βιετνάμ και οι νίκες των ανταποικιακών κινημάτων στην Αφρική, καταγράφηκαν σαν ιδεολογικές νίκες της Αριστεράς...

Αντίστοιχα, σήμερα, η κατάρρευση των καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης, καταγράφεται σαν ιδεολογική νίκη της Δεξιάς...

Μονο που τα πρόσφατα γεγονότα, και ειδικά η υποχώρηση του διπολισμού διεθνώς, έχει και πολιτικές επιπτώσεις σε κάθε χώρα ξεχωριστά!

Και ιδιαίτερα στην Ελλάδα

Πολιτικές επιπτώσεις που αφορούν την «εθνική στρατηγική» κάθε πολιτικής παράταξης. Κι όχι μόνο τα ιδεολογικά της «σύμβολα»...

Αυτές οι —άμεσα πολιτικές— επιπτώσεις των πρόσφατων διεθνών γεγονότων, δεν έχουν γίνει αντιληπτές στην Ελλάδα. Ούτε από τη Δεξιά, ούτε από την Αριστερά —και κυρίως— ούτε από την κοινή γνώμη, στο σύνολό της.

Με αποτέλεσμα η «διεθνής τραπουλα» να ξαναμοιράζεται διεθνώς, κι η Ελλάδα να μην κάθεται, καν, στο «καρέ»...

Ο μύθος για τον «γεωπολιτικό ρόλο» της Τουρκίας...

Μια από τις πιο σημαντικές πλευρές των πολιτικών αλλαγών που συντελούνται σήμερα, αφορά το γεωπολιτικό ρόλο της Τουρκίας!

● Της Τουρκίας, που έχει αποδείξει την μακροχρόνια επεκτατική πολιτική της έναντι της Ελλάδας και της Κύπρου...

● Της Τουρκίας, που συνηθίσαμε να την αντιμετωπίζουμε, τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, σαν μια... τοπική «υπερδύναμη», την οποία το μόνο που θα μπορούσαμε να ελπίσουμε είναι ότι θα την... καταπραΰνουμε, για να γλιτώσουμε τα χειρότερα!

● Της Τουρκίας, την οποία η «συμβατική σοφία» της εξωτερικής μας πολιτικής, την ήθελε «υψηλή προστατευόμενη» των ΗΠΑ, και «διακριτικά υποστηριζόμενη» από τη Μόσχα!

Επρόκειτο, βέβαια, για μια «συμβατική σοφία» εξαιρετικά μυωπική, εξαιρετικά αντιφατική, εξαιρετικά ρηχή και οπωδοήποτε, εντελώς... άσοφη!

Χωρίς αμφιβολία η Τουρκία κατόρθωσε να ενισχύει συνεχώς τη θέση της, τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, κερδίζο-

Ο κόσμος αλλάζει γύρω μας! Αυτό, το έχουν αντιληφθεί οι πάντες! Ακόμα και στην Ελλάδα, που «βίωσε» αυτές τις κοσμογονικές αλλαγές τελείως... «ξώφαλτσα», γιατί είχε την ατυχία, την ίδια εποχή να ζει μέσα σε παρατεταμένη εσωτερική κρίση πολιτικής ακυβερνησίας και οικονομικής χρεωκοπίας! Ακόμα και στην Ελλάδα, λοιπόν, που είναι μόνιμα απορροφημένη από τα εσωτερικά της αδιέξοδα και τις αλλεπάλληλες εκλογικές αναμετρήσεις, το έχουν αντιληφθεί. Ο κόσμος αλλάζει, απροσδόκητα και δραματικά γύρω μας! Εκείνο που δεν έχουν αντιληφθεί στην Ελλάδα, ακόμα, είναι πόσο άμεσα αφορούν τη χώρα, αυτές οι αλλαγές! Και πόσο καθοριστικές μπορεί να είναι για το μέλλον της...

ντας την αδιατάρακτη υποστήριξη των ΗΠΑ, καθώς και την πλήρη ανοχή και διακριτική υποστήριξη της ΕΣΣΔ...

Μόνο που οι αιτίες για αυτή τη διαρκή ενίσχυση των τουρκικών θέσεων είναι υποκειμενικές!

Όχι αντικειμενικές!

Κι αυτό είναι κάτι, που στην Ελλάδα όχι μόνο δεν το έχουν συνειδητοποιήσει, αλλά ούτε καν το υποπτεύονται!

Η Τουρκία ενισχύεται συνεχώς (έναντι της Ελλάδας) όχι διότι (αντικειμενικά) η θέση της είναι τέτοια ώστε να είναι «πολύτιμη», για τους, παραδοσιακούς αμερικανικούς ή σοβιετικούς σχεδιασμούς...

Η Τουρκία ενισχύθηκε διότι κατόρθωσε να πλασάρει πιο σωστά (απολύτως σωστά, για να ακριβολογούμε) τα στρατηγικά πλεονεκτήματα που προσφέρει η θέση της, ενώ η Ελλάδα έκανε ό,τι μπορούσε για να υποβαθμίσει τα αντίστοιχα στρατηγικά πλεονεκτήματα της δικής της θέσης!

Διπλωματική η υπεροχή της! Όχι γεωπολιτική...

Όσο ακόμα ίσχυε ο διεθνής διπολισμός και η λογική των συνασπισμών, η Τουρκία «πλάσσαρε» τον εαυτό της σαν το «προκεχωρημένο φυλάκιο» του ΝΑΤΟ στο «υπογάστριο» της Σοβιετικής Ένωσης, αφ' ενός, και σαν ασπίδα έναντι του μουσουλμανικού φονταμενταλισμού, αφ' ετέρου (ιδιαίτερα όταν ο πόλεμος Ιράν - Ιράκ είχε φθάσει πολύ κοντά στην κατάρρευση του τελευταίου)...

Όμως αυτός ο ρόλος ίσχυε, πράγματι με την προϋπόθεση ότι η Ελλάδα έμενε σταθερή σύμμαχος στα μετόπισθεν της Τουρκίας, και αποφασιστική δύναμη υποστήριξης της Τουρκίας!

Η «προϋπόθεση» αυτή, ωστόσο, είχε πάψει, προ πολλού, να ισχύει...

Για χρόνια, η Τουρκία παρατάσσει το καλύτερο μέρος του στρατιωτικού της δυναμικού εναντίον της Ελλάδας και της Κύπρου! Και η Ελλάδα, από το 1975, έχει στρέψει την άμυνά της κυρίως έναντι της Τουρκίας

Δuo νατοϊκές χώρες, παίρνουν τεράστια οικονομικά ποσά, αμερικανικής βοήθειας για να εξοπλισθούν έναντι αλλήλων, τινάζοντας στον αέρα τη λογική του «προκεχωρημένου φυλακίου»...

Πολύ περισσότερο, που χωρίς την υποστήριξη της Ελλάδας στα «νώτα» της, η Τουρκία μετατρέπεται από προκεχωρημένο φυλάκιο του ΝΑΤΟ, σε... «Αχιλλείο πτέρνα» του ΝΑΤΟ!

Με άλλα λόγια ο στρατηγικός ρόλος της Τουρκίας ήταν σπουδαίος για τις ΗΠΑ, όσο έμενε συμπληρωματικός με τον αντίστοιχο στρατηγικό ρόλο της Ελλάδας. Δηλαδή, ως τις αρχές της δεκαετίας του '70...

ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ!

του Χρύσανθου Λαζαρίδη

Όταν έγινε ανταγωνιστικός προς τον ρόλο της Ελλάδας, τότε η στρατηγική ατμόσφαιρα της Τουρκίας ουσιαστικά εκμηδενίστηκε:

Διότι η «μεθόριος» την οποία «φυλάει» Ελλάδα έναντι της μεθορίου των τουρκοσοβιετικών συνόρων είναι μεγαλύτερη, δυσκολότερη και πολύ πιο σημαντική από στρατηγική άποψη...

Αν έμπαιναν 60 μίλια στην ενδοχώρα της Τουρκίας, οι σοβιετικές μεραρχίες, αν θα είχαν κερδίσει το παραμικρό στρατηγικό πλεονέκτημα, πέρα από 60 μίλια κακότράχαλου ορεινού εδάφους!

Αν έμπαιναν 60 μίλια στην ενδοχώρα της Ελλάδας (από Βουλγαρία), οι σοβιετικές μεραρχίες θα είχαν βγει στο Αιγαίο, αν θα είχαν κόψει στα δυο τη νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ!

Πολύ περισσότερο, τα «στενα» των αρδανεμάτων, δίνουν —υποτίθεται— μεγάλη στρατηγική σπουδαιότητα στην Τουρκία —έναντι των ΗΠΑ, αλλά και της ΣΣΔ.

Μόνο που η άμυνα των «στενών», για το ΝΑΤΟ, πολλαπλώς ενισχύεται από τα ελληνικά νησιά του Βορείου Αιγαίου (εξαιτίας και το πρόβλημα της Λήμνου).

Κι αν ακόμα «πέφταν» τα στενά (από επιχείρηση - αστραπή σοβιετικών αμβων δυνάμεων) υπάρχουν δεκάδες «στενά» ανάμεσα στα ελληνικά νησιά του Αιγαίου να χρησιμεύσουν σαν δεύτερη γραμμή και... δέκατη πέμπτη γραμμή άμυνας του ΝΑΤΟ!

Γεγονός είναι ότι ο ρόλος της Τουρκίας για τις ΗΠΑ, ήταν σημαντικός εφ' όσον προϋποθέτει τη στήριξη της Ελλάδας.

Χωρίς αυτήν εκμηδενιζόταν!

Αντίθετα, η Ελλάδα, ήταν η χώρα-ειδί που «στήριζε» γεωπολιτικά τόσο τον Νατοϊκό ρόλο της Τουρκίας, όσο και την «ουδετερότητα» της Γιουγκοσλαβίας!

Γεγονός είναι ότι η Ελλάδα δεν θέληνα αξιοποιήσει αυτόν το ρόλο της!

Δεν προσπάθησε να εκμεταλλευθεί να «ρευστοποιήσει» αυτό της το πλεονέκτημα για να εξουδετερώσει τον τουρκικό επεκτατισμό απέναντί της.

Και έτσι δημιουργήθηκε ένα γεωπολιτικό «κενό», το οποίο το κάλυψε η επιτήδεια τουρκική διπλωματία.

Αλλά το κενό δημιουργήθηκε από υπομενική αδυναμία της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Όχι από αντικειμενική πέρηση της γεωπολιτικής της θέσης έναντι της αντίστοιχης θέσης της Τουρκίας...

Όλα αυτά τώρα αλλάζουν!

Ο διπολισμός υποχωρεί!

Οι συμβατικοί γεωπολιτικοί σχεδιασμοί που στηρίζονταν στη λογική των ανασπισμών ανατρέπονται!

Παλαιοί «κίνδυνοι», ένθεν κι ένθεν, υποχωρούν· αλλά και νέες διεθνείς απειλές εμφανίζονται!

Ο κίνδυνος πυρηνικού ολοκαυτώματος καθώς και η απειλή συμβατικής αντιπαράθεσης των δυο υπερδυνάμεων, έχουν πλέον ατονήσει πλήρως!

Αλλά οι κίνδυνοι τοπικών πολέμων κι αναταραχών έχουν πολλαπλασιαστεί!

● Στην Κεντρική Ευρώπη αναβίωναν εθνικισμοί τους οποίους συμπίεζε ασφυκτικά ο διπολισμός που επικρατούσε μέχρι πρόσφατα...

● Και στην Κεντρική Ασία, τεράστιοι μουσουλμανικοί πληθυσμοί εξεγείρονται, είτε με τη σημαία του παντουρανισμού - παντουρκισμού, είτε με τη σημαία του πανισλαμισμού.

Δέστε τις επαναστάσεις των Αζέρων, των Ουζμπέκων και Τανζίκων, στις νότιες περιοχές της Σοβιετικής Ένωσης, αλλά και την εξέγερση των Ισλαμιστών στη Δυτική Ινδία.

Δέστε ακόμα τις αντιρροπές εξεγέρσεις των Αρμενίων ή παραδοσιακά εθνικά κινήματα, όπως το Κουρδικό που ετοιμάζει την αντεπίθεσή του, και το Παλαιστινιακό που συνέχιζε την «ιντιφάντα» του (άοπλη παλλαϊκή εξέγερση...).

Ο παραδοσιακός ρόλος της Τουρκίας, έχει πλέον εξαλειφθεί, εκ των πραγμάτων! Δεν φιλοδοξεί να είναι το «προκεχωρημένο φυλάκιο» έναντι της Σοβιετικής Ένωσης!

Ούτε και μπορεί άλλωστε, αφού κατέρρευσε η λογική του συνασπισμού.

Εκείνο που τώρα προσπαθεί να κάνει, είναι να παρουσιαστεί ως «κυματοθραύστης» των μεγάλων αναστατώσεων της Κεντρικής Ασίας!

Προσπαθεί, αλλά είναι εξαιρετικά δύσκολο να λανσάρει ένα τέτοιο ρόλο για τον εαυτό της!

Είναι δύσκολο η Τουρκία να γίνει «κυματοθραύστης» του... παντουρκισμού! Μην ξεχνάτε ότι κατά την πρόσφατη επανάσταση των Αζέρων, κι ενώ η Ουάσιγκτον... εκλιπαρούσε σχεδόν την Μόσχα, να στείλει στρατεύματα να τους καταπνίξει η Άγκυρα συνταράζονταν από λαϊκές διαδηλώσεις υπέρ των Αζέρων! Που νιώθουν, οι ίδιοι «Τούρκοι» και αναγνωρίζονται από τον τουρκικό εθνικισμό, ως «Τούρκοι»!

Είναι δύσκολο η Τουρκία να γίνει «κυματοθραύστης» του... πανισλαμισμού! Και τούτο γιατί ο πανισλαμισμός δεν βρίσκεται έξω από τα σύνορά της, βρίσκεται μέσα στην ανατολική ενδοχώρα της! Και κερδίζει έδαφος συνεχώς. Προκαλώντας φρίκη και στους ίδιους τους Κεμαλιστές που βλέπουν να ανατρέπονται οι «κοσμικές» μεταρρυθμίσεις του 1925!

Η Τουρκία δεν μπορεί να γίνει «κυματοθραύστης» κατά του «πανισλαμισμού» και για ένα λόγο ακόμα:

Διότι τα τελευταία χρόνια φιλοδοξεί να παίξει τον ρόλο ηγέτιδας δύναμης των ισλαμικών χωρών!

Και δεν μπορεί, ταυτόχρονα, να είναι ηγέτης του Ισλάμ και... «ασπίδα» της Δύ-

σης κατά του Ισλάμ!

Η Τουρκία γνωρίζει, βέβαια, τις αντιφάσεις της αυτές! Αλλά γνωρίζει επίσης πολύ καλά να μετατρέπει τις αδυναμίες της σε δύναμη, να τις εκμεταλλεύεται και να τις «ρευστοποιεί»!

Το πολιτικό της μήνυμα προς τη Δύση είναι σαφές!

Βρισκόμαστε σε δύσκολη θέση: Η Ανατολία είναι, σχεδόν, εκτός ελέγχου. Κούρδοι και Χομεϊνικοί αμφισβητούν την κυριαρχία του κράτους στην πιο καθυστερημένη ενδοχώρα μου, ενώ η οικονομική κρίση αποσταθεροποιεί τα ανεπτυγμένα αστικά κέντρα. Βοηθήστε με να σταθώ στα πόδια μου. Βοηθήστε με οικονομικά, εμπορικά και στρατιωτικά! Διότι αν καταρρεύσω θα ανοίξουν οι «ασκοί του Αιόλου» που θα σαρώσουν ολόκληρη την Μέση Ανατολή και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη!

Πρόκειται για επιχειρήματα που βρίσκουν πολλά «ευήκοα ώτα»...

Νέα περιθώρια για την Ελλάδα...

Πρόκειται για επιχειρήματα, ωστόσο, που μπορούν να ανατραπούν από ελληνικής πλευράς!

Η Ελλάδα πρέπει να εξηγήσει διεθνώς ότι, όπως παλαιότερα η γεωπολιτική σπουδαιότητα της Τουρκίας, στα πλαίσια του ΝΑΤΟ, εξαρτιόταν από την «στήριξη» της Ελλάδας, έτσι και τώρα, η οικονομική ανάπτυξη και πολιτική σταθερότητα της Τουρκίας εξαρτάται, επίσης, από την υποστήριξη της Ελλάδας!

Αν μη τι άλλο, η Ελλάδα είναι γεωγραφικός «κόμβος» μεταξύ Ευρώπης - Τουρκίας αλλά και «πολιτικός» κρίκος, ανάμεσά τους, γιατί είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ενώ η Τουρκία δεν μπορεί να ελπίζει ότι θα μπει στην Κοινότητα, τουλάχιστον ως το 2010!

Αν, παλαιότερα η στρατιωτική σπουδαιότητα της Τουρκίας (στα πλαίσια του ΝΑΤΟ) ήταν συμπληρωματική προς την αντίστοιχη σπουδαιότητα της Ελλάδας, στο μέλλον, η οικονομική σημασία της Τουρκίας για την Δύση θα είναι συμπληρωματική προς τον αντίστοιχο οικονομικό ρόλο της Ελλάδας!

Παλαιότερα δεν αξιοποιήσαμε τον στρατηγικό ρόλο - «κλειδί» της Ελλάδας έναντι της Τουρκίας! Ας αξιοποιήσουμε, τουλάχιστον, σήμερα, τον οικονομικό ρόλο κλειδί που έχουμε...

● Πρώτον, η Ελλάδα πρέπει με σαφήνεια, με συνέπεια, και με έμπρακτα μέσα να διευκρινίσει προς όλες τις κατευθύνσεις ότι η οικονομική και πολιτική ενίσχυση της Τουρκίας προϋποθέτει την πλήρη αναδίπλωση της Άγκυρας, από τα επεκτατικά της σχέδια κατά της Ελλάδας και της Κύπρου!

Αν η Τουρκία αναδιπλωθεί από τον επεκτατισμό της, η Ελλάδα μπορεί να την βοηθήσει ουσιαστικά για τον εκουγχρο-

Ο βασιλιάς που πέθανε

Με το βιβλίο του «Ο βασιλιάς που πέθανε» ο Μήτσος Αλεξανδρόπουλος επιχειρεί μια δική του περιήγηση στο χρονικό του σταλινισμού. Είναι ένα βιβλίο που το διακρίνει η προσωπική άποψη και το προσωπικό ύφος του συγγραφέα. Η περιγραφή, τα ιστορικά περιστατικά και τα πρόσωπα πλαισιώνονται με τη στοχαστική παρατήρηση, το ιδεολογικό και ψυχολογικό σχόλιο σε μια προσπάθεια να μετατοπιστεί η προσοχή του αναγνώστη από το τι και το πώς έγιναν τα πράγματα, στο γιατί στις ίδιες τις πηγές της τραγωδίας. Πέρα από τον Στάλιν και τις ιδιομορφίες της ρωσικής ιστορίας υπάρχουν οι βαθύτεροι λόγοι της περιπέτειας που συγκλονίζει ακόμα τον κόσμο και μια από τις χτυπητές εκδηλώσεις της ήταν το φαινόμενο του σταλινισμού. Ο συγγραφέας καταθέτει τις εμπειρίες του και τις σκέψεις του ξεχωρίζοντας μέσα σε όλη τη συρροή των αιτιών και των αποτελεσμάτων την προσωπική σχέση του καθενός και μαζί με αυτό τον ξεχωριστό ρόλο που έχει παίξει η ίδια η ιδεολογία («η ιδεολογική σχιζοφρένεια μιας ολόκληρης εποχής»).

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

«Πολύτυπο»
τηλ: 72.49.300

νισμό της! Αν όχι, η Ελλάδα μπορεί να της δημιουργήσει κάθε είδους εμπόδια για τον εκσυγχρονισμό αυτό...

● **Δεύτερον**, η Ελλάδα όφειλε να συμμαχήσει με τους «φυσικούς» αντιπάλους της Άγκυρας...

— Με το απελευθερωτικό κίνημα των Κούρδων! Το οποίο θέλει μικρή σχετικά, τεχνική υποστήριξη για να γίνει αληθινός εφιάλτης για τους Τούρκους στρατοκράτες...

— Με τις ισχυρές κοινότητες των Αρμενίων σε ολόκληρο τον κόσμο και ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, στην Γαλλία, και, βεβαίως, στην ομόσπονδη Δημοκρατία της Σοβιετικής Αρμενίας...

Η συμμαχία με τους Αρμενίους μπορεί να κερδίσει ανέλπιστες διπλωματικές και πολιτικές νίκες διεθνώς.

Μην ξεχνάμε ότι πρόσφατα, μόνοι τους οι Αρμένιοι (και χωρίς ουσιώδη βοήθεια από το ελληνικό «λόμπι») κατάφεραν να χωρίσουν την Αμερικανική Γερουσία στα δυο, για ψήφισμα που καταδίκασε την Τουρκία, για πρώτη φορά από το 1978!

Τρίτον, η Ελλάδα μπορεί να εξετάσει μορφές στρατιωτικής συνεργασίας με τη Βουλγαρία. Ας μη γελιόμαστε: Μέχρι την πρόσφατη συνάντηση της Μάλτας, όπου επισημοποιήθηκε το τέλος του ψυχρού πολέμου, κάτι τέτοιο ήταν αδιανόητο! Όσο η συμφωνία της Γιάλτας βρισκόταν σε ισχύ, καμιά ελληνοβουλγαρική στρατιωτική σύμμαχία δεν μπορούσε να υπάρξει. Ακόμη και αν την ήθελαν διακαώς τόσο η Αθήνα όσο και η Σόφια... Αντίθετα στη νέα εποχή που δημιουργείται μετά την αποδυνάμωση των συνασπισμών, μια ελληνοβουλγαρική στρατιωτική συνεργασία είναι εφικτή! Πολύ περισσότερο είναι αποτελεσματικό μέσο απότρωξης του τουρκικού επεκτατισμού, και διπλωματικά εξαναγκάζει τις υπερδυνάμεις να δουν με πολύ διαφορετικό μάτι, τα σχέδια της Τουρκίας για επέκταση προς δυσμάς...

Τέταρτον, η Ελλάδα πρέπει να επέμβει στις αντιφάσεις της τουρκικής διεθνούς πολιτικής. Δεν μπορεί η Τουρκία να διατηρεί στενότερες σχέσεις με το Ισραήλ και ταυτόχρονα να φιλοδοξεί να παίζει ηγετικό ρόλο στον ισλαμικό κόσμο!

Στο χέρι μας είναι να πάρουμε διεθνείς πρωτοβουλίες που να φέρουν στην επιφάνεια αυτές τις αντιφάσεις και να συρρικνώνουν τα διεθνή τουρκικά «ερείσματα».

Επικίνδυνος

ο στρουθοκαμηλισμός...

Πάνω απ' όλα πρέπει κάποτε να αποφασίσουμε τι ακριβώς είναι η Τουρκία για την Ελλάδα και πώς πρέπει να την αντιμετωπίζουμε μακροπρόθεσμα.

Για την ώρα, δεν είναι, ακριβώς «σύμμαχος» και δεν την θεωρούμε εντελώς... «εχθρό»!

Κι όσο εμείς εξακολουθούμε να μην είμαστε απολύτως σίγουροι, πώς πρέπει να την αντιμετωπίζουμε, εκείνη ξεδιπλώνει τα επιθετικά της σχέδια, εγείροντας, συνεχώς καινούργιες διεκδικήσεις, πα-

γώνοντας παλαιότερες και έμπρακτα αμφισβητώντας κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδας!

● Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να κρύβουμε το κεφάλι μας στην άμμο, σαν τη στρουθοκάμηλο!

● Δεν μπορούμε να κλείνουμε τα μάτια μας στην απειλή του τουρκικού επεκτατισμού.

● Δεν μπορούμε να ενδίδουμε σε αστεία ιδεολογικά «πλέγματα»: Η υποχωρητικότητα, μπρος στον επεκτατισμό σοβινιστή γείτονα, δεν είναι... φιλειρηνική πολιτική! Γιατί φέρει κοντύτερα τον πόλεμο, όχι την ειρήνη!

● Οι συνεχείς υποχωρήσεις στην Άγκυρα, δεν είναι... «διεθνισμός». Είναι «επιβράβευση» των Τούρκων στρατοκρατών και ενισχύει, εν τέλει, τους σοβινιστές της Άγκυρας!

Η Τουρκία δεν είναι υπερδύναμη!

Είναι μια διαλυμένη χώρα! Με τρομακτικές εσωτερικές πιέσεις. Με εκρηκτικά κοινωνικά προβλήματα. Μια χώρα που πρέπει να κρατάει καθηλωμένο πάνω από τον μισό στρατό της στην ενδοχώρα της για να αποσοβεί το διαρκή κίνδυνο εξέγερσης εκ μέρους των τοπικών πληθυσμών!

Μια χώρα, από την οποία, η σταθερή δημοκρατική και ευημερούσα Ελλάδα, μακροπρόθεσμα, δεν έχει τίποτε να φοβηθεί!

Δεν έχουμε τίποτα να φοβηθούμε, εφ' όσον λάβουμε πολύ σοβαρά υπ' όψη μας την τουρκική απειλή και χαράξουμε μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την αποτροπή της. Αντίθετα πρέπει να φοβόμαστε τα χειρότερα όσο αντιδράμε σπασμωδικά, χωρίς ειρμό, πλειοδοτώντας, άλλοτε σε λεονταρισμούς, και άλλοτε σε ενδοτισμό...

Η Τουρκία κατάφερε να κερδίσει πολλούς «πόντους» απέναντί μας, την τελευταία δεκαετία, εκμεταλλευόμενη κάθε εσωτερική αδυναμία της Ελλάδας και κάθε πολιτικό σφάλμα της ηγεσίας της...

Αρκεί να εκμεταλλευθούμε και εμείς, από εδώ και μπρος, τις δικές της αδυναμίες και τα δικά της σφάλματα! Για να αποδυναμώσουμε την επιθετικότητά της και να εξουδετερώσουμε την απειλή της.

Μια «δυναμική» πολιτική έναντι της Τουρκίας περικλείει ίσως κάποιους κινδύνους!

Πολύ μεγαλύτερους κινδύνους, ωστόσο, περικλείει ο τωρινός στρουθοκαμηλισμός και η διαρκής υποχωρητικότητα της ελληνικής πλευράς...

Και πάνω απ' όλα, δεν πρέπει να πιστεύουμε, πρώτοι εμείς, τους μύθους που καλλιεργεί η Τουρκία διεθνώς για τον στρατηγικό της ρόλο...

— Πότε δεν ήταν τόσο σπουδαίος όσο η ίδια υποστήριζε!

Κι όταν ήταν σημαντικός, προϋπόθετε τη συμπληρωματική «παρουσία» της Ελλάδας στο «μετόπισθόν» της...

Σήμερα ο διεθνής της ρόλος έχει υποβαθμιστεί αισθητά, ενώ η συμπληρωματικότητα της Ελλάδας ως προς την Τουρκία έχει ενισχυθεί!

Κι αυτό, τουλάχιστον, πρέπει να το αξιοποιήσουμε!

ΒΙΒΛΙΑ για ΠΑΙΔΙΑ και για ΝΕΟΥΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Λάθος, κύριε Νόικερ

Το 33

ΛΟΤΗ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ - ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Το παραράδιασμα

ΖΩΡΖ ΣΑΡΡ

ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Προμηθέας — Οι πρώτοι άνθρωποι

Οι θεοί του Ολύμπου

(Δίας, Ήρα, Αθηνά, Άρης)

ΑΡΓΥΡΩ ΚΟΚΟΡΕΛΗ

Θεογονία, το πιο παλιό παραμύθι

του κόσμου

ΕΙΡΗΝΗ ΜΑΡΡΑ

Αναμνήσεις από την

Αννα Φρανκ

ΜΙΕΡ ΓΙΕΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Βρες αν μπορείς
προσχολικής - α' δημοτικού
β' - γ' δημοτικού
δ' - ε' δημοτικού
στ' δημοτικού

ΒΑΣΩ ΨΑΡΑΚΗ

Χαρούμενες διακοπές

για το ΠΑΣΧΑ

Ρ. ΚΑΡΘΑΙΟΥ-Κ. ΜΑΝΟΥ ΠΑΣΣΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Σύγχρονα βιβλία με σεβασμό στην υπεύθυνη γνώση
ΝΙΚΗΤΑΡΑ 3, 10678 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 36.38.362

ART POSITION ΕΠΕ

ΠΕΦΤΕΙ Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΑΝΕΙ

Μία περίεργη κατάσταση επικρατεί στο χώρο των ελληνικών περιοδικών.

Από τη μία, εάν βγάλουμε από το λογαριασμό τα τηλεοπτικά περιοδικά, καθώς και τα μηνιαία γυναικεία και ανδρικά (Πίνακας 1 και 2), οι περισσότερες άλλες κατηγορίες παρουσιάζουν το 1989 μια μείωση της κυκλοφορίας τους σε σχέση με το 1988.

Από την άλλη, η διαφήμιση που πήραν πέρσι τα περιοδικά ανέβηκε με καταπληκτικούς ρυθμούς (55% κατά τη Media Services S.A.). Και φέτος (τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο) η άνοδος αυτή όχι μόνο συνεχίζεται αλλά έφτασε το μυθικό ποσοστό του 66%.

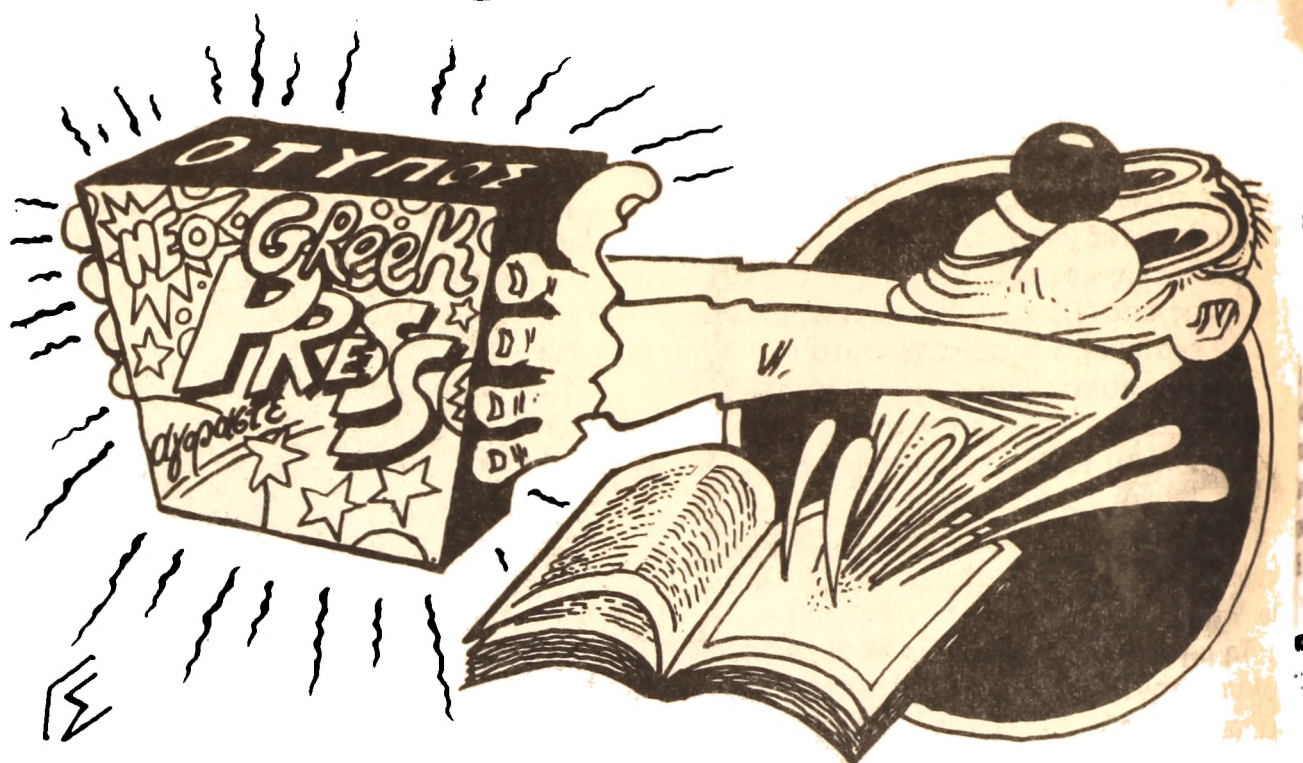
Στοιχεία για το ύψος της διαφημιστικής δαπάνης στα περιοδικά έχω ήδη δημοσιεύσει στο τεύχος της 26 Ιανουαρίου 1990 του «ΑΝΤΙ» (σελ. 34-38).

Θα ήθελα να επαναλάβω εδώ κάτι που έχω γράψει παλαιότερα: Ότι για τους εκδότες η μικρή κυκλοφορία και η μεγάλη διαφήμιση είναι το πιο θετικό στοιχείο για τα πολύ μεγάλα κέρδη, εφόσον οι δαπάνες έκδοσης (τυπογραφικά, χαρτί, κτλ.) έτσι περιορίζονται. Αυτό όμως ισχύει μόνο όσον καιρό οι διαφημιζόμενοι θεωρούν ότι οι κυκλοφορίες είναι αρκετά σημαντικές ώστε να μεταφέρουν το μήνυμά τους.

Τα στοιχεία για τις κυκλοφορίες των περιοδικών τα έχω πάρει από το Δημοσιογραφικό Οργανισμό Λαμπράκη. Περιλαμβάνονται στον Πίνακα 3 που μας δίνει τις κυκλοφορίες για όλο το 1989 και χωριστά για το Δεκέμβριο του 1989, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία του 1988.

Όλους τους άλλους πίνακες τους έχω επεξεργαστεί εγώ.

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 2, το 1989 στην Ελλάδα τα 32 βασικά περιοδικά της χώρας πούλησαν, περίπου, 52,5 εκατομμύρια φύλλα, έναντι 51,2 εκατομμύρια που είχαν πουλήσει 34 περιοδικά το 1988, δηλαδή παρουσίασαν μία αύξηση 2,5%.

Η αγορά, πέρσι διαμορφώθηκε ως εξής (Πίνακας 1):

* 11 περιοδικά πουλούσαν 911 χιλιάδες φύλλα, κατά μέσον όρο, κάθε εβδομάδα.

* 18 περιοδικά πουλούσαν 591 χιλιάδες φύλλα το μήνα.

* 2 περιοδικά πουλούσαν 91 χιλιάδες φύλλα το δεκαπενθήμερο.

Τα τηλεοπτικά: Η μέση εβδομαδιαία πώληση τηλεοπτικών περιοδικών το '89 ήταν 490 χιλιάδες φύλλα, και το Δεκέμβριο (Πίνακας 3) είχε ήδη φτάσει τις 592 χιλιάδες.

Φέτος συνεχίστηκε η ραγδαία άνοδος

τους και εκδόθηκε ένα ακόμη πετυχημένο τηλεοπτικό περιοδικό **7 μέρες TV**. Επομένως η αναλογία των περιοδικών αυτών —συνυπολογίζοντας και την πώληση που παρουσιάζουν τα άλλα είδη— θα πρέπει να έχει ξεπεράσει το 50% του συνόλου των εβδομαδιαίων περιοδικών.

Πολύ μεγάλη επιτυχία παρουσιάζει το **Τηλέγραμμα** που έφτασε το Δεκέμβριο στις 222 χιλιάδες, αλλά και ο **Τηλεθεατής** που πρωτοεκδόθηκε το 1989 και το Δεκέμβριο ξεπέρασε τις 224 χιλιάδες, παίρνοντας ίσως και την πρώτη θέση. Το κρατικό **η Ραδιοτηλεόραση**, παρόλο ότι πουλιέται

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

ΕΙΔΟΣ	1989		1988		89/88
	ΠΩΛΗΣ. ΣΥΝ	%	ΠΩΛΗΣ. ΣΥΝ	%	
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΑ	22.881.300	43,6	17.300.154	33,8	+32,3
ΕΒΔΟΜ. ΠΟΙΚ.	8.590.060	16,3	10.618.126	20,7	-19,1
ΝΕΑΝΙΚΑ	8.143.508	15,6	9.407.848	18,3	-13,4
ΛΟΙΠΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	4.615.892	8,8	5.586.432	10,9	-17,4
15ΗΜΕΡΑ ΓΥΝ.	2.296.580	4,4	3.627.910	7,1	-36,7
ΜΗΝΙΑΙΑ ΓΥΝ.	2.222.520	4,2	1.468.219	2,9	+51,4
ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΔΡ.	1.736.287	3,3	1.398.719	2,7	+24,1
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	1.084.140	2,1	973.292	1,9	+11,4
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	497.930	0,9	455.225	0,9	+9,5
Η/ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ	446.501	0,8	401.518	0,8	+11,2
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	52.514.718	100,0	51.237.443	100,0	+2,5

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	89	88	ΔΙΑΦ.	%
8 ΕΒΔΟΜ. ΔΙΑΦ.	421.358	477.557	-56.199	-11
3 ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΑ	489.909	334.590	155.319	+46
11 Εβδομαδιαία	911.267	810.147	100.120	+13
18 Μην. ή τριμην.	590.569	603.757	-13.188	-2
3 Δεκαπενθήμερα	91.397	142.710	-51.313	-36

50 δρχ. φτηνότερα από τα άλλα, εξακολουθεί να πέφτει.

Τα μηνιαία γυναικεία: Το 1989 μπήκαν στην αγορά και μια σειρά νέα είδη περιοδικών που, κατά ένα μέρος, αντικατέστησαν ή υποκατέστησαν παλιά τα οποία είχαν αρχίσει ή εξακολουθούν να φυλλορροούν.

Έτσι δημιουργήθηκε μία νέα κατηγορία περιοδικών, τα μηνιαία γυναικεία,

ΙΝΕΙ Η ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

του Νίκου Κυριαζίδη

που με το Marie Claire και το Elle επικεφαλής (πρωτοβγήκαν στο τέλος του '88) ανέβασαν τις ετήσιες πωλήσεις της κατηγορίας από 1,5 περίπου εκατομμύρια σε 2,2 εκατομμύρια, δηλαδή κατά 51%.

Τα δύο παλαιότερα του είδους, το Miss και κυρίως το Cosmopolitan παρουσιάζουν πολύ μεγάλη πτώση. Γενικά το Marie Claire είναι από τα λίγα μη —τηλεοπτικά περιοδικά που εμφάνισε άνοδο το '89, και μάλιστα ξεπέρασε το Elle.

Τα μηνιαία ανδρικά: Εδώ έχουμε μια άλλη κατηγορία περιοδικών που εμφανίζεται σε άνοδο (+24% το '89 και 3,3% της αγοράς από 2,7%).

Και εδώ υπάρχει το περιοδικό της μεγάλης επιτυχίας, το ΚΛΙΚ που έφτασε τις 75 χιλιάδες το 1989 και είχε μια αύξηση 58%. Επίσης μια σχετική άνοδο εμφάνισαν το Status και το Men ενώ το Playboy μάλλον βρίσκεται σε υποχώρηση καθώς το Δεκέμβριο βγήκε ένας αντίπαλός του, το Penthouse.

Θετικές εξελίξεις εμφάνισαν και τα

κομπιουτερικά (σύνολο 40,6 χιλιάδες) περιοδικά και τα αυτοκινητιστικά (σύνολο 90,3 χιλιάδες), παρόλο ότι στους κλάδους αυτούς δεν εμφανίστηκε κάποιο νέο έντυπο.

Στα οικονομικά περιοδικά δυστυχώς δεν έχουμε τους αριθμούς των συνδρομητών τους, που φαίνεται να είναι αρκετά σημαντικοί.

Πτώση των παραδοσιακών: Εντυπωσιακή θα τολμούσα να χαρακτηρίσω τη γενική πτώση ορισμένων παραδοσιακών κατηγοριών περιοδικών:

- Τα εβδομαδιαία ποικίλης ύλης έχουν δει τις συνολικές πωλήσεις τους να πέφτουν κάπου κατά 19% και οι μέσες εβδομαδιαίες πωλήσεις τους να περιορίζονται το Δεκέμβριο στις 159 χιλιάδες φύλλα από 206 χιλιάδες το '88.

Μόνο οι ΕΙΚΟΝΕΣ κρατήθηκαν στα παλιότερα επίπεδα τους και ξεπέρασαν κατά πολύ τον ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ. Το ΕΝΑ επίσης δεν κατόρθωσε να ξαναβρεί το παλιό του επίπεδο.

Παρ' όλη την πτώση που είχαν αυτά τα περιοδικά, εξακολουθούν να είναι κράχτες διαφήμισης —κυρίως ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ— που ξεπέρασε όλα τα έντυπα στην εμπορική διαφήμιση το 1989, λόγω της ποιότητας του κοινού του.

- Τα δεκαπενθήμερα γυναικεία βρίσκονται σε μεγάλη κάμψη, πρώτον γιατί δεν κατόρθωσαν να υποκαταστήσουν το ΜΙΑ του Κοσκωτά που έκλεισε και δεύτερο γιατί μόνο η ΓΥΝΑΙΚΑ εξακολουθεί περίπου να κρατάει την κυκλοφορία της. Το ΠΑΝΘΕΟΝ βρίσκεται σε συνεχή πτώση αν και συγκεντρώνει περισσότερη διαφήμιση παρά ποτέ.

Και αυτά τα περιοδικά εξακολουθούν να έλκουν τη διαφήμιση.

- Τα νεανικά λαϊκά περιοδικά παρουσιάζουν μια πολύ μεγάλη κάμψη. Ως και το ΚΑΙ που είχε σταθεί μια μεγάλη εκδοτική επιτυχία, βλέπει να κάμπτεται η κυκλοφορία του. Μάλιστα το ΣΥΝ (πρώην ΡΟΜΑΝΤΖΟ), απ' ό,τι έγραψαν οι εφημερίδες δεν αποκλείεται να κλείσει.

- Άλλα περιοδικά: Σε μεγάλη πτώση βρίσκονται και ορισμένα άλλα παλαιά περιοδικά, που κάποτε είχαν μεγάλη κυκλοφορία όπως π.χ. το ΝΤΟΜΙΝΟ.

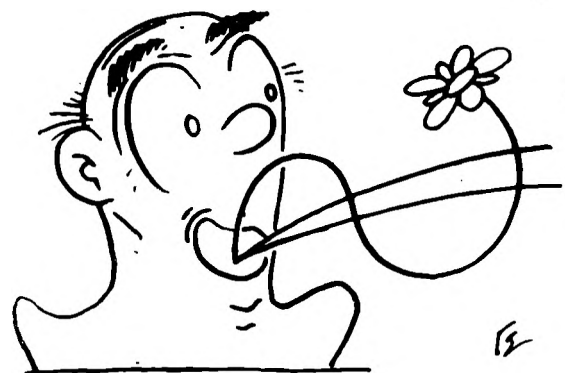
Σχέση εισπράξεων από κυκλοφορία και από διαφήμιση: Δυστυχώς, καμία εκδοτική επιχείρηση δεν αναφέρει χωριστά και κατά έντυπο, ποια ήταν τα έσοδά της από την πώληση του έντυπου και ποια από τη διαφήμιση.

Γι' αυτό έκανα μια κάποια προσπάθεια για να βρούμε —πολύ χοντρικά— ποια

ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ (Λαμπράκης), ΠΑΝΘΕΟΝ (Λαμπράκης), MARIE CLAIRE (Λαμπράκης), ΣΥΝ (Λαμπράκης), ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ (Λαμπράκης), RAM (Λαμπράκης) ΓΥΝΑΙΚΑ (Τερζόπουλος), MISS (Τερζόπουλος), ΚΛΙΚ (Τερζόπουλος), ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΥΝΑΙΚΑ (Τερζόπουλος), MEN (Τερζόπουλος), ELLE (Λεσιέρ), ΚΑΙ (Λεσιέρ), PLAYBOY (Λεσιέρ), PIXEL (Μανούσος), COMPUTER (Μανούσος), ΕΙΚΟΝΕΣ (Μπόμπολας), ΕΝΑ (Μοάτσος), ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΑΝ (Ιωαννίδης), STATUS (Λυμπερής), PENTHOUSE (Γορανίτης), ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΕΡΤ, ΤΗΛΕΡΑΜΑ (Πουρνάρας), ΤΗΛΕΘΕΑΤΗΣ (Δραγούνης), ΑΓΟΡΑ (Λιακουνάκος), ΚΕΦΑΛΑΙΟ (Φιλιππόπουλος), SOFTWARE (Μαίρη Μυλωνά), 4ΤΡΟΧΟΙ (Καββαθός), AUTO EXPRESS (Εξπρές), ΝΤΟΜΙΝΟ (Νέος Παρνασσός), ΟΙΚ. ΘΗΣΑΥΡΟΣ (Ντιόνα ΕΠΕ), ΕΚΕΙΝΗ (Τάταρη), TV3 (Κοσκωτάς, ΜΙΑ (Κοσκωτάς).

Λαμπράκης: έξι περιοδικά. Τερζόπουλος: πέντε περιοδικά. Λεσιέρ: τρία περιοδικά. Μανούσος: δύο περιοδικά. Δεκαπέντε εκδότες από ένα περιοδικό. Δύο (του Κοσκωτά) έχουν κλείσει.

θα μπορούσε να είναι η σχέση αυτών των δύο μεγεθών.

Έτσι ετοίμασα τον Πίνακα 4 όπου αναφέρω στην πρώτη στήλη την τιμή στην οποία πωλείται το έντυπο και στη δεύτερη το ποσό της εμπορικής διαφήμισης κατά φύλλο που πουλήθηκε, με βάση τα στοιχεία της MEDIA.

Το πρώτο, βέβαια, που πρέπει να πούμε, είναι ότι ο εκδότης εισπράττει περίπου τα δύο τρίτα της τιμής πώλησης, και τα δύο τρίτα της διαφημιστικής δαπάνης που πληρώνει ο διαφημιζόμενος. Επίσης θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το περιοδικό ΚΕΦΑΛΑΙΟ που εμφανίζεται να εισπράττει τόσα πολλά από διαφήμιση, είναι ένα εντελώς καινούργιο περιοδικό που μόλις πρωτοβγήκε. Το ίδιο ισχύει και για το PENTHOUSE.

Από τον Πίνακα 4, λοιπόν, βγαίνει ότι τρία κομπιουτερικά περιοδικά έχουν την

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟ

ΕΝΤΥΠΟ	Τιμή πώλησης	1989 Διαφ.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	500	5.550
COMPUTER	500	2.740
SOFTWARE	500	2.200
STATUS	500	1.610
PENTHOUSE	500	1.580
ELLE	450	1.290
MARIE CLAIRE	500	1.050
ΑΓΟΡΑ	300	980
ΠΑΝΘΕΟΝ	350	960
ΓΥΝΑΙΚΑ	350	930
RAM	400	810
ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ	350	780
PLAYBOY	500	700
ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΑΝ	400	590
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ	300	570
ΕΙΚΟΝΕΣ	350	480
ΚΛΙΚ	400	480
ΕΝΑ	350	360
4 ΤΡΟΧΟΙ	350	360
PIXEL	400	340
AUTO EXPRESS	250	300
ΚΑΙ	350	230
MISS	350	220
ΣΥΝ	250	100
ΠΡΑΚΤ. ΓΥΝΑΙΚ.	300	90
ΕΚΕΙΝΗ	300	80
ΤΗΛΕΡΑΜΑ	130	50
ΤΗΛΕΘΕΑΤΗΣ	130	20
ΝΤΟΜΙΝΟ	170	10
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	80	10
ΜΙΑ		
TV3		

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΜΕΣΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

	(Όλο το έτος)			(Το μήνα Δεκεμβρίου)			
ΕΝΤΥΠΑ	1989	1988	ΔΙΑΦ.	89/88	1989	1988	ΔΙΑΦ.
ΕΙΚΟΝΕΣ (350)	72.843	72.094	749	1	71.939	70.370	1.569
ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ (350)	64.732	72.144	- 7.412	- 10	52.634	74.846	- 22.212
ΕΝΑ (350)	44.880	62.355	- 17.475	- 28	33.984	44.125	- 10.141
ΣΥΝ. ΕΒΔΟΜ. ΠΟΙΚ	182.455	205.593	24.138	- 12	158.557	189.341	- 30.784
ΓΥΝΑΙΚΑ (350)	56.428	58.655	- 2.227	4	53.113	54.616	- 1.503
ΠΑΝΘΕΟΝ (350)	31.902	34.915	- 3.013	9	21.850	29.289	- 5.439
ΜΙΑ	0	45.965	45.965	100	0	34.420	- 34.420
ΣΥΝ 15Η ΗΜΕΡΑ ΓΥΝ	88.330	139.535	51.205	37	76.963	118.325	- 41.326
MARIE CLAIRE (500)	54.106	51.916	2.190	4	59.394	51.916	7.278
ELLE (450)	50.432	68.141	17.709	26	45.497	54.981	- 9.484
ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΑΝ (400)	47.277	60.443	13.166	22	36.730	76.932	- 40.202
MISS (350)	33.395	40.547	7.152	18	25.101	34.491	- 9.390
ΣΥΝ ΜΗΝΙΑΙΑ ΓΥΝ	185.210	221.047	35.837	16	166.722	218.320	- 51.598
ΚΑΙ (350)	108.603	119.986	11.383	11	77.413	100.477	- 23.064
ΣΥΝ (250)	56.357	65.549	9.192	15	47.676	55.973	- 8.295
ΣΥΝ ΝΕΑΝΙΚΑ	164.960	185.535	20.575	11	125.091	156.450	- 31.359
ΚΛΙΚ (400)	74.585	47.243	27.342	58	68.253	62.508	5.745
PLAYBOY (500)	42.534	48.773	- 6.239	- 13	44.977	48.965	- 3.988
STATUS (500)	20.457	20.033	424	3	18.961	20.200	- 1.239
MEN (450)	17.100	16.625	475	3	16.975	0	16.975
PENTHOUSE (500)	16.975	0	16.975	0	0	0	0
ΣΥΝ. ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΔΡ	171.651	132.674	38.977	29	149.166	131.673	17.493
ΤΗΛΕΡΑΜΑ (130)	174.764	147.917	26.847	18	221.765	175.229	46.536
ΤΗΛΕΘΕΑΤΗΣ (130)	162.123	0	162.123	0	224.404	0	224.404
ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡ. (80)	153.022	153.831	- 809	1	145.811	193.209	- 47.398
TV3	0	32.842	- 32.842	100	0	27.351	- 27.351
ΣΥΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΑ	489.909	334.590	155.319	46	591.980	395.789	196.191
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ (300)	7.872	7.350	522	7	8.274	7.209	1.065
ΚΕΦΑΛΑΙΟ (500)	4.422	0	4.422	0	3.686	0	3.686
ΑΓΟΡΑ (300)	3.067	3.175	- 108	- 3	2.606	1.930	676
ΣΥΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	15.361	10.525	4.836	46	14.566	9.139	5.427
PIXEL (400)	18.737	9.586	8.49	4	17.750	18.734	- 984
SOFTWARE (500)	9.294	3.266	6.028	185	11.345	1.192	10.153
COMPUTER (500)	6.369	6.792	423	6	10.273	5.880	4.393
RAM (400)	6.191	6.238	- 47	- 1	5.590	7.286	- 1.696
ΣΥΝ Η/Υ	40.591	35.882	4.709	13	44.958	33.092	11.866
4ΤΡΟΧΟΙ (350)	71.145	64.395	6.750	10	74.713	64.095	10.618
AUTO EXPRESS (250)	19.200	18.232	968	5	16.737	15.843	894
ΣΥΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	90.345	82.627	7.718	9	91.450	79.938	11.512
ΠΡΑΚΤ ΓΥΝΑΙΚ (300)	54.135	70.713	16.578	23	52.353	73.094	- 20.741
ΝΤΟΜΙΝΟ (170)	49.813	59.965	10.152	17	41.370	57.236	- 15.866
ΕΚΕΙΝΗ (300)	44.215	60.814	16.599	27	39.806	52.247	- 12.441
ΟΙΚ ΘΗΣΑΥΡΟΣ (230)	16.258	17.114	- 856	5	14.031	15.269	- 1.238
ΣΥΝ ΛΟΙΠΑ ΠΕΡΙΟΔ	164.421	208.606	44.185	- 21	147.560	197.846	- 50.286

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ
ΑΠΟ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟ

ΕΙΔΟΣ	1989	1988
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ	1.210	611
15ΗΜΕΡΑ ΓΥΝ	940	510
ΜΗΝΙΑΙΑ ΓΥΝ	850	410
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	730	490
ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΔΡ	700	400
ΕΒΔΟΜ ΠΟΙΚ	600	320
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	350	260
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	280	170
ΝΕΑΝΙΚΑ	180	100
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΑ	50	30
ΛΟΙΠΑ ΠΕΡΙΟΔ	30	10

πιο μεγάλη εισπραξη από διαφήμιση σε σχέση με την τιμή τους. Ακολουθούν τα δύο μεγάλα μηνιαία γυναικεία περιοδικά και μετά τα δυο δεκαπενθήμερα γυναικεία. Μετά έρχεται ο **ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ** κτλ.

Εκείνα τα περιοδικά που έχουν την πιο μικρή ανταπόκριση από τη διαφήμιση, παρόλες τις πολύ μεγάλες κυκλοφορίες τους, είναι τα τηλεοπτικά.

Ο Πίνακας 5, μάλιστα, που μας δίνει τη διανομή της διαφημιστικής δαπάνης κατά είδος περιοδικού και κατά φύλλο, δείχνει τα ηλεκτρονικά να έρχονται πρώτα και τα τηλεοπτικά ουσιαστικά τελευταία

...

Τελειώνοντας θα ήθελα να πω ότι ίσως το ενδιαφέρον για τις πολιτικές εξελίξεις, ίσως ο πολλαπλασιασμός και η απελευθέρωση των καναλιών της τηλεόρασης, ίσως η πολύ υψηλή τιμή ορισμένων περιοδικών, (τη γράφω πλάι σε κάθε έντυπο) έχουν παρασύρει πολύ κόσμο μακριά από τα συνήθη περιοδικά

Δεν μπορώ να προβλέψω αν θα συνεχιστεί αυτή η τάση προς τα τηλεοπτικά περιοδικά, σε βάρος των άλλων. Πάντως είναι σαφές ότι, αυτή τη στιγμή τουλάχιστον, κάποιο πρόβλημα υπάρχει ανάμεσα στους αγοραστές και στην ύλη που τους προσφέρουν τα περισσότερα περιοδικά.

Ο ΟΑΕΔ ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ!

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΑΕΔ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Ο ΟΑΕΔ στηρίζει τα άτομα με ειδικές ανάγκες, προσφέροντάς τους μια νέα πραγματικότητα.

Τη δυνατότητα να ενταχθούν, να συμμετέχουν, να αποδώσουν και να δημιουργήσουν σε χώρους εργασίας, παρέχοντας την κατάλληλη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Ο ΟΑΕΔ στηρίζει τα άτομα με ειδικές ανάγκες, προσφέροντάς τους μια νέα πραγματικότητα.

Τη δυνατότητα να ενταχθούν να συμμετέχουν, να αποδώσουν και να δημιουργήσουν σε χώρους εργασίας, παρέχοντας την κατάλληλη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΑΕΔ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Ο ΟΑΕΔ προσφέρει:

1. Εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση στις Σχολές του ΟΑΕΔ.
2. Επαγγελματική κατάρτιση σε συνεργασία με Ειδικά Ιδρύματα και Φορείς.
3. Εκπαιδευτικό Επίδομα κατά τη διάρκεια της κατάρτισης.

4. Ειδικότητες που είναι όσο το δυνατόν προσαρμοσμένες στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
5. Ειδικότητες που έχουν σχέση με τη νέα τεχνολογία.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΟΑΕΔ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο ΟΑΕΔ επιδοτεί την εργασία και όχι την ανεργία.

Γι' αυτό:

1. Επιδοτεί τους εργοδότες που προσλαμβάνουν άτομα με ειδικές ανάγκες με 1.700 δρχ. την ημέρα για ένα χρόνο.
2. Προωθεί πρόγραμμα επιχορήγησης για 3 χρόνια (1.700 δρχ. την ημέρα τον πρώτο χρόνο - 1.600 δρχ. το δεύτερο και 1.500 δρχ. τον τρίτο χρόνο).
3. Επιδοτεί την εργονομική διευθέτηση των χώρων εργασίας για άτομα με ειδικές ανάγκες, με ποσό που φθάνει μέχρι 80.000 δρχ.
4. Εφαρμόζει πρόγραμμα επιχορηγήσεων μερικής απασχόλησης για αποθεραπευθέντες ψυχασθενείς.
5. Επιχορηγεί επιχειρήσεις που λειτουργούν σε εποχιακή βάση (π.χ. ξενοδοχεία - τουριστικές επιχειρήσεις) και Δήμους και Κοινότητες για την απασχόληση ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Ενημερωθείτε για τα προγράμματα του ΟΑΕΔ:

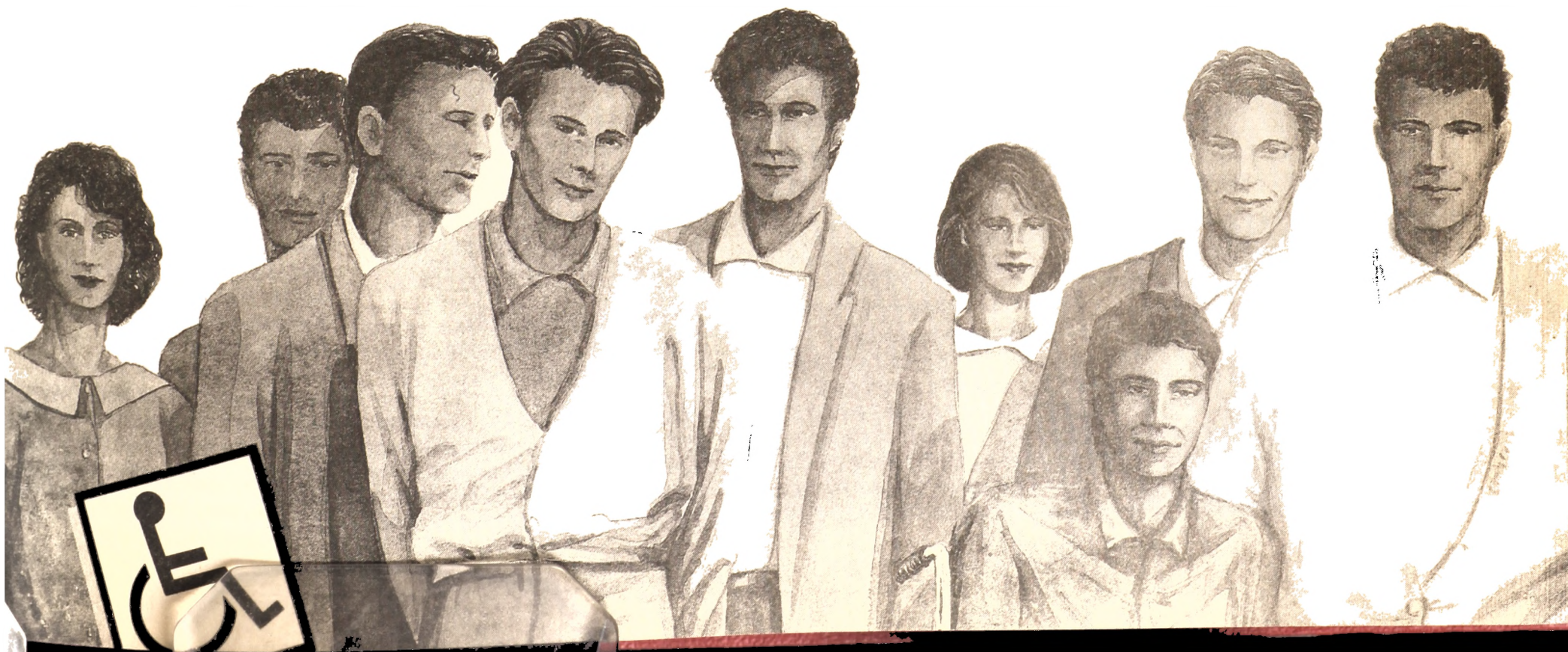
- στην Κεντρική Υπηρεσία, Θράκης 8, 166 10 Τράχωνες - Καλαμάκι, Τηλ. 9942 810 (εσ. 222, 232, 314) - 9942 073
- στα Ειδικά Γραφεία Εργασίας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες
- και σε όλες τις κατά τόπους υπηρεσίες του ΟΑΕΔ.

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ
ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΜΕ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ.

ΕΠΙ
σημαί
νουμε

Το υπουργείο των «σικέ» παιχνιδιών»

Μυθολογία των λαϊκών τάξεων ή λαίλαπα παραγοντισμού και «στημένων» αποτελεσμάτων, το ποδόσφαιρο υιοθετήθηκε επισήμως από το λαϊκισμό του ΠΑΣΟΚ και το υπουργείο Πολιτισμού της κ. Μερκούρη, για να τονώσει τη δημοτικότητα της υπουργού σε μια στιγμή που η φασαρία για τα Ελγίνεια είχε αποδειχθεί απλός θόρυβος και το θέμα της «Χρυσής» Ολυμπιάδας ήταν μια καλή ευκαιρία να πατροναριστεί και να χειραγωγηθεί η συνήθεια των ανθρώπων του λαού, να επενδύουν σε μύθους πρωταθλητισμού, εξευρίσκοντας έτσι επιχειρήματα που να δικαιολογούν την «εθνική υπερηφάνεια» και το δυναμισμό της φυλής.

Δεν αντέδρασε κανείς, γιατί όλους τους βόλευε. Και τον ανεκδιήγητο Κούβελα που πέρασε από το υπουργείο σείοντας θεοδοσιανά λάβαρα πλάι στα λάβαρα των τυφλών χουλιγκάνων, και τον Ανδρουλάκη που βρήκε διέξοδο στους αφελείς στυλοβάτες του Κοσκωτά πρώτα, του Σαλιαρέλη μετά, για να προστατεύσει την έδρα του, στον Πειραιά, που απειλείται από τους Γαργαλάκους, πλάι ωστόσο, σε αυτούς τους ίδιους τους Γαργαλάκους και τους Κουρήδες.

Το ποδόσφαιρο, έγινε επίσημα το κύριο αντικείμενο απασχόλησης του πολιτιστικού μας υπουργείου. Κι η πολιτιστική παραγωγή συρρικνώθηκε περισσότερο, αγνοήθηκε, λειδωρήθηκε, στριμώχθηκε για μια ακόμη φορά στα δεκαδικά ψηφία ενός γλίσχρου προϋπολογισμού. Στο ΥΠΠΟ μετρούσαν πια η «μεγάλη ιδέα» της από μηχανής θεάς Ολυμπιάδας που θα αναστηλώσει το γόητρο της Ελλάδας, δια μιας, ο τζόγος (δεν μας έφτανε στο ΠΡΟΠΟ, συντομεύθηκαν οι διαδικασίες και για το λόγο) και τα προκλητικά ποσά που δαπανούν οι χρεοκοπημένες ωστόσο και προβληματικές ΠΑΕ για τα χρυσά πόδια των φανταστικών θεών.

Το σκάνδαλο των «σικέ παιχνιδιών» του παραγοντισμού, του Κιάππε και του πανταχού παρόντος Λυκουρέζου, των «οχτάστηλων» και των ιδιωτικών ελικοπτέρων, υποχρεωτικά αρμόζει να χρεωθεί στο υπουργείο Πολιτισμού. Ένα υπουργείο που έβγαλε τη φορεσιά την «κουλτουριάρικη» για να βάλει αναλόγως τα λαϊκά «αντίντας» της παρορμητικής βίας, ή την κουστουμιά των εκδουλεύσεων, των υποπτων συναλλαγών, του θλιβερού παρασκηνίου.

Ένα υπουργείο αντάξιο του πολιτισμού ενός «Θαλή» ή ενός «Επαμεινώνδα» —που, μάλλον από σαρκασμό φέρονται ως επίγονοι των Ελλήνων συνωνύμων τους.

Ανθισμένο Εξπρεσιονιστικό Δίμηνο

Η πληθώρα πολιτικής ύλης του ΑΝΤΙ, η πληθώρα εκθέσεων, η ανάλογα αυξημένη δική μου διπλή απασχόληση ισοούνται μ' ένα πληθωρισμό αντίθετων πιέσεων που βρήκαν μια αρχή σύνθεσής τους μόνο σε δύο από τα πέντε

τεύχη ως τώρα του ΑΝΤΙ. Από τις 113 εκθέσεις που άνοιξαν το δίμηνο Γενάρη - Φλεβάρη είδα τις 56. Από αυτές, πέρ' από τις 10 του Γενάρη (ΑΝΤΙ 421) αρκετές άξιζε να προσεχθούν εγκαίρως. Τις απαριθμώ παρακάτω. Πρόθεσή μου είναι να τις μνημονεύσω εδώ μ' ένα ελάχιστο σχολίων (μερικές θ' άξιζαν περισσότερα). Οι πιο πολλές έχουν κλείσει κιόλας. Από τις ακόμα ανοιχτές ελπίζω να προλάβω μερικές πριν το τέλος του Μάρτη, αν θελήσει να με φιλοξενήσει έγκαιρα το ΑΝΤΙ. Θα πραγματευθώ λοιπόν τις εκθέσεις: Βουρλούμη, Βελισσαριδής, Τάκη, Ακριθάκη, Αντωνίου, Άγγελου, Γκαλτέμη, Αδαμάκου, Αδαμάκη, Αντωνόπουλου, Ζαχαριουδάκη, Βορδώνη, Βουδούρογλου, Γεωργίου, Σκούρα, Σακελλίωνος.

Αρχίζω από τους ΑΡΧΑΙΟΥΣ:

**Ανδρέας Βουρλούμης,
Ζωγραφική αναδρομική
Πινακοθήκη, ως 1.4.**

Τα πρόσφατα έργα του —αρχίζοντας από τις ακουαρέλες της Αίγινας του '80-'81 δείχνουν ότι ο Βουρλούμης (γ.

1909) καλύπτει όλη την παραγωγή του, ως και τη ζωγραφική που δε χρειαζόταν. Τα χαρακτηριστικά του, κυρίως ξυλογραφίες και «λινοτυπίες», δείχνουν τεχνική μαστοριά κι επιμέλεια που τον οδηγεί στην κατασκευή λεπτομερών προσχεδίων για αρκετές ξυλογραφίες, με αποτέλεσμα να έχει εξατμισθεί κάθε ίχνος πνοής από το τελικό προϊόν.

Η έκθεση τούτη είναι καλό παράδειγμα παλιάς κακής πρακτικής της Πινακοθήκης, της οργάνωσης δηλαδή ατομικών εκθέσεων αναδρομικών ή αναμνηστικών, που θα ευχόμασταν ν' αποφεύγει στο εξής το ίδρυμα, γιατί αποπροσανατολίζεται το κοινό όταν βλέπει στους ίδιους χώρους με την ίδια παρουσίαση να εξισώνεται το έργο ενός επιφανούς καλλιτέχνη μ' ενός άλλου «της σειράς». Θα μπορούσε σ' ένα δυο χρόνια, η καινούρια διεύθυνση της Πινακοθήκης ν' αντιμετωπίσει τη διοργάνωση μιας συνολικής (ομαδικής) έκθεσης: π.χ.: «Ο Κεφαληνός και η σχολή του» ή άλλη: «Οι απαρχές της

Χαρακτικό του Γ. Βελισσαριδής, από την αναδρομική έκθεση των έργων του.

1910) παραμένει, σε όλες τις ύλες, αλλά προπαντός στην ακουαρέλα, ο φίνος, ευαίσθητος, σεμνός τεχνίτης της «απόλυτης» ζωγραφικής, που γνωρίζουμε από 40 χρόνια.

**Γιώργος Βελισσαριδής,
Χαρακτική, αναδρομική,
Πινακοθήκη ως 24.3.**

Ο λιγότερο γνωστός από τους χαρακτες που μαθήτεψαν κοντά στον Κεφαλληνό στην ΑΣΚΤ όταν ξανάνοιξε το εργαστήρι χαρακτικής. Η έκθεση του Βελισσαριδής (γ.

ελληνικής χαρακτικής» (δεν πάνε πολύ πιο μακριά από τα τέλη του 19ου αιώνα).

**Γιάννης Αδαμάκος, Νέες
Μορφές, Γιάννης Αδαμάκης,
Τρίτο Μάτι, Άγγελος
Αντωνόπουλος, Δημοτική
Πινακοθήκη**

Τρεις ΝΕΟΙ —δεν εκθέτουν όμως ατομικά πρώτη φορά— αφήνουν τα προσωπικά γνωρίσματα της τέχνης τους να σβύνουν και να σμίγουν σε σκοτεινά πεδία αποχρώσεων

του μαύρου μ' ελάχιστα περάσματα ανοιχτών χρωμάτων (Αδαμάκος γ. 1952, Αδαμάκης γ. 1959) μ' επιφάνειες εκτυφλωτικού άσπρου (Αντωνόπουλος γ. 1957) που εντείνουν τη ζοφερή ατμόσφαιρά των έργων τους, (αφηρημένων, εξπρεσιονιστικών ή άτι άλλο) δίχως την άμεση δραματικότητα μιας στιβαρής χειρονομίας.

Άνθη του Καλού και του Κακού

Δυο ΜΕΣΑΙΟΙ μας μεταφέρουν σε ολότελα άλλη ατμόσφαιρα. Ο Τάκης (Βασιλάκης γ. 1925) με τα «Μαγνητικά Λουλούδια» του (Μέδουσα ως 10.3), ο Αλέξης Ακριθάκης με τα ζωγραφιστά λουλούδια του (Γκαλερί Ζαλοκώστα 7).

Αυτές οι κατ' ουσίαν παραστατικές εικόνες λουλουδιών έχουν όλα τα γνωρίσματα του άνθους, μίσχο, πέταλα, σέπαλα, στήμονες, κάλυκες, φύλλα, μόνο που δεν ανήκουν σε κανένα γνωστό της βοτανικής είδος. Ξεπηδούν πηγαία από την πλούσια φαντασία των δυο καλλιτεχνών, και αποτελούν έργα τέχνης ανεπανάληπτα. Μου έφεραν στο νου άλλες δυο εκθέσεις λουλουδιών που μόλις είχα δει, του Άγγελου (Παναγιώτου γ. 1943) και της Αλίκης Αντωνίου στο Ζυγό που κι αυτές παρασταίνουν λουλούδια: ο Άγγελος, φρούτα κυρίως, σε περίτεχνες (πολύ) νεκρές φύσεις που θα ήταν υπερνατουραλιστικές αν δεν αναδίνανε ένα κάποιο νοσηρό αίσθημα, καθώς πλέουν μέσα σε μαύρα έναστρα στερεώματα νύχτας δίχως φεγγάρι· η Αντωνίου δε ζωγραφίζει τα δικά της λουλούδια, τα μαζεύει από τη φύση, τα πατικώνει και τα συνδυάζει σε δισδιάστατες ανθοδέσμες μεσ' στο τζάμι —ανεμώνες και μαργαρίτες και άλλα λουλούδια του αγρού— και καθώς έχουν διατηρήσει σχεδόν στην ίδια ένταση όλα τα αρχικά τους χρώματα αναδίνουν την άδολη πνοή ανοιξιότικου πρωινού στα χωράφια. Κι αυτά νατουραλιστικά, τα πιο φυσικά απ' όλα.

Ο άνθρωπος αρέσκεται να παίζει με λουλούδια, είτε λέγεται Τάκης, ή Αντωνίου ή Ακριθάκης. Δεν μπορεί να ξεφύγει από την άδολη γοητεία τους. Κι όλες οι αναπαραστάσεις τους είναι έγκυρες, όσο αποδίδουν την απόλαυση που είχαν φτιάχνοντάς τα οι δημιουργοί τους, είτε με μέταλλο και μαγνήτες τα 'φτιαχναν, είτε με κραγιόνια και χρώματα, είτε με αυτούσια ξεραμέ-

να λουλούδια. Δεν ξέρω ειλικρινά σε ποιον θα 'δινά το βραβείο. Ξέρω πάντως ότι δεν τό 'δινά στον Άγγελο, παρά την προκλητικά άσογη στην απάτη τέχνη του, ούτε στον Χριστόδουλο Γκαλτέμη (γ. 1953) στην Αργώ με τα υπερ-ρεαλιστικά κατάφυτα παραποτάμια τοπία του, όλα φτιαγμένα με ψυχρή δεξιότητα και με την ίδια φόρμουλα. Άλλοι όμως αυτά επιβραβεύουν. Άβυσσος το γούστο των ανθρώπων. Έτσι του Άγγελου τα έργα δεν πουλιούνται εδώ, λογαριάζει να τα εκθέσει (και να τα πουλήσει;) όλα στην Ουάσιγκτον. Bons pour l' Occident = έργα καλά για τη Δύση. Ο Γκαλτέμης δεν έχει ανάγκη την Αμερική. Τα 'χει όλα πουλημένα εδώ...

(συνεχίζεται) 2.3.90

Αλέξανδρος Ξύδης

Έγκλημα και τιμωρία

Κριστώφ Κισλόφσκι:
Μικρή ιστορία για ένα φόνο

Στις ταινίες μου παρουσιάζω δύο στιλ ζωής: ένα ιδιωτικό και εσωστρεφές που συνίσταται στην αυτοπραγμάτωση και ένα άλλο που μένει συνδεδεμένο στην πραγματικότητα που μας περιβάλλει, με τις δεσμευτικές συνθήκες των κοινωνικών σχέσεων. Αυτά τα δύο στιλ χρησιμοποιούν γλώσσες τελείως διαφορετικές και, συνεπώς, η σύγκριση μένει πάντα φανερή και ανοιχτή.

(Sight and Sound, ap. 2, 1981)

Και εγώ όπως και άλλοι κατέληξα να ενδιαφέρομαι μονάχα για το συγκεκριμένο άτομο. Η κοινωνία είναι μια αφαίρεση. Στην Πολωνία είμαστε 37 εκατομμύρια μοναχικών και ξεχωριστών ατόμων. Καμιά συλλογική μοίρα δεν με ενδιαφέρει ούτε με συγκινεί πια.

(Δήλωση του 1988, όταν βραβεύθηκε με το «Ευρωπαϊκό Όσκαρ»)

Δουλεύει στον κινηματογράφο από το 1969, όμως τα πιο πολλά φιλμ τα έκανε για την τηλεόραση. Στη δύση τον γνωρίσαμε αργά —μόλις το

Σκηνή από τη «Μικρή ιστορία για ένα φόνο» του Κριστώφ Κισλόφσκι.

1988 βραβεύθηκε με το «Φέλιξ», το ευρωπαϊκό αντίστοιχο των Όσκαρ— με την ταινία *Μικρή ιστορία για ένα φόνο*. Στην Ελλάδα τον γνωρίσαμε μόλις φέτος (στην αρχή

της περιόδου προβλήθηκε στις αίθουσες το φιλμ *Μικρή ιστορία για έναν έρωτα*, ενώ προσφάτως η ελληνική τηλεόραση είχε τον *Ερασιτέχνη Κινηματογραφιστή*, ταινία

Γυναίκες

Χρ. Βακαλόπουλου: «Όλγα Ρόμπαρντς». Όλγα Λαζαρίδου.

Πατρίς Βιβάνκο: «Ξένια». Θέμις Μπαζάκα.

(Δυο καινούργιες ελληνικές ταινίες)

Ο ελληνικός κινηματογράφος χειμάζεται. Ωστόσο, υπάρχει —κι ας τον περιφρονούν οι εταιρείες διανομής, οι αιθουσάρχες, το κοινό, τα νέα ιλουστρασιόν περιοδικά που εισάγουν τα νέα καταναλωτικά ήθη.

Αυτή την εβδομάδα αρχίζουν να προβάλλονται οι δυο ταινίες που ξεχώρισαν από το σύνολο της περσινής παραγωγής. Η *Όλγα Ρόμπαρντς* του Χρίστου Βακαλόπουλου και η *Ξένια* του Πατρίς Βιβάνκο. Δυο τίτλοι, δυο γυναικεία ονόματα, δυο πρωτοεμφανιζόμενοι σκηνοθέτες.

Στην *Όλγα Ρόμπαρντς* η Όλγα Λαζαρίδου υποδύεται μια πληρωμένη δολοφόνο που έρχεται στην Ελλάδα για να πεθάνει. Πρόκειται για ιδιόρρυθμο αστυνομικό φιλμ, πλημμυρισμένο με ένα διαβολεμένο κέφι, απ' όπου πηγάζει η ζωντανή καθημερινότητα της ελληνικής μεγαλούπολης. Παίζουν: Σταύρος Τσιώλης, Αντώνης Καφετζόπουλος, Κώστας Τσάκωνας.

Στην *Ξένια* η Θέμις Μπαζάκα είναι μια χειραφετημένη γυναίκα Ζορμπάς, που φεύγει από την Ελλάδα για την Ανδαλουσία, για να γεννήσει εκεί το παιδί της. Εδώ, όπως στις ταινίες του Βέντερς, βασικό ρόλο παίζει το ταξίδι (με έμφαση στην τουριστική ματιά στους τόπους από όπου περνάει η ηρωίδα) και το μελοδραματικό τέλος. Το κέντρο βάρους στην ηθοποιό, επιδίωξη της ταύτισης του κοινού μαζί της.

Αξιίζει τον κόπο να δούμε και τις δυο αυτές ταινίες. Για να διαπιστώσουμε ότι ο ελληνικός κινηματογράφος είναι ζωντανός και ότι περιμένει την εύνοια του κοινού (την εύνοιά του, όχι την αναφανδόν παράδοσή του) για να χειραφετηθεί.

Το αίτημα χειραφέτησης της ελληνικής ταινίας είναι το κατ' ε-ξοχήν αίτημα που θέτουν και ο Χρίστος Βακαλόπουλος και ο Πατρίς Βιβάνκο. Και δεν τίθεται ευκαιριακά —επειδή τυχαίνει να πρωταγωνιστούν στις ταινίες τους χειραφετημένες γυναίκες.

● Κριτική και για τις δυο ταινίες δημοσιεύθηκε στο τχ. 417 του ΑΝΤΙ, στο ρεπορτάζ για το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης.

του 1979). Μολονότι ο κινηματογράφος του είναι μια ιδιαίτερη περίπτωση, η απήχηση που είχε δεν ξέφυγε από τον κύκλο «των μυημένων» —αφού το «μεγάλο κοινό» εθίζεται και ωθείται στην κατανάλωση της περίπου ομοιόμορφης παραγωγής της βιομηχανίας του σύγχρονου Χόλυγουντ, που έχει καταφέρει να μονοπωλεί τη «διασκέδαση» όσων πηγαίνουν ακόμα σινεμά.

Κυρίες και κύριοι, ο Κριστώφ Κισλόφσκι.

Η *Μικρή ιστορία για ένα φόνο* είναι ένα από τα δέκα φιλμ που γύρισε ο Πολωνός σκηνοθέτης για το Δεκάλογο της Παλαιάς Διαθήκης. Παρακινημένος από τον ηθικό αυτό κώδικα αποφάσισε να δει τους ηθικούς νόμους τελείως διαφορετικά απ' ό,τι κατά κόρον κάνουν οι διάφοροι «φύλακες της ηθικής»: μακριά από την ηθικολογία. Θεωρώντας ένα σύστημα ηθικής «σοβαρό παράγοντα δεσμευτικότητας έναντι του αμοραλιστικού χάους των κοινωνιών μας, αρνείται να ορίσει τα δεδομένα τους κοινωνιολογώντας. Αντίθετα, σκοπεύει τους ανθρώπους, υποκείμενα προσωπικής ελευθερίας και ατομικής ευθύνης, μέσα σε μία κοινωνία εξαθλίωσης και παρακμής.

Στην ταινία το κοινωνικό περιγράφεται με μια κινηματογραφική σύμβαση: σκούροι και γκριζοί τόνοι για να αποδοθεί η ατμόσφαιρα μιας πόλης σε διάλυση κι ένα «σκοτωμένο» κίτρινο, το φως που διαχέεται. Οι ανοιχτοί ουρανοί, ασυννέφιαστοι συνήθως, δεν συνιστούν τη γραμμή διαφυγής στη σύνθεση του κινηματογραφικού κάδρου, αφού ο τρόπος που κινηματογραφούνται επιτείνει την ατμόσφαιρα ασφυξίας που υποβάλλεται.

Σ' αυτό το πλαίσιο κινούνται οι ανθρώπινοι χαρακτήρες. Η σκηνοθεσία εστιάζει το φακό σε τρεις, κυρίως. Έναν νέο δικηγόρο που αδημονεί να ριχθεί στην πράξη, κινούμενος περισσότερο από μια επιθυμία κοινωνικής προόδου, παρά από μια προοπτική σταδιοδρομίας. Έναν ιδιόρρυθμο ταξιτζή, που πιο πολύ θυμίζει κακόβουλο πειρατή της ασφάλτου —κι ωστόσο, δεν διστάζει να δώσει το κολατσιό του σ' ένα σκυλί του δρόμου, μοναδική σχέση που συνάπτει σ' όλη τη διάρκεια της ταινίας. Και, τέλος, έ-

να χωριατόπαιδο που περιφέρεται ασκόπως στους δρόμους και που ωθείται από τη μια στιγμή στην άλλη στο έγκλημα για να πραγματώσει τον έρωτά του για μια όμορφη κοπέλα —έρωτα που, πιστεύει, δεν μπορεί να ολοκληρωθεί παρά μέσω του ενδιαμέσου φετιχ' σκοτώνει τον ταξιτζή για να παρασύρει το κορίτσι της επιθυμίας του χάρη στο αυτοκίνητο που θα επιδείξει.

Το δεύτερο μέρος θα βρει το νεαρό στη φυλακή, να περιμένει έντρομος την αγχόνη, την κοπέλα να απουσιάζει και το δικηγόρο να προσπαθεί να αποδώσει νόημα στον κατακρημνισθέντα ιδεαλισμό του, μη καταφέρνοντας παρά να κλάψει για έναν κόσμο που τον ξεπερνά, που, τελικά, τον αποδιώχνει από το κοινωνικό, τον περιορίζει στα στενά όρια της ατομικότητάς του.

Η σκηνοθεσία αρκείται να περιγράφει τη μοναδικότητα καθενός από τους χαρακτήρες της ταινίας. Κρατώντας διακριτικές αποστάσεις παρατηρεί τα πρόσωπα με συνέπεια εντομολόγου. Βλέπει τις αντιδράσεις τους, υπαινίσσεται τα κινήτρά τους, και προτιμά να μην επιζητεί εύκολες ταυτίσεις. Δεν ενδιαφέρεται να σοκάρει. Δεν ενδιαφέρεται να νουθετήσει. Αφηγείται μια ιστορία παραθέτοντας ψυχρά, μεθοδικά, τα επεισόδια που τη συνιστούν. Παραδίδεται στην εικόνα καλώντας το βλέμμα να την οικειοποιηθεί —ο τρόπος του μοιάζει πολύ με τον τρόπο ενός Μπρεσσόν, ιδιαίτερα όπως αρτιώνεται αφηγηματικά στο *Χρήμα*.

Όμως, ο Κισλόφσκι δεν είναι μια ανατύπωση του Μπρεσσόν. Το ότι απαρνείται κατ' αρχάς το κοινωνικό είναι ήδη μια σημαντική διαφοροποίηση. Από κει και πέρα, φροντίζει να απογυμνώσει από κάθε δραματική φόρτιση τα πρόσωπα της ταινίας: με κορύφωση την αποτύπωση του γελοίου φόβου, της απόλυτης φρίκης και της απεχθούς δειλίας του νεαρού φονιά. Ούτε η μοίρα, ούτε η κοινωνία, ούτε τίποτα δεν αιτιολογούν την πράξη του — η τιμωρία, απόρροια του νόμου, είναι απλώς μια κοινωνική διευθέτηση της παράβασης, δεν την υποκινεί κανένα άλλο κίνητρο.

Ό,τι απουσιάζει είναι η δεσμευτικότητα. Ένα βασικό κίνητρο που μπορεί να νοηματοδοτήσει τη ζωή. Ένας κατεξοχήν παράγων τάξης.

Αυτό το νόημα, αυτή την τάξη αναζητεί πίσω απ' τη

διάλυση ο Κισλόφσκι. Και, μιλώντας για την προσωπική ευθύνη, απορρίπτει τις ευκολίες, τα κλισέ των σχολών, καταφέροντας να προσδώσει μοναδικότητα στην έκφραση. Για τον Πολωνό κινηματογραφιστή, η τέχνη του είναι η δική του ηθική στάση.

Ηλίας Κανέλλης

Σημείωση: Τα αποσπάσματα από δηλώσεις του Κριστώφ Κισλόφσκι που χρησιμοποιούνται στον πρόλογο υπάρχουν σε κείμενο του Jerzy Plazewski, που δημοσιεύθηκε στο ιταλικό περιοδικό *Cinematografo*, τεύχος Απριλίου - Ιουνίου 1989. Αναδημοσιεύονται από το τελευταίο τεύχος του κινηματογραφικού περιοδικού *Θόνη*.

● Τον απωθημένο ερωτισμό και ορισμένες, ετερόκλητες, όψεις του, επιχειρούν να θυμίσουν οι προβολές της Πανελληνίας Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου, που με τίτλο «Ο ερωτισμός κρύβεται στο σινεμά» γίνονται στον κινηματογράφο «Παλλάς». Το αφιέρωμα —που άρχισε την περασμένη Τρίτη— θα ολοκληρωθεί την Κυριακή. Το τριήμερο που απομένει προβάλλονται οι ταινίες: *Σήμερα: «Έκσταση» (1932) του Γκούσταβ Μάκατι. «Σημασία έχει ν' αγαπάς» (1975) του Αντρέι Ζουλάφσκι. «Το κτήνος» (1975) του Βαλέριαν Μπορόβτσικ. Σάββατο (31): «Δεκαήμερο» (1971) του Πιέρ Πάολο Παζολίνι. «Το σκοτεινό αντικείμενο του πόθου» (1977) του Λουίς Μπουνιουέλ. «Τζιλντα» (1946) του Τσαρλς Βίντορ. Κυριακή (1/4): «Οι εραστές» (1958) του Λουί Μαλ. «Τα μυστήρια του οργανισμού» (1971) του Ντούσαν Μακαβέγιεφ. «Οι ερωμένες του Δράκουλα» (1969) του Ρόι Γουόρντ Μπέικερ.*

Ο Β. Σκουλάς.

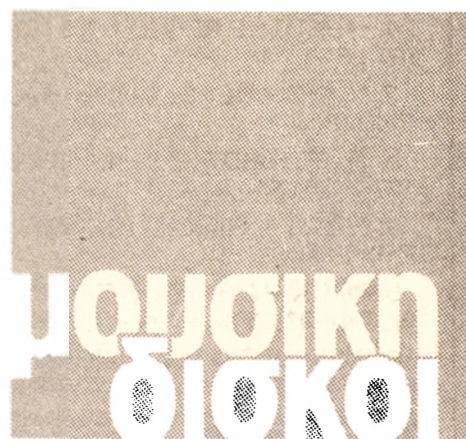
ράμετρο της μουσικής και κατά την εμφάνιση των «εθνικών σχολών», το εκάστοτε παραδοσιακό τραγούδι χρησιμοποιήθηκε ως πρωταρχική πηγή άντλησης ιδεών.

Όποια κι αν είναι η θεώρησή μας για την τέχνη των ηχών, και μόνο ως ζωντανή μνήμη της ζωής ενός λαού ν' αντιλαμβανόμαστε το είδος αυτό, είναι αυτονόητο ότι κερδίζει το θαυμασμό μας κάθε εκφραστής του που το προσεγγίζει με σεβασμό.

Θαυμασμό που δεν μπορούμε να τον προσφέρουμε, στους «εκτελεστές» του δημοτικού τραγουδιού, που με πλήρη αναισθησία και υπό την συνοδεία ηλεκτρικών ηχών το διαστρεβλώνουν, εξομοιώνοντάς το, με τις φτηνές «ηχορυπάνσεις» μιας κατηγορίας «κοσμικών κέντρων».

Με αυτές τις σκέψεις, και στο σημείο που διακρίνουμε τις παραδοσιακές μουσικές του τόπου μας, να κάνουν τη βαθύτερη επαφή τους με το κοινό, εξοστρακισμένες σ' ένα μουσειακό επίπεδο, εντύπωση προκαλεί στον «ξένο» η λειτουργικότητα που διέπει την παραδοσιακή μουσική της Κρήτης. Ή καλύτερα, τη μουσική που σήμερα γράφεται πάνω στις παραδοσιακές μουσικές φόρμες και τη γλώσσα των κρητικών, για να υπηρετήσει, όπως και στο παρελθόν, τις στιγμές της ζωής.

Μία τέτοια ανθολογία, από τις παλαιότερες δημιουργικές στιγμές της κρητικής μουσικής από το 1935 και μέχρι σήμερα, περιλαμβάνει και διασώζει ο διπλός δίσκος «Βασίλης Σκουλάς: Αναφορά στην Κρήτη» που κυκλοφόρησε πρόσφατα από το «Κρητικό Μουσικό Εργαστήρι» του Στ. Αεράκη σε συνεργασία με την Μ.Β.Ι. Η πλούσια μουσική

Η μουσική της Κρήτης

Το παραδοσιακό στοιχείο, οι δημοτικοί χοροί και τα τραγούδια, υπήρξαν και λειτουργήσαν ως κινητήρια δύναμη, σημείο αφετηρίας και αναζήτησης σε μορφές της έντεχνης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Και, ειδικότερα στην πα-

παραγωγή στο ιδίωμα της κρητικής μουσικής, που το άκουσμά της ηχεί ίσως ιδιόμορφα για τους αμύητους, οι ιδιότητές της σε σχέση με τις άλλες μουσικές του τόπου μας, μας αποκαλύπτονται ζωντανές και στολισμένες με απέρριπτη φροντίδα.

Το σημερινό κρητικό τραγούδι βασίζεται σε παραλλαγές του παραδοσιακού, μέσα από την προσωπική έκφραση του καλλιτέχνη. Και ο Βασίλης Σκουλάς, γνήσιος λυράρης-τραγουδιστής, που ο αυτοσχεδιασμός του διατηρεί όλο το σεβασμό του γνώστη της παράδοσης, για την παράδοση, μπορεί να κινείται άνετα και λειτουργικά μέσα της, εκμαιεύει με το αίσθημα, το καινούργιο - νεανικό στοιχείο που γεννά το ιδίωμα, αυτής της μουσικής.

Η δικιά του έκφραση, η επέμβαση του ως δημιουργού, στους τρόπους και τους ρυθμούς της κρητικής μουσικής, αποτελεί συνέχειά της, χωρίς να την προδίδει έστω και στο ελάχιστο. Στα τραγούδια του, όπως τονίστηκε από τον ίδιο, πρωταρχική σημασία έχουν οι στίχοι, που ανήκουν στους Γ. Καρατζή, Μ. Καλομοίρη, και Α. Χαιρέτη.

Στίχοι που κατά την παράδοση της κρητικής ποίησης, και της αρχής της ισομετρίας του δημοτικού τραγουδιού, «βαδίζουν» με ομοιοκατάληκτα δίστιχα που απαρτίζουν νοηματική ενότητα. Και κατά τα λεγόμενα του ποιητή και πανεπιστημιακού καθηγητή Γ. Καρατζή, ο «ζητούμενος» για το είδος αυτού του τραγουδιού στίχος πρέπει να μην είναι (στείρα) εγκεφαλικός, και να διατηρεί την επαφή του με το αίσθημα του κοινού, χωρίς να καταφεύγει στην εύκολη στιχοπλοκία ή σε εκφράσεις αντιποιητικές.

Όπως είπαμε ο Β. Σκουλάς, εκτός από τα δικά του τραγούδια, ερμηνεύει και κάποια ενδεικτικά από την παλαιότερη παραγωγή του κρητικού τραγουδιού. Τεσσάρων αντιπροσωπευτικών δημιουργών που έγιναν σύμβολα εκείνης της εποχής: του Κώστα Μουντάκη, του Θανάση Σκορδαλού, του Στέλιου Φουσταλιεράκη και του Γιώργου Κουτσουρέλη. Η ερμηνεία του —όπως είναι ο ρόλος του ερμηνευτή— διαφοροποιεί τα τραγούδια, προσδίδοντάς τους μια διαφορετική λειτουργικότητα, χωρίς όμως να τα διασκεδάσει ή να τα παραφράζει.

Έτσι στην έκδοση αυτή διασώζονται «Συρτά», των Γ.

Κουτσουρέλη, Κ. Μουντάκη και Θ. Σκορδαλού, «Ταμπαχανιώτικα» του 1935-55 του Σ. Φουσταλιεράκη, καθώς και κάποια «σύγχρονα» του Γ. Ξυλούρη.

N. Μητρόπουλος

Μελωδίες από το Υπερπέραν;

THE RESIDENTS

Με αφορμή τη δεύτερη κατά σειρά εμφάνιση των Residents στη χώρα μας, αναζητήσαμε και σας παρουσιάζουμε την εργογραφία τους, μαζί με τις πρόσφατες εντυπώσεις μας από το «Παλλάς»...

Οι Residents δεν ξεχνούν. Μετά τη φθινοπωρινή τους

«αποκάλυψη» στο ΡΟΔΟΝ και πριν καλά καλά συνέλθουμε από το σοκ της άμεσης επαφής με το όραμά τους, σκορπουν γενναιόδωρα τη γοητεία τους, αυτή τη φορά, σε ένα κατάμεστο ΠΑΛΛΑΣ. Ποια γοητεία; Αυτήν ενός μοναδικού του συνόλου, που με μια ποπ διαίσθηση, αντλεί την «εξωκοσμη» λυρική του έμπνευση κατευθείαν από την ψυχή της μεγάλης αμερικανικής λαϊκής μουσικής...

13 Μαρτίου θριαμβεύουν για δεύτερη φορά με το σουρεαλιστικά πανοραμικά τους παραμύθια, παρουσιάζοντας σε απογευματινή και βραδυνη παράσταση, το μνημειακό μουσικο-θεατρικό τους show ονόματι «CUBE-E» (!), στην ο-

λοκληρωμένη του μορφή. Μια δραματοποιημένη επιθεωρητική φαντασμαγορία σε τρία μέρη, με αποκλειστικό θέμα την ιστορία της ρικανικής λαϊκής («επίσημης» και «περιθωριακής») μουσικής. Το γριφώδες «CUBE-E» πιθανώς να επισημαίνει την παραγωγή ενός τρισδιάστατου πολιτιστικού κύβου, που είναι η ίδια η αμερικανική μουσική παράδοση του 20ού αιώνα και η οποία εποπτεύεται, «παρτηρείται», από το μάτι (Eye) των Residents. Όπου: «Residents» = «Ένοικοι». Αυτοί που «κατοικούν» την ολη εικόνα...

Γιατί όμως... τρισδιάστατος κύβος; Μετρήστε: από τα Country και Western (πρώτη διά-

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ RESIDENTS

I. TAPES (Ιδιωτικές Ηχογραφήσεις)

1. RYSTY COATHANCERS FOR THE DOCTOR-1970
2. THE BALLAD OF STUFFED TRIGGER-1970
3. THE WARNER BROS ALBUM-1971
4. BABY SEX-1971

II. VIDEO (Σύστημα PAL)

1. VILENESS FATS/MOLE SHOW-1986 (Palace)
2. VIDEO VODOO - VOL 1-1987 (Palace)
3. DER NORSKE OPERA-1986 (Norwegian)

III. CD (Δεν περιλαμβάνονται επανακυκλοφορίες LP's)

1. HEAVEN! HELL-1986 (RYKO)
2. SANTA DOG 88-1988 (UWEB)
3. SNAKEY WAKE-1989 (UWEB)
4. BUCKAROO BLUES-1989 (UWEB)

IV. LP + 12 (Άλμπουμ και maxi-singles)

1. MEET THE RESIDENTS-1974 (RALPH)
2. NOT AVAILABLE-1974 (RALPH)
3. THE THIRD REICH N' ROLL-1976 (RALPH)
4. FINGERPRINCE-1977 (RALPH)
5. DUCK STAB / BUSTER AND GLEN-1978 (RALPH)
6. PLEASE DO NOT STEAL IT-1979 (RALPH)
7. NIBBLES-1979 (RALPH)
8. ESKIMO-1979 (RALPH)
9. DISKOMO-1980 (RALPH)
10. COMMERCIAL ALBUM-1980 (RALPH)
11. MARK OF THE MOLE-1981 (RALPH)
12. TUNES OF TWO CITIES-1982 (RALPH)
13. INTERMISSION-1982 (RALPH)

14. 10th ANNIVERSARY SPECIAL (2LP)-1982 (RALPH)

15. RESIDUE-1983 (RALPH)
16. THE LIVE MOLE SHOW-1983
17. TITLE IN LIMBO (με τους RENALDO and THE LOAF)-1983 (RALPH)
18. GEORGE AND JAMES-1984 (RALPH)
19. RALPH BEFORE '84-vol 1-1984 (KORONA)
20. WHATEVER HAPPENED TO VILENESS FATS?-1984 (RALPH)
21. THE CENSUS TAKER-1985 (EPISODE)
22. THE BIG BUBBLE-1985 (RALPH)
23. MEMORIAL HITS-1985 (WAVE)
24. PAL TV LP-1985 (DOUBLEVISION)
25. 13th ANNIVERSARY SHOW-1985 (WAVE)
26. KAW LIGA-1986 (TORSO)
27. STARS + HANK FOREVER-1986 (RALPH)
28. HIT THE ROAD JACK-1987 (RALPH)
29. FOR ELSIE-1987
30. GOD IN THREE PERSONS (2 LP)-1988 (TORSO)
31. O.S.T. GOD IN THREE PERSONS-1988 (TORSO)
32. KAW LIGA-HOUSEY MIX-1989 (TORSO)
33. THE KING AND EYE-1989 (TORSO).

V. 7 (singles)

1. SANTA DOG (2 x 7")-1972 (RALPH)
2. SATISFACTION 1976 (RALPH)
3. BABYFINGERS-1977 (RALPH)
4. THE BEATLES PLAY THE RESIDENTS AND THE RESIDENTS PLAY THE BEATLES 1977 (RALPH)
5. DUCK STAB-1978 (RALPH)

6. SANTA DOG '78-1978 (RALPH)

7. COMMERCIAL SINGLE-1980 (PRE)
8. SHUT UP. SHUT UP 1981 (CELLULOID)
9. THE WHITE SINGLE / IT'S A MAN'S MAN'S MAN'S WORLD-1984 (RALPH)
10. KAW LIGA-1986 (RALPH)
11. EARTH V.S. THE FLYING SAUCERS-1986 (RALPH)
12. HIT THE ROAD JACK-1987 (RALPH)
13. THIS IS A MAN'S MAN'S MAN'S WORLD / JAILHOUSE ROCK (LINE)
14. LIVE IN VIENNA
15. DOUBLE SHOT 1988 (TORSO)

VI. Συμμετοχή Σε Συλλογές (LP + 7)

1. BLORP ESSEITE 1977 (LAFMS)
2. SUBTERRANEAN MODERN 1979 (RALPH)
3. MINIATURES-1981 (PIPE)
4. BUY OR DIE-1980 (RALPH) 7"
5. BUY OR DIE 2 1980 (RALPH) 7"
6. BUY OR DIE 3-1981 (RALPH) 7"
7. FRANK JOHNSON FAVORITES - 1981 (RALPH)
8. RECOMMENDED SAMPLER 1982 (REC)
9. THE BEST OF RALPH - 1982 (RALPH)
10. 10 YARS IN 20 MINUTES - 1982 (RALPH)
11. TRA CASSETTE MAGAZINE - 1984 (TRA)
12. FILM NOIR 1984 (DING DONG)
13. THE BEST OF AMERICA UNDERGROUND 1984 (ROIR)
14. MAGNETIC NORTH 1986 (TOUCH)
15. POTATOES COMPILATION 1987 (RALPH)

Οι Residents.

σταση). στα Blues (δεύτερη διάσταση). Και από κει, σχεδόν κατευθείαν, στα αχανή διαστήματα του Rock 'N Roll (η τρίτη διάσταση).

Αυτό είναι το απλουστευμένο μοντέλο εξέλιξης της «μοντέρνας» αμερικανικής μουσικής. Πάνω σε αυτό ακριβώς το «μαθητικό» μοντέλο, στήριξαν και οι Residents τα δικά τους, εντελώς απρόβλεπτα, συναισθηματικά «μαθήματα» ραδιοφωνικής μνήμης και εφηβικής εξάρσης... Και αυτό δεν το πρωτοέκαναν στη συγκεκριμένη τους περιόδεια, αλλά από την αρχή της σχεδόν ερεβώδους ενασχόλησής τους με τις ηχογραφήσεις.

Τότε που διάσπαρτοι εκκωφαντικοί ήχοι τρομπέτας, b-πονιέ φωνητικά, παιδικές ονειρώξεις, και ανατριχιαστικά «σκουπιδοκρουστά», «επισημοποιούσαν» το ξεκίνημα της... καριέρας τους! Κάπου στη Βόρεια Λουιζιάνα της Καλιφόρνια, σε κάποιο αγροτόσπιτο ή πιο σωστά αγροτογκαράζ... Αναρωτιέστε τι ορίζοντες είχαν μπροστά τους αυτά τα τέσσερα (;) επαρχιωτόπουλα των βορειοανατολικών Η.Π.Α.; Μα προφανώς: όλα αυτά τα εξωγήινα τοπία των καουμπόυδων του σινεμά ή της TV, τα αιώνια τραίνα της φυγής, τις στοιχειωμένες νοτιοδυτικές βαμβακοφυτείες, τους πάσης φύσεως πειρασμούς της Ανατολικής και Δυτικής Ακτής... Με άλλα λόγια, κυριολεκτικά έναν ολόκληρο Νέο Κόσμο. Και ως τετραπέρατα και λίαν ανήσυχαι παι-

διά, έσπευσαν να τον εξερευνήσουν, να τον αποσυναρμολογήσουν και να τον σφραγίσουν με την «αταξία» τους. Με οδηγό πάντα το ένστικτο και τις τεταμένες αισθήσεις τους. Μπορούμε μάλιστα να υποψιαστούμε ποια ήταν η κυρίαρχή τους αίσθηση. Ήταν φυσικά η Οπτική —έτσι όπως αυτή ανθοφορεί (δια της λαϊκής μούσας) μέσα στους ήχους... Ανακαλύψτε τους. Απολαύστε τους! Και ανακτήστε μέσα από τον οργανικό ρομαντισμό τους, την ουσιαστική ραδιοφωνική μνήμη σας.

Χρήστος Τσανάκας

Στην «Ελίζα» μικροί, μεγάλοι

Η Ελίζα είναι μια κοπέλλα «εξυπνη», «γενναία», «περήφανε», «ωραία», «κοντή», «χαριτωμένη», και «ερωτευμένη», που φέτος το χειμώνα, πήρε τη σκυτάλη από τον Οδυσσεύα και έγινε η ηρωίδα του νέου έργου της Ξένιας Καλογεροπούλου. «Ελίζα, ή πώς ε-

να κορίτσι με τρεις φίλους και έναν παπαγάλο ναυλώνει ένα καράβι για να βρει τον καλό της»...

Αλλά καλύτερα, νομίζω, ν' αρχίσουμε από τους θεατές, αφού η μεγάλη καινοτομία αυτού του έργου (και αυτής της παράστασης), είναι ότι απευθύνεται εξίσου στους μικρούς και τους μεγάλους. Μετά μία εικοσαετία δηλαδή, η Καλογεροπούλου «ξαναχτυπάει», προτείνοντας για πρώτη φορά στη χώρα μας μια παράσταση που δεν έχει αποκλειστικό της προορισμό ένα παιδικό κοινό - γκέτο αλλά και θεατές ωριμότερων ηλικιών. Συντελείται έτσι ένας είδος λαϊκού θεάτρου με αποδέκτες ανήλικους και ενήλικους (ιδέα που καλλιεργήθηκε σε διάφορες χώρες στη δεκαετία του '80) και γι' αυτό, ο θίασος παίζει —εκτός από τις καθιερωμένες παραστάσεις του Σαββατοκύριακου και κάθε Δευτέρα βράδυ στις επτά.

Στη Μικρή Πόρτα λοιπόν μικροί και μεγάλοι καθηλωμένοι στην πλατεία, ανακαλύπτουν ξαφνικά πόσο μεγάλα είναι κατά βάθος τα παιδιά και πόσο μικροί αισθάνονται οι μαμάδες και οι μπαμπάδες. Αυτή η σπάνια αίσθηση ότι ο καρπός στο δέντρο της γνώσης είναι η αθωότητα...

Και επί σκηνής, όλη η μαγεία του θεάτρου: περιπέτεια και έρωτας, επικό στοιχείο και λυρισμός, δέντρα και πουλιά από τον κόσμο του θρύλου, παλάτια και παζάρια της Ανατολής, τρυφερότητα και τόλμη, χιούμορ και φαντασία, σε μια παράσταση θαυμάσιων συντελεστών που αποκαλύπτουν τη θεατρική σύμβαση.

Η «Ελίζα» αντλεί την καταγωγή της από το ελισαβετιανό έργο «Ωραία Κοπέλα από τη Δύση» του Τόμας Χέιγουντ, αλλά στην ιστορία της ερωτευμένης κοπέλας εμπλέκονται και θεματικά μοτίβα από το χώρο του παραμυθιού, που οι επιδράσεις του —σύμφωνα με τη γνωστή άποψη του Μπρούνο Μπετελάιμ— είναι τόσο ευεργετικές για το παιδί. Συγχρόνως το έργο αποτελεί υπόδειγμα σκηνικής οικονομίας.

Η σκηνοθεσία του Σταμάτη Φασουλή, με ολόζωντανους ρυθμούς, εισάγει το κοινό στη γλώσσα της θεατρικής τέχνης και αναδεικνύει όλη την ποιότητά του έργου.

Και ο Γιώργος Πάτσας με το σκηνικό του αποδεικνύει πως με ελάχιστα μέσα μπορεί να γίνει εφικτή η μεγαλύτερη θεατρικότητα.

Αρκούν τα σώματα των η-

θοποιών και λίγα σκηνικά αντικείμενα και το μαγικό χαλί της φαντασίας απογειώνεται. Αυτοί οι έξοχοι ηθοποιοί, που με το παίξιμό τους μεταμορφώνονται σε διάφορους ήρωες, ενώ συγχρόνως τους σχολιάζουν, υπενθυμίζοντας επίσης ότι η Παιδική Σκηνή της Καλογεροπούλου, υπήρξε πάντα φυτώριο ή τόπος συνάντησης των πιο αξιόλογων νέων ανθρώπων του θεάτρου.

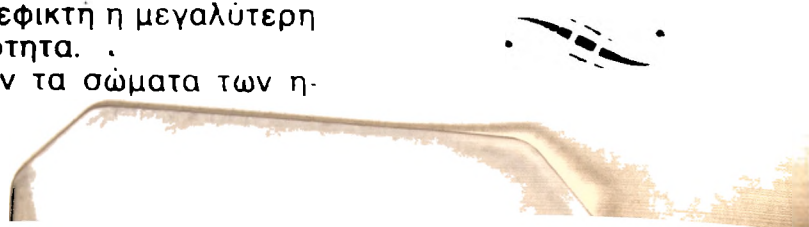
Εκτός από την Μάνια Παπαδημητρίου, που ξεκίνησε από αυτόν το χώρο, και αφού θριάμβευσε ως Ελβίρα, επέστρεψε για να ερμηνεύσει με το μοναδικό της τρόπο την αξιολάτρευτη Ελίζα, φέτος στη Μικρή Πόρτα, δίνουν ένα μικρό ρεσιτάλ ηθοποιίας: ο Βασίλης Κούκουρας —εξαιρετικός δειλός «γίγαντας» Γκρέγκορ Μακφαρλάφαν, ο Λάζαρος Γεωργακόπουλος τρυφερός Πάτρικ, ο Ευριπίδης Αποστολίδης, μπουφόνικος Φρέντυ, ο Κωστής Σφυρικήδης απλός και αληθινός Στάνλεϋ και έμπορος, ο Δημήτρης Σειτάνης αφοπλιστικός ντροπαλός Γκόρντον αλλά και αξιγάπητος Σουλεϊμάν, ο Ντίνος Λύρας συμπαθής Αζελάχ, ο Μελέτης Γεωργιάδης πωλητής πτηνών και ο Παναγιώτης Λακιώτης, ο Θέμης Πάνου, ο Γιάννης Παπαζαχαριάκης και ο Ανδρέας Μπισμπίκης. Οι δύο τελευταίοι, έπεξαν και λαούτο και πνευστά, φιγούρες από ποιους θρύλους βγαλμένες;

Πολύ εύστοχα επίσης απέδωσαν διαφορετικοί ερμηνευτές τον λαϊκό αλλά και τόσο μπρεχτικό αφηγητή. Υπάρχουν βέβαια και τα κοστουμιά της Κλαίρ Μπρέισουελ, με τους πολύ καλαίσθητους χρωματισμούς και το στίγμα της εποχής και του τόπου, η ωραία μουσική της Ελένης Καραϊνδρου και οι δροσεροί στίχοι των τραγουδιών της Μαριανίνας Κριεζή.

Και τέλος, το μυστήριο του έρωτα για τους μικρούς θεατές και η νοσταλγία του έρωτα για τους μεγάλους, όταν ο Πάτρικ πήρε την Ελίζα από το χέρι, την πήγε στην κάμαρά της «και κλείσανε την πόρτα»... Τελευταία παράσταση, Δευτέρα, δύο Απριλίου.

«Κυρίες και κύριοι, νεαροί και δεσποινίδες», ακόμα και σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς, η «Ελίζα» υπόσχεται για λίγο να μας παρηγορήσει...

Δηώ Καγγελάρη

Η ΝΕΑ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΧΙΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΗ

ΓΙΩΡΓΗ ΒΑΡΛΑΜΕΟΥ
ΜΕΤΕΩΡΑ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΖΟΓΡΑΦΟΙ
THE GREEK PAINTERS

ΜΑΡΙΝΟΥ ΚΑΛΑΜΕΟΥ
ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΧΑΛΕΠΑΣ
KNOW THE EMPIRE'S TRADITION THE GREEKS

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΠΕΡΙΤΡΑΦΗΣ ΚΑΛΑΜΕΟΥ

Εκδόσεις Εμπορικής Τράπεζας Επικοινωνία με τις πολιτιστικές μας αξίες

Η Εμπορική Τράπεζα,
πρώτη απ' όλες τις ελληνικές Τράπεζες, από το 1957,
έχοντας συνειδητοποιήσει το πολιτιστικό της χρέος προς τον λαό μας,
προσφέρει εξαιρετικής αξίας καλλιτεχνικές εκδόσεις,
όπου ταμιεύει και προβάλλει την πολιτιστική μας κληρονομιά.

Είκοσι ογκώδεις τόμοι
και τριάντα περίπου καλλιτεχνικά ημερολόγια
αποτελούν την ως σήμερα συγκομιδή και προσφορά της,
ενώ συγχρόνως ετοιμάζει νέα έργα-κορυφώσεις
ενός εκδοτικού οραματισμού μεγάλης εθνικής σημασίας.

ΕΡΥΤΑΝΟΣ ΧΡΕΣΤΗΣ
ΜΑΡΙΟ ΚΟΥΜΒΑΚΗ - ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΝΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΓΑΥΠΤΙΚΗ
1800-1940

ΜΟΝΥΣΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΤΟ ΝΑΥΗΛΙΟ

ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ

Φωτογραφία Γκαβριήλ Ντρεν

Σχέδια

Η υπόθεση Ασπίδα

**Η Αικατερίνη
Χριστοφιλοπούλου,
ομότιμος καθηγήτρια του
Πανεπιστημίου Αθηνών,
γράφει για το βιβλίο του
Άρι Μπουλούκου,
«Υπόθεση Ασπίδα» η
αλήθεια που καίει»,
Εκδ. ο Τύπος,
Αθήνα 1989**

Αναμεσα στα πολλά πολιτικού χαρακτήρα βιβλία - απομνημονεύματα, ημερολόγια που βλέπουν το φως της δημοσιότητας τα τελευταία χρόνια, συχνά από πρωταγωνιστικά πρόσωπα διαφόρων πολιτικών παρατάξεων αλλά και δημοσιογράφους που παρακολούθησαν τα γεγονότα κατά τη γένεσή τους, ξεχωριστή θέση θα καταλάβει, νομίζω, το βιβλίο του Άρι Μπουλούκου, υπόθεση Ασπίδα η αλήθεια που καίει.

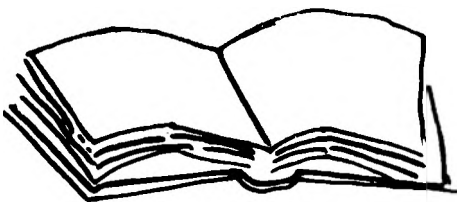
Γραμμένο από τον πρωταγωνιστή της πολύκροτης υποθέσεως εξιστορεί τη συγκρότηση της ομάδας στους κόλπους του στρατεύματος από τα πρώτα της βήματα (1964) μέχρι την τελική αποκάλυψη (Μάιος 1965), την πολύμηνη φυλάκιση των υπό ανάκριση τελούντων αξιωματικών με όλη την ταλαιπωρία τους από την αναρροστη συμπεριφορά των στρατιωτικών ανακριτικών αρχών, τη μακρόχρονη (από τις 14 Νοεμβρίου 1966 μέχρι τις 15/16 Μαρτίου 1967) διεξαγωγή της δίκης.

Ο συγγραφέας δεν περιορίζεται σε μονομερή εξιστόρηση της υποθέσεως αλλά χαράζει το ιστορικό πλαίσιο των γεγονότων με ακρίβεια και προπάντων δίνει την όλη ατμόσφαιρα στο στράτευμα, ιδίως σε ό,τι αφορά τον ΙΔΕΑ, τον παλαιό συνδεσμο των αξιωματικών της Δεξιάς, που ξεκίνησε από την Μέση Ανατολή και στα 1947 αριθμούσε

1700, στα 1948 ήδη 2500 μνημείων, καθώς και στην νεοϊδεατική οργάνωση των συνωμοτών, που κατέληξαν στην ανατροπή της νόμιμης κυβερνήσεως και την κατάληψη της εξουσίας στις 21 Απριλίου 1967.

Η παρουσίαση των ιδεολογικών ροπών και των τάσεων για την εδραίωση μεγαλύτερης ελευθερίας, καθώς η χώρα δεν είχε πολύν καιρό που βγήκε από τον εμφύλιο, η προβολή της εμπλοκής των Ανακτόρων στο πολιτικό παιχνίδι και στην επιβολή στρατιωτικών επιλογών, η γνωριμία με το διοικητικό μηχανισμό του στρατού και η αναφορά στις προσωπικές διασυνδέσεις των αξιωματικών επιτρέπουν στον αναγνώστη να προσεγγίσει το κλίμα της εποχής και να κατανοήσει τα διαδραματισθέντα.

Μολονότι ο συγγραφέας δεν είναι κατ' επάγγελμα ιστορικός, είναι φανερό ότι εμφορείται από την αρχή της αναζητήσεως της ιστορικής αλήθειας και γι' αυτό πιστεύω ότι η μαρτυρία του θα είναι πολύτιμη για την ιστορική έρευνα, όταν μάλιστα πρωταγωνιστικό πρόσωπο στον πολιτικό τομέα φέρεται ο Ανδρέας Γ. Παπανδρέου. Εξάλλου η

ανάθεση στον κ. Α. Μπουλούκο εμπιστευτικής θέσεως στην Κύπρο του παρέσχε τη δυνατότητα να παρακολουθήσει στη γένεσή τους πολιτικές προσεγγίσεις και προσανατολισμούς, να γνωρίσει από κοντά την κυπριακή ηγεσία (Μακάριο, Γρίβα) και να καταγράψει τον μεταξύ τους πολιτικό ανταγωνισμό.

Αρετή του βιβλίου είναι η ρέουσα αφήγηση, η έλλειψη φλυαρίας και ασκόπων επαναλήψεων, η χωρίς μελοδραματισμούς εξιστόρηση, ο παραμερισμός δικαιολογημένης προσωπικής πικρίας.

Η ενσωμάτωση σε παράρτημα ορισμένων υπηρεσιακών και γενικώς επισήμων κειμένων (σχέδιο «Περικλής», Έκθεση Σωτοπούλου, Υπόμνημα Σωσίδη, πόρισμα Σίμου για τον Ασπίδα, βούλευμα για «τον πολιτικό Ασπίδα» και άλλων) αμέσως σχετιζομένων με τα γεγονότα διευκολύνουν τον κατατοπισμό του αναγνώστη από άμεσες πηγές.

Από την αμφισβήτηση στην πραγματικότητα

**Η Μάρη Θεοδοσοπούλου
γράφει για τέσσερις
γυναίκες ποιήτριες απ'
αφορμή τις πρόσφατες
εκδόσεις των βιβλίων της
Τζένης Μαστοράκη, «Μ'
ένα στεφάνι φως», της
Παυλίνας Παμπούδη,
«Ένοικος», της Αθηνάς
Παπαδάκη, «Ωχροτάτη
έως του λευκού» και της
Γλυκερίας Μπασδέκη,
«Είναι επικίνδυνο ν'
ανοίγεις την πόρτα σου
σε άγνωστες μικρές»**

Ποίηση και ο λόγος πάντα κραταιός για γενιές και ρευστότητα ορίων, για άγχη επίδρασης και συμπαραομαρτούμενες εξαρτήσεις. Σπάνια εκ παραδρομής, παρεισδύει σήμερα στη φιλολογική αναδίφηση κάποια μνεία για ενδεχόμενη φυλετική διαφοροποίηση, συνήθως κατηγορηματική για τη γυναικεία δημιουργική φαντασία· εύλογο επακόλουθο ενός μακριού οδοιπορικού. Κάποτε, η γυναικεία παρουσία στο χώρο, σύμφωνα με την ιστορική αποτίμηση, εμφανιζόταν αποθαρρυντικά ισχυρή. Ενδεικτικό είναι ότι η Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Κ. Θ. Δημαρά, εντοπίζει από τις ρίζες του ελληνισμού ως τον Πόλεμο, δύο μόνο ποιήτριες άξιες μνημόνευσης. Αλλά και μεταγενέστερες γραμματολογικές αναψηλαφήσεις, τουλάχιστον οι θεωρούμενες ως πλέον έγκυρες, αρκούνται να αναφέρουν, μάλλον συγκαταβατικά έναν ελάχιστο αριθμό στην ιδιαίτερα γόνιμη ποιητική περίοδο του Μεσοπόλεμου αλλά ακόμη και στην Πρώτη Μεταπολεμική Γενιά. Σε αυτές τις καταγραφές, η κριτική υποστήριξη συσχετίζει την ευαισθησία, τη λυρική ευγλωττία, ακόμη και τις υπαρκτές ανησυχίες με τη γυναικεία ταυτότητα· εξάλλου το ποιητικό ανάστημα των γυναικών - δημιουργών δεν αγγίζει τις κορυφώσεις των συγκαιριών τους ομότεχνων.

Όταν μετά το '60 και ιδιαίτερα μετά το '70, οι γυναίκες πυκνώνουν τις γραμμές της ποίησης, με βίωμα αυτό το αρνητικό κληρονόμημα, υπεραμύνονται για το ενιαίο του ανθρώπινου ψυχισμού και την υπεράνω φυλετικών διακρίσεων αποτίμηση της ποιητικής πράξης. Οι σχετικές εκτιμήσεις παρά τις επιμέρους δια-

φοροποιήσεις, συναινούν σε ένα σεβαστό αριθμό ποιητριών με σημαντικό έργο. Όμως, η επιδίωξη της ισοτιμίας συχνά υπερβαίνει τα όρια υποβιβάζοντας την ειδοποιό διαφορά που αδιάκοπα ελλοχεύει. Από την τραυματική εισσοδο στο βραχύβιο ιδιωτικό χωρό-χρονο, η εμπειρία, βεβαρυμένη ήδη από γενετικές καταβολές, σμιλεύεται με πανάρχαια παράδοση ανισοτιμίας όπου μέσα της έχουν οριστικά χαθεί τα ίχνη του πλατωνικού «Ανδρόγυνου». Στο καθολικό πλαίσιο, ιδιαίτερα μετά το '60, προστίθενται οι ιδιότυπες κοινωνικές συνθήκες του ελληνικού χώρου· ταχεία αστικοποίηση, συνακόλουθη χειραφέτηση και στο άλλο άκρο της διελκυστίνδας κοινωνική εμμονή στα παραδοσιακά πρότυπα. Πώς λοιπόν, στην ποιητική διαπλοκή των λέξεων τα σημαίνοντα δεν θα προστρέξουν, ενσυνείδητα ή ασυνείδητα, στη φυλετική χρωστήρα για τα αρμόζοντα σημαίνόμενα;

Ήδη, εκδηλώνονται με μεγαλύτερη σαφήνεια κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στην ποιητική παραγωγή των γυναικών - δημιουργών, όμως η κατονομασία τους απαιτεί μάλλον ιδιαίτερη τόλμη. Αντίθετα, ορισμένες ποιητικές συλλογές που πέρασαν πρόσφατα με επιτυχία από τις συμπληγάδες της κριτικής, φαίνονται περισσότερο πρόσφορες για μια απόπειρα εντοπισμού φυλετικών ιχνών στο χώρο των βιωματικών ή μυθοπλαστικών συνειρμών που οδηγούν στο ποίημα, χωρίς αυτό προφανώς να μειώνει την όποια ποιητική αξία.

Σε διάστημα δεκαοκτώ χρόνων, από *Το συναξάρι της αγίας νεότητας* (1971) μέχρι το *Μ' ένα στεφάνι φως* (1989), συντελείται η ποιητική metamorphosis της **Τζένης Μαστοράκη**. Σε μία πρώτη φάση, ο εφηβικός ρομαντισμός στρατεύεται για να διανύσει «την απελεύθερη περίοδο της δουλείας της». Γίνεται ώσμωση του προσωπικού βιώματος μέσα από την αμφισημία του λόγου, στο μυθοποιημένο χώρο —καταβάλλονται τα *Διόδια* (1972)— και στην παραμυθία εκδηλώνεται η ειρωνεία που αμφισβητεί *Το σόι* (1978) και ταυτόχρονα αρνείται τους κοινωνικούς θεσμούς. Μέχρι την «ποιητική τομή» που διακρίνουν οι «επώνυμοι μεσολαβητές», δηλαδή τις δύο τελευταίες ποιητικές συλλογές, παραμένει σταθερό το υποκείμενο της ποιητικής αφήγησης, η γυναίκα· θεματικά ποικίλλει η ηλικία και ο κοινωνικός ρόλος

αλλά ο τόπος και ο χρόνος, έ-
στω και έμμεσα, δηλώνονται
μόνιμα μέσα από τα γυναικεία
δεινά, σιωπηλά δρώμενα σε
πατριαρχικό κέλυφος.

Μετά την περίοδο ενδοσκο-
πησης, η Τ. Μαστοράκη επιλέ-
γει έναν ιδιότυπο μυθολογικό
χώρο και διαφοροποιημένη
μορφή για να μεταγγίσει τις
ανησυχίες της. Οι ακριβείς
φανταστικοί πυρήνες και ο
τρόπος μυθοποίησής τους
παραμένει ζητούμενο μελέ-
της, πάντως τα θέματα απο-
μακρύνονται από την κοινωνι-
κή πραγματικότητα, αντλούν-
ται πιθανόν από λαϊκά χρονι-
κά ή γοτθικά μυθιστορήματα.
Η αφήγηση γίνεται τριτοπρό-
σωπη, ωδή πλανόδιου ποιητή
με έμφαση στην υφή των
πραγμάτων. Ο έρωτας με τρυ-
φερές αναλαμπές ενέχει βία,
ενώ η εξιστόρηση συχνά στοι-
χίζεται με το αδύναμο θύμα,
μαρτυρικό μέσα σε ένα σχε-
δόν δαιμονικό σκηνικό. Η ποι-
ητική σύνθεση εστιάζεται σε
εναλλασσόμενες μορφές: το
«χλομό κοράσι», η «κυρά», η
«πόρνη» ή η «αθώα κοιμωμέ-
νη», προσωπεία της γυναίκας
σε χρόνους μεσαιωνικούς
που αναζητούσαν σε αυτήν έ-
να αντικείμενο «εκπάλγου
κάλλους»· ενδεχομένως, σαρ-
καστική αναφορά στην ανακύ-
κληση προτύπων. Αναδρομή
στο χρόνο, ίσως για να απαλ-
λαγεί ή άλλοτε κοινωνικοποι-
ημένη ποιήτρια από την αδιέ-
ξοδη πραγματικότητα που
την περιβάλλει. Προσφυγή σε
υπερρεαλιστικά επισκιασμέ-
νους, ιστορικούς χώρους για
να εκφραστεί «η μάταιη αυτο-
χειρία», τόσο της νεάνιδας
των πρώτων συλλογών όσο
και της «μυθικής βάρβαρης»
που κατακρημνίζεται «μ' ένα
στεφάνι φως». Μητέρα - πα-
τρίδα κατέληξαν ανωφελείς
επικλήσεις, μοναδική εξιλέω-
ση η θήρα της ευμορφίας στη
λέξη.

Η **Παυλίνα Παμπούδη** συμ-
πλήρωσε επτά ποιητικές συλ-
λογές —εξαιρείται η προτε-
λευταία, επιτομή παλαιότε-
ρης παραγωγής— παραμέ-
νοντας σταθερά μακριά από
την άμεση κοινωνική πραγμα-
τικότητα. Ήδη από τα πρώτα
της ποιήματα, δημιουργεί ένα
νυχτερινό μυθικό χώρο πλού-
σιο σε ρομαντικά στοιχεία.
Πρωτοπρόσωπος ο ραψωδός
—μόνο στον *Ένοικο* (1989) α-
ποσύρεται στο πόστο του
παρατηρητή— κινείται σε ε-
φιαλτικά τοπία της φύσης ή
στον έγκλειστο χώρο των αν-
τικειμένων όπου κράδαινει το
πένθος χειραγωγώντας συ-
χνά τον αισθησιασμό.

Στην τελευταία συλλογή, οι
αναφορές σε βιβλικές εικό-

νες και επιστημονικά επιτεύγ-
ματα που υπάρχουν διάσπαρ-
τες σε ολόκληρο το ποιητικό
έργο, γίνονται δομικά υλικά
μιας μελλούμενης κοσμογο-
νίας που θα συντελεστεί ό-
μως σε αρχέγονα πρότυπα με
μόνιμο υφάδι ένα αγωνιώδες
παρόν. Στο γύρισμα του αιώ-
να, θα γεννηθεί το θηλυκό
στο ίδιο σημείο που θανατώ-
θηκε το αρσενικό: «ένοικος»
κι αυτός ενός επερχόμενου
κόσμου που συντίθεται από
τα τέσσερα αρχέγονα στοι-
χεία, αλλά εκμηδενίζεται μέ-
σα στη φωτιά του Ηράκλειτου
όπως και ολόκληρο το σύμ-
παν στην αγχώδη ατμόσφαι-
ρα της ομωνύμου οδού.

Ανατέμνοντας πανάρχαι-
ους μύθους, η Π. Παμπούδη α-
νασύρει μέσα από το «κουτί
της Πανδώρας», τη γυναικεία
υπόσταση: «γαστέρα», θεότη-
τα με πολλαπλές θηλές, ομ-
φαλός του κόσμου. Έμμεσα
δηλώνεται η φυλετική ταυτό-
τητα, όταν η ποιήτρια στους
μυθοπλαστικούς της συνειρ-
μούς τρυγεί επιλεκτικά παρα-
δοσιακά σύμβολα ή όρους με
εικονιστικό φορτίο από τη
νευροβιολογία ή την πληρο-
φορική. Κάποια χαρακτηρι-
στικά που καταμαρτυρούν
στην ποίησή της όπως ενδο-
στρέφεια, αποστασιοποίηση,
εγκεφαλικότητα, εναρμονί-
ζονται με μία αθέατη γυναι-
κεία προσωπικότητα που επι-
νοεί ένα δικό της μύθο. Ο βι-
βλικός «Ναός» της Π. Παμ-
πούδη χτίζεται με «οξύλι-
θους», ελπιδοφόρα σύλληψη·
ίσως κάποτε όταν καταστρα-
φεί μέσα στο εξαγνιστικό νε-
ρό, ανανεωθεί και ο μολυσμέ-
νος αέρας των χρόνων μας.

Στην ποίηση της **Αθηνάς
Παπαδάκη** δεν χρειάζεται να
ανιχνευθεί η φυλετική ταυτό-
τητα, το ποίημα περιελίσσε-
ται σφικτά γύρω από τη γυναι-

κεία θεματογραφία και προο-
δευτικά μετατοπίζεται από το
προσωπικό, στο συλλογικό
μέχρι τον αρχετυπικό πυρή-
να: τη Θηλυκή Εστιάδα της
γης. Η εκκίνηση έγινε με απο-
μυθοποιητικούς τίτλους και ε-
ρέθισμα την καθημερινή
πραγματικότητα όπως περι-
χαρώνεται στη στενότητα
του οικιακού χώρου. Διάχυτη
ειρωνεία, στυφή αλλά χωρίς
εναντίωση: τα δεινά κληροδο-
τούνται από γενιά σε γενιά
σαν αναπόδραστη μοίρα που
υποβαθμίζει τη θήλεια σε *Α-
μνάδα των ατμών* (1980). Μό-
νο αντικείμενα πληρούν το
χώρο, φορείς της καθεστη-
κυίας τάξης αναλαμβάνουν τη
δυνάστευση αλλά και το συν-
τρόφευμα της έγκλειστης.

Στην τρίτη συλλογή, το
βίωμα μεγεθύνεται με την
προβολή του σε κοσμογονι-
κούς μύθους από τους αρ-
χαιοελληνικούς χρόνους, ο έ-
ρωτας επικαλούμενος τις
στοιχειακές του ρίζες προσδι-
δει συμβολικό φορτίο στη γε-
νετήσια ολοκλήρωση. Βρι-
σκόμαστε στα έτη της
ανθοφορίας: το *Γη και πάλι*
(1986) επαγγέλλεται αέναη ε-
παναφορά στη χθόνια μήτρα
που ρυθμίζει τους κύκλους
της ζωής και μεταφορικά, στη
γυναίκα «προφήτισσα» μέσα
στο σώμα της. Ταχύπορος
στη σπειροειδή του τροχιά ο
χρόνος, οδηγεί, στην τελευ-
ταία συλλογή της Α. Παπαδά-
κη, στην εποχή της φθοράς, ι-
διαίτερα αισθητής μέσα από
τις κοινωνικές αξίες που συ-
σφίγγουν ως μέγγενη τη γυ-
ναικεία οντότητα. *Ωχροτάτη
έως του λευκού* (1989) μέσα α-
πό την αίσθηση της επερχό-
μενης αδυναμίας, βυζαντινή
Παναγία η πόρνη απαιτεί πριν
από το πένθος την απελευθέ-
ρωση των αισθήσεων.

Στις τρεις ποιήτριες, παρα-

τηρούμε θεματικά παραπλή-
σια πορεία με γνώμονα, λιγό-
τερο ή περισσότερο πρόδη-
λο, τη γυναικεία υπόσταση
μέσα από τη μυθική αντιστρο-
φή, την ιστορική διάθλαση ή
την κοινωνική παραμόρφωση.
Επιπρόσθετα, η αμφισβήτηση
εκδηλώνεται, από την εφη-
βεία ως την ωριμότητα, σε χα-
μηλούς σχεδόν σεμνούς τό-
νους. Όμως οι καιροί αλλά-
ζουν, ανοίγει το πατριαρχικό
κλουβί, οι κοινωνικές συνθή-
κες δημιουργούν νέα πρότυ-
πα που με το πλήρωμα του
χρόνου αντικατοπτρίζονται
και στην ποίηση· ενδεικτική η
περίπτωση της εικοσαετούς
Γλυκερίας Μπασδέκη. Ήδη,
ο τίτλος της ποιητικής της
συλλογής, *Είναι επικίνδυνο
ν' ανοίγεις την πόρτα σου σε
άγνωστες μικρές* (1989), προϊ-
δεάζει για την καινοφανή θέα-
ση της πραγματικότητας που
προσφέρει στην έφηβο την αί-
σθηση της απελευθέρωσής
της. Στο ποίημα, η γυναίκα υ-
ποκείμενο της αφήγησης,
ναρκισσεύεται αντιγράφον-
τας παραδοσιακά αντρικά
πρότυπα ανάμικτα με ξενο-
πρεπείς επιδράσεις, το αρσε-
νικό υποβιβάζεται σε αντικεί-
μενο θωπείας ή βιασμού. Τον
ιστό της συλλογής υφαίνει η
στιχομυθία με κάποια ιερά τέ-
ρατα της λογοτεχνίας, πάντα
άντρες (συμπτωματικά). Το
δέος όμως απουσιάζει, το
προσωπικό βίωμα αλλά και η
εναντίωση στις καταστάσεις
εκφράζονται με προκλητικό-
τητα.

Η εποχή της κοινωνικής αμ-
φισβήτησης, έφερε ως κάποιο
βαθμό και στη χώρα μας τη
γυναικεία αυτοσυνειδησία
που συνακόλουθα γονιμοποι-
ησε με την ιδιαιτερότητά της
την ποιητική έκφραση και με
χρονική βραδύτητα την πεζο-
γραφική αποτύπωση. Μένει

ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Διμηνιαίο Περιοδικό

• ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΕΠΙΡΡΟΕΣ
ΣΤΙΣ ΔΟΜΕΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΝΕΟΚΛΗ ΣΑΡΡΗ

• ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ
CPU - ΙΟΙ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

• ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΟΥΑΤΖΗΣ
ΙΑΣΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΗ
ΤΑΚΗΣ ΨΑΡΙΔΗΣ

ΠΡΟΣΦΟΡΑ:
ΟΛΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
1984 - 1989

Κυκλοφορεί
τέλη Μαρτίου

να δείξει η υπό εκκόλαψη γενιά, αν ο υπερκερασμός της άρνησης αποβεί το ίδιο καρποφόρος για την αγωνία της δημιουργού.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΚΛΕΟΠΑΣ
Σεργιάνι στις όχθες του
Σηκουάνα με τέσσερις
γαλλόφωνους ποιητές.
Εκδ. Ήψιλον, Αθήνα 1990.

Ζακ Πρεβέρ, Μισέλ Μπιτόρ,
Υβ Μπονφουά, Σάμουελ Μπέ-
κετ είναι οι γαλλόφωνοι ποιη-
τές που αποδίδονται με κά-
ποια ελευθερία (ή προδοσία;) από τον Ε. Κ. Στο τέλος του βιβλίου αναδημοσιεύεται η ενότητα ποιημάτων του Ε.Κ. «Μια νύχτα γεμάτη βροχή».

OSCAR WILDE
Τι σημασία έχει να είναι κανείς
σοβαρός
Μετ. Στάθης Σπηλιωτόπουλος
Εκδ. Γκοβόστης, Αθήνα χ.χ.ε.

Μια ακόμη μετάφραση του γνωστού έργου του Oscar Wilde. Θα περιμέναμε, τουλάχιστον, μια μικρή έστω αναφορά στον αγγλικό τίτλο του έργου και στους «πονοκεφάλους» που έχει προκαλέσει η απόδοση στα ελληνικά.

ΜΗΛΙΤΣΑ ΖΑΡΛΗ-ΚΑΡΑΘΑΝΟΥ
Δρώμενα
Εκδ. Πύλη, Αθήνα 1989

«ΣΗΜΕΙΩΣΗ»: Όλοι κι όλοι πέντε - έξι άνθρωποι / ακολουθούσαν το λείψανο. Πεθαίνουν κι οι νεκροί, είπε / κι ένιωσε να φυτρώνουν γύρω του / χαμομήλια. / Τ' άλογα έτρεχαν πάντα στον ιππόδρομο».

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΙΑΝΤΣΙΟΣ
Μυθιστόρημα
1978-81
Εκδ. Πλέθρον, Αθήνα 1989

«ΚΡΙΚΟΣ, ΚΙ ΑΛΛΟΣ ΚΡΙΚΟΣ...: Οι κάθε λογής φυλακισμένοι / ονειροβατούν κατά κανόνα / στο πίσω μέρος του μέλλοντος».

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ
Ο μακρύς μονόλογος της Μαρίας Πολυδούρη
Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1989

Με τη μορφή δραματικού μονολόγου, που θα μπορούσε θαυμάσια να σταθεί σκηνικά, ο Α. Α. αφηγείται δια στόματος Μαρίας Πολυδούρη μιαν ιστορία και ένα μύθευμα. Το τέχνασμα του καταλήγει να γίνει παγίδευση σε μία μορφή γραφής, που ηθελημένα —προφανώς— θυμίζει τη συναισθηματική παράδοση της

λεγόμενης γυναικείας ποιησης. Συχνά, όμως, λάμπει η ποιητική του ευστροφία και ξεχωρίζει η ροπή προς κριτικές αποτιμήσεις: Μια μορφή ποιητικής συζήτησης για τον Παλαμά, τον Καβάφη, τον Καρυωτάκη.

«Όλοι οι νεκροί είναι γένους θηλυκού, / όσοι πολύ περιμένουν θηλυκοποιούνται, / και βέβαια οι νεκροί κατεξοχήν / βρίσκονται σε κατάσταση αναμονής».

ΛΙΛΛΥ ΒΑΡΙΝΟΥ
Άνοιξη δίχως τέλος, ασυντόνιστη
Εκδ. Σοκόλη, Αθήνα 1989

Με την πρώτη ποιητική συλλογή της η Λ. Β. ιχνογραφεί τα συναισθήματα χωρίς περιττά ψιμύθια, παρόλο που συχνά δείχνει να μαγνητίζεται από τις λεξιλογικές της επιλογές. Ξέρεις, όμως, να αυτοελέγχεται με επιδεξιότητα που δεν καταργεί την ιδιαιτερότητα του ποιητικού της προσώπου.

«ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΔΩΜΑΤΙΟΥ: (...) Στο ξύλινο τραπέζι του οι χάρτες αταξιδευτοί / κύτταρα νεκρωμένα ονείρου που ερημώνεται / Στην πόρτα η χαραμάδα κι ο Νότος που σφυρίζει / Συναίσθημα της μοναξιάς που ανεμοδέρνεται / Στο ρημαγμένο πάτωμα τα ανταριασμένα βήματα / Μεσίστιος μιας άρνησης που στιχοδέρνεται / Τι γνώριμο τυράννισμα, τι ταραγμένοι στίχοι / Θεέ μου μην είμαι εγώ;».

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ Κ. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ
Τι ορίζει η ώρα
Αθήνα 1988

ΦΟΥΛΑ ΛΑΜΠΕΛΕ
Παιδική σουίτα σε μείζονα και ελάσσονα
Ανάτυπο από τα «Τετράμηνια»,
Άμφισσα 1989

ΕΛΕΝ ΚΕΛΕΡ
Η ιστορία της ζωής μου
Μετ.: Μάρω Λοϊζου
Εκδ. Μίνωας, Αθήνα 1989

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΓΚΩΤΙΕ
Η ιστορία της μούμιας
Εκδ. Καλέντης, Αθήνα 1990

ΝΤΑΝΗΣ ΦΩΤΟΣ
Εγκόλπιο πάθους
Εκδ. Οδυσσέας, Αθήνα

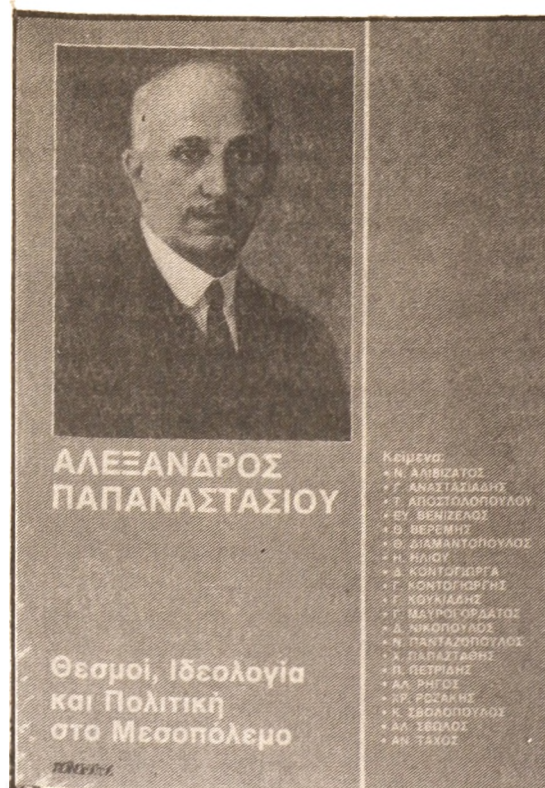
Α. Θ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ
Περί των εννοιών συμφέρον και γενικό συμφέρον
Αθήνα (1983)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΜΗΤΣΑΚΟΣ
Προσευχητάρι, δίχως λόγο μυστικό
Εκδ. Διογένης, Αθήνα 1989

Ο Ανδρέας Πετρουλάκης, γνωστός από την καθημερινή του παρουσία στην «Αυγή», στο πρώτο του λεύκωμα, καταγράφει τα καθέκαστα της πολιτικής μας ζωής με καυστικό χιούμορ και μοναδική διεισδυτικότητα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ
Δεινοκράτους 131 Αθήνα 115 21 τηλ.: 7249300

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ:
Θεσμοί, ιδεολογία και πολιτική στο Μεσοπόλεμο

ΚΕΙΜΕΝΑ:

- Ν. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ
- Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ
- Τ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
- ΕΥ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
- Θ. ΒΕΡΕΜΗΣ
- Θ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
- Η. ΗΛΙΟΥ
- Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ
- Γ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ
- Γ. ΚΟΥΚΙΑΔΗΣ
- Γ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ
- Δ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
- Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ
- Χ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ
- Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ
- ΑΛ. ΡΗΓΟΣ
- ΧΡ. ΡΟΖΑΚΗΣ
- Κ. ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
- ΑΛ. ΣΒΩΛΟΣ
- ΑΝ. ΤΑΧΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Μικρός Υμνος στη Νιοτη

Αγαπητες φίλες, αγαπητοί φίλοι,

ΤΑ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΟΥ διαδραματίστηκαν στην Ανατολική Ευρώπη τους τελευταίους μήνες εφεραν σε δραματική επικαιρότητα τον κομφόρμισμό των κατοίκων του Δυτικού (πολιτικά) Κοσμου. Η ταχύτητα των επαναστάσεων και των αλλαγών δεν εφερε σε συγχυση μόνο οσους ζουν τα γεγονότα αμεσα, αλλά και εμας τους ιδιους, δείχνοντας ταυτόχρονα την αδυναμία μας να κατανοήσουμε σωστα την εκταση των αλλαγών. Μόλις στις 21 Δεκεμβριου 1989, ένας αρθρογραφος της *Frankfurter Rundschau* εγραφε:

“Χρειαστηκαν δεκα χρονια για την καταρρευση του καθεστώτος στην Πολωνια, δυο χρονια στην Ουγγαρια, δυο μηνες στην Ανατολικη Γερμανια, δυο βδομαδες στην Τσεχοσλοβακια – ισως στην Ρουμανια αρκεσουν δυο μερες.”

ΚΑΝΕΙΣ ΜΑΣ ΔΕΝ ΦΑΝΤΑΖΟΤΑΝ ΟΤΙ ΤΗΝ ΑΛΛΗ κιολα μερά η προφητεια του θα ηταν πραγματικοτητα, οτι ο Τσαουσεσκου, ο *Τιτανας των Τιτανων*, το πιο αγαπημενο παιδι του Ρουμανικου λαου, θα κοιτονταν σε τρεις μερες αμετακλητα νεκρος σκοτωμενος απο τις σφαيرهς στρατιωτων που ολοι τους επιμενανε να παρουνε μερος στο εκτελεστικο αποσπασμα.

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (ΜΕΓΑΛΗ Βρεττανια) και Αμερικη σημειωνανε:

“Επιτελους κερδισαμε τον καταραμενο Ψυχρο Πολεμο!”

ΤΟ ΟΤΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΔΕΝ ΚΕΡΔΙΣΑΜΕ ΤΟΝ ΚΑΤΑ-
ραμενο Ψυχρο Πολεμο αλλά και οτι οι αλλαγες που σημειωθηκαν ειναι στην ουσια η νικη των ιδανικων των αγωνιστων για τα δικαιωματα των εργαζομενων (η μηπως η Ροζα Λουξεμπουργκ πεθανε για τον Τσαουσεσκου η μηπως για τον Μπρεζνιεφ και τους γραφειοκρατες του;) φαινεται οτι ειναι δυσκολο να κατανηθει πανω στην ευφορια της στιγμης. Αλλα, οσο αυτη τη στιγμη οι σοσιαλιστικες χωρες διατρεχουν τον κινδυνο να εξαγοραστουν εναντι πινακιου φακης απο το Διεθνες Κεφαλαιο, αλλο τοσο ειναι αληθεια οτι αυτη ειναι η μονη ουσιαστικη ευκαιρια του σοσιαλισμου να δειξει οτι ουδεμια σχεση εχει με τα εκτρωματα που τοσα χρονια καλουσαμε σο-

σιαλιστικες κοινωνιες.

Η ΜΟΝΗ ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΧΙΛΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ Κινα η την Αλβανια ειναι στην ιδιοκτησια των μεσων παραγωγης. Ουτε η Κινα, ουτε η Αλβανια, προστατευουν τον εργαζομενο. Το μονο που προστατευουν ειναι το κομμα τους (*Μονο το κομμα, το Χριστουλακο τους που θαλεγε και η Κατερινα Γωγου*), ο στρατος παιζει πιο σημαντικό ρολο απ’ οτι και στις πιο αντιδραστικες δικτατοριες, οσο για την ελευθερια της εκφρασης, το θεωρω προσβολη για τον ορο *Εκφραση* να ονομασω ετσι αυτο που επιτρεπεται να σκεφτεται κανεις (*Ο κινεζικος λαος χρειαζεται ενα καλο ποδοσφαιρικο τραγουδι*, εγραψε

τελη Δεκεμβριου η *Λαοτονγκ Μπαο*). Και οποιος υπολογιζει την αξια της ανθρωπινης ζωης –αφορα την Πλατεια Ουρανιας Ειρηνης– με το αν προκειται για καποιον αντιδραστικο η οχι, ας μην ξεχναι οτι πολυ ευκολα, ο πιο πιστος οπαδος μπορει να χαρακτηριστεί αντιδραστικος.

ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΙ ΔΕΝ ΕΠΡΟΚΕΙΤΟ ΓΙΑ επανασταση αντιδραστικων. Καμια εξεγερση μαζων σε ολη την ανθρωπινη ιστορια δεν ηταν επανασταση αντιδραστικων. Και οι Γερμανοι δικιολογημενα ειναι περηφανοι που επιτελους εχουν τη δικη τους επανασταση, αφου μεχρι τωρα ισχυε οτι ο Γερμανος πριν μπει στον υπογειο για να παιει στην επανασταση, θα κοψει εισητηριο.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ (ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ) δεν εγινε απο αντιδραστικους, δεν εγινε απο κομφορμιστες (ποιος απο μας θα διακινδυνευε το βιντεο του η το αμαξι του για εναν σοσιαλισμο σε πενήντα χρονια;). Η επανασταση εγινε απο Νεους ολων των ηλικιων. Απο ανθρωπους που δεν παψαν να πιστευουν σε ιδανικα, οποια ετικετα κι αν δωσει κανεις σ’ αυτα

τα ιδανικα. Απο ανθρωπους που ηταν ετοιμοι να πεθανουν (και ορισμενοι απ’ αυτους πεθαναν) οταν εμεις δεν ειμαστε ουτε καν ετοιμοι να παμε στις καλπες.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ (ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ) ηταν η νικη της Νιοτης. Η νικη φρεσκων ιδεων ολων των αποχρωσεων. Γιατι, η Αληθεια δε θα βρεθει στο κοκκινο βιβλιο του Μαιο ουτε στο πρασινο του Κανταφι ουτε σε οποιοδηποτε δογμα. Η Αληθεια ειναι διασπαρμενη σε δισεκατομμυρια κεφαλια ισαριθμων ανθρωπων, σε απειραριθμες αποψεις, σε ατελειωτες συζητησεις. Η Αληθεια (εναντια σ’ αυτα που διδαχτηκαμε στα κομματικα σχολεια) βρισκεται στη δικη μας δυνατοτητα να συζηταμε (προσοχη: διαφερει απο το ομιλουμε), στη δυνατοτητα μας να κατανοουμε. Η Αληθεια ειναι κατι που αλλαζει απο μερα σε μερα – ισως γι αυτο ποτε δεν ειναι Η Αληθεια.

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ (ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ) ηταν η νικη Νεων ανθρωπων. Νεων ολων των ηλικιων. Γιατι μονο Νεοι ονειρευονται ενα καλυτερο μελλον, μονο Νεοι αγωνιζονται, μονο Νεοι πεθαινουν.. Μονο αυτοι δεν πανε την Κυριακη στον αγωνα *Αρης-ΠΑΟΚ*, γιατι πολυ περισσοτερο τους ενδιαφερει οτι τα ποταμια τους δηλητηριαζονται, τα δαση τους καιγονται, οι θαλασσες τους μολυνονται, η εξουσια αποθρασυνεται, ο γειτονας τους χαφιεδωνει, ο υδραυλικος τους κλεβει, η εφημεριδα τους παραμορφωνει, η Αστυνομια σκοτωνει.

Και επειδη πολλοι απ’ αυτους πεθανανε στα προθυρα μιας πολλα υποσχομενης δεκαετιας, διχως να προλαβουνε να απολαυσουνε ελαχιστους απο τους καρπους του αγωνα τους, επιτρεψτε μου να προτεινω να τους αναλογιστουμε. Την επομενη φορα που θα παμε στο γηπεδο, ας τους αφιερωσουμε το ενα τεταρτο του διαλειμματος (αφου ουντως η αλλως ο υπολοιπος χρονος μας ειναι πολυτιμος). Να χαρισουμε ενα τεταρτο σε ολους αυτους που πεθαναν για μια ελευθερια –οπως κι αν την ονειρευτηκαν– που ποτε δεν προλαβαν να απολαυσουν.

Και να ευχομαστε παντα να υπαρχουν Νεοι.

Ηλιας Ομικρος Μωυσιδης Esq., *Frankfurt/M.*

ΑΠΟΧΩΡΟΥΝ

Οι Σολομών Αντωνίου και Σπήλιος Παπασπηλιόπουλος, υποψήφιοι της Ομοσπονδίας των Οικολογικών και Εναλλακτικών Οργανώσεων στο Νομό Κορινθίας παραιτήθηκαν από την υποψηφιότητά τους, και ζήτησαν από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών Κορίνθου να μην ανακηρυχθούν ως υποψήφιοι. Θεώρησαν ότι ήσαν υποχρεωμένοι να προβούν στην ανάκληση αυτή, γιατί διαπίστωσαν το αρνητικό κλίμα που δημιούργησε και η συμμετοχή στο ψηφοδέλτιο της Α' Περιφέρειας Αθηνών εκπροσώπου μιας ιδιότυπης συνδικαλιστικής και όχι απελευθερωτικής για μια καταπιεζόμενη μειοψηφία οργάνωσης, χωρίς καμιά σχέση με τα οικολογικά προβλήματα.

CABOTAGE

● Σχετικά με το ρεπορτάζ του τχ. 433 και σε συνέχεια με την επιστολή του ευρωβουλευτή κ. Π. Σαρλή, πήραμε την ακόλουθη επιστολή από την επικεφαλής της ομάδας ευρωβουλευτών της ΝΔ:

Αξιότιμε κύριε Διευθυντά,

Στο τεύχος του ΑΝΤΙ της 16ης τρέχοντος δημοσιεύτηκε άρθρο του συνεργάτη σας κ. Άρη Νικηφόρου με τίτλο «Sabotage στο Cabotage», όπου αναφέρονται, ως πληροφορίες, γεγονότα που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Ως προς τη δημόσια ακρόαση της Επιτροπής Μεταφορών και Τουρισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ο συνάδελφος κ. Παύλος Σαρλής, εισηγητής της έκθεσης που αφορά στο μέλλον της κοινοτικής ναυτιλίας και τα μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας της, σας απήντησε ήδη με επιστολή του της 17ης Μαρτίου, επισημαίνοντας το απολύτως ανακριβές των φερομένων ως πληροφοριών.

Επειδή ο συνεργάτης σας επικαλείται τη δική μου αρμοδιότητα, ως επικεφαλής της ομάδας ευρωβουλευτών της Νέας Δημοκρατίας, επιθυμώ να σας πληροφορήσω τα εξής: η Νέα Δημοκρατία στο σύνολό της και μέσω τόσο του προέδρου της όσο και των διαφόρων οργάνων της

είχε και έχει σαφέστατη θέση στο θέμα του Cabotage. Μάλιστα δε, η θέση αυτή έχει εκφραστεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μέσω της έκθεσης του ευρωβουλευτή κ. Γεωργίου Αναστασόπουλου, τότε προέδρου της Επιτροπής Μεταφορών και νυν αντιπροέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και αποτελεί ήδη απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Συγκεκριμένα, στην έκθεση του κ. Αναστασόπουλου σχετικά με τις θαλάσσιες μεταφορές, που ψηφίστηκε με συντριπτική πλειοψηφία στις 11 Σεπτεμβρίου 1986 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αναφέρεται σαφώς στο άρθρο 1, παράγραφος 2 το εξής: «Στην περίπτωση όμως των υπηρεσιών στον τομέα των θαλασσιών μεταφορών που καθορίζονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, οι περιορισμοί που ίσχυαν πριν από την 1η Ιουλίου 1986, αυτοί θα μπορούν να διατηρηθούν υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) επιτρέπεται σε κράτη μέλη, για λόγους εθνικής ασφάλειας, να περιορίζουν τη συμμετοχή στο ακτοπλοϊκό τους εμπόριο μόνο σε πλοία που φέρουν τη σημαία τους, β) τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρήσουν τους υφιστάμενους περιορισμούς σε κάθε κράτος μέλος σε περίπτωση ακτοπλοΐας που εξασφαλίζει τη συνέχεια

της επικρατείας μεταξύ ηπειρωτικής χώρας και νήσων και μεταξύ και των ιδίων των νήσων καθώς και λόγους ανώτερου και στρατηγικού εθνικού συμφέροντος».

Επιπλέον, στην ίδια έκθεση και στο τμήμα που αφορά στον Κανονισμό σχετικά με την ελευθερία παροχής υπηρεσιών, αναφέρονται τα ακόλουθα: «34. Συμφωνεί ότι στο μέλλον πρέπει να ισχύσει στις θαλάσσιες μεταφορές η αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, που θα εγγυάται τη βαθμιαία άρση των υφιστάμενων περιορισμών στην Κοινότητα. 35. Θεωρεί συγχρόνως ουσιώδους σημασίας να μπορούν τα κράτη μέλη να περιορίζουν την εκτέλεση των ακτοπλοϊκών μεταφορών, για λόγους εθνικής ασφαλείας, σε πλοία υπό τη δική τους σημαία».

Εκ των ανωτέρω συνάγεται σαφώς ότι η θέση της Νέας Δημοκρατίας όχι μόνο θεωρεί τα εθνικά συμφέροντα κυρίαρχα στο συγκεκριμένο τομέα, αλλά και χάρις στις δικές της προσπάθειες, διά της ομάδας των ευρωβουλευτών της, πέτυχε η θέση αυτή να καταστεί και θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Είναι λοιπόν πέραν πάσης αμφιβολίας σαφές ότι ο εισηγητής της έκθεσης, που εκπονείται σχετικά με τις προτάσεις της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων για «το μέλλον της Κοινοτικής ναυτιλίας και τα μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας της», κ. Παύλος Σαρλής, που ταυτόχρονα κατέχει και τη θέση του συντονιστού των ευρωβουλευτών του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Ρ.Ρ.Ε) στην Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, υποστηρίζει ότι καμιά κοινοτική ρύθμιση στον τομέα της ναυτιλίας δεν πρέπει και δεν μπορεί να θίγει άμεσα ή έμμεσα τα συγκεκριμένα εθνικά μας συμφέροντα.

Επιτρέψτε μου, τέλος, κύριε διευθυντά, να σημειώσω ότι αποτελεί ευτύχημα το γεγονός ότι ο Έλληνας βουλευτής, ο κ. Παύλος Σαρλής, πέτυχε χάρις στις προσπάθειές του να είναι ο εισηγητής μιας τόσο σημαντικής εισήγησης για τα ελληνικά συμφέροντα, γεγονός που εξασφαλίζει την προστασία τους.

Με εκτίμηση,

Μαριέττα Γιαννάκου - Κουτσίκου

Επικεφαλής της ομάδας των ευρωβουλευτών της «Νέας Δημοκρατίας»

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΛΑΙΡΗΣ

Θέματα γενικής γλωσσολογίας

Στό βιβλίο αυτό ο καθηγητής του τμήματος Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου René Descartés (Σορβόνη) εξετάζει ένα πλατύ φάσμα θεμάτων, από τη γλωσσολογική θεωρία ως την περιγραφή γλωσσών και την μελέτη των ελληνικών.

Νεφέλη/Γλωσσολογία

ΝΕΦΕΛΗ

ΠΑΛΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ

Στην αρχή της χρονιάς, όταν όλοι είχαν φάγωθεί με τη «δεκαετία του '90», ξύπνησαν μέσα μου παλιές θετικές αγάπες που μονίμως τις καταπιέζει το περιβάλλον κι έγραψα:

Από την εποχή που οι άνθρωποι έχουν δέκα δάκτυλα, η πρώτη δεκάδα αρχίζει με το 1 και τελειώνει με το 10, η δεύτερη αρχίζει με το 11 και τελειώνει στο 20, η τρίτη αρχίζει στο 21 και τελειώνει στο 30 κ.ο.κ. Είναι προφανές λοιπόν ότι και η δεκαετία την οποία διανύουμε αρχίζει το 1981 και τελειώνει το 1990 —κακώς λοιπόν διάφορα σοβαροφανή έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα επιδίδονται σε ανασκολοπευτικές ανασκοπήσεις της «δεκαετίας του '80», κακώς εύχονται «καλή δεκαετία» ενόψει του 1990. Όλα αυτά θα έπρεπε να γίνουν του χρόνου τέτοια εποχή.

Όμως οι μεγάλες αλήθειες δεν γίνονται εύκολα δεκτές. Έτσι εξηγείται γιατί ήρθε στα γραφεία μας και το παρακάτω γράμμα:

Αγαπητέ ημεροδότη, Το σημερινό σου «δήγμα» για το πότε αρχίζει και τελειώνει μια δεκαετία μάλλον σκόνταψε στη «λογική και τα στοιχειώδη μαθηματικά». Και βέβαια «η πρώτη δεκάδα αρχίζει από το 1 και τελειώνει στο 10», όμως ξέχασες ότι ο χρόνος αρχίζει απ' το μηδέν! Μπορεί λοιπόν το 1 να μετράει... ένα δάχτυλο, μπορεί όμως και να μετράει έναν ολόκληρο χρόνο, που έχει ήδη περάσει. Όταν λοιπόν διανυθεί και ο χρόνος απ' το 9 ως το 10, πάει πια, πέρασε η δεκαετία και ενώ εσύ θα περιμένεις... άλλον ένα χρόνο για να γιορτάσεις τη δεκαετία, αυτή θα έχει ήδη αφήσει... χρόνο!

Αντε και καλή χρονιά και... γερά δηγμάτα!

Παύλος Μαυριάς
Χολαργός

Ημουν πανέτοιμος να απαντήσω γιατί είχα εντυφύσει στο θέμα και το έπαιζα στα δάκτυλά μου. Έγραφα λοιπόν:

Π. Μαυριάς, Χολαργό: Έχετε άδικο διότι οι ημερολογιακές δεκαετίες αρχίζουν από το 1 και όχι από το 0. Δηλαδή δεν υπάρχει έτος 0: πάμε από το 1 μ.Χ. κατ' ευθείαν στο 1 π.Χ. —κι επομένως οι δεκαετίες είναι 1-10, 11-21, ...1991-2000. Το επιχείρημά σας ισχύει μόνο για τις ηλικίες και τους αιώνες —οπότε περιλαμβάνουμε στους «φυσικούς αριθμούς» και το 0. Κάτι ξέρουν οι ημεροδότες από ημερολόγια.

Φαίνεται ότι ο Χολαργός πείσθηκε στη Θεσσαλονίκη όμως υπάρχουν ακόμη εστίες αντίστασης που δεν έχουν καταλάβει τι τρομερά παιχνίδια παίζονται πίσω απ' αυτό το φαινομενικά αθώο θέμα κι εξακολουθούν να ισχυρίζονται, ότι καλώς η δεκαετία του '90 άρχισε φέτος κι όχι του χρόνου. Από την κατ' επωνυμίας συμπρωτεύουσα ήρθε το παρακάτω γράμμα:

Αγαπητέ Ημεροδότη, Επειδή η ημερολογιακή συζήτηση περί δεκαετιών μ' έχει προβληματίσει θα ήθελα να σου εκθέσω κάποιες σκέψεις και να έχω τη γνώμη σου επ' αυτών:

1. Η ημερολογιακή δεκαετία θα άρχιζε κανονικά κάθε έτος $X1$ όπου X κάθε αριθμός ≥ 0 , π.χ. 01Ξ1, 1911, 621 κτλ. Αλλά τέτοια μονάδα χρόνου δεν έχει οριστεί —ούτε επίσημα (απ' ό,τι ξέρω), ούτε εθιμικά— από το έτος η επόμενη μονάδα χρόνου είναι ο αιώνας. Η δεκαετία, ως ημερολογιακή μονάδα χρόνου δεν έχει περισσότερη υποσταση από κάθε άλλη βολική ομάδα χρόνου —δωδεκαετία, δεκαπενταετία, 150ετία, επταετία (πολύ σημαντική μη ορισμένη μονάδα χρόνου) κ.ο.κ.

2. Σύμφωνα με τα παραπάνω μια δεκαετία δεν είναι τίποτα άλλο από 10 συνεχή χρόνια οποιαδήποτε δέκα τέτοια χρόνια είναι μια δεκαετία— έτσι μπορούμε να ορίσουμε και να ξεχωρίσουμε δεκαετίες σύμφωνα με οποιαδήποτε κριτήρια αρκεί αυτά να είναι σαφή, (π.χ. ως ημεροδότης διανύεις την πρώτη σου δεκαετία, ως —και χρόνια πολλά και μην ανησυχείς είμαστε μαζί σου— άνθρωπος την 5η, το Αντί τη 2η του, κ.ο.κ.).

3. Επιπλέον στοιχείο, του γεγονότος ότι ο όρος «δεκαετία» δεν έχει σαφή όρια, είναι ότι δεν μετράμε δεκαετίες μ.Χ. Φερ' ειπείν κανείς δεν ξέρει ότι διανύουμε την 199 μ.Χ. δεκαετία, και ότι του χρόνου, πράγματι, θα εισέλθουμε στη 200 μ.Χ. δεκαετία. Αν και όλοι ξέρουμε ότι διανύουμε το 1990 μ.Χ. έτος, τον 20ό μ.Χ. αιώνα, την 2 μ.Χ. χιλιετία.

4. Η ιστορική mania του διαχωρισμού των δεκαετιών είναι μάλλον πρόσφατη και αγγλοσαξωνικής προέλευσης. Αυτοί δε, όταν αναφέρονται σε δεκαετίες ομιλούν για τα 50s, 60s, 70s, 80s (fifties, sixties, seventies, eighties). Δηλαδή, σαφώς ότι φτιάχνουν τις δεκαετίες με βάση τον αριθμό, το ψηφίο της δεκαετίας (2ο ψηφίο από δεξιά). Έτσι, έχω την εντύπωση, ότι σωστά λέμε ότι μπήκαμε σε νέα δεκαετία, στα 90s —γιωτί

το έτος 1990 μ.Χ., σαφώς και με καμιά κυβέρνηση δεν ανήκει στα 80s.

5. Το θεμικό του ορισμού με ιδιαίτερα κριτήρια μιας δεκάδας χρόνου ως δεκαετίας φαίνεται αν κανείς θεωρήσει τις επταετίες. Κανένας μα κανένας δεν έχει καθίσει να υπολογίσει (μέχρι προ ολίγου που το διέπραξα εγώ) ότι διανύουμε την 285η μ.Χ. επταετία. Αλλά όλοι ξέρουμε τις μετ' 1967 επταετίες (στο περίπου) που διανύει η Ελλάδα.

Φιλικά

Θεόδωρος Νάτσινας

Υ.Γ. Το γράμμα αυτό το έγραψα με πολλή χαρά αλλά έχει προκαλέσει θυμό. Εδώ ο κόσμος χάνεται, λέν. Αχ! μάλλον έχουν δίκαιο —αλλά καλύτερα να μην πω σε τι θέμα κάνουν το διδακτορικό τους— Φωτιές που ανάβεις ημεροδότη.

Θ.Ν.

Ετσι είναι. Όσοι δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τη λογική βρίσκουν καταφύγιο στο νομιναλισμό ονομάζουμε δεκαετία ό,τι συμφέρει τους Αγγλοσάξωνες και ρίχνουμε άδικο στον Ημεροδότη που υπερασπίζεται τα ιερά, τα όσια, τα πάτρια, τις λογικές κατακτήσεις των αρχαίων ημών προγόνων.

Και ερωτώ: πότε αρχίζει η 3η χιλιετία, ο 21ος αιώνας. Προφανώς το 2001 —ουδείς δύναται να το αμφισβητήσει. Εδώ θα είμαι και εύχομαι, κι εσείς να είστε για να δείτε ότι θα γιορτάσουν οι Αγγλοσάξωνες το 2000 ως αρχή τους κι εμείς, υποχωρητικοί σε όλα, θα ακολουθήσουμε, έχοντας κλέψει μίαν ολόκληρη χρονιά από τον λαίπυρο 20ο αιώνα που βιαζόμαστε να εγκαταλείψουμε. Το μόνο που θα κερδίσουμε θα είναι να μας κατηγορούν οι απόγονοί μας ότι όχι μόνο κάναμε όσα κάναμε αλλά μέχρι και τον αιώνα μας ακρωτηριάσαμε σε άλλων ρήματα πειθόμενοι.

Εγώ νομίζω πως μόνο μια λύση υπάρχει εντέλει για να βγούμε από το αδιέξοδο: να καθιερωθεί η ύπαρξη «Έτους 0», οπότε πράγματι οι δεκαετίες, αιώνες, χιλιετίες θα αρχίζουν καταλλήλως. Τότε βέβαια θα σπρωχθούν όλα τα χρόνια κατά ένα έτος πίσω —φέτος δηλαδή θα είναι 1989 ξανά. Εκτός κι αν πάμε τα έτη π.Χ. ένα χρόνο εμπρός —ο Πελοποννησιακός Πόλεμος δηλαδή θα λέμε ότι άρχισε το 430 π.Χ. κι όχι το 431. Έτσι ή αλλιώς, αν υποκύψουμε στους Αγγλοσάξωνες τα πράγματα θα γίνουν άνω κάτω.

Ως προς τις επταετίες, καλή, η πρόταση αλλά όχι αρκετά ριζοσπαστική: θα έπρεπε να καθιερώσουμε και το επταδικό σύστημα αρίθμησης. Σύμφωνα με αυτό διανύουμε το έτος 5542 και σε 13 (επταδικά) ή 10 (δεκαδικά) έτη θα ευρισκόμεθα εις το 5555. Αποτελεί ίσως μια συμβιβαστική λύση να εορτάσουμε τότε αυτό το γεγονός.

Ο ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΟΣ
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 Αθήνα
Τηλ 72.32.713 — 72.49.300
72.32.819 — 72.48.240
FAX: 72.26.107
TELEX: 214179 ANTI

- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
115 21 Αθήνα
- Διαφημίσεις:
ΑΛΕΚΑ ΣΗΜΑΝΤΗΡΑ
- Γραμματεία-Λογιστήριο:
ΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΠΟΥ
- Σελιδοποίηση, Μοντάζ:
ΤΑΣΙΑ ΛΕΒΟΝ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
- Φωτοστοιχειοθεσία —
Αναπαραγωγή φιλμς:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Δεινοκράτους 131
Τηλ 72.49.300
- Εκτύπωση:
«ΕΜΕΣ ΠΡΕΣ ΕΠΕ»
ΝΙΚΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ
ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ 88
Τηλ 51 48.983-51 23.290
- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο
εκφράζει τις απόψεις του
συγγραφέα του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξ.μ. 2 200 δρχ.
Ετήσια 4 400
Ετήσια Οργανισμών,
Τραπεζών, κτλ.: 15.000 δρχ.
Φοιτητική ετήσια: 3.800

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: δολ. 25
ετήσια: δολ. 50
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία -
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη: δολ. 28
ετήσια: δολ. 56

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ

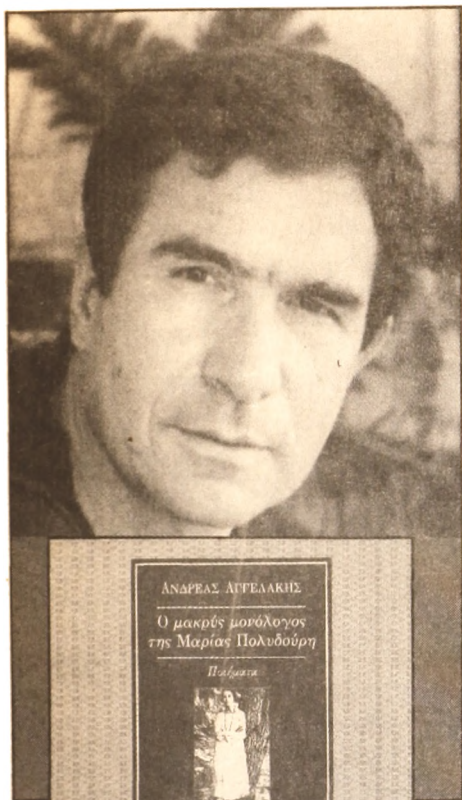
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ δρχ. 200
ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ δρχ. 300

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- Για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας:
Περιοδικό «ANTI»
Δημοχάρους 60
τηλ.: 72.32.713 - 72.48.240
- Για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Κέντρο του βιβλίου.
Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.
Λασσάνη 9,
Τηλ. (031) 285.857
54 622 Θεσσαλονίκη

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ
ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ 1989-1990
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ανδρέας
Αγγελάκης

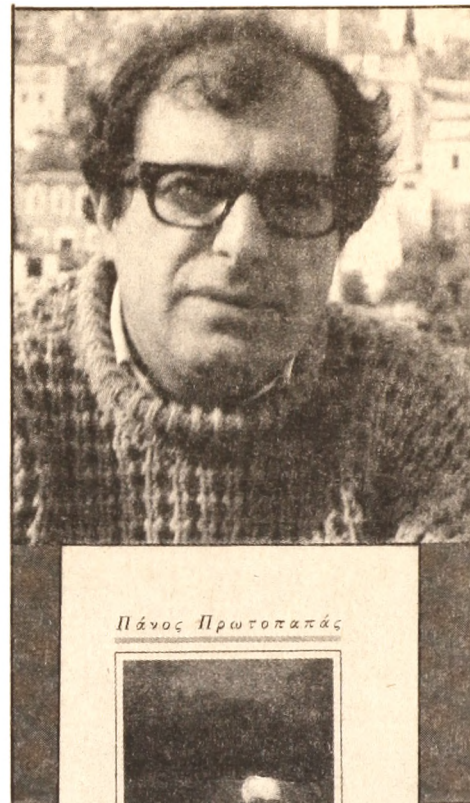
Ο μακρύς μονόλογος
της
Μαρίας Πολυδούρη
Ποίηση

Γιώργος
Κακουλίδης

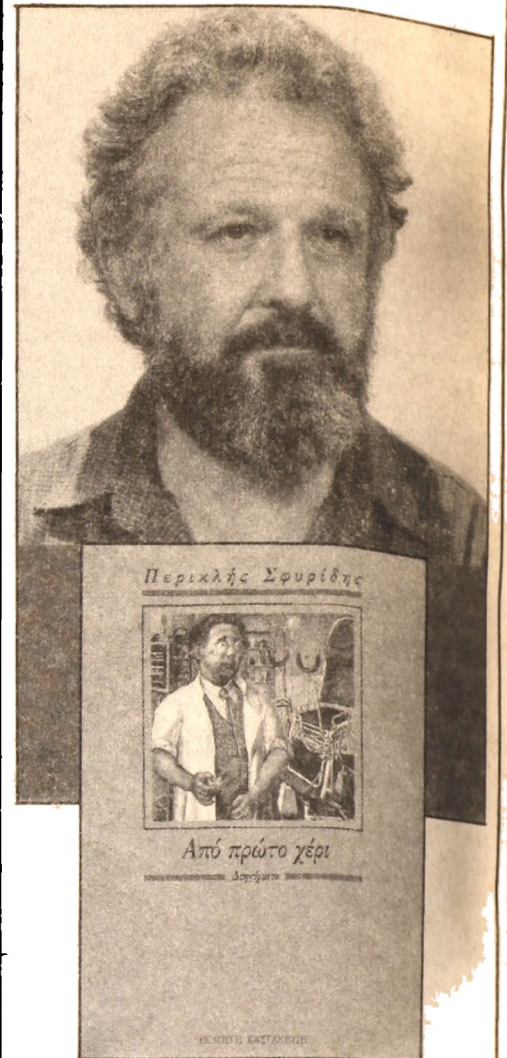
Το χρώμα
της ορχήστρας
Ποίηση

Πάνος
Πρωτοπαπάς

Η αθέατη πλευρά
της σελήνης
Διηγήματα

Περικλής
Σφυρίδης

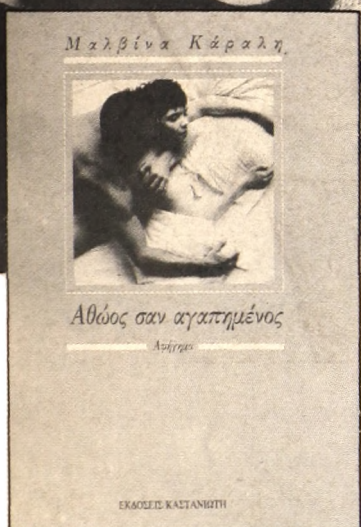
Από πρώτο χέρι
Διηγήματα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Η σύγχρονη εκδοτική παρουσία στα ελληνικά γράμματα

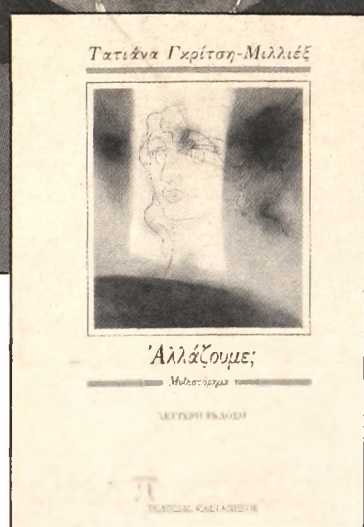
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ
ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ 1989-1990
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Μαλβίνα
Κάραλη

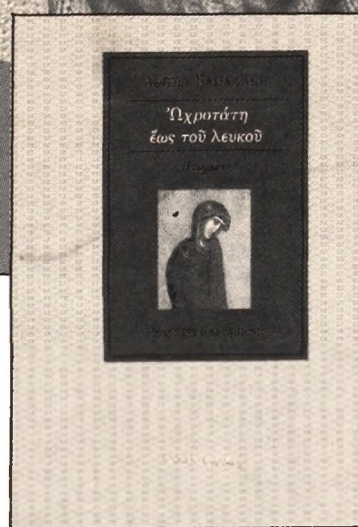
Αθώς σαν
αγαπημένος
Αφήγημα

Τατιάνα
Γκρίτση-
Μιλλιέξ

Αλλάζουμε;
Μυθιστόρημα
ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

Αθηνά
Παπαδάκη

Ωχροτάτη έως του
λευκού
Ποίηση

Δέσποινα
Τομαζάνη

Φωτιά μέσα στο
νερό
Αφήγημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Η σύγχρονη εκδοτική παρουσία στα ελληνικά γράμματα

